
Ajkai járás

Esélyteremtő Programterv

2015.

ÁROP 1.A.3-2014-2014-0060

Tartalom

I. Impresszum:	6
II. Helyzetelemzés, helyzetértékelés	7
II.1. Járás általános helyzetelemzése	7
II.1.1. Demográfia	8
II.1.2. Képzettség	9
II.1.3. Foglalkoztatottság	10
II.1.4. Humán közszolgáltatások	13
II.1.5. Lakásállomány, közművesítés	14
II.1.6. Gazdasági szervezetek	15
II.1.7. Szociális közszolgáltatások	16
II.1.8. Közlekedés, tömegközlekedés	17
II.2. Települési, településrészi elemzések	18
II.2.1. Csehánya	18
II.2.1.1. Demográfiai helyzet	18
II.2.1.2. Képzés	18
II.2.1.3. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	19
II.2.1.4. Szociális helyzet, szociális intézmények	19
II.2.1.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések	20
II.2.1.6. Településszerkezet	20
II.2.1.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)	21
II.2.2. Farkasgyepű	22
II.2.2.1. Demográfiai helyzet	22
II.2.2.2. Képzés	23
II.2.2.3. Foglalkoztatottság	23
II.2.2.4. Szociális helyzet	23
II.2.2.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések	24
II.2.2.6. Településszerkezet	25
II.2.2.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)	26
II.2.3. Halimba	27
II.2.3.1. Demográfiai helyzet	27
II.2.3.2. Képzés, képzettség	28
II.2.3.3. Foglalkoztatottság	28
II.2.3.4. Szociális helyzet	30
II.2.3.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések	31
II.2.3.6. Településszerkezet	32
II.2.3.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)	33
II.2.4. Kislőd	35
II.2.4.1. Demográfiai helyzet	35
II.2.4.2. Képzés	36
II.2.4.3. Foglalkoztatottság	36
II.2.4.4. Szociális helyzet	37
II.2.4.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények	37
II.2.4.6. Településszerkezet	38

II.2.4.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)	39
II.2.5. Magyarpolány	41
II.2.5.1. Demográfiai helyzet.....	41
II.2.5.2. Képzettség	41
II.2.5.3. Foglalkoztatottság	42
II.2.5.4. Szociális helyzet	42
II.2.5.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények.....	44
II.2.5.6. Településszerkezet	44
II.2.5.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)	46
II.2.6. Nyirád.....	47
II.2.6.1. Demográfiai helyzet.....	47
II.2.6.2. Képzettség	47
II.2.6.3. Foglalkoztatottság	47
II.2.6.4. Szociális helyzet	48
II.2.6.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények.....	49
II.2.6.6. Településszerkezet	49
II.2.6.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)	52
II.2.7. Öcs	53
II.2.7.1. Demográfiai helyzet.....	53
II.2.7.2. Képzettség	53
II.2.7.3. Foglalkoztatottság	53
II.2.7.4. Szociális helyzet	54
II.2.7.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények.....	55
II.2.7.6. Településszerkezet	55
II.2.7.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)	56
II.2.8. Szőc.....	57
II.2.8.1. Demográfiai helyzet.....	57
II.2.8.2. Képzettség	58
II.2.8.3. Foglalkoztatottság	58
II.2.8.4. Szociális helyzet	58
II.2.8.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények.....	59
II.2.8.6. Településszerkezet	59
II.2.8.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)	61
II.2.9. Úrkút	62
II.2.9.1. Demográfiai helyzet.....	62
II.2.9.2. Képzettség	62
II.2.9.3. Foglalkoztatottság	63
II.2.9.4. Szociális helyzet	63
II.2.9.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények.....	64
II.2.9.6. Településszerkezet	64
II.2.9.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)	66
II.2.10. Városlőd	67
II.2.10.1. Demográfiai helyzet.....	67
II.2.10.2. Képzettség	67
II.2.10.3. Foglalkoztatottság	67

II.2.10.4. Szociális helyzet	68
II.2.10.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények	69
II.2.10.6. Településszerkezet	70
II.2.10.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)	72
II.2.11. Ajka	73
Jellemző összehasonlító adatok	74
II.2.11.1. Belváros	76
II.2.11.1.1. Demográfiai helyzet	77
II.2.11.1.2. Képzettség	77
II.2.11.1.3. Foglalkoztatottság	78
II.2.11.1.4. Szociális helyzet, szociális intézmények	80
II.2.11.1.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések	86
II.2.11.1.6. Településszerkezet	89
II.2.11.1.7. Települési konfliktusok, problémák	90
II.2.11.2. Tószokberénd	92
II.2.11.2.1. Demográfiai helyzet	92
II.2.11.2.2. Képzettség	93
II.2.11.2.3. Foglalkoztatottság	93
II.2.11.2.4. Szociális helyzet, szociális intézmények	94
II.2.11.2.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések	95
II.2.11.2.6. Településszerkezet	95
II.2.11.2.7. Települési konfliktusok, problémák	96
II.2.11.3. Padragkút	97
II.2.11.3.1. Demográfiai helyzet	98
II.2.11.3.2. Képzettség	98
II.2.11.3.3. Foglalkoztatottság:	99
II.2.11.3.4. Szociális helyzet	100
II.2.11.3.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések	102
II.2.11.3.6. Településszerkezet	102
II.2.11.3.7. Települési konfliktusok, problémák	103
II.2.11.4. Bódé	105
II.2.11.4.1. Demográfiai helyzet	105
II.2.11.4.2. Képzettség	106
II.2.11.4.3. Foglalkoztatottság	106
II.2.11.4.4. Szociális helyzet, szociális intézmények	108
II.2.11.4.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések:	108
II.2.11.4.6. Településszerkezet:	109
II.2.11.4.7. Települési konfliktusok, problémák	110
II.2.11.5. Bakonygyepes-Ajkarendek	111
II.2.11.5.1. Demográfiai helyzet	111
II.2.11.5.2. Képzettség	112
II.2.11.5.3. Foglalkoztatottság	112
II.2.11.5.4. Szociális helyzet, szociális intézmények	113
II.2.11.5.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések	113
II.2.11.5.6. Településszerkezet	114
II.2.11.5.7. Települési konfliktusok, problémák	115
II.2.11.6. Csingervölgy	116
II.2.11.6.1. Demográfiai helyzet	117
II.2.11.6.2. Képzettség	118
II.2.11.6.3. Foglalkoztatottság	118

II.2.11.6.4. Szociális helyzet, szociális intézmények	120
II.2.11.6.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések	121
II.2.11.6.6. Településszerkezet	121
II.2.11.5.7. Települési konfliktusok, problémák	125
III. Probléma elemzés, probléma térkép	126
III.1. Probléma elemzés	126
III.2. Összefoglalás az Esélyegyenlőségi fórumokon megfogalmazott problémákról, a HEP intézkedéseit alátámasztó tapasztalatokról.....	130
III.3. Probléma térkép: felső sor = célcsoport, alatta lévő felsorolás a célcsoporthoz köthető problémákat jelenti.....	132
IV. Megoldási javaslatok.....	133
IV.1. Célcsoportra vetített megoldási javaslatok.....	133
IV.1.1. Nők	133
IV.1.2. Mélyszegénységben élők és romák	133
IV.1.3. Fogytékossággal élők.....	134
IV.1.4. HH, HHH és SNI-s gyerekek	135
IV.1.5. Idősek.....	135
IV.1.6. Járás településein lakók.....	136
IV.2. Esélyegyenlőség céljai.....	136
V. Esélyegyenlőségi stratégia	138
V.1. Operatív Program elemei:	138
Felhasznált irodalomjegyzék:	139

I. Impresszum:

Ajka Város Önkormányzata ÁROP 1.A.3-2014-2014-0060 azonosítójával, „Együtt az esélyegyenlőségért az Ajkai járásban” elnevezésű pályázata támogatásban részesült. Az „Együtt az esélyegyenlőségért az Ajkai járásban” című pályázathoz kapcsolódóan készült el az Esélyteremtő programterv, mely az Ajkai járás legfontosabb problémáit tárja fel – figyelembe véve a már elkészített települési HEP-eket – összegzi, hogy melyek azok a problémák melyek kezelése a közeljövőben sürgető. A dokumentum felépítése:

Helyzetelemzés, helyzetértékelés

Járás általános helyzetelemzése

települések részletes elemzése

- Csehbánya
- Farkasgyepű
- Halimba
- Kislőd
- Magyarpolány
- Nyirád
- Öcs
- Szőc
- Úrkút
- Városlőd
- Ajka város városrészi elemzése

Problémák azonosítása: Problémafeltárás, problémaelemzés, problématérkép.

Megoldási javaslatok célcsoportok szerint

Esélyegyenlőségi célok megfogalmazása, mely összesíti az eddigi feladatokat. Itt számos lehetőség szerepeltetésre került, de jelentős számban található olyan cél is, mely kormányzati beavatkozás nélkül nem kezelhető.

Esélyegyenlőségi stratégia, mely részeként a fő beavatkozási területek kerültek rögzítésre, melyeket első ütemben, mint Operatív program elemei kerülnek kidolgozásra.

Akcióprogramok: Operatív programrész az egyes elemek konkrét fejlesztési javaslatát tartalmazza úgy, hogy azok megvalósítható projektként / projektkezdeményként legyenek nevesítve. Meghatározva a célcsoportot, a célt, az eredményeket, a hatást. Ez a programrész külön kötetben kerül dokumentálásra.

Felhasznált irodalomjegyzék a dokumentáció végén kerül összesítésre.

II. Helyzetelemzés, helyzetértékelés

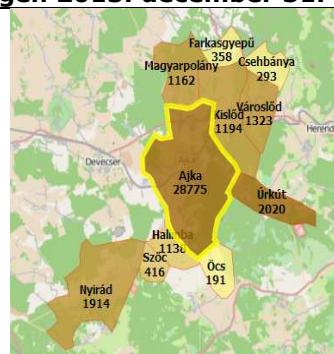
II.1. Járás általános helyzetelemzése

Ajkai járás Veszprém megyéhez tartozó járás Magyarországon 2013-tól, székhelye Ajka. Területe 320,71 km², népessége 39 154 fő, népsűrűsége pedig 122 fő/km². Egy város (Ajka) és 10 község tartozik hozzá.

Az Ajkai járás a járások 1983. évi megszüntetéséig is létezett, ezen a néven és székhellyel 1971-től, amikor a Devecseri járás székhelyét Ajkára helyezték és nevét ennek megfelelően megváltoztatták. A 2013-ban létrehozott járási rendszerben Ajka és Devecser egyaránt járási székhely lett.

Járást alkotó települések:

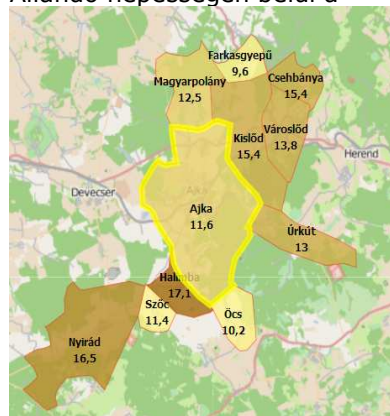
Település	Népesség (2013. január 1.)	Terület (km ²)	Lakónépesség száma az év végén 2013. december 31. (fő)
Ajka	29 048	95,05	
Csehbánya	289	12,83	
Farkasgyepű	368	10,05	
Halimba	1 142	12,62	
Kislőd	1 208	38,18	
Magyarpolány	1 170	26,97	
Nyírád	1 911	61,36	
Öcs	194	13,70	
Szőc	424	7,55	
Úrkút	2 057	20,13	
Városlőd	1 343	22,27	

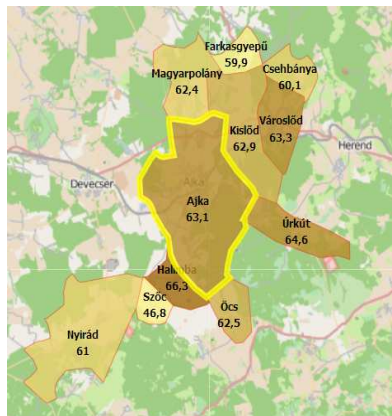
Az elemzések forrása: TEIR (Lehner Nonprofit Kft.) ITS tervező támogató alkalmazás, és a KSH és munkaügyi központ statisztikai adatai.

A helyzetelemzést először járást és az alkotó települések összefüggéseiben, egymásra utaltságában vizsgáljuk úgy, hogy ahol lehet folyamat alapú elemzést készíteni, ott azt is analizáljuk. Ezt követően külön települési elemzések következnek. Ajka tekintetében szükségesnek láttuk, hogy városrészi elemzést készítsünk, így a városrészi problémák, sajátosságok területi fókusszal is megjelennek.

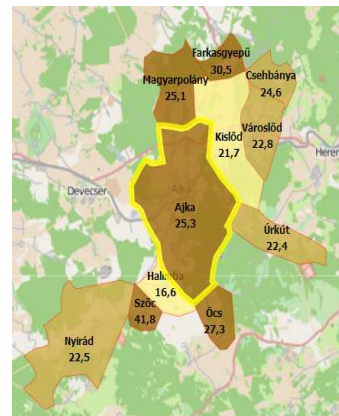
Állandó népességen belül a

0-14 évesek aránya (%)

a 15-59 évesek aránya (%)

a 60-x évesek aránya (%)

A térképeken települési szintű adatsorok kerültek ábrázolásra. Jól látható, hogy a 60 év feletti lakosság aránya szinte minden településen jelentős, a járásban kiemelkedően magas Farkasgyepűn, Szőcön és Öcs településen főleg úgy, hogy a 0-14 évesek aránya ezeken a településeken a legalacsonyabb.

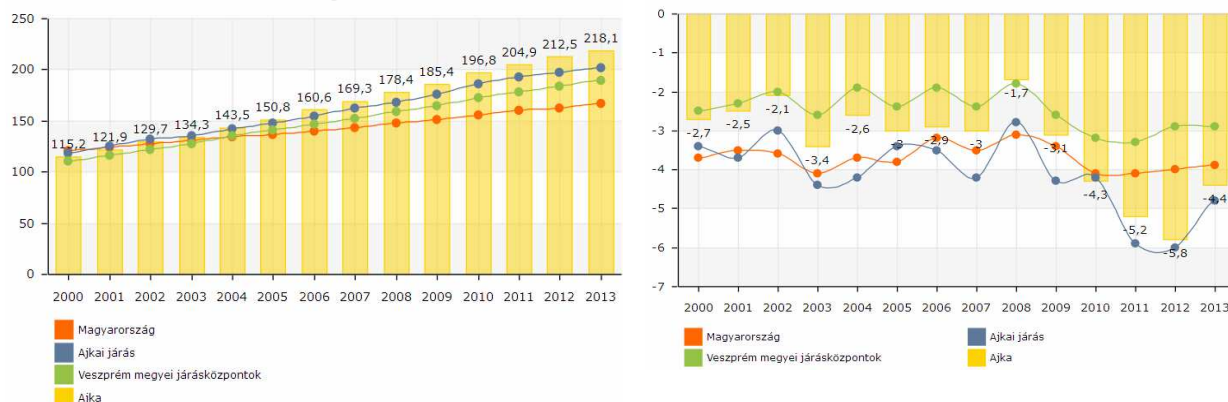
A járás többi települése közel hasonló korosztályi megoszlású. Fontos vizsgálni azt, hogy ezen belül idősoros adatok alapján milyen népesség hullámmozgás volt tapasztalható, illetve azt, hogy ezen belül melyik település fejlődési iránya kedvező, s melyek azok a települések, melyek egyre jobban leszakadó tendenciát mutatnak. A népesség kor szerinti megoszlásának hátterében a közintézmények, a munkahely hiánya, a közművesítés mértéke, a lakhatási feltételek és település elérhetősége járásközpont tekintetében mind meghatározó.

A továbbiakban ezeket a meghatározó elemeket vesszük sorra és elemezzük.

II.1.1. Demográfia

A népesedés számszerűen megragadható adatainak (megoszlásának, összetételének, változásának) elemzése.

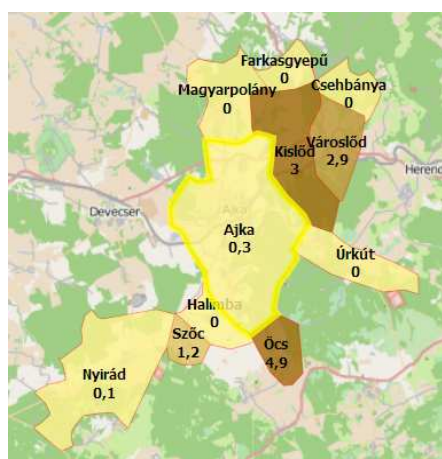
Az öregedési index egy statisztikai mutatószám százalékban kifejezve. Azt mutatja meg, hogy mennyi az idős (60 év feletti) népesség aránya a fiatal (14 év alatti) népességhez képest. Másként: 100 fő 14 év alatti lakosra jutó 65 év feletti lakos száma.

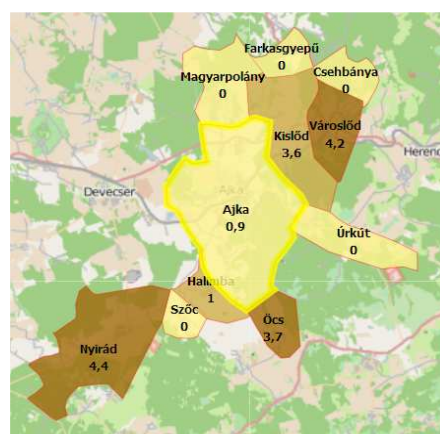
Öregségi index

Az öregedési index praktikus mutatószám, mert időben, térben könnyen összehasonlíthatóan fejezi ki a népességben történő változást. Ugyanakkor a változások okait további elemzésekkel kell feltárni. Így például az öregedési index növekszik, ha az össznépességen belül emelkedik az időskorúak száma, az index csökken, ha emelkedik a születések száma és a 14 év alatti korosztály száma, például a termékenységgel növekedésével. Egy adott területi egység népességének korösszetételében, és így az öregedési indexében is, változást okoznak a ki- és beköltözések, a lakóhely változtatások is. Többnyire a fiatal, magasabb termékenységgel rendelkező korosztály költözik el, és az idősebbek maradnak helyben (Kovácsné, 2006, 1. o.). Veszprém megye öregedési indexe vizsgált időszakban végig az országos érték felett volt, azonban tendenciája megegyezik az országéval, azaz lassan öregszik a megye. Hazánk népessége a legtöbb területen öregszik. Az öregedési indexek értékelése, elemzése segíti az adott járások, megyék ellátásának tervezését, így az egészségügyi ellátás szervezését is. Érdekes hazánk korfáját elemezni és az egyes kiugró adatok mögé nézni. Köztudott, hogy korfánk egyedi vonásait nagymértékben lehet magyarázni Ratkó Anna volt népjóléti miniszter munkásságával, ugyanis programjában nagy szerepe volt többek között az abortusztilalomnak, mely jelentősen hozzájárult az újszülöttek számának drasztikus növekedéséhez. Leváltása után az újszülöttek számának csökkenő tendenciája volt jellemző mely egészen napjainkig megfigyelhető. Ezek a kiugró értékek drasztikusan hozzájárulnak a magyarországi öregedési index rohamosan romló tendenciájához, ugyanis az újszülöttek számának növekedése, gyerekvállalásra való ösztönzés napjainkban is megoldatlan probléma melyhez negatív motívumként még a gazdasági válság is hozzájárul. A térségek közötti jelentős különbség szintén hatással van az öregedési indexre, hiszen az elvándorlások jelentős mértékben függenek a munkahelyektől. A jelenlegi korösszetételt az is befolyásolja az Ajkai járásban, hogy jelentős a németül jól beszélők száma, akik munkavállalás céljából elhagyják szülőhelyüket.

Természetes szaporodás, fogyás

A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%) - 2001

A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%) - 2011

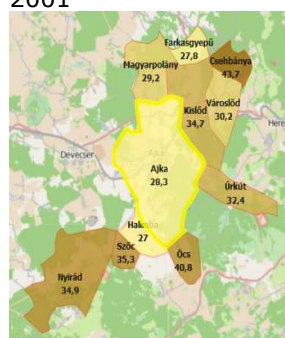
A térségben kis mértékben figyelhető meg a cigány lakosság, van település ahol növekvő van hol csökkenő tendenciával. Az azonban jól megfigyelhető, hogy a városok peremvidékén, és kisebb településeken növekvő számban élnek.

II.1.2. Képzettség

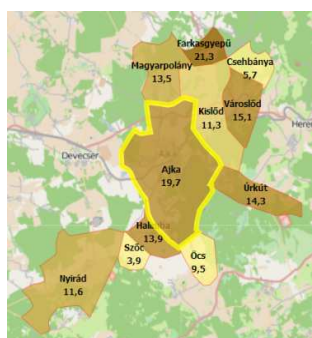
A népszámlálási adatfelvételek nem teszik lehetővé az adott személy teljes iskolatörténetének felvételét, így elképzelhető, hogy a foglalkozásonként mért szint valamivel magasabb, továbbá azt sem kerül mérésre, hogy mely szakma, szakirány az melyben tudással rendelkezik az adott személy. Ennek ellenére a közölt adatok nem nagyon térhetnek el a tényleges helyzettől.

Elemzés során pontosabb képet kapunk, ha az iskolai végzettség változását tendenciáját is vizsgáljuk, ezért a 2001 és 2011-es népszámlálási adatsorokat is elemeztük. A népesség és a foglalkoztatottak iskolázottsági szintjének emelkedése korcsoportonkénti bontásban differenciált képet ad a változásokról. Mindegyik korcsoportban kimutatható az iskolai végzettség szintjének az emelkedése, a változások különböző mértékűek voltak. Azonban jól szembetűnő az, hogy a járásközponttól távolabb lévő települések fiatal korosztályának iskolai végzettség tekintetében csökkenő tendenciája jelentkezik. Ez a perifériás települések kor és képzettség szintjének negatív irányú változása mindenképpen kezelendő probléma.

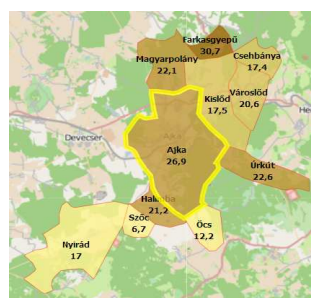
2001

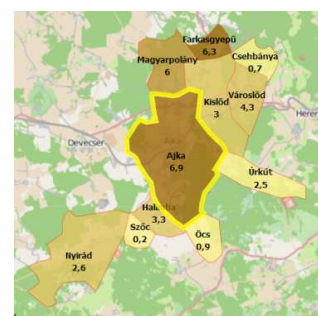
Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végeztek a 7 éves és idősebbek arányában (%)

Érettségivel mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)

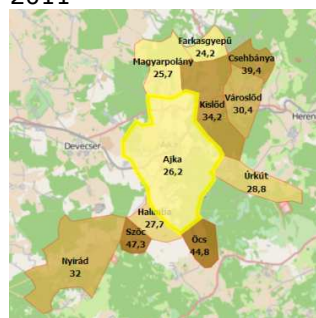

Érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)

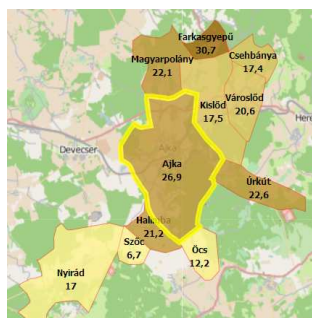

Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)

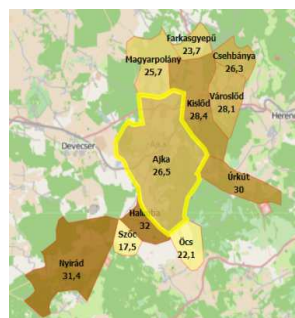
2011

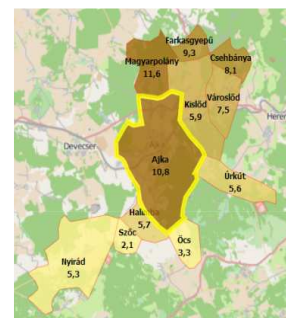
Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végeztek a 7 éves és idősebbek arányában (%)

Érettségivel mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)

Érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)

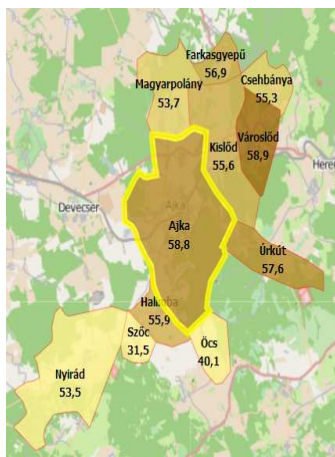
Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)

Ha a fenti adatsorokat a foglalkoztatottak oldaláról vizsgáljuk, látható, hogy ebben a körben az iskolázottsági színvonal még jelentősebben átalakult. Ez az átalakulás alapvetően abból adódott, hogy egyre magasabban iskolázott, kvalifikáltabb képesítéssel rendelkező fiatalok léptek munkába, miközben a zömével még alacsonyabb képzettségű, idősebb korosztályokba tartozók fokozatosan kiléptek a munkaerőpiacról. Ezen kívül jelentős volt azoknak a száma is, akik munka mellett, a dolgozók részére rendszeresített képzési formákban (esti-levelező szakon) szereztek magasabb képesítést.

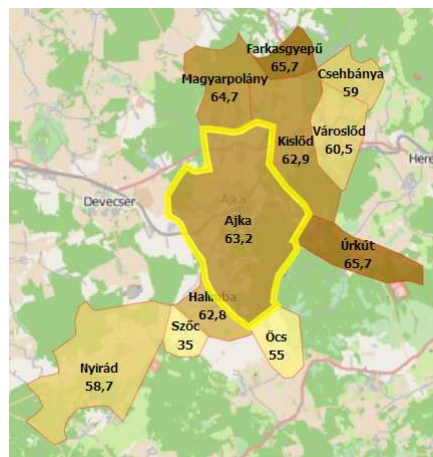
A foglalkozásonkénti képzés egyik legfontosabb tanulsága, hogy a foglalkozásokhoz kapcsolódó elvárások nagyon különbözőek lehetnek a megszerzendő iskolai végzettségek, képzettségek tekintetében. Egyes foglalkozásokhoz szükséges ún. specializációs képzés (pl. a mérnök

foglalkozások nagy részénél), más foglalkozásoknál inkább az adott foglalkozáshoz kapcsolódó ún. generálisabb jellegű tudásra van szükség (pl. ügyfélkapcsolati foglalkozások). Mindenképpen szükség van olyan oktatási rendszerre, mely alkalmassá teszi a munkavállalókat arra, hogy megszerzett tudásukat rugalmasan tudják hasznosítani munkatevékenységük során. Ez azt jelenti, hogy az iskolarendszer minden szintjén, az alapfoktól kezdve a felsőfokig a tanulás képességére kell alkalmassá tenni a jövőbeni munkavállalókat, mert főleg így van mód az adott foglalkozáshoz szükséges képzettség megszerzésére.

II.1.3. Foglalkoztatottság

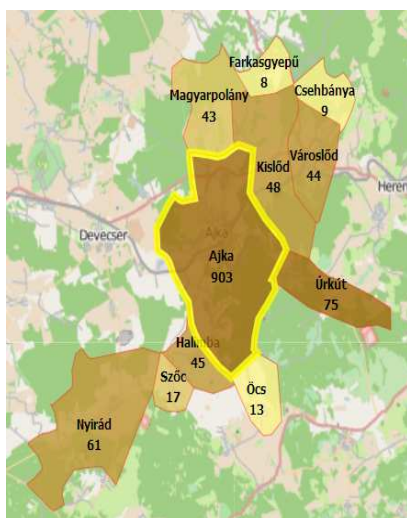

Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül (%) - 2001

Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül (%) - 2011

A két adatsor alapján szembevetendő, hogy 2001. óta minden járási településen nőtt a foglalkoztatottak aránya. Ajkán létsült új üzemek és vállalkozások felszívják a munkaképes korú és végzettségű lakosság jelentős részét. A foglalkoztatás tekintetében jelentős fordulat állt be. A munkáltatók jelzései alapján már inkább munkaerő hiányról beszélhetünk, főleg a járásközpont településén. Vannak hiányszakmák, ilyen a gépészmérnök, villamosmérnök, de a speciális szakképzettséggel rendelkezők és betanított munkások tekintetében is van kereslet.

Regisztrált munkanélküliek száma (fő) 2013.

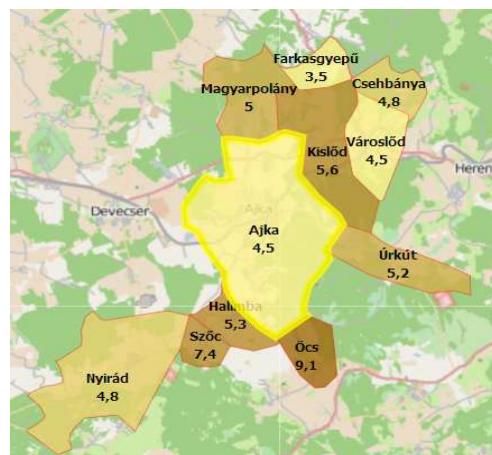
Ajka munkalehetőségei napjainkra valamelyest leszűkültek. A rendszerváltozás előtt a város a térség legjelentősebb foglalkoztatója volt, elsősorban a Timföldgyár, az Üveggyár, a Videoton, a bányák és az Erőmű üzemai révén, amelyek a környező települések munkavállalóit is ellátták munkalehetőséggel. A rendszerváltozás után a városban működő üzemek nagyszámú munkaerőt bocsátottak el, amely nem csak a város, hanem a környező települések foglalkoztatottaira is negatív hatással volt. A környező településeken, de még inkább az egykori kistérség nyugati részén, sok településen egyáltalán nincs foglalkoztató üzem. Ennek következtében a térség települései jelentős foglalkoztatási nehézségekkel küzdenek.

A regisztrált munkanélküliek száma Ajkán 2000 óta 1000 fő körül mozgott, ami a 2008-2010-es években megemelkedett, a kiugróan kedvezőtlen 2009-ben a gazdasági válság következtében a megelőző időszak kétszeresére emelkedett, mely nem csak a városban, hanem a járásban, sőt az országban is érzékelhető volt.

Ha a munkaképes korú népesség százalékában vizsgáljuk a nyilvántartott álláskereső arányát, akkor azt tapasztaljuk, hogy a 2006-os viszonylag alacsony (4,6%-os) színtről több mint duplájára emelkedik az álláskereső aránya 2009-re (10,2%), majd 2013-ra ismét 5% alá süllyed (Ajka 4,5%, míg a járás 4,7 %). Az országos arány nehezebben esik vissza a 2009-es csúcstről, 2012-ig viszonylag magas szinten marad. Mindez arra utal, hogy Ajka munkaerőpiaca magára talált a válságot követően.

A regisztrált munkanélküliek körében a legfeljebb 8 általános iskolai osztályt végzettek aránya relatíve magas. Ők igen sérülékeny rétegét alkotják a munkaerőpiacnak, Ajkán azonban az országos átlag (39,7%) alatt marad az arányuk (2013-ban 26,4%), ami azt jelzi, hogy a városban az országos átlagnál magasabb kereset van az alacsonyan képzett munkaerőre. A 25 év alatti regisztrált munkanélküliek aránya a munkanélkülieken belül 15,4% Ajkán és környékén ez nem tér el jelentősen sem az országos, sem a megyei aránytól.

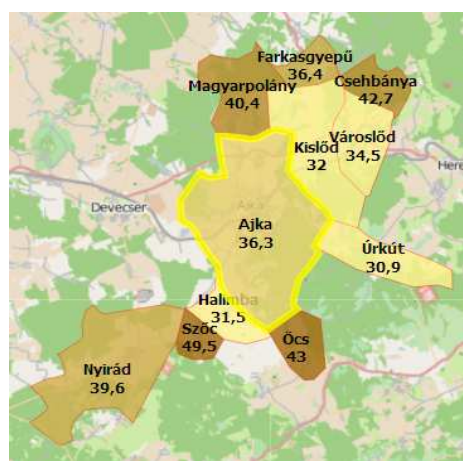
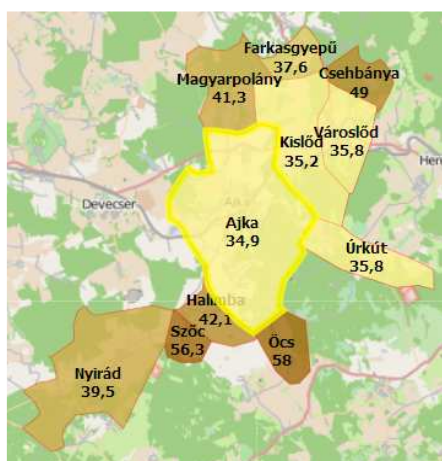
A 45 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában) 2000 óta stabilan emelkedik, ami szintén országos tendencia. Az ezredfordulón 29,3% volt Ajkán az arányuk, 2013-ban pedig 40,7%.

Nyilvántartott álláskereső aránya a munkaképes korú népesség százalékában (%) 2013.

A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül 58,8% volt 2001-ben, ami jóval kedvezőbb volt, mint az országos arány (53%). 2011-ben ez a mutató 63,2%-ra nőtt Ajkán, vagyis továbbra is magasabb a foglalkoztatottak aránya az országos (57,9%) szintnél és a megyei járásközpontok (61,3%) mutatójánál is.

A naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya a 2001-es népszámláláskor 16,6% volt Ajkán, tehát a foglalkoztatottak csekély része ingázott más településre dolgozni. 2011-ben ez 18,8%-ra nőtt, de még így is kijelenthető, hogy a foglalkoztatottak nagy része helyben dolgozik. Sőt, jelentős a környékből Ajkára ingázók száma, ami azt eredményezi, hogy a két mutató közel kiegyenlíti egymást.

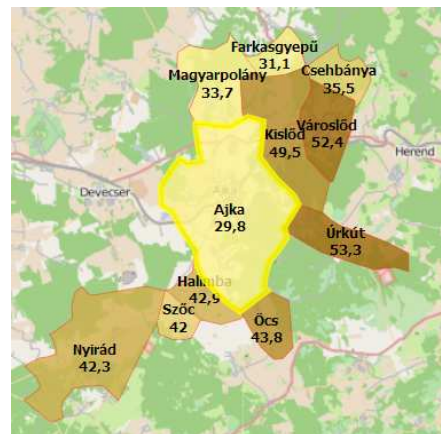
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%) - 2001

Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (%) - 2011

Érdekes megvizsgálni a foglalkoztatott nélküli háztartásokat. Azoknak a háztartásoknak az aránya az összes háztartáson, illetve a háztartások megadott tulajdonságú részhalmazán belül, amelyekben nincs foglalkoztatott. A mutató a járásközpontban kis mértékű emelkedést mutat, míg a járás többi településén szerencsére csökkent. Az elmúlt években a foglalkoztatott nélküli háztartások szegénységi kockázata megduplázódott, ezért is fontos a mutató folyamatos elemzése. A szegénység ma elsősorban a munkajövedelem (és a munkaerőpiacon eladható tudás) hiányának a következménye, a települési lejtő hatásai változatlanul nagyok maradtak, a romák szegénysége is ezekkel az okokkal magyarázható, önálló etnikai hatás a szegénység létrejöttében csak kismértékben mutatható ki.

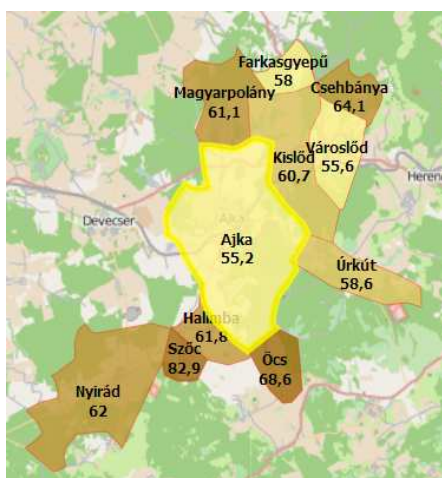
A munkaerőpiac szűkülése a gyermekes családokat nagyobb mértékben érinti, mint a népesség egészét, s ezt a közmunkaprogramok sem tudták enyhíteni, munkajövedelem híján a családok a különféle társadalmi transzferekre szorulnak.

A segélyezés az elmúlt években mind elérhetőségében, mind összecszerően szűkölt. Csak transzferekből ma már lehetetlen megélni. A családok eladósodása a jövedelemforrások elégtelenségének, valamint a lakáshitelek és a rezsiköltségek átlagon felüli emelkedésének következtében egyre riasztóbb méreteket ölt.

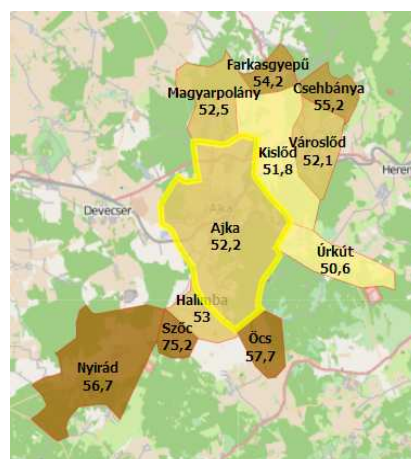

Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak megoszlása az aktív korúak arányában

A grafikon jól jelzi, hogy az országos, sőt a megyei átlag feletti az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak megoszlása az aktív korúakhoz viszonyítva. Ami azt jelzi, hogy a környéken sok a betanított munkás, szalagon dolgozó. Ez a bányák és hozzá kapcsolódó üzemek bezárását követő jelentős alacsony iskolázottságú aktív korú népesség meglétéből is adódik.

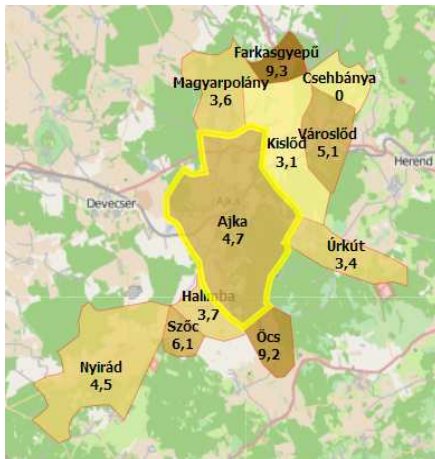

A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességén belül - Népszámlálás 2001

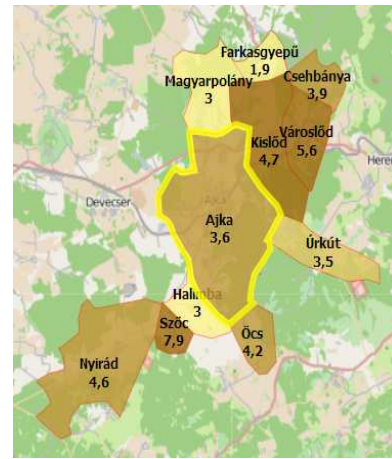

A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességén belül - Népszámlálás 2011

A gazdaságilag nem aktív népességen kortól függetlenül az aktuálisan inaktív keresőket és az eltartottakat értjük. Inaktív kereső: Az a személy, aki az adatfelvétel eszmei időpontjában kereső tevékenységet nem folytatott, ám jövedelemmel (pl. nyugdíj, gyermekgondozási segély) rendelkezik. A járásban a gazdaságilag nem aktív népesség arányának tendenciája negatív irányú, ami a foglalkoztatottság erősödését mutatja. Azonban az előző grafikonból jól látszik, hogy a foglalkoztatási összetétel nem túl kedvező.

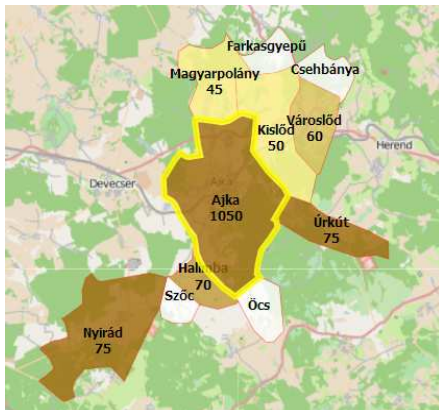
Munkanélküliek aránya (munkanélküiségi ráta) -
Népszámlálás 2001

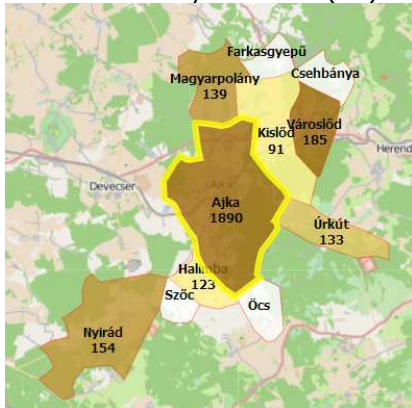
Munkanélküliek aránya (munkanélküiségi ráta) -
Népszámlálás 2011

II.1.4. Humán közszolgáltatások

Bölcsődei férőhelyek a járásban csak Ajkán találhatóak, a az állandó férőhelyek száma 98 fő.. Ajkán egy bölcsőde működik (Városi Bölcsőde). A beíratott gyermekek száma 2012-ben 129 fő volt, ez tartalmazza az év közbeni beíratottak számát is. Az intézményt 2008 óta folyamatosan fejlesztik, férőhelyekkel bővítik a helyi igényeknek megfelelően, illetve az épületet korszerűsítik. Ezen folyamatoknak köszönhetően 2013-ra megszűnt a várólista. Az intézmény kihasználtsága 100%-os. Magántulajdonú Családi Napközi egy van a városban, a Bajcsy-Zsilinszky E. u. 40. szám alatt, 30 férőhellyel., amelynek kihasználtsága ugyancsak 100%-os.

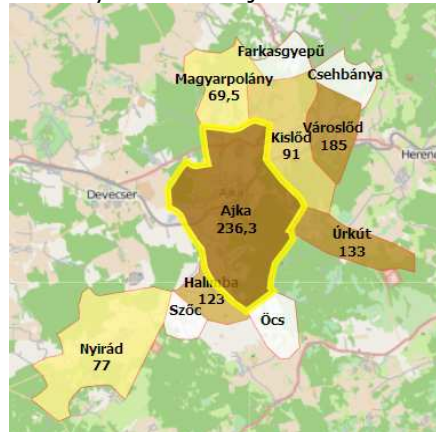

Óvodai férőhelyek száma (db) 2013.

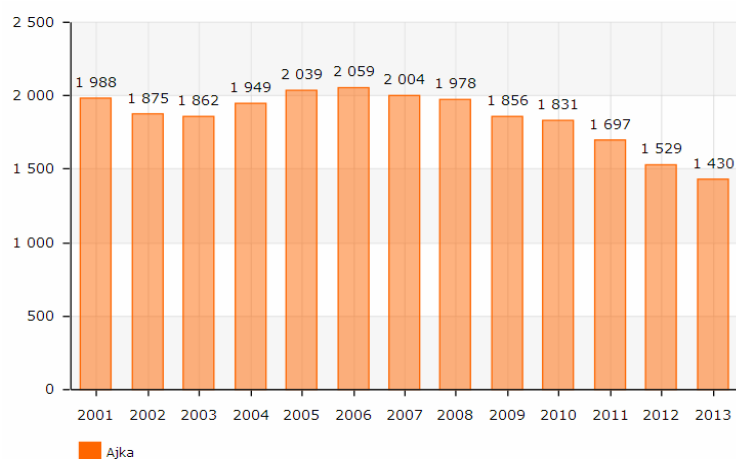
Általános iskolai tanulók száma (fő)
2013.

Óvodai férőhelyek tekintetében a járási települések jól ellátottnak tekinthetők, ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy négy településen helyben nincs ellátás, mely jelentős nehézségeket ró az ott élő családok számára. A kihasználtság évről évre változik, és településfüggő is, de 65-100 % között mozog. Igény lenne járásszékhelyen kívüli óvodák 2,5 év alatti gyerekek fogadására is - azaz bölcsődei csoport indítására - de egyelőre semelyik település nem kezdeményezte a fejlesztést. A járásban 4 településen nincs sem óvoda, sem iskola, az ott élők ingázással, utaztatással oldják meg a gyermekek elhelyezését. Általában társulási szerződést kötnek a feladatellátásra. A járásban jellemző a nemzetiségi óvoda és iskola működtetése. A bölcsődei és óvodai kapacitás teljes körűen ellátja az igényeket, jelentős férőhely-növelési fejlesztések voltak az elmúlt években.

Általános iskolai feladatellátási
helyek átlagos létszáma (fő) 2013.

A járási települések általános iskoláit - kivéve az egyházi intézményt - 2013. január 1-től a Klebelsberg Intézmény-fenntartó Központ (KLIK) működteti (fenntartja), és üzemelteti. Ajka iskoláinak azonban csak a fenntartási feladatait látja el a KLIK, az üzemeltetést a város biztosítja. Az általános iskolai tanulólétszám tovább csökkent, bár az előző évekhez képest lassuló ütemben

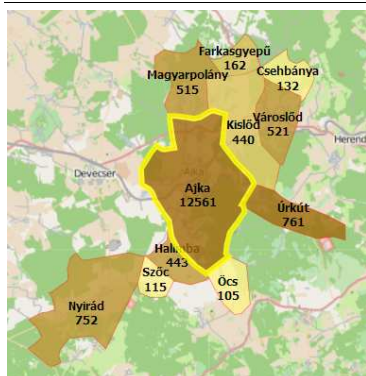

Nappali tagozatos középiskolai tanulók száma (a hat-, nyolc-
évfolyamos gimnáziumok megfelelő évfolyamaival együtt)
(fő) 2013.

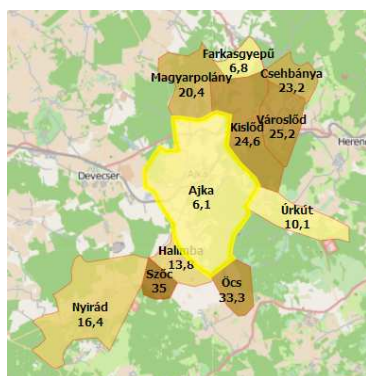
A városban a Bródy Imre Gimnázium (KLIK), a Fekete István-Vörösmarty Mihály Gimnázium és Általános Iskola (KLIK), a Szent-Györgyi Albert Szakközépiskola és Szakiskola (alapítványi), valamint az Ajkai Szakképző Intézmény a Bánki Donát és a Bercsényi Miklós intézményegységgel működik, melyet a HIT Gyülekezet tart fenn. Ez utóbbi két intézmény rendkívül széles képzési profillal rendelkezik. Az intézményekre vonatkozó részletes elemzést az adott városrésznél taglaljuk. Fontos azonban megjegyezni, hogy a tanulólétszám jelentősen csökkent az intézmények kihasználtsága 60 % körül mozog. Fontos feladat a meglévő iskolák hasznosítása, felhasználása esetleg a duális képzés területén, felnőttképzés területén.

Szükséges megvizsgálni a munkaerő kereslet szempontjából fontos képzések körének kiterjesztését. A felnőttoktatásban az átképzésre való lehetőséget. A munkaerő számára az átmeneti lakásproblémák kialakításának lehetőségét.

II.1.5. Lakásállomány, közművesítés

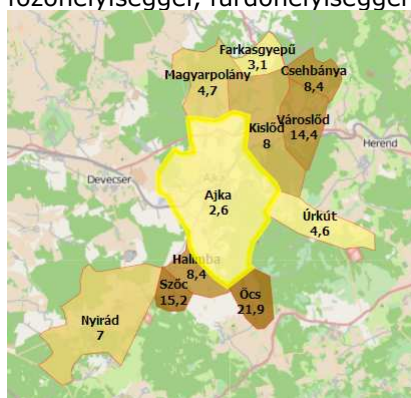

Lakásállomány (db)

Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%) - 2001

Aján és Nyírádon található paneles, blokkos lakóépület, a többi településen családiházas, sorházas jellegű beépítés a jellemző. Ajkán számos panelprogram keretében próbálták az épületek energetikai szintjét javítani. A családi házas beépítés településenként és településrészenként eltérő képet mutat. Legjobban az ingatlanárak tükrözik a lakásállomány és a lakókörnyezet piacképességét. A települési szintű elemzés során a lakásállomány részletesen kifejtésre kerül, ugyanakkor szükséges megjegyezni, hogy a lakások komfortfokozatának növekvő száma folyamatos tendencia. A lakások komfortfokozata a közművesítettség mértékétől is függ. Azokon a településeken, ahol megoldatlan a szennyvízelvezetés, alacsonyabb a komfortossági mutató. **Összkomfort:** Az a lakás, amely legalább egy 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával, főzőhelyiséggel, fürdőhelyiséggel és WC-vel valamint

Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%) - 2011

közművesítettséggel, melegvíz-ellátással és központos fűtési móddal rendelkezik. **Komfortos:** Az a lakás, amely legalább egy 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával, főzőhelyiséggel, fürdőhelyiséggel és WC-vel, valamint közművesítettséggel, melegvíz-ellátással és egyedi fűtési móddal rendelkezik. Mindazon lakások, melyek fenti két kategóriának nem felelnek meg, alacsony komfortfokozatúnak nevezzük. Fűtési mód: Központos fűtési mód: táv-, egyedi központi fűtés.

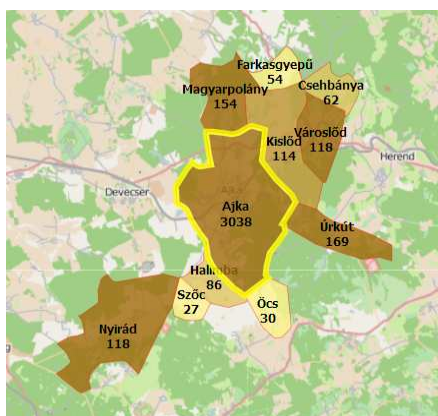
Egyedi fűtési mód: szilárd- vagy olajtüzelésű kályhafűtés, elektromos hőtároló kályha, gázfűtés.

Település	Eladó ház	Érték között	Átlagos m2 ár	Ház méret (átl.)	Telek méret (átl.)
Ajka	36	5,5-42 mFt	141 000 Ft/m ²	70 120-140	600 1400
Csehbánya	10	6-32,9 mFt	117 000 Ft/m ²	80 220	1200 2200
Farkasgyepű	14	3,5-25 mFt	129 000 Ft/m ²	120 50	900 180
Halimba	7	7-19,8 mFt	101 000 Ft/m ²	90 170	900
Kislőd	9	7,5-19 mFt	105 000 Ft/m ²	85 130	900 1500
Magyarpolány	8	11-41 mFt	173 000 Ft/m ²	100 270	1200 2600
Nyirád	4	4,5-13 mFt	88 079 Ft/m ²	49 100	1000
Öcs	1	8,9 mFt	98 888 Ft/m ²	90	3000
Szőc					
Úrkút	15	2,7-26 mFt	90 000 Ft/m ²	50 150	150 2000
Városlőd	6	9-20 mFt	78 000 Ft/m ²	120 260	1200 1800
Veszprém megye			285 000 Ft/m ²		

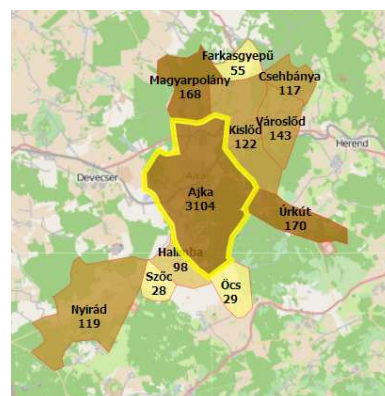
Az eladó lakások számában és m2 árában jelentős különbségek tapasztalhatók. Viszonylag nagy a kínálat igényes házakból Csehbányán, Úrkúton és Farkasgyepűn.

II.1.6. Gazdasági szervezetek

A regisztrált vállalkozások száma az elmúlt időszakban jelentős emelkedést mutat. Fontos ezen belül két adatot megvizsgálni az egyik, hogy mekkorák ezek a vállalkozások, a másik milyen gazdasági ághoz tartoznak.

Regisztrált vállalkozások száma 2010.

Regisztrált vállalkozások száma 2013.

- Vállalkozások nagyságát tekintve az 1-9 főt foglalkoztatott cégek esetében Városlőd, Magyarpolány és Csehbányán emelkedett, a többi településen csökkent a vállalkozások száma.
- A 10-49 főt foglalkoztató cégek esetében kis mértékű emelkedés tapasztalható Úrkúton, Kislőden, Csehbányán településeken, csökkenő tendencia tapasztalható Ajkán, Magyarpolányon és Nyirádon, míg a többi település stagnált.
- Az 50-249 fő között, azaz nagyfoglalkoztatóként működő vállalkozások számában is van változás. Nyirádon 2010-ben egy, jelenleg 2 vállalkozás működik. Jelenleg Kislőden, Halimbán és Úrkúton működik még ilyen cég. Ajkán 2010-ben 18, 2013-ban már csak 14 cég működött.
- 250 fő fölötti foglalkoztató csak Ajkán található. 2010-ben 9, 2013-ban 10 ilyen cég működött a városban.

Gazdasági áganként is megvizsgálható a vállalkozások számának változása. Mezőgazdasági vállalkozások részaránya a többi ágazathoz képest növekvő tendenciát mutat. A járási települések viszonylatában átlagosan 1,5-3 % közötti arányban. Az ipar-, építőiparban regisztrált vállalkozások aránya településenként eltérő. Szőcön, Városlődön és Farkasgyepűn nőtt, míg a többi településen kismértékben csökkent.

Regisztrált vállalkozások száma a feldolgozóiparban szintén változott. Úrkúton, Városlődön, Farkasgyepűn, Halimbán, Szőcön és Nyírádon kis mértékben emelkedett a cégek száma, a többi településen csökkenő tendencia figyelhető meg.

Az építőiparban voltak változások, de a járáson belüli vállalkozásszám közel azonos, csak települések közötti megoszlása változott.

A szolgáltatási szektorban csekély mértékű növekedés tapasztalható a vállalkozások számát tekintve.

Összességében megállapítható, hogy a vállalkozások számában és összetételében kis mértékű eltolódás tapasztalható, de ez az országos átlag alatti.

II.1.7. Szociális közszolgáltatások

Fontos megjegyezni, hogy az egyes szociális területeken működő intézmények együttműködése területi alapú, azaz az ellátás területére fókuszál és nem járási szintű. Általában állami szabályozás szerint dolgoznak, a szakemberek túlterheltek, így csak a legszükségesebb esetekben lehet az együttműködést magasabb szintre emelni. Fontos megjegyezni, hogy a területi szint folyamatosan változik, sőt az ellátandó feladatok is folyamatosan változnak. E változó szociális intézményrendszerre csak az átfogó, és kimondottan térségi problémára reagáló, célzott beavatkozások tervezhetők, mint az együttműködés megfelelő formája.

A családsegítés, gyermekjóléti feladatok ellátását a járás minden települése teljesíti, általában társulásban. Az alábbi táblázatban szerepeltetjük, hogy mely település melyik társulásban és milyen néven látja el a feladatát.

Település	Családsegítői és gyermekjóléti feladatokat ellátó
Ajka	Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Csehbánya	Herend Környéki Önkormányzatok Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Farkasgyepű	Pápakörnyéki Önkormányzatok Feladatellátó Társulása
Halimba	Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Kislőd	Herend Környéki Önkormányzatok Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Magyarpolány	Alapszolgáltatási Központon
Nyírád	Szociális Segítő Központ
Öcs	Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Szőc	Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Úrkút	Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
Városlőd	Herend Környéki Önkormányzatok Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

Mindegyik településen működik a gyermekeknek, családoknak, pszichiátriai betegeknek, fogyatékkal élőknek, hajléktalanoknak és időseknek nyújtó szolgáltatás, megyei szinten megfelelő színvonalon. Az alábbi kötelező önkormányzati feladatokat látják el: gyermekjóléti szolgáltatás, idősek nappali ellátása, hajléktalanok ellátása átmeneti szálláson, helyettes szülőnél elhelyezettek ellátása, időskorúak tartós bentlakásos szociális ellátása, időskorúak átmeneti ellátása, demens betegek bentlakásos ellátása, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. Ajka, Halimba, Öcs, Szőc és Úrkút településeken a házi segítségnyújtást biztosítja a Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat. Ajkán az étkeztetést a Szociális Szolgáltató és Gondozási Központ biztosítja, a községekben általában az önkormányzat által fenntartott óvoda, iskola konyhája. Ajka városának kötelező feladata még az idősek nappali ellátása, valamint az átmeneti elhelyezést biztosító ellátás idősek, hajléktalanok számára. Idősek nappali ellátását (idősek klubja) és átmeneti elhelyezését (időskorúak gondozóháza), valamint hajléktalan személyek átmeneti elhelyezését a Szociális Szolgáltató és Gondozási Központ biztosítja. A kötelező feladatok mellett az önkormányzat önként vállalt feladatoként működteti a Szociális Szolgáltató és Gondozási Központot a két idősek otthonát (Újélet és Frankel L. utca) és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat működtet nappali melegedőt a hajléktalanok számára. A Molnár Gábor Műhely Alapítvány működteti a fogyatékosok nappali ellátását. Családok Átmeneti Otthona működik alapítványi fenntartásban a Korányi és a Padragi utcákban, Új Kezdet Egészség Kft.-t működtetésében szenvedélybetegek alacsonyküszöbű szolgáltatása biztosított.

A települések részletes ismertetésénél részletesen taglaljuk a feladatellátást és szolgáltatásokat.

Település	védőnői szolgáltatás	orvosi ellátás
Ajka		
Csehbánya	közös ellátás	közös háziorvos – Dr. Baráth Emőke
Városlőd		
Farkasgyepű		Dr. Léka Tibor (Bakonyjákó, Németbánya községekkel közösen)
Halimba	közös ellátás	közös ellátás – Dr. Dávid Éva
Szőc		
Kislőd		Dr. Horváth Katalin
Magyarpolány		Dr. Béres Balázs (Noszlop, Bakonypölöske, Oroszi községet is ellátja)
Nyirád		Dr. Huszágh Livia
Öcs		Dr. Széplaki Annamária (Padrakútról jár ki)
Úrkút		Dr. Balázs Mária

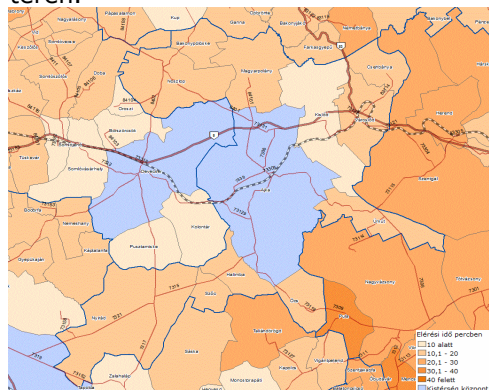
II.1.8. Közlekedés, tömegközlekedés

A vasútvonal Kelet-Nyugat irányban szeli ketté a térséget, így a Szombathely-Székesfehérvár fővonal középpontjában helyezkedik el. A fővonal villamosításával a menetidő lényegesen lerövidült a korábbi 3.45 órától 2.15 órára. A fővonalon megindult az Intercity szolgáltatás is.

Ajka város a térség legfontosabb közlekedési folyosója a 8. sz. főút mentén fekszik, amely kelet felé Veszprémmel és Székesfehérvárral, nyugat felé Devecserrel és Szentgotthárddal teremti meg közvetlen kapcsolatát. Ajka város észak-déli kapcsolatai viszont lényegesen rosszabbak, a Balaton felé ugyanis csak alsórendű utakon lehet eljutni, autóval kb. 45-50 perc alatt Révfülöp, Zánka. Az autópályák elérhetősége is viszonylag nehézkes, a legközelebbi M1 csomópont több mint 70 perc, az M7 autópálya 60 perc. A 8. sz. főút M8 autópályára átépítése és Bakonygyepes elkerülése hosszú évek óta húzódik, az autópályát nyomvonalának és csomópontjának bizonytalansága befolyásolja a város északi irányú fejlesztési lehetőségeit és a városi elkerülő út nyomvonalának és csomópontjának tervezhetőségét is.

Az ajkai járás legfontosabb közlekedési útvonala tehát a 8. sz. főút, amely tágabb térségi kapcsolatok tekintetében kapcsolatot biztosít Budapest, a nyugati országhatár és az M7-es autópálya irányába. A 8. sz. főút jelenleg a kistérségben 2x1 nyomsávos. A főútvonalon jelentős távolsági és nehéz-tehergépjármű-forgalom zajlik, amelyet a jelenlegi nyomvonal és kiépítettség nem tud megfelelően kiszolgálni. Mivel a főutat nem mindenütt követi kellő távolságban lassú forgalmi út, erre nehezedik a kistérség lassú-gépjármű-forgalmának jelentős része is. A kapacitáshiány és a lassú-gépjármű-forgalom jelentősen balesetveszélyessé teszi az útvonalat. A főútvonal M8 gyorsforgalmi úttá való fejlesztése szerepel többek között az Országos Közúthálózat Fejlesztési Programban is. Ennek azonban az a feltétele, hogy a lassú-utak a gyorsforgalmi úttal párhuzamosan mindenütt kiépüljenek. E nélkül sem az autópályát, sem az autópálya nem lesz kiépíthető. Ez különösen a térség keleti felében jelenthet problémát, például a Városlőd-Kislőd szakaszon, ahol a természeti adottságok csak nagyobb kerülővel kiépíthető lassú-utat tennének lehetővé.

Az Ajkai járás valamennyi települését szilárd burkolatú úton meg lehet közelíteni, a hálózat azonban sok település környékén hiányosnak nevezhető. E hiányosságoknak a mindennapi életben következményei vannak a buszhálózat, igazgatás- és ellátásszervezés, munkavállalás és vállalkozásfogadás, valamint az emberi kapcsolati és az idegenforgalom lehetőségének kiaknázása terén.

II.2. Települési, településrészi elemzések

II.2.1. Csehbánya

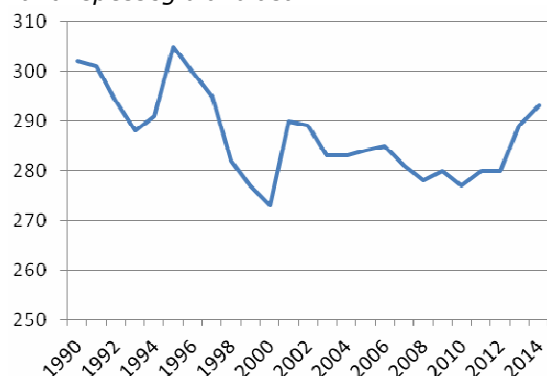
Általános bemutatás:

Csehbánya egy németajkú kis település a Magas-Bakonyban, megkapóan szép környezetben, a Torna patak erdőktől övezett völgyében. A faluba 4 km hosszú út vezet, mely 1963-ban készült el, Városlődnél ágazik el a 8. számú főútról.

II.2.1.1. Demográfiai helyzet

Lakónépesség:

Lakónépesség alakulása

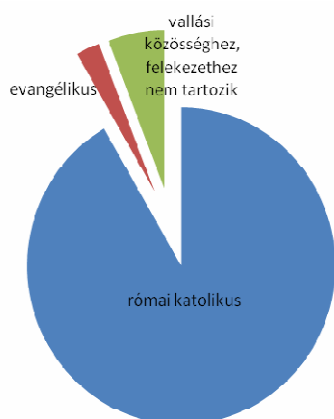
A település lakónépessége az utóbbi 20 évben sokat változott. Az 1970-es években volt 400 fős lakosságszáma is a település, de a fejlesztések elmaradása miatt a fiatalok elköltöztek. A 2000 után azonban a lakosságszám 260-285 fő között mozog, nagyobb kivándorlások nem tapasztalhatók.

A településre az utóbbi években sokkal inkább jellemző az odavándorlás, mint az elvándorlás köszönhető ez egyrészt az egészségtudatos gondolkodás felerősödésének és a községekben történő letelepedési szándék felerősödésének.

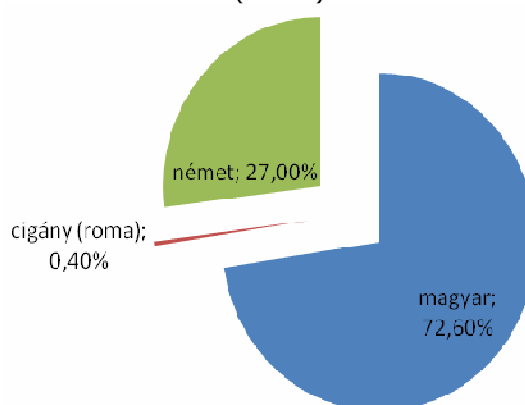
A 2010. évi alacsony lakónépességet az évi magas halálozási arány magyarázza

Csehbánya településen az országos átlaghoz hasonlóan több nyugdíjas nő él, ez elsősorban a korábbi férfitaláltság miatt van. Csehbánya előregedő település ugyan, de az utóbbi időben megnőtt a gyermekvállalási kedv. A településen harmadik gyermek felnevelésére csak kevés család vállalkozik, de egy testvért általában vállalnak a szülők. Gyakori jelenség a faluban is, hogy a fiatalok a munkalehetőség hiánya miatt még a családalapítás előtt, vagy kisgyermekes családként a munkalehetőség reményében elköltöznek, illetve nem mernek gyermek vállalni.

A település alkóinak vallási összetétel (2011.)

A település nemzetiség szerinti megoszlása (2011.)

II.2.1.2. Képzés

Csehbányán sem óvoda, sem általános iskola nem található, ezért a csehbányai gyerekek Városlődre járnak óvodába és iskolába.

A nyugdíjas korosztály számára ugyan jelenleg is adottak akár az élethosszig tartó tanulás lehetőségei, de ennek fokozása a technikai újdonságok figyelembevételével mindenképpen nagy kihívást jelent a közintézmények vezetői számára. A tanuláson kívül viszont az idősek örömmel vesznek részt a meghirdetett önkéntes programjainkon, úgy mint virágok ültetése, a templom takarítása stb.

II.2.1.3. Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A településen a nyilvántartott álláskereső számából (15-64 év közötti korosztály) arra lehet következtetni, hogy 2009. és 2010. évben kimagaslóan magas volt a munkanélküliek száma. 2010-ben a férfi munkanélküliek száma jelentős, azonban még mindig az országos átlag alatt marad.

A regisztrált munkanélküliek száma 2009-2010-ben a korábbi évekhez viszonyítva magas, míg azóta újra, folyamatos csökkenő tendenciát mutat. 2014-es adat alapján 12 fő, ami 2015-re már csak 3 fő. Pályakezdő álláskereső száma (18-29 éves népesség) arra utal, hogy a korosztály jelentős része elköltözik a faluból, mert volt olyan év, hogy nem volt pályakezdő munkanélküli a településen. Kis számban kimutatható a számuk, ugyanakkor ők az alacsonyabb iskolai végzettségűek.

Az idős korosztály, főként az 55 év felettiek foglalkoztatási mutatói a településen alacsonyabbak a többi korosztályhoz képest. A nyugdíj mellett munkát vállalók száma alacsony, esetleg alkalmi jelleggel fordul elő. pl: takarítás magánszemélyeknél. Az Önkormányzat éves szinten foglalkoztat közmunkásokat, átlagban 4 főt, akik a település aktív korú lakosságának alig 1 %-át teszik ki.

A településen sok a bejegyzett vállalkozás, azonban ez vállalkozások ténylegesen nem a településen fejtik ki tevékenységüket, elsősorban fuvarozó vállalkozások. Helyben munkalehetőség alig akad, legnagyobb munkáltató az önkormányzat mellett az építőiparral foglalkozó Straub és Társai Kft.

II.2.1.4. Szociális helyzet, szociális intézmények

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat

Csehbánya településen a Herend Környéki Önkormányzatok Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat 2006. december 31-től társulás keretein belül 8 településen (Kislőd, Városlőd, Csehbánya, Szentgál, Herend, Bárd, Márkó, Hárskút) látja el a családsegítői és gyermekjóléti feladatokat. Az önkormányzat szociális alapszolgáltatást nyújt az - étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés-területén. Csehbánya község önkormányzata a krízishelyzetbe került családok részére rendkívüli gyermekvédelmi támogatást, illetve átmeneti segítyt biztosít. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményen, rendkívüli gyermekvédelmi támogatáson túl a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek gyermekétkeztetéséhez történő hozzáférése biztosított.

Az önkormányzat a közétkeztetést vállalkozóval kötött szerződés útján látja el. A vállalkozó főz az idősek részére, amit a település falugondnoka szállít házhoz. Mivel a vállalkozó gyermekétkeztetést is végez, mely szigorúbb szabályokhoz kötött, ezért fokozottan figyel az egészséges táplálkozásra, illetve a változatos étrendre.

A szociális problémák elsősorban az önhibájukon kívül, vagy akár önhibájuk okán is szerény vagy szegényes körülmények között élők, bármi okból hátrányos helyzetben élők között jelentkeznek. A településen a szó klasszikus értelmében vett mélyszegénységben-nyomorban csupán néhány fő él. A munkahelyek hiánya, az elhelyezkedési esélyek rohamos csökkenése a szerény körülmények között élő emberek, családok rohamos lecsúszásához vezet.

Oktatás

Csehbánya településen nincsen óvoda és ezért a gyermekek vagy a Városlődi Német Nemzetiségi Óvodába járnak. Csehbánya településen nincs iskola, a diákok a Városlődi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskolába járnak elsősorban.

A településen bölcsőde, napközi otthonos óvoda és családi napközi sem működik, mely jelentősen rontja a kisgyermeket nevelő nők esélyeit a munkaerőpiac területén. Az óvodákba a 2,5 éves korú gyermekek felvétele is megoldott, de bölcsődei ellátást nem tudnak nyújtani, ugyanakkor igény lenn rá.

A nyári iskolai, illetve óvodai szünetben fontos lenne a hasznos szabadidő eltöltését szolgáló, egész napos rendezvények, gyermekfelügyelet megoldása, annak érdekében, hogy erre az időszakra se kelljen a nőknek kiesniük a munkából vagy esetlegesen a nyári szünidő hosszúsága miatt munkaviszonyt felmondani. A községben családbarát munkahelyi megoldásra, rugalmas munkaidőkezdésre nincs példa, hiszen munkahely is kevés van, ezt talán a vállalkozóvá válással lehetne megoldani.

Egészségügy

Csehbánya Község Önkormányzat Képviselő-testülete 2013. július 1-jétől a védőnői szolgálat feladatáról Városlőd, Bakonyjákó, Németbánya és Farkasgyepű Községi Önkormányzatok Képviselő-testületeivel kötött feladat-ellátási megállapodás útján gondoskodik. A védőnői szolgálat körzete Városlőd, Csehbánya, Bakonyjákó, Németbánya és Farkasgyepű települések teljes közigazgatási területére kiterjed, a körzet székhelye Városlőd településen van.

Csehbánya településen minden szerda délelőtt háziorvos rendel, aki Városlőd Község Önkormányzat közalkalmazottja és a felnőtt és a gyermek beteget is ellátja. Tekintettel arra, hogy Csehbánya az Ajkai Járáshoz tartozik területi fekvőbeteg ellátási kötelezettsége az ajkai Magyar Imre Kórháznak van.

Összegzés

Az idős generációnak lehetősége nyílik az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférésre. Orvosi rendelés minden héten egy alkalommal, szerdán, míg a szociális hálózat remekül működik. A falugondnok látogatja az arra rászoruló embereket, s segít nekik a mindennapi feladatok ellátásában. A településen sok idős él egyedül, magányosan.

II.2.1.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések

A településen működő civil szervezetek részére az önkormányzat biztosítja a kultúrházat a próbák érdekében, illetve általuk szervezett rendezvények bonyolítása érdekében. Minden évben megrendezésre kerülő ünnepségeken (pl.: falunap) aktívan részt vesznek.

A település civil szervezeteinek önkéntesei minden évben gondoskodnak a település virágosításáról, illetve a virágok gondozásáról. A kisközségekben jellemző lakossági szolidaritás Csehbányán is jellemző, a szomszédok segítik, támogatják egymást.

Csehbánya település civil szervezetének köszönhető több rendezvény, helyi program. A civil szervezeteket az önkormányzat is támogatja lehetőségeihez mérten. A jó együttműködés következménye, hogy a település életében egyre aktívabbak civil csoportok és hajlandóak szabadidejüket áldozni a község érdekében.

A torna, gyógytorna fontossága kiemelendő, amely az életvitelükön javítana a nyugdíjas korosztálynak, míg a számítógépes tanfolyam a fiatalokhoz viszonyított egyre súlyosabb lemaradások leküzdésében segítené a hajlott korúakat. Fontos, hogy közösségépítő programok segítségével segítsük az elmagányosodásuk megállítását, illetve lehetővé tegyük részükre, hogy találkozzanak a községből elszármazott barátokkal, ismerősökkel, együtt szórakozhassanak a község többi lakosával, ne legyenek elszeparálva.

Az idősök számára különösen fontos a településen nyújtott falugondnoki szolgáltatás. Csehbánya Község Önkormányzata minden évben szervez kirándulást az időseknek, illetve a falugondnok közreműködésével melegvizet szállítja az érdeklődőket. A Csehbányai Német Nemzetiségi Önkormányzat által évente szervezett nyugdíjas bál is nagy népszerűségnek örvend.

A településen Német Nemzetiségi Önkormányzat működik. A nemzetiségi önkormányzat, polgármester, a képviselők, civilszervezetek és a lakosság kapcsolata jó, több projektben történt már együttműködés. A települési önkormányzat tulajdonában lévő önkormányzati iroda, illetve a kultúrház szolgál székhelyül az egyesület és a közalapítvány részére, illetve ingyenesen használja a nemzetiségi önkormányzat is. A katolikus egyház és az önkormányzat közötti kapcsolat is jónak mondható. A településen nem fordul elő etnikai konfliktus. A lakók zavartalanul élnek.

Azok számára, akiknek otthonában nincs internet hozzáférés a könyvtárban vehetik igénybe ezt a szolgáltatást. Nagyobb rendezvények, események esetén szórólapok útján tájékoztatja az önkormányzat a lakosságot, illetve a település honlapján is nyújt tájékoztatói lehetőséget.

Csehbánya 2013. január 1. napjától a Városlódi Közös Önkormányzati Hivatal tagja, melyet Városlód és Farkasgyepű településekkel közösen tart fenn. Az önkormányzat több alapfeladatát (védőnői ellátás, óvodai nevelés) adta át Városlód településnek.

II.2.1.6. Településszerkezet

A faluba 4 km hosszú út vezet, mely 1963-ban készült el, Városlódnál ágazik el a 8. számú főútról. A település a Magas-Bakonyban fekszik, a 8-as főútvonal közelében, 16km-re Ajkától.

A szomszédos települések: Németbánya, Szentgál, Városlód és Kislőd.

Bükk- és tölgyerdők veszik körül. A település határában ered a Torna-patak. Csehbánya közelében találhatóak az egykori Hölgykő várának romjai. A falu mellett áll egy kis kápolna, melyet Szűz Mária tiszteletére szenteltek.

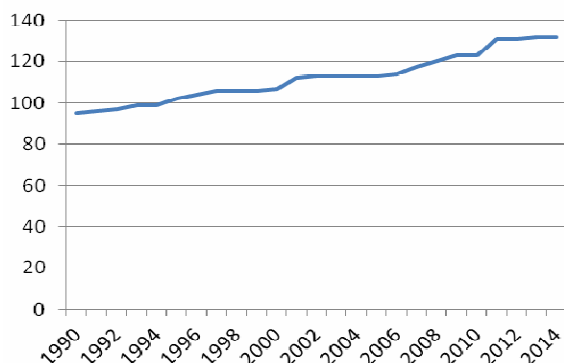
Épített környezet:

A településen a Fő utcai Grundon van egy játszótér, illetve sportpálya, ahol a gyermekek sportolnak, illetve közösen játszhatnak. A kultúrházban nyílik lehetőség közösségi programok szervezésére, szünidős programokra, illetve a helyi könyvtárban ingyenesen használhatóak a számítógépek is.

Közösségi programokat szervez még a gyermekeknek a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, valamint a Csehbánya Község Ifjúságáért Egyesület is.

Tekintettel arra, hogy a kulturális programok helyszínéül szolgáló kultúrház részben akadálymentesített, ezért a különböző programokon való részvétel, illetve a szolgáltatásaihoz való hozzáférés fogyatékkal élők számára is biztosított. Az önkormányzat tulajdonában lévő kultúrházunk kerekesszékesek számára részben akadálymentesített, de az infokommunikációs akadálymentesítés nem megoldott. A településen a járdák minősége rossz, nem akadálymentesítettek.

Ingatlanállomány:
Lakások számának alakulása

A településen 132 db lakóingatlan található. A családok kevés kivétellel saját tulajdonú családi házakban élnek. Néhány otthonban több generáció él együtt. A házak jövedelmi helyzetétől, a tulajdonosok igényétől, igényességétől függően karbantartottak. A lakosok zöme szerény, de egyelőre még elfogadható körülmények között él. Az elmúlt évtizedekben kialakított otthonok fenntartása azonban ma már egyre nehezebb. Ennek egyik oka a munkanélküliség. Az emberek többsége a korábban összegyűjtött megtakarításait feléli, újabb megtakarításokra nincs lehetőség. Folyamatos, kis mértékű emelkedése tapasztalható a lakásszámban.

A lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma viszonylag állandónak mondható, 2-4 háztartás részesül támogatásban.

Település	Önkormányzati funkciók	intézményi	Kereskedelmi-szolgáltató funkciók	Egyházi, szabadidő funkciók
Csehbánya	művelődési ház, klubja,	temető, idősek	élelmiszer üzlet vendégház	templom

II.2.1.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)

Problémák:

- silány járdaszakaszok
- **gyermekek találkozási helyének hiánya, közösségi tér hiánya**
- **szünidőt töltő diákok tartalmas pihenésének hiánya**
- kevés az aktív kikapcsolódási lehetőség
- **nők a GYES, GYED után nem tudnak elhelyezkedni**
- **sérelmére elkövetett trükkös lopások elszaporodása**
- az idősebb korosztály mozgáshiányos, egészségtelen életvitele
- alacsony informatikai jártasság
- **magas az egyedül élő idősek aránya**
- **középületek nem teljesen akadálymentesek**
- **közterek, járdák, parkok nem akadálymentesek**

Javasolt célok, beavatkozási pontok:

- járdák javítása
- **közösségi térek fejlesztése: játszótér építése, sportpálya felújítása, kultúrház bővítése**
- nyári programok szervezése
- asszonytorna szervezése, gyógytorna szervezése
- **Képzési programok indítása, távmunka és részmunka szerepének erősítése**
- **közbiztonság, illetve polgárőrség szerepének megerősítése**
- informatikai kompetencia fejlesztése
- **idősek közösségi életét célzó rendezvények szervezése**
- **pályázatok segítségével a teljes akadálymentesítés megoldása**

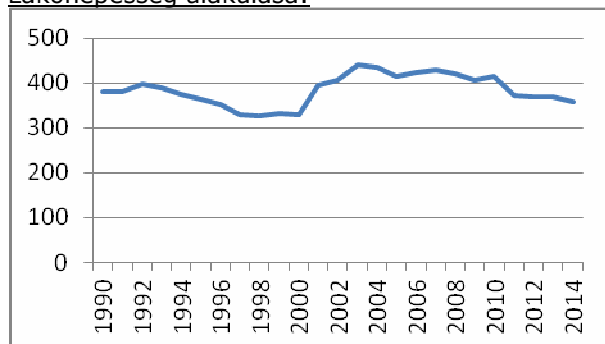
II.2.2. Farkasgyepű

Általános bemutatás:

Farkasgyepű a 83-as főútvonal mentén Veszprém megyében, az Ajkai Járásban fekvő 358 fős település. Jelenlegi arculatát még a múlt század folyamán nyerte el, amikor is mint egyházmegyei erdészeti központ több, jelenlegi épülettel is gyarapodott, úgy mint a falu-iskolamúzeum, a régi polgármesteri hivatal és az erdészet épülete. Meg kell említeni a kezdetben a Gyermekvédő Liga égisze alatt épült, ma pedig mint Tüdőszanatóriumként működő intézményt, amely a megye és a Dunántúl térségéből fogadja a gyógyulni kívánó betegeket.

II.2.2.1. Demográfiai helyzet

Lakónépesség alakulása:

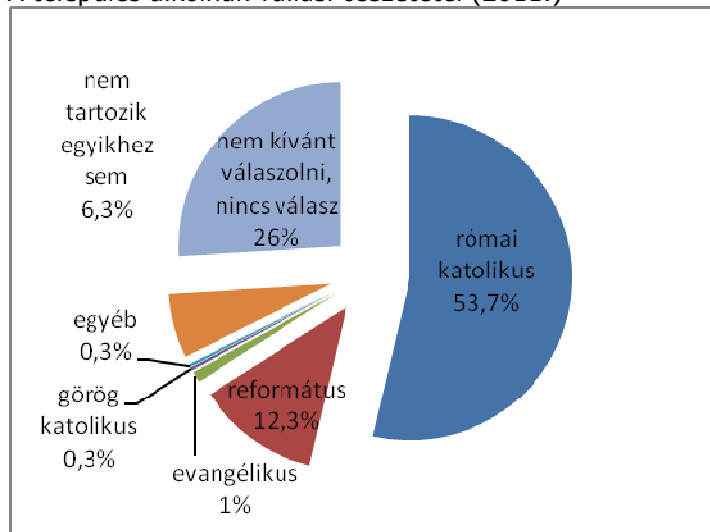

A lakónépesség száma csökkenést mutat, azonban ez nem haladja meg az országos átlagot. Megfigyelhető, hogy az elmúlt 25 év alatt volt már egy erős lakosságszám csökkenés, mely után jelentős lakosságszám növekedést ért el a település. 2008-óta azonban egy lassú, de jól kimutatható népességszám csökkenés tapasztalható.

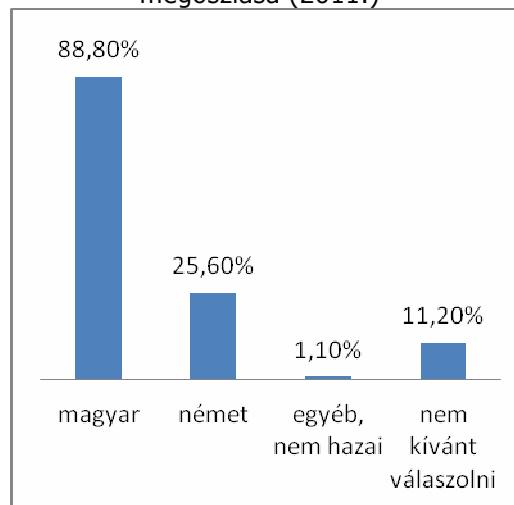
Az állandó népesség túlnyomó részét a 18-59 éves korosztály teszi ki, illetve magas a 65 év felettiek létszáma. A fiatal lakosság körében több a férfi. A település öregedési indexe 200 % feletti, tehát erősen előregedő a település.

A településre az utóbbi években sokkal inkább jellemző az odavándorlás, mint az elvándorlás köszönhető ez egyrészt az egészségtudatos gondolkodás felerősödésének és a községekben történő letelepedési szándék felerősödésének. Farkasgyepűn a halálozások száma jóval meghaladja az élve születések számát.

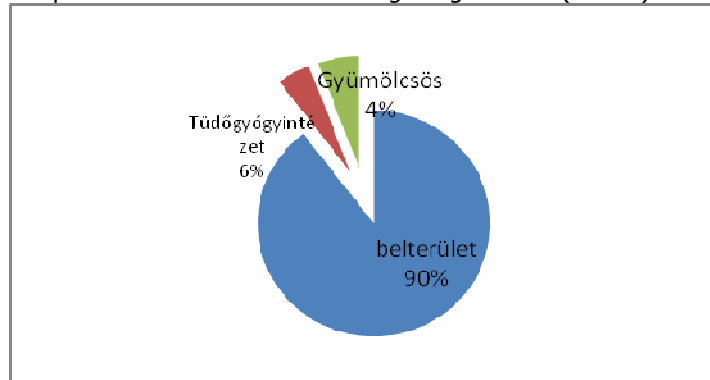
A település alkóinak vallási összetétel (2011.)

A település nemzetiség szerinti megoszlása (2011.)

településrészek szerinti lakosság megoszlása (2011.)

Roma nemzetiségű nem él a településen. Farkasgyepű előregedő település ugyan, de az utóbbi időben megnőtt a gyermekvállalási kedv. A településen harmadik gyermek felnevelésére csak kevés család vállalkozik, de egy testvért általában vállalnak a szülők. Gyakori jelenség a faluban is, hogy a fiatalok a munkalehetőség hiánya miatt még a családalapítás előtt, vagy kisgyermekes családként a munkalehetőség reményében elköltöznek, illetve nem mernek gyermek vállalni.

II.2.2.2. Képzettség

Farkasgyepűn nincs óvoda, ezért Bakonyjákóra vagy Városlődre járnak a gyermekek külön buszjáratral, kísérel. Az óvodákba a 2,5 éves korú gyermekek felvétele is megoldott, de bölcsődei ellátást nem tudnak nyújtani. Farkasgyepű településen nincs iskola, a diákok a Városlődi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskolába járnak, illetve Pápara.

II.2.2.3. Foglalkoztatottság

Nyilvántartott álláskereső száma és aránya, 15-64 évesek száma adatok alapján a 2009.évben kimagaslóan nagy volt a férfi munkanélküliek száma, míg 2010- ben a női munkanélküliek száma jelentős, azonban ez még az országos átlag alatt marad. A regisztrált munkanélküliek száma 2014-es adat alapján 8 fő, ami 2015-re már csak 5 fő.

Az Önkormányzat éves szinten átlagban 3 fő közmunkást foglalkoztat havonta, akik a település aktív korú lakosságának alig 1 %-át teszik ki.

A település egyik legnagyobb munkáltatója a Bakonyerdő Zrt., mely vállalt erdészeti tevékenységet végez és ezért több alacsony iskolai végzettségű munkanélkülit is foglalkoztat, illetve részt vállal a közfoglalkoztatásban is. A másik nagy munkáltató a Veszprém Megyei Önkormányzat Tüdőgyógyintézete, ahol tekintettel a munkahely jellegére elsősorban nők vállalkozhatnak munkát. (ápolónő, takarítónő, mosodás, stb.)

II.2.2.4. Szociális helyzet

Családsegítő és Gyermekejöléti Szolgálat, szociális ellátás

2013. július 1. napjától a Pápakörnyéki Önkormányzatok Feladatellátó Társulása útján megoldott a községben a gyermekejöléti ellátás.

A szociális hálózat remekül működik. Szociális gondozó látogatja az arra rászoruló embereket, s segít nekik a mindennapi feladatok ellátásában.

Az önkormányzat szociális alapszolgáltatást nyújt az - étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás - területén.

Az önkormányzat a közétkeztetést vállalkozóval kötött szerződés útján látja el. A vállalkozó főz az idős részére, amit a település falugondnoka a helyi szociális munkással együtt szállít házhoz. Mivel a vállalkozó gyermekejöléti tevékenységet is végez, mely szigorúbb szabályokhoz kötött, ezért fokozottan figyel az egészséges táplálkozásra, illetve a változatos étrendre. A településen az utóbbi években megnőtt az ápolási díjban részesülők száma. Ez több esetben azért jelentkezik, mert a munkát nem találó fiatalok gondozzák nagyszüleiket.

Oktatás

Farkasgyepűn sem óvoda, sem általános iskola nem található, ezért a gyerekek óvodába Bakonyjákóra vagy Városlődre, iskolába Városlődre vagy Pápara járnak.

Az óvodai feladat ellátásáról 2013. július 1.napjától feladat ellátási szerződéssel Városlőd település gondoskodik, a feladatellátás Városlőd település Német Nemzetiségi Óvodájában történik.

Farkasgyepű településen nincs iskola, a diákok a Városlődi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskolába járnak, illetve Pápara.

Egészségügy

A védőnői feladatokat feladat ellátási szerződéssel városlődi székhellyel látja el az önkormányzat, de a védőnő maximálisan ellátja feladatát, foglalkozik a várandós anyukákkal, segíti őket felkészíteni az anyaságra. A családtervezéssel, gyermekvállalással kapcsolatos ismeretek átadása megfelelő. Farkasgyepű Község Önkormányzat Képviselő-testülete 2013. július 1-jétől a védőnői szolgálat feladatáról Csehbánya, Bakonyjákó, Németbánya és Farkasgyepű Községi Önkormányzatok Képviselőtestületeivel kötött feladat-ellátási megállapodás útján gondoskodik. A védőnői szolgálat közege Városlőd, Csehbánya, Bakonyjákó, Németbánya és Farkasgyepű települések teljes közigazgatási területére kiterjed, a körzet székhelye Városlőd településen van. A védőnő fogadóórát tart Farkasgyepű településen a Faluház háziorvosi rendelőjében, minden második héten látogatja a 3 év alatti gyermekeket.

Az idős generációnak lehetősége nyílik az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférésre. Farkasgyepű településen vállalkozóként egy orvos látja el a felnőtt és a gyermek betegeket is. Farkasgyepű településen hetente 2 napon rendel a faluházban kialakított orvosi

rendelőben. Tekintettel arra, hogy Farkasgyepű az Ajkai Járáshoz tartozik területi fekvőbeteg ellátási kötelezettsége az ajkai Magyar Imre Kórháznak van.

A településen célzott korosztály számára rendszeresen vannak szűrővizsgálatok, melyet az érintettek igénybe is vesznek, hiszen ez az egészségügyi szolgáltatás helybe jön (tüdőszűrés), és nem kell emiatt utazni.

Összegzés

A településen bölcsőde, napközi otthonos óvoda és családi napközi sem működik, mely jelentősen rontja a kisgyermeket nevelő nők esélyeit a munkaerőpiac területén. A nyári iskolai, illetve óvodai szünetben fontos lenne a hasznos szabadidő eltöltését szolgáló, egész napos rendezvények, gyermekfelügyelet megoldása, annak érdekében, hogy erre az időszakra se kelljen a nőknek kiesniük a munkából vagy esetlegesen a nyári szünidő hosszúsága miatt munkaviszonyt felmondani. A községben családbarát munkahelyi megoldásra, rugalmas munkaidőkezdésre nincs példa, hiszen munkahely is kevés van, ezt talán a vállalkozóvá válással lehetne megoldani.

II.2.2.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések

A nyugdíjasok mindig aktívan kiveszik részüket a kulturális programokból, hiszen akár egy-egy önkéntes munka alkalmával a főzésben, akár egy-egy kulturális program alkalmával megjelenésükkel emelik az ünnepség fényét. A közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférésük egyetlen akadályja lehet, hogy a Teleház és Könyvtár akadálymentesítése jelenleg még nem megoldott, így azt a sürgető problémát minél előbb érdemes volna felszámolni. Az időseket a kulturális szolgáltatásokhoz való hozzáféréshez a falugondnoki szolgálat segíti.

Az idősek informatikai jártassága ugyan az elmúlt évek folyamán valamelyest emelkedést mutatott, de még mindig nem éri el a kívánatos szintet. A Teleház és Könyvtár szervezésében immáron két éve működő „Számítógép, nem kell tőle félni!” tanfolyamon több 65 év feletti farkasgyepűi lakos sajátíthatta el az informatikai tudás alapvető vonásait, azonban a nagyközönséget még így sem sikerült megszólítani. Ennek egyik oka lehet a Teleház és Könyvtár akadálymentesítésének hiánya, illetve az intézmény gépállományának alacsony száma, hiszen egyszerre maximum 3-4 gépen gyakorolhatnak a jelenlevők.

Az idősek számára különösen fontos a településen nyújtott falugondnoki szolgáltatás.

Farkasgyepű településen a helyi civil szervezetek mellett vannak olyan önszerveződő csoportok is, akik aktív tevékenységet folytatnak a település érdekében. A civil összefogásnak köszönhető több rendezvény, helyi program, illetve a település virágosítása is.

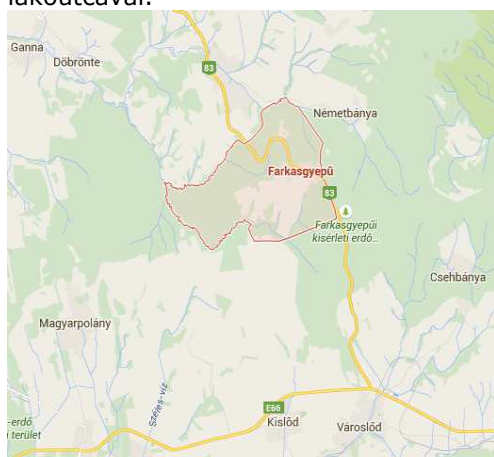
A civil szervezeteket az önkormányzat is támogatja lehetőségeihez mérten, illetve szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint az egyesületek tevékenységi körét érintő napirendi pontok tárgyalása, rendeletek elfogadásakor meghívja vezetőiket a képviselő-testületi ülésekre, ezzel is hangsúlyozva a partnerséget. Az Önkormányzat – lehetőségeihez mérten - támogatja a civil szervezetek munkáját, működését. Az önszerveződő, de egyesületbe nem tömörülő csoportok közül szükséges megemlíteni az időseket összefogó nyugdíjasklubot, illetve a Gyöngyvirág táncscsoportot is. A jó együttműködés következménye, hogy a település életében egyre aktívabbak ezek a csoportok és hajlandóak szabadidejüket áldozni a község érdekében.

A településen Német Nemzetiségi Önkormányzat működik. Az 1993-ban megjelent nemzetiségi törvény lehetővé tette azt, hogy Magyarország nemzetiség lakta településein megalakuljanak a kisebbségi önkormányzatok. Farkasgyepűn 1998-ban alakult meg a Német Kisebbségi Önkormányzat, majd 2002-ben is. A farkasgyepűi Német Kisebbségi Önkormányzat fő célkitűzése a meglévő német identitás ápolása. A kisebbségi önkormányzat nem önállóan gazdálkodó szervezet; az adminisztrációs, pénzügyi feladatokat a Körjegyzőség dolgozói végzik. A kisebbségi önkormányzat évente hat alkalommal vagy az aktualitásoknak megfelelően ülésezik. A polgármester, a képviselők, civilszervezetek és a lakosság kapcsolata jó, több projektben történt már együttműködés. A települési önkormányzat tulajdonában lévő faluház szolgál színhelyül az egyesületek részére, illetve ingyenesen használja a nemzetiségi önkormányzat is. A katolikus egyház és az önkormányzat közötti kapcsolat is jónak mondható.

Farkasgyepű 2013. január 1. napjától a Városlódi Közös Önkormányzati Hivatal tagja, melyet Városlőd és Csehbánya településekkel közösen tart fenn. Az önkormányzat több alapfeladatát (védőnői ellátás, óvodai nevelés) adta át Városlőd településnek.

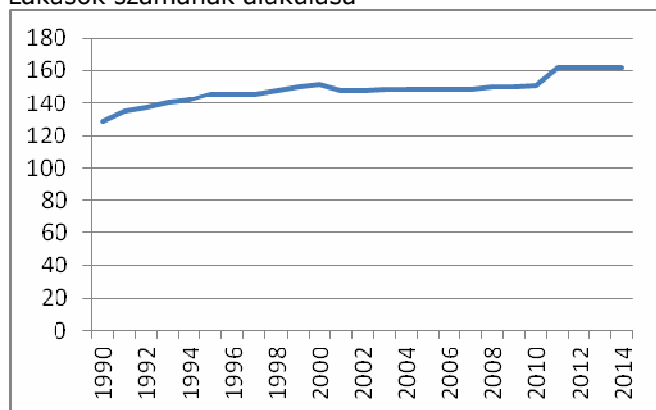
II.2.2.6. Településszerkezet

A 83-as főút mentén fekszik. A főútra szerveződően épült ki a település, a főútra szerveződő egy-két lakóutcával.

Ingtalanállomány:

Lakások számának alakulása

A településen 162 db lakóingatlan található. A családok kevés kivétellel saját tulajdonú családi házban élnek. Néhány otthonban több generáció él együtt. A házak jövedelmi helyzetűtől, a tulajdonosok igényétől, igényességétől függően karbantartottak. A központi belterületen 143 db lakóingatlan van, míg lakott településrészként tartják nyilván a Gyümölcsös és a Tüdőgyógyintézet területét is. A Gyümölcsösben, mely jellemzően mezőgazdasági terület 7 db lakóingatlan található (társasház jellegű), a Tüdőgyógyintézet területén pedig 12 db lakóingatlan. A házakat legtöbbször rendszeresen karbantartja, felújítja.

Önkormányzatok pontos adatokkal nem rendelkeznek a lakosság eladósodottságára vonatkozóan.

Épített környezet:

A Pápa-Veszprém közötti közlekedésnek egyik aktív résztvevője Farkasgyepű, amely azt eredményezi, hogy óránként juthatunk el akár Páparra, akár Veszprémbe; illetve a járásváltással összefüggésben hét buszpár indult Ajka-Bakonyjákó útvonalon, amellyel az Ajkára igyekvők számára is könnyebbé vált a település megközelítése.

A hét öt napján tart nyitva a COOP bolt. Az orvosi ellátásra két napon: kedden és csütörtökön nyílik lehetőség. Ezzel összefüggésben említeném meg a kezdetben a Gyermekvédő Liga égisze alatt épült, ma pedig mint Tüdőszanatóriumként működő intézményt, amely a megye és a Dunántúl térségéből fogadja a gyógyulni kívánó betegeket. A településen védőnői és szociális gondozói szolgálat működik.

Település	Önkormányzati intézményi funkciók	Kereskedelmi-szolgáltató funkciók	Egyházi, szabadidő funkciók
Farkasgyepű	művelődési ház (faluház), temető, idősok klubja,	COOP élelmiszer üzlet, Boroszlán Motel és Kemping, Boróka Betérő, Nimród Étterem	Sarlós Boldogasszony templom

A település civil szervezeteinek önkéntesei minden évben gondoskodnak a település virágosításáról, illetve a virágok gondozásáról. A kisközségekben jellemző lakossági szolidaritás Farkasgyepűn is jellemző, a szomszédok segítik, támogatják egymást.

A településen a játszótérbővítésre szorul, illetve nincs sportpálya, ahol a gyermekek sportolhatnának, illetve közösen játszhatnának. A Faluházban nyílik lehetőség közösségi programok szervezésére, szünidős programokat is szervez a teleház vezetője, illetőleg ingyenesen használhatóak a teleházban található számítógépek is. A településen vezet keresztül a nagy

forgalommal bíró 83-as számú főút, mely veszélyessé teszi a községben a kerékpárral történő közlekedést, fontos lenne egy kerékpárút építése.

Az önkormányzat tulajdonában lévő faluházban a földszint kerekesszékesek számára akadálymentesített, de az infokommunikációs akadálymentesítés nem megoldott. A faluház emeletén lévő teleházhoz nem vezet lift, azt kerekesszékekkel megközelíteni nem lehet.

II.2.2.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)

Települési konfliktusok, problémák (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma):

- eladósodás, anyagi okok miatti fűtési nehézségek
- silány járdaszakaszok, nincs kerékpárút
- alacsony iskolázottság
- **gyermekek találkozási helyének hiánya, közösségi tér hiánya**
- szünidőt töltő diákok tartalmas pihenésének hiánya
- kevés az aktív kikapcsolódási lehetőség,
- nők a GYES, GYED után nem tudnak elhelyezkedni
- **sérelmére elkövetett trükkös lopások elszaporodása**
- az idősebb korosztály mozgáshiányos, egészségtelen életvitele
- alacsony informatikai jártasság
- **magas az egyedül élő idősök aránya**
- **középületek nem teljesen akadálymentesek**
- **köztérek, járdák, parkok nem akadálymentesek**

Javasolt célok, beavatkozási pontok:

- tájékoztatás az igényelhető segélyekről, támogatásokról, tűzifa támogatás nyújtása
- járdák javítása, kerékpárút építése
- szakképesítést nyújtó tanfolyam szervezése
- **közösségi térek fejlesztése: játszótér bővítése, sportpálya felújítása, kultúrház bővítése**
- nyári programok szervezése
- asszonytorna szervezése, gyógytorna szervezése, foglalkozások szervezése (pl: főzőtanfolyam)
- **Képzési programok indítása, távmunka és részmunka szerepének erősítése**
- **közbiztonság, illetve polgárőrség szerepének megerősítése**
- informatikai kompetencia fejlesztése
- **idősök közösségi életét célzó rendezvények szervezése**
- **pályázatok segítségével a teljes akadálymentesítés megoldása**

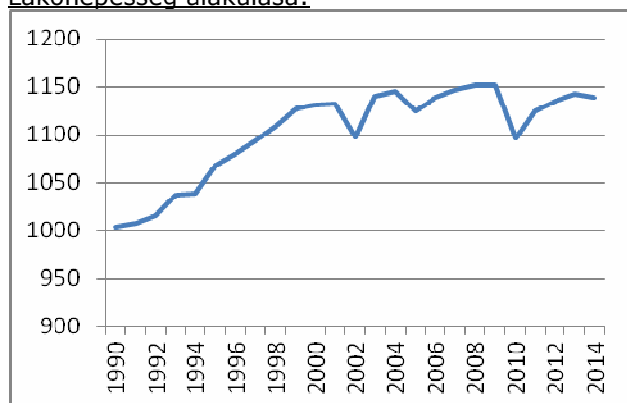
II.2.3. Halimba

Általános bemutatás:

A település Veszprém megyében, a Kisalföld és a Déli-Bakony lábánál fekszik. Ajkától 13 km-re, Tapolcától 25 km-re terül el. A terület az 1730-as évek elején, a törökök kiűzése után népesedett be újra. 1828-1849 között csaknem 694 lakója volt a községnek, ezt a népességet látta el egy vegyeskereskedés, egy kocsmá, egy kovácsműhely, egy cipész. Jegyzőség, orvos, telefon a szomszédos Padragonon volt, viszont önálló plébánia működött. A község életében és történetében a legnagyobb fordulatot a bauxit hozta, amely átalakította a falu társadalmi szerkezetét: megkezdődött a paraszti réteg munkássá válása, a legtöbben a bányában helyezkedtek el s egyre kevesebben éltek mezőgazdaságból. A falu lakossága cserélődött a szomszédos városok fejlődésének hatására. A II. világháború előtti időszakban a nyersanyag igény miatt a munkálatok egyre intenzívebbé váltak, majd a háború ideje alatt a bányászat leállt, a feltárt bányák üresen álltak gépek és szakképzett munkaerő hiányában. A termelés igazán 1957-ben indult újra állami irányítású vállalként új munkagépekkel és 1975-re 2000 fős munkaerővel. Halimba a világ egyik legnagyobb bauxitbányája lett. Minőségi változást a falu életében a XX. század közepén elindult bauxitbányászat hozott, mely a 2000-es évek közepéig meghatározó tevékenység volt. A felhagyott külszíni bauxitlencséket rekultiválták. A kimerült mélyművelésű bányák mellett 2003-ban új bányát nyitottak, az ebből kitermelt bauxittal látták el az Ajkai Timföldgyárat, de mára a bányákat bezárták.

II.2.3.1. Demográfiai helyzet

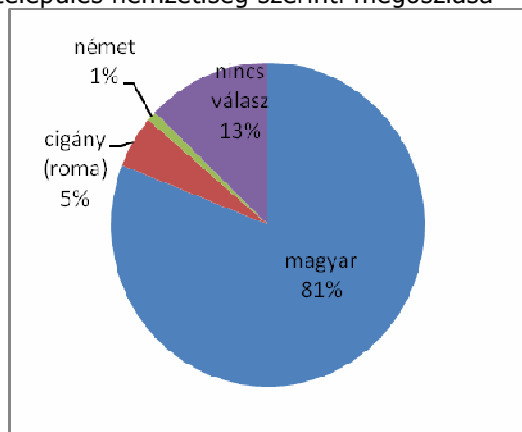
Lakónépesség alakulása:

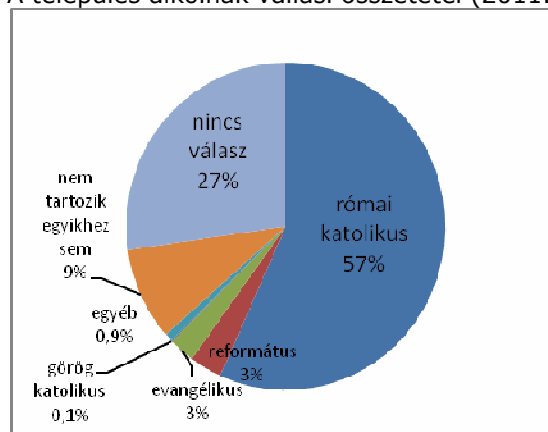
A lakónépesség 1990-től folyamatosan emelkedett 2001-ig. 2002-ben visszaesés mutatkozott, majd újra emelkedett. A 2007-2014 évi terjedő időszakban jelentős mértékben nem változott. A legmagasabb száma 2008-ban, legalacsonyabb száma 2010-ben volt. 2014. évben az állandó népesség száma 1138 fő. A Magyarországra jellemző népességcsökkenő tendencia a 2011-es évi a településen is érvényesül, majd 2012-ben növekedés tapasztalható. A legmagasabb a 18-59 éves korosztály száma, összesen 726 fő, amely azt jelenti, hogy a lakosság 60% aktív korú személy. A 0-14 év közötti lakosság az összlakosság 16%-át teszi ki, amely nagyobb, mint a 65 év feletti lakosság aránya (11%).

A település lakosságának nagyobb hányada fiatal és aktív korú személy, amely 2014. évben ellenkezője Magyarország elöregedési tendenciájával. A 2011. évi népszámlálási adatok szerint a 0-14 éves korosztály száma 229 fő, amely a lakosság közel 20%-a. 2008-2011 között a 18. év alattiak száma csökkenő tendenciát mutat. 2008-ban 272 fő a 18. év alattiak száma, amely a lakosság 23%-a, 2011-ben pedig 22%. Az élve születések száma általában 2008-2014 között átlagosan 10 fő. Az elöregedési index 23,7% -os csökkenést mutat a 2001-2008-as évek között. 2008 és 2010 között néhány százalékkal emelkedett, majd 2011-es évre ismét csökkent. 2014-ben a csekély mértékű emelkedés ellenében az index 100% alatti, tehát Halimba községben a népességszerkezet fiatalos, a település nem elöregedő.

A település nemzetiség szerinti megoszlása

A település lakóinak vallási összetétel (2011.)

A roma lakosok száma megközelítőleg 60 fő. A helyi adatgyűjtés alapján a roma lakosságból kb. 10 fő (16%) rendelkezik állandó munkahellyel, ezáltal rendszeres jövedelemmel. A nagyobbik hányadának problémát jelent az elhelyezkedés, főképpen alkalmi munkából, segédmunkából és segélyből tartják fenn magukat és családjukat. Jövedelmi helyzetük, életkörülményeik nem kielégítőek.

II.2.3.2. Képzés, képzettség

A településen középiskola, szakiskola, szakközépiskola és gimnáziumi felnőttoktatás nem működik. A 15 és annál idősebb lakosság 11,8 %-a nem rendelkezik az általános iskola 8 osztályánál magasabb végzettséggel, illetve a nők iskolázottsága alacsonyabb, mindezek ellenére kevesebb a regisztrált álláskereső nők száma kisebb, mint a férfiaké. Az általános iskolai oktatásban és felnőttoktatásban résztvevők száma 2009-es évtől nulla. A regisztrált álláskeresők száma 2014 év elején 43 fő volt, mely 32 főre csökkent 2015. év elejére.

A községben két köznevelési intézmény működik: egy óvoda és egy általános iskola. A helyi óvodába, ill. a helyi általános iskolába fogatékossággal élő gyermek nem jár.

A fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programokat az Ajka Térségi Foglalkoztatási Partnerség szervezi, amely együttműködési hálózatot alakított ki és működtet a helyi szereplők aktív közreműködésével. A Veszprém Megyei Kormányhivatal Ajkai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály is bárki számára elérhetőek a képzési programok (pl. CNC - forgácsoló, villanyszerelő, kőműves, autóbuszvezető, szakács, ruházati eladó, szociális gondozó és ápoló, pék stb.-), melyek egyre népszerűbbek a fiatalok körében is.

Halimba vonzáskörzetében a képzésekhez, továbbképzésekhez való hozzáférés a jelenlegi adatok alapján megfelelőnek mondható.

A munkaügyi központ különös figyelmet fordít a 25 év alatti pályakezdő fiatalok képzéseire, melynek célja, hogy megkönnyítse az oktatásból a munkaerő piára való átmenetet.

A fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok száma a településen igen elenyésző. Az elmúlt években az Önkormányzat a közfoglalkoztatásba való bevonás és a Nemzeti Munkaügyi Hivatal által hirdetett pályázatok által tudja biztosítani a fiatalok foglalkoztatását és a munkaerőpiacra való átmenetét.

A felnőttek foglalkoztatását megkönnyítő programok 2011-ben: az egész lakosság számára elérhetőek. A „Tudást az élhető falunkért” képzési sorozat Termékértékesítés lehetőségei, termelői csoportok alakítása, helyi termékek értékesítése című ingyenes 35 órás képzés. volt 2012-ben. A vonzáskörzetben folyamatosan elérhetőek nyelvtanfolyamok, számítógépes tanfolyamok és a Munkaügyi Központ kompetenciafejlesztési képzései.

A községben munkaerő-piaci integrációt segítő szervezet és szolgáltatás nem található. A munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási program létrehozása az elmúlt években és jelenleg sem megoldott. A munkaerő-piaci szolgáltatásokat a Veszprém Megyei Kormányhivatal Ajkai Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltségén valamennyi kirendeltséget felkereső ügyfél igénybe veheti. A településen a Munkaügyi Központ szervezésében folyamatosan indulnak képzések, amelyeken a regisztrált munkanélküliek részt vehetnek. 2010 óta működik Ajka városában az Ajka Térségi Foglalkoztatási Partnerség. Célja, hogy javítsa a térség foglalkoztatási helyzetét. Ebben az évben az alacsony foglalkoztatási eséllyel rendelkezők munkaerőpiacra segítségét támogatják. Ebbe a csoportba sorolhatók a 25. év alattiak, az 50. év feletti, romák, alacsony iskolai végzettségűek, megváltozott munkaképességűek illetve a tartós munkanélküliek. Az ő számukra próbálnak a településen munkát biztosítani.

II.2.3.3. Foglalkoztatottság

A nyilvántartott álláskeresők száma 2009-ben volt a legmagasabb (92 fő) 10,8 %, ezért ez az év mélypontnak tekinthető a munkaerő-piaci helyzet vonatkozásában. A 2009-ben nemcsak térségben, hanem országosan is ugrásszerűen megemelkedett a munkanélküliek száma. A 2009-es évhez viszonyítva 2010-2011. évben csökkenés tapasztalható. A férfi nyilvántartott álláskeresők száma 2008-as évtől kezdődően magasabb, mint a női álláskeresők száma.

A regisztrált munkanélküliek korcsoportos eloszlása szerint a legmagasabb munkanélküliségi mutatók a 21- 25 év közötti fiatalokra és az 46-50 év közötti korosztályra jellemző. Az 51-55 és az 56-60 éves korosztály munkanélküliségi mutatói is magasak a többi korosztályhoz képest. A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma 2009-ben volt a legmagasabb, majd csökkenés mutatkozik 2011-ig, azóta ismét emelkedést tapasztalhatunk. Az értékek nemenként eltérőek. Megállapítható, hogy a 180 napnál régebben regisztrált férfi munkanélküliek száma nagyobb, mint a

nőké 2008-2014 között. A kapott eredmények alapján elmondható, hogy a nők munkába lépésének és munkahelyük megtartásának esélye nagyobb a férfiakéval szemben.

A 18-29 éves korosztály számához képest a nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma elenyésző, 2008- 2011 között átlagosan 1,5 %. A nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma 2009-es évben a legmagasabb, majd csökkenő tendenciát mutat. Összességében elmondható, hogy a pályakezdők számában csökkenés tapasztalható, de sajnos a munkaerő-piaci pozíciók nem változtak. A csökkenés egy oka lehet, hogy kevesebb az iskolarendszereből kikerülők száma, illetve, hogy rengeteg pályakezdő külföldön vállal munkát. Általában a pályakezdők már rendelkeznek nyelvismerettel. Ezért jellemző a külföldi munkavállalás.

2008 és 2011 között a nyilvántartott állás keresők száma a 8 általánosan magasabb iskolai végzettségűek között nagyobb. Az értékek csökkenő tendenciát mutatnak, azonban arányaiban nem változott. A nyilvántartott állás keresők száma 2009-ben volt a legmagasabb, 2011-re kevesebb, mint a felére csökkent (48%), amely javuló tendenciát mutat a foglalkoztatásban.

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok; a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők; a pályakezdő fiatalok; valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek.

2010-2014 között a közfoglalkoztatásba bevont munkanélküliek száma átlagosan 21 fő. A közfoglalkoztatásban résztvevők száma 2011-es évben kevesebb volt, mint 2010 és 2014 évben.

A település aktívan részt vesz a különféle közfoglalkoztatási és foglalkoztatási pályázatokban az anyagi lehetőségeinek függvényében. A község önkormányzata emellett kiemelten figyel azokra a közfoglalkoztatásba bevont munkavállalókra, akik hosszú távú megélhetési gondokkal küzdenek, illetve kiskorú gyermekeket nevelnek, ezáltal segítve a munkaerőpiacra történő be- illetve visszakörülését. A közfoglalkoztatás általában 2-3 hónapos időtartamú napi 6 vagy 8 óras foglalkoztatás, melynek keretében a pályázatokba bevont aktív korú személyek ellátják a község kommunális feladatait: az önkormányzat tulajdonában és működtetésében lévő ingatlanok, közterületek tisztántartása, karbantartása, járdák takarítása, szociális segítő munka, parlagfű és egyéb allergén növények irtása, téli időszakban hólapátolás. Az közfoglalkoztatásba bevont személyek aránya az aktív korú lakossághoz képest 2010-2014 között átlagosan 2,5-3%.

A településen belül a bányákat bezárták, az ott dolgozó bányászok egy része más bányánál vállaltak munkát, többen más szakmában helyezkedtek el, de vannak olyan dolgozók, akik jelenleg munkanélküliek. A rendszerváltás után a falu határát egyéni tulajdonosok vették meg, igazi farmer gazda csak néhány van. A mezőgazdasági tevékenység részben földművelés, részben legeltetés (juh), kis számú kertművelés jellemző. További foglalkoztatók a községben: káli-üveggyár, szörpüzem, vendéglátás, élelmiszerbolt, építőipari vállalkozás, konyha.

A községben 2008-as évtől nőtt, majd 2011-től csökkent a regisztrált vállalkozások száma: kiskereskedelmi üzletek, a vendéglátóhelyek száma. A helyi munkalehetőségek 2012-re kedvezően alakultak, de még mindig jellemző a településre, hogy aktív korú lakosság elenyésző része helyezkedik el a helyi munkaerő-piacon. A község aktív korú lakosságának nagy része a 15 km-re található Ajkán talál munkalehetőséget, amely ipari szempontból fejlett város. Az 1960-as években kialakult ipari parkban 27 vállalkozás működik, mely nemcsak a városbeli, hanem a szomszédos települések - többek között Halimba - aktív korú munkavállalóit is foglalkoztatják. A 2010-ben létrejött Ajka Térségi Foglalkoztatási Partnerség mely célul tűzte ki a térség foglalkoztatási helyzetének javítását. **Szükség lenne helyi foglalkoztatási programokra a településen.**

A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélye településünkön nem tekinthető magasnak, de az értékek növelhetőek munkahelyek teremtésével, a foglalkoztatás növelésével. Ajkán már munkaerő hiány tapasztalható, ezért fontos lenne a fiatalok és a felnőttek számára az eddig megszervezett és megvalósított képzések, programok mellett a jövőben is hangsúlyt fektetni azokra a képzésekre, melyek a munkaerő hiányból adódó problémákat kezelik. A foglalkoztatást elősegítő képzések, és képzésekre történő eljutás támogatására lenne szükség Halimba községben, hogy minél alacsonyabb legyen a munkanélküliség.

A helyi adatgyűjtésből kimutatható, a foglalkoztatás területén a fiatalok esetében problémát jelent a gyakorlat és az elvárt tapasztalat hiánya. A legtöbb munkaadó a térségben nem szán időt a fiatal munkavállalók betanítására és képzésére.

Ajka vonzáskörzetében lévő munkahelyekre való bekerülésnek a legfőbb akadálya a jelenlegi állás keresők szerint az, hogy a legtöbb munkahely az utazási költségeket nem szívesen viseli, így inkább helyi munkaerőt alkalmaz.

A községben található, nőket is foglalkoztató munkahelyek jellemzően a község és a szolgáltatási szektor. Az iskolákban, óvodákban, bölcsődében, önkormányzatnál különböző hivataloknál nagy részben nők dolgoznak. A településen található szolgáltatóknál, elsősorban a kereskedelmi tevékenységet folytató üzletekben, ugyancsak a nők jóval magasabb aránya figyelhető meg. A

gyermeküket egyedül nevelő nők jobban ki vannak szolgáltatva. Hiszen számukra rugalmasabb munkarendre lenne szükség, azonban ez nem bevált folyamat a településen. Emiatt jóval nehezebben tudnak elhelyezkedni, mint a gyermek nélküli vagy idősebb gyermekkel rendelkező női lakosok.

Az adatok alapján az aktív, munkavállalási korú személyek közel 95%-a rendelkezik munkahellyel. Nemenként vizsgálva a nők foglalkoztatási aránya nagyobb, mint a férfiaké., mely azzal magyarázható, hogy a közeli Ajka városában működő gazdasági társaságok (gyárak, üzemek) főképp betanított munkában, több műszakban gyártósori összeszerelőket foglalkoztatnak, s többségükben női munkaerőt alkalmaznak. Férfi munkaerőt főképpen azokon a munkaterületeken alkalmaznak, ahol több a nehéz fizikai munka. Az elektronikai, autóiipari alkatrészgyártás területén sok nőt foglalkoztatnak, ezért az alacsony iskolai végzettségű munkavállaló nők esélyei nem tekinthetők rossznak Ajka vonzásközpontjában.

A község lakónépességéhez képest a nyugdíjasok aránya átlagosan 26,4%, tehát a lakosság több mint negyede részesül nyugdíjban vagy nyugdíjszerű ellátásban.

II.2.3.4. Szociális helyzet

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, szociális ellátás

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma folyamatosan növekszik. A ingyenes étkezésben átlagosan 45-50 óvodás és általános iskolás gyermek részesült. Nyári étkeztetés keretén belül átlagosan 20-21 gyermek jutott napi egyszeri meleg ételhez.

A településen az ajkai székhelyű, társulási formában működő Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai biztosítják a családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást, valamint a házi segítségnyújtást. A megoldott és megfelelően működő szociális étkeztetésen kívül társulás keretében a házi segítségnyújtó szolgálat is működik. A házi gondozást háziiorvosi javaslatra évente kb. 13-15 fő veszi igénybe, főként az idős és mozgáskorlátozott emberek és az önmaguk ellátására képtelen, vagy segítségre szoruló nagykorúak, illetve egyedülálló férfiak és nők részére szükséges a házi gondozás. A házi segítségnyújtást – háziiorvosi igazolás alapján – évente átlagosan 36 fő veszi igénybe. Az Orvosi Rendelő és Tanácsadó épületében tartja ügyfélfogadását a családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást biztosító családgondozó, aki nemcsak a nehéz körülmények között élő gyermekek védelmét és segítését végzi, hanem munkájához tartozik az egyedül élő felnőtt korú és időskorú emberek segítése, mentális és lelki támogatása. Mindhárom szolgáltatást a Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai biztosítják.

A községben lakók közül háziiorvosi javaslat alapján közel 5 % volt jogosult szociális étkeztetésre, főként idős, rossz egészségi állapotban lévő mélyszegény és szenvedélybeteg emberek. A szociális étkeztetést a helyi óvoda konyhája biztosítja, ahol az egészséges táplálkozás szempontjait figyelembe veszik.

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaiak viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhő –szolgáltatás. A csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérlési díjhoz, a lakáscélú pénzintézeti kölcsön törlesztő részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt. A lakásfenntartási támogatást elsősorban természetbeni szociális ellátás formájában, és a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti. Normatív lakásfenntartási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250%-át, és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona. Lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma évről évre növekszik a településen.

A Halimba községben élő egészségkárosodott, illetve fogyatékkal élő személyek számára Ajka városban biztosított a nappali ellátás igénybe vétele. Ajkán civil fenntartású intézményben biztosítják a rászorulóknak nappali ellátását.

Oktatás

A községben két köznevelési intézmény működik: egy óvoda és egy általános iskola. A helyi óvodába, ill. a helyi általános iskolába fogyatékkal élő gyermek nem jár.

2010 óta a helyi óvodában bölcsőde is működik, amely több helyi szülő munkába való visszakérülését segítette, ugyanis a munkahelyre való visszakérülés során sok szülő számára gondot okoz a gyermek napközbeni elhelyezése. Jelenleg 5 bölcsődés gyermek számára tudnak férőhelyet biztosítani. Az óvodai férőhelyek maximálisan kihasználtak. Az óvodai férőhelyek száma a községben lényegesen nagyobb, mint a bölcsődei férőhelyeké. 2010 évtől 70 gyermek számára tud férőhelyet

biztosítani a helyi óvoda. Pozitív adat, hogy az óvodai férőhelyek száma meghaladja a 3-6 éves korú gyermekek számát, ugyanis várhatóan nem jelent majd akadályt az óvodába való beíratás. 2010-ben nemcsak az intézmény kapacitása növekedett, hanem az óvodás csoportok száma is. Jelenleg a gyermekek kora és mentális fejlettsége szerint kis-, közép-, és nagycsoportok szerint folyik az óvodai nevelés. Óvodai gyógypedagógiai csoport a községben nem működik.

A településen családi napközi nem működik. A családi napközi intézménye országszerte egyre népszerűbb, ugyanis rendkívül rugalmasan alkalmazkodik a szülők igényeihez, munkarendjéhez. Nagy előnye az alacsony gyermeklétszám.

A helyi óvodába összesen négy településről járnak be a gyermekek. Az óvoda személyi feltételeiről elmondható, hogy nincs hiányzó létszám. Az óvodában 6 diplomás pedagógus, 3 dajka/gondozónő látja el a feladatokat. Az intézményben a gyógypedagógusok és a kisegítő személyzet létszáma 0.

Az óvodát 2013. július elsejétől az önkormányzat tartja fenn. Más településről bejáró gyermekek aránya 25%. Az óvodába járó beíratott hátrányos helyzetű gyermekek aránya 30% körüli, a halmozottan hátrányos helyzetűek aránya 6-10%.

Az általános iskolás gyermekek száma hullámzó. Összességében elmondható, hogy a legkevesebb diák 2011/2012-es tanévben volt, a legtöbb pedig a jelenlegi 2012/2013-as tanévben (116 gyermek). A napközis diákok száma viszont tanévről-tanévre növekszik.

A rendelkezésre álló adatok szerint Halimba község általános iskolájába jár a helyi iskolás gyerekek 65 %-a, a többi tanuló más település iskolájába jár. A vonzáskörzetből 24 gyermek ingázik a halimbai általános iskolába, ők főképpen a szomszédos Szőcről, ahol az alacsony népességszám miatt nem működik általános iskola. Az általános iskolás korú lakosság 20%-a hátrányos -, 2,3%-a pedig halmozottan hátrányos helyzetű. A kapott eredmények alapján érdemes közelebbről megvizsgálni azt, hogy a hátrányos- és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek képességeinek fejlődése, iskolai előmenetele a későbbiekben hogyan alakul. Ehhez az óvodai és az iskolai pedagógusok együttműködése is szükséges.

Egészségügy

Háziorvosi és gyermek háziorvosi ellátást 1 fő vállalkozó-orvossal és 1 fő asszisztenssel, feladatellátási szerződés alapján az önkormányzati tulajdonú háziorvosi rendelőben biztosítja az önkormányzat. A rendelő 2006-ban teljesen felújításra és bővítésre került, mely során az akadálymentesítése is megvalósult. A tárgyi és személyi feltételek megfelelőek. Az orvosi ellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás társulás formájában történik hét Ajka környéki település összefogásával, ajkai székhellyel.

A fogorvosi alapellátást szerződéses megállapodással biztosítja.

A védőnői ellátás 1 fő védőnő alkalmazásával történik. A védőnői szolgáltatás az orvosi rendelő épületében, a Tanácsadóban megoldott. A védőnő feladata a 0-16 éves korú gyermekek és a várandós anyák gondozása. Munkájának legfontosabb része a prevenció, ebbe éppúgy beletartozik a védőoltások szervezése, az anyatejes táplálás szorgalmazása, mint az óvodások és iskolások egészséges életre való nevelése.

Az iskola-egészségügyi ellátást a helyi vállalkozó háziorvos és az önkormányzat alkalmazásában álló védőnő, ill. az önkormányzattal szerződésben álló fogorvos közreműködésével oldja meg.

A községben szakellátást nyújtó intézmény nem található, viszont az ajkai Magyar Imre Kórház nemcsak városi, hanem megyei szinten is a legjelentősebb szakellátást nyújtó intézmény. Mentőállomás Ajkán működik (15 percen belül elérhető). A gyógyszerári ellátás helyben megoldott, fiókgyógyszertár működik, heti három alkalommal. A foglalkozás-egészségügyi ellátás helyben, az Orvosi Rendelőben biztosított. Az iskola egészségügy helyben megoldott.

Összegzés

Az önkormányzat által folyósított foglalkoztatást helyettesítő támogatást a munkanélküliek közel 30%-a kapott, mely támogatásra jogosultak száma évről-évre emelkedik. A rendszeres szociális segélyben részesülők száma viszont csökkenést mutat.

II.2.3.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések

Az aktív, vállalkozó kedvű időskorú lakosság évek óta részt vesz térségi amatőr színjátszó rendezvényeket, versenyeken. A nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetősége a közintézményekben nem biztosított. A Long Life Learning, az élethosszig tartó tanulás fontos napjainkban. A felgyorsult társadalom információit, vívmányait követni, munkát vállalni e nélkül igen nehéz. Emellett az ember alapvető szükséglete a tanulás, a szellemi fejlődés. Az időskorú lakosság számára a Művelődési Ház- IKSZT sokféle tanulási lehetőséget biztosít képzéseken, programokon keresztül.

A településen a rendszeres, szervezett, sportprogramok száma megfelelő. A helyi általános iskolások számára az oktatási intézmény a kötelező testnevelési foglalkozásokon kívül sokféle sport szakkört és versenylehetőséget biztosít a környező települések tehetséggondozó sportegyesületei közreműködésével (atlétika, úszás, futball). A fiatalok és a felnőttek számára az évente

megrendezésre kerülő Nagybaldogasszony Napi Búcsú és Falunap illetve az Egészségnap keretén belül érhetőek el szervezett sportprogramok. A már hagyománnyá váló falunapi focimérkőzés egyre több érdeklődőt vonz a helyi focipályára. Az Egészségnapon az odalátogatók különféle sportolási lehetőséget ismerhetnek meg közelebbről s ki is próbálhatják azokat. A település népszerűsíti a dinamikus jogát és a gym stick fitness és játékon keresztül. A helyi Művelődési Házban lehetőség van ingyenes konditerem használatra és asztaliteniszre.

Az Együtt a Jövőért Halimbán Egyesület (EJHA) non-profit egyesület, mely azért jött létre, hogy élhetőbbé tegye falu mindennapjait. Civil kezdeményezés, szeretné az ott élők számára élhetőbbé, szerethetőbbé tenni a falusi életet, például úgy, hogy a falusi rendezvények szervezésében, támogatásában aktívan közreműködnek. Halimba határában lévő Malomvölgy elnevezésű kalandparkot alakítottak ki: focipálya, csúszda, szalonnasütő-hely, stb. A térségben ez a fiatalokat és munkaképes korúakat felölelő kezdeményezés példaértékű.

Halimba községben a közösségi együttélés viszonylag nyugodt és problémamentes. Mély, kiélezett etnikai konfliktusokról nincs tudomásunk. A romák esetében számolhatunk látens diszkriminációval, hiszen a munkaadók sokszor előítéletesek és elutasítók velük szemben.

Az önkormányzat és a civil szervezetek partnersége, együttműködése jellemző a településen. Ezen szervezetek folyamatosan együttműködnek programok, pályázatok megvalósításában, rendezvények szervezésében.

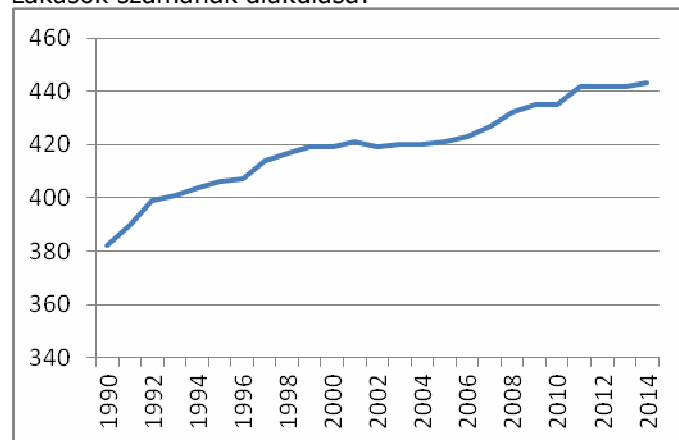
II.2.3.6. Településszerkezet

A település a bányászatnak köszönhetően jelentős lakosságszámot vonzott, így közel egy időben épület házak, és átgondolt, szükségleten alapuló intézményi fejlesztések történtek. A központi belterületen kívül egy lakott helyről, Remecséről tudunk, ahol egy lakóházban 4 fő él. A többi épület mind a központi belterületen helyezkedik el.

Ingyatlanállomány:

Lakások számának alakulása:

Halimba község lakásállománya 1990-2008-ig jelentős számban közel (50 lakás) emelkedett. A 2008-as évektől kezdve alig változott. A feltárt, elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma 10. Az önkormányzat anyagi lehetőségek hiányában bérlakás - és szociális lakásállománnyal nem rendelkezik.

A településen egyéb, lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nincs. Az életveszélyes, elégtelen lakhatási körülmények között élők körülményein igény és szükség szerint az önkormányzat természetbeni támogatásokkal igyekszik enyhíteni. A településen hajléktalanok nincsenek.

A községben nincsenek telepek, sem szegregátumok.

Épített környezet:

A mindennapi életben való akadálymentes közlekedés az egyik legalapvetőbb módja az esélyegyenlőség megvalósításának. Halimba község a település legtöbb részén sikeresen elvégezte

az akadálymentesítést: háziorvosi rendelő, Művelődési Ház, óvoda, gyógyszertár, posta, buszmegálló, közterek. A közeljövő fontos feladata a helyi általános iskola akadálymentesítése. Információs és kommunikációs akadálymentesítés a községben nem történt.

A községben az utak, járdák akadálymentesítése csak részben valósult meg, a falu központjában található posta, gyógyszertár és buszmegálló akadálymentesítése 2012-ben valósult meg a faluközpont felújítása során. Összességében elmondható, a falu főbb közösségi terein az akadálymentesítés megvalósult. 1820-ban épült meg klasszicista stílusban egy udvarház, ami ma kultúrház.

Település	Önkormányzati intézményi funkciók	Kereskedelmi-szolgáltató funkciók	Egyházi, szabadidő funkciók
Halimba	művelődési ház, temető, orvosi rendelő óvoda általános iskola Dr. Szalai Miklós Emlékház és Helytörténeti Gyűjtemény	élelmiszer üzlet: Bakony Reformélelmiszer Ezüstfenyő Turistaszálló Posta gyógyszertár Csocsó Büfé	Nagyboldogasszony templom

Itt született meg a híres „Halimbai Füveskönyv”, itt kísérletezte ki a már boltokban nem kapható gyógytea keverékeket „Halimbárium” név alatt. A legendássá vált Dr. Szalay Miklós esperes-plébános a község szülötte füves emberként itt kezdte működését 1950 környékén. Kezdetben orvosi vélemények alapján egyénekre szabott gyógytea keverékeket állított össze. A könyvet, amit írt szintén a községről kapta a nevét: Halimbai füves könyv címen jelent meg. Dr. Szalay Miklós munkájáról és működésének bemutatásáról emlékkiállítás gondoskodik. A kiállítás mellé gyógynövény kert is tartanak fent. Az általános iskola 1996-tól viseli az esperes nevét. Házát halála után az önkormányzat megvásárolta és emlékházzá, gyógynövényes kertté alakította.

Az önkormányzat igényfelmérés alapján Idősek Nappali ellátását szeretné megoldani a községben. Az intézmény komplex gondozási központként működhetne, magába foglalná a gyermekjóléti szolgáltatást, a szociális alapellátást és nappali ellátást – egy új közösségi szintér valósulhatna meg. Az étkeztetést a helyi Óvoda konyhája biztosítaná. Egy új közösségi szintér megtervezésével, kialakításával és működtetésével a község új munkahelyeket is tudna teremteni.

II.2.3.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)

Települési konfliktusok, **problémák (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma):**

- nincs pontos adat a mélyszegénységben élő és roma emberek konkrét számáról, munkanélküliségi arányáról
- A munkanélküliség aktuális számát nem könnyű meghatározni, ugyanis nem mindenki regisztráltatja magát a Nemzeti Munkaügyi Hivatalnál.
- aktív korúak, helyi munkanélküliek foglalkoztatásának elősegítése
- eladósodás, anyagi okok miatti fűtési nehézségek
- silány járdaszakaszok, nincs kerékpárút
- alacsony iskolázottság
- Kevés a bölcsődei férőhely
- nem alkalmaznak gyógypedagógust
- családi napközi létesítésére való igény
- **gyermekek találkozási helyének hiánya, közösségi tér hiánya**
- szünidőt töltő diákok tartalmas pihenésének hiánya
- felnőttek számára rendszeres, megszervezett sportprogram, sportolási lehetőség számának növelése
- nők a GYES, GYED után nem tudnak elhelyezkedni
- **sérelmére elkövetett trükkös lopások elszaporodása**
- alacsony informatikai jártasság
- **magas az egyedül élő idősek aránya**
- **idős korosztály foglalkoztatásra való igénye**
- **középületek nem teljesen akadálymentesek**
- **köztterek, járdák, parkok nem akadálymentesek**
- A településen szociális bérlakás nem található.

Javasolt célok, beavatkozási pontok:

- speciális adatgyűjtések
- Az önkormányzat által szervezett fórumokon a nem regisztrált munkanélküliek számának felmérése.
- tájékoztatás az igényelhető segélyekről, támogatásokról, tűzifa támogatás nyújtása
- munkaerő-piaci szolgáltatások szervezése
- járdák javítása, kerékpárút építése
- bölcsődés férőhelyek számának növelése
- gyógypedagógus alkalmazása
- családi napközik kialakításának elősegítése, támogatása
- szakképesítést nyújtó tanfolyam szervezése
- **közösségi térek fejlesztése: játszótér építése, sportpálya felújítása, kultúrház bővítése**
- nyári programok szervezése
- Információgyűjtés, a különféle sportolási módok igényének felmérése
- **Képzési programok indítása, távmunka és részmunka szerepének erősítése**
- **közbiztonság, illetve polgárőrség szerepének megerősítése**
- informatikai kompetencia fejlesztése
- **idősek közösségi életét célzó rendezvények szervezése**
- **idős korosztály foglalkoztatásba való bevonása**
- **pályázatok segítségével a teljes akadálymentesítés megoldása**
- Az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások számának csökkentése, szociális bérlakásokra való szükség felmérése.

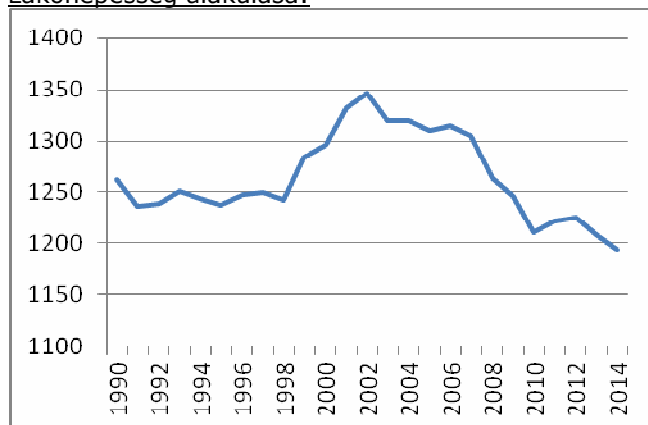
II.2.4. Kislőd

Általános bemutatás:

Kislőd az egyik legrégebben lakott település Magyarországon. A falu a Bakony hegység gazdag bükk erdőkkel határolt völgyében fekszik. Évezredekre visszanyúló történelmi múlttal rendelkezik: a Rómából Pannonia tartományba - Savaria (Szombathely) városából Gorsiumba (Tác,) - vezető római hadiút mentén található. A falu a magyarok honfoglalása után is lakott, sőt a XIV. században gazdag nagyvad állománya miatt kedvelt királyi vadászterület volt. A német betelepítést szlovák területről magyar lakosság betelepítése is kísérte, de a német ajkúság a mai napig döntően meghatározó a faluban. A falu a német iparosok betelepítését követően jelentős fejlődésnek indult, és 1800-ban már önálló iskola is épült, ahol két nyelven (német és magyar) folyt az oktatás. A fejlődést az 1845-ös tűzvész pusztítása is csak lassítani tudta, de megállítani nem. Ma Kislődön 1194 ember él, a faluban német nemzetiségű általános iskola és óvoda működik. A helyi művelődési ház gazdag programokat nyújt a falu lakossága és az idelátogatók számára. A településen önálló háziorvosi, fogorvosi és védőnői szolgálat működik. Élénk a sportélet: ifjúsági és felnőtt futballklub, asztalitenisz és tekecsapat folytat aktív sporttevékenységet. A falu büszkesége a német nemzetiségű énekkar, amely nemcsak a faluban, hanem a fal határain kívül is gyakran ad önálló műsorokat. A község a középkorban mezőváros volt, majd a török időkben teljesen elnéptelenedett, elpusztult. Újra 1609-ben a Veszprém megyei püspökség adójegyzékében kerül említésre. 1711-ben már templommal, iskolával rendelkező település volt. 1747-ben a faluban lakók nagy részét kitelepítették Ajkára, Vidre és frank nyelvű németeket telepítettek helyükre. Ők fafeldolgozásból és kézművességből éltek. Mai arculatát 1874-1946 között kapta a település. 1946-ban az ott élőket újra kitelepítették, helyükre Gömörőről, Felvidékről és az Alföldről érkeztek családok. Később sokat elköltöztek a környező nagyobb városokba, Ajkára, Veszprémbe, Várpalotára. A község napjainkban újra fejlődésnek indult: közművesítésre kerültek az utcák, szabadidőpark, kalandpark létesült, megépült az új egészségház, erdei tornapálya, tanösvény.

II.2.4.1. Demográfiai helyzet

Lakónépesség alakulása:

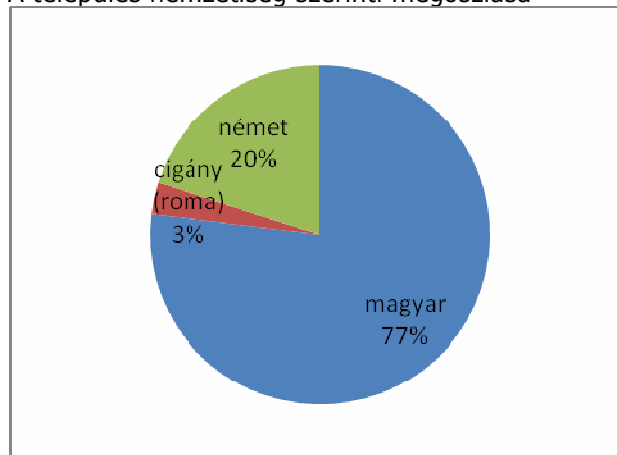

Kislődön jelenleg 1194 fő lakónépességet tartanak nyilván. A népesség alakulását tekintve 1998-2002 között volt egy erőteljes lakosság növekedés, mely napjainkra beállt az 1990-es évek szintjére. Csökkentő tendencia azonban jól érzékelhető. A 0-14 éves korosztály száma 190 fő, ez a lakosság 15 %-a. A 15-17 éves korosztály 36 fő. A településen belül a népesség nemek szerinti eloszlása közel azonos, kicsit több a férfi. A nők azonban magasabb életkort élnek meg, mint a férfiak. A munkanélküli nők százalékos aránya alacsonyabb a munkanélküli férfiakénál.

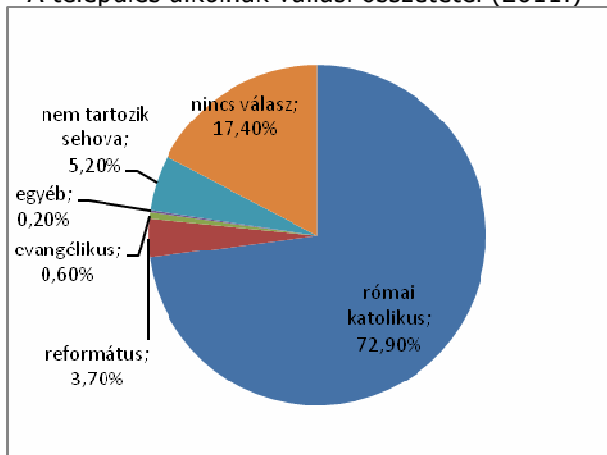
A településen nem jellemzőek az etnikai konfliktusok, inkább az a jellemző, hogy a

Kislődön élő nemzetiségek (magyar, német, roma) békésen élnek egymás mellett és közösen vesznek részt a faluban megrendezésre kerülő rendezvények szervezésében.

A település nemzetiség szerinti megoszlása

A település alkóinak vallási összetétel (2011.)

II.2.4.2. Képzettség

Kislőd Önkormányzata egy óvodát (Bakony-Völgye) tart fenn. Az óvodában saját településének gyereket helyez el és látja el. Az intézményi férőhely 50 fő, mely két vegyes életkorra szerveződő csoportra oszlik. Az óvodában foglalkoztatott óvodapedagógusok száma 3 fő. Valamennyien diplomás óvodapedagógusok. Mindkét csoport munkáját segíti egy dajka, és a melegítő konyha feladatait egy fő konyhai kisegítő látja el.

Az életkor szerint a 2,5-3 éves kor közöttiek létszáma a legnagyobb, melynek oka, hogy az anyukák zöme amint tud, visszamegy dolgozni. Bölcsődei funkcióra is jelentkezik igény, 2 éves kortól. Az óvodába járó gyerekek 45 %-a halmozottan hátrányos helyzetű. Ennek oka a szülők alacsony iskolázottsága, a családok szegregált, ingerszegény környezete, és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben való részesülés. Az intézményben logopédiai ellátás is megoldott. de a fejlesztő pedagógus nem.

A településen 8 osztályos német nemzetiségi általános iskola és óvoda működik. Az iskola és az óvoda megfelelő személyi és tárgyi feltételekkel rendelkezik. 2013-ban beíratott gyerekek száma az iskolába 88 fő, ebből hátrányos helyzetű 31 fő, halmozottan hátrányos helyzetű 6 fő, veszélyeztetett tanuló száma 6 fő. A napközis tanulószobai ellátás két közös csoportban történik, létszáma 38 fő. A településen az általános iskolai tanulók száma 2013-ban 91 fő. A hátrányos helyzetű gyerekek száma az osztálylétszámokhoz viszonyítva 10 és 78 % között van. Bejáró tanulók száma jelenleg 24 fő. Ők helyközi járással járnak. Az iskolai fejlesztések helyben megoldottak a logopédia kivételével. Az iskolában a továbbtanulási mutatók nagyon jók. Mindenki olyan iskolát választ, ahová felvételt is nyer. Jellemző, hogy az iskolában a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók mindig szakiskolát választanak. Tanodai és tehetséggondozó program nem működik.

Kislődön a legtöbb problémát az jelenti, hogy Ajka vonzáskörzetében egyre kevesebb az olyan munkahely, ahol tekintettel lennének az édesanyák foglalkoztatottságára. A szülők három vagy több műszakos munkarendben tudnak csak elhelyezkedni, ezért a gyermekek napközbeni felügyelete nem biztosított. Egyre több gyermeket az utca nevel, mivel a szülő vagy dolgozik, vagy munkanélküliként jövedelem nélkül marad. A településen sok a HH és a HHH gyermek, melynek nem biztosított az egészséges fejlődéshez szükséges háttér. Az iskola és óvoda, valamint az önkormányzat együttes erővel szeretne változtatni azon, hogy a tehetséges gyermekek megfelelő felkészülésben részesüljenek, az inger szegény környezetben élő gyermekek pedig olyan programokon vehessenek részt, melyek segítik fejlődésüket és más szemléletet alakítsanak ki bennük, mint amit otthon látnak és tanulnak. Ehhez a programokhoz szükség van megfelelő személyi és tárgyi feltételekre.

II.2.4.3. Foglalkoztatottság

Kislődön a legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat, a regisztrált álláskeresők száma 2008. óta folyamatosan növekszik, átlagosan 73-75 fő volt 2013-ig, mely jelentősen csökkent 2014. évre akkor ez az érték 44 fő volt. 2015 év elején 32 fő. Az álláskeresőben leginkább érintett korosztály a 45-62 évesek, valamint a pályakezdő fiatalok. A nyilvántartott pályakezdők száma évről évre növekszik, de a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma az elmúlt évekhez képest csökken.

Az önkormányzat közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatja az alacsony iskolai végzettségűeket is, mely személyek száma a település összlakosságához viszonyítva magas számot ér el. A 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 50% felett van. Az öregedési index majdnem eléri a 100 %-ot. Közfoglalkoztatásban az önkormányzat 7-12 fő/hó létszámot foglalkoztat, túlnyomó részt részmunkaidőben. A közfoglalkoztatásban résztvevők fizikai munkát, segédmunkát végeznek, ami leginkább közterület rendezésből, vízelvezető árkok tisztításából, hulladékgyűjtésből áll.

Kislőd - Ajka és Kislőd - Veszprém útvonalon a közlekedés jó. A kislődi munkavállalók leginkább Ajka és Veszprém irányába orientálódnak.

Tapasztalataink szerint a nők körében kiemelten hátrányos helyzetben vannak a 45 év felettiek, a pályakezdők, akik még nem rendelkeznek kellő tapasztalattal, és a GYES -ről munkába visszatérők. A gyermekvállalás, a munkától hosszabb ideig való távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerő piacra való visszakörülésének esélyeit. Különös figyelmet igényel a veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása. Kislőd Község Önkormányzata, mint munkáltató nem tesz különbséget pályakezdő, kisgyermekes szülő, idősebb, nyugdíjhoz közelebb álló munkavállaló nők között, és rugalmasan kezeli a problémájukat. Továbbra is céljai között szerepel a férfiak és nők esélyegyenlőségének érvényesítése, a munka és a családi élet összeegyeztetése.

Kislőd lakosságának 30%-a rendelkezik a legbiztosabb jövedelemmel, nyugdíj, vagy nyugdíjszerű ellátásban részesül. Az elmúlt időszakban a nyugdíjasok száma növekedett. A nyugdíjasok az új nyugdíjtörvény hatályba lépéséig nyugdíj mellett dolgoztak. Ez leginkább az egészségügyi dolgozókat érintette.

A falu legjelentősebb gazdálkodó társasága ma a Kislődi Erdőbirtokossági Társulás és a Kislődi Vadásztársaság, valamint a Gallus Kft telephelye.

II.2.4.4. Szociális helyzet

Jelenleg 91 fő él a településtől 5 km távolságra lévő Borsodpusztán, ahol a legtöbb családban van munkanélküli, aki már több éve nem vállalt munkát. Sem iskolai végzettségük, sem affinitásuk nincs munkát vállalni. Az itt élő családokban halmozottan hátrányos gyermekek élnek, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, óvodáztatási támogatásra jogosultak. A szülők többsége segélyezett, vagy Gyes-ből és családi pótlékból tartják fenn családjukat.

Borsodpusztán 2008.évben elkezdődött a szegregátumok felszámolása. 14 család lett elköltöztetve az úgynevezett „U” alakból, többségükben lakásfoglaló volt. Az életveszélyesnek nyilvánított épület 2009. tavaszán lebontásra került. A családok az önkormányzat segítségével beköltöztek Kislődre.

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, szociális ellátás

Kislőd település Herend Környéki Önkormányzatok Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal közösen fenntartott alapszolgáltatási központon keresztül foglalkoztatott családgondozóval biztosítja a családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást. A településen a problémák megelőzése érdekében jelzőrendszer működik, melyben helyi szakemberek vesznek részt.

A veszélyeztetett és védelembe vett gyerekek száma évenként eltérő. A településen inkább az elhanyagolás jellemző a hátrányos helyzetű családoknál. A védelembe vétel oka legtöbb esetben a szülői magatartás, környezeti és anyagi tényezők. A hátrányos helyzetű családokra jellemző a folyamatos költözés. Fogyatékkal élő gyerekek száma Kislődön 1 fő. Kiegyensúlyozott, rendezett családi körülmények között él, az általános iskola tanulója.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek elmúlt időszakra vetített átlaga 74 fő. A létszám az elmúlt években nem nagyon változik. Kedvezményes iskolai étkezésben részesülők száma 53 fő körüli.

A közétkeztetést megállapodás alapján a településen működő Takaros Vendéglő biztosítja, egészséges és friss alapanyagok felhasználásával készítik el az óvodások, iskolások és szociális étkeztetésben részesülők ételeit. A szociális étkeztetést 68 fő veszi igénybe, de évről évre nő az igénybevevők száma.

Oktatás

A településen 8 osztályos német nemzetiségi általános iskola és óvoda működik.

Az általános iskolában jelenleg 13 főállású és 3 áttanító pedagógus dolgozik. A szakos ellátottság 100 %-os. Iskolatthonos tanítás tervezett legalább az alsó tagozatban. Gyógypedagógusra, logopédusra, iskola pszichológusra és minimum két fő kisegítő személyzetre lenne szükség (karbantartó és rendszergazda). Tornaterem nincs, a testnevelés órák rossz idő esetén a művelődési ház nagytermében kerülnek megtartásra.

Egészségügy

Alapszolgáltatás: házi orvos, védőnő, fogorvos.

Kislődön az alapellátást az önkormányzat fenntartásában álló házi orvosi szolgálat látja el. A felnőtt és gyermek ellátást egy orvos végzi. Kórházi ellátásra és szakrendelésre szoruló betegek Ajkára, Pápára vagy Veszprémbe utaznak. A fogorvosi ellátás helyen, vállalkozásban működik. A rendelőt az önkormányzat térítésmentesen biztosítja a fogorvos részére.

A védőnői szolgálat egy védőnői körzettel működik. Jelenleg nincs főállású védőnő Kislődön, helyettes védőnő látja el a védőnői feladatokat minden héten. A településen nem biztosított a fejlesztő és rehabilitációs ellátás. Az ellátáshoz való hozzáférés Ajkán illetve Veszprémben elérhető.

Összegzés

A meglévő intézményrendszer (óvoda, iskola, házi orvos, védőnő, közös hivatal, könyvtár) jól szolgálja az itt élők színvonalas ellátását, a rendezett falukép és teljes infrastruktúra a helyben maradást segíti elő.

II.2.4.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények

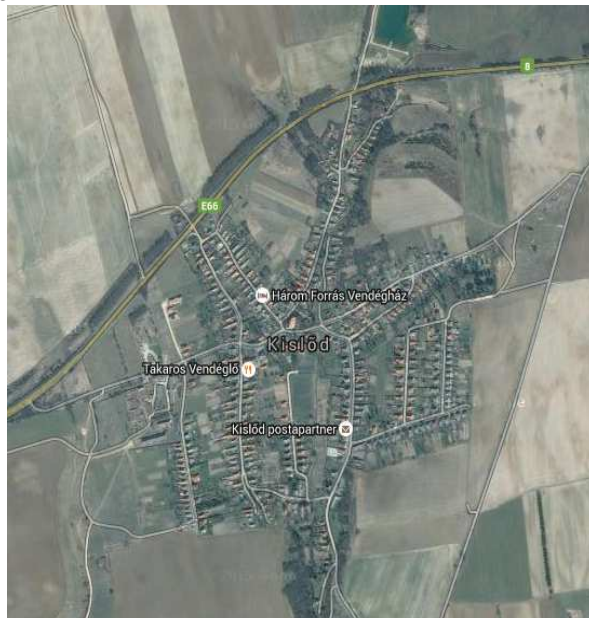
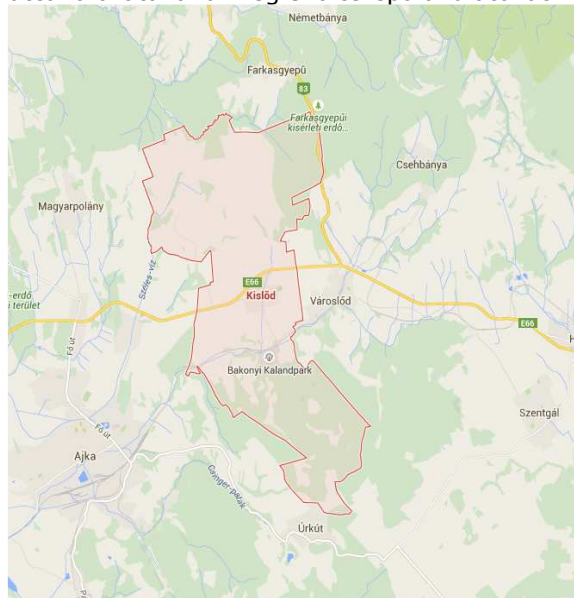
Az önkormányzat által működtetett Művelődési Ház ad otthont a kulturális rendezvények nagy részének: ünnepi megemlékezéseknek, idősök napi ünnepség, adventi ünnepkör, felnőtt és gyerekbálok. Itt tartja foglalkozásait a női torna csoport, a baba-mama klub, a rocky Klub és az asztaliteniszt csapat edzéseit. Rossz idő esetén az iskolai tornaórák is itt kerülnek megtartásra, mert az iskola nem rendelkezik tornateremmel. Az épület felső szintjén található a könyvtár, valamint egy klubhelyiség, amely a olvasószobaként szolgál illetve a civil szervezetek összejövetelinek ad helyet. A könyvtárban internet elérhetőség is biztosított. A településen aktív civil élet működik. Fontosnak tartják a nemzetiségi hagyományok ápolását, őrzését. A település iskolájában és óvodájában német nemzetiségi oktatás folyik.

A nemzetiségi hagyományok ápolásával együtt fontosnak tartjuk a közösségben rejlő erők kihasználását, a civilek-vállalkozások -önkormányzat összefogásával megvalósuló fejlesztéseket, rendezvényeket (nyári gyermektáborok, közösségi összefogással közterület - szépítés, pihenő helyek

karbantartása, nyugdíjasok kirándulásai, hagyományőrző falunapok, idősök napja) célunk, hogy a falu egy élhető, fejlődő, összetartó közösség legyen.

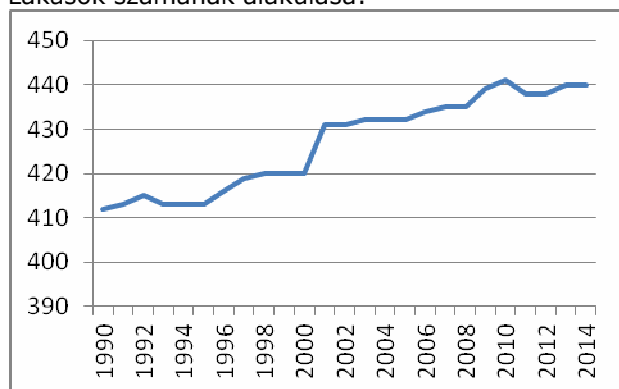
II.2.4.6. Településszerkezet

A falu a Bakony hegység lábánál, egy háromszög alakú völgyben fekszik. Vonattal megközelíthető a Székesfehérvár–Veszprém–Celldömölk–Szombathely-vasútvonalon; állomása Városlóddal közös. A közigazgatási területet a 8-as főközlekedési út kettészeli. A főúttól délre található a település, mely utcahálózataival a meglévő terepalakulatokat követi.

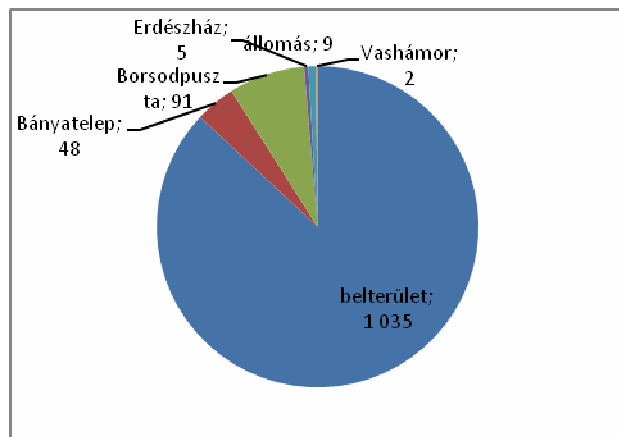
Ingatlanállomány:

Lakások számának alakulása:

A lakások számában kis mértékű növekedés tapasztalható. A lakások állapota közepesnek mondható. Sok az idő ember, akik egyedül próbálják fenntartani, karbantartani a viszonylag nagy telken található lakóházukat. Lakásfenntartási támogatásban részesülők száma növekvő tendenciát mutat, mivel a lakosság jövedelme csökken, a rezsiköltségek pedig növekednek. Sok család küszködik a rezsiköltségek és a mellette lévő hiteltörlesztések megfizetésével.

A településen az önkormányzat tulajdonában 3 ingatlan van, melyet bérbe ad a rászorulóknak. Mind a 3 lakásban élnek.

Kislődhöz hat külterület tartozik: Vashámor, Borsodpuszta, Bányatelep, Vasútállomás, Keresztmajor, erdészház. Kislődtől 5 km távolságra fekszenek minden irányban. Busszal illetve vonattal minden külterületi rész megközelíthető. A legnépesebb telepek Borsodpuszta és Bányatelep. Borsodpusztán többségében romák élnek. Áram és vezetékes víz mindenhol biztosított. Bányatelepen található a Sóbri Jóska Bakony Kalandpark, ahol a legtöbb munkalehetőség is biztosított. Bányatelep lakói többségében Partiumból települtek át, akik az Ajka Kristály Üvegipari Kft.-nél dolgoztak. Sok közöttük a rokkant nyugdíjas. Keresztmajor területén jelenleg birkatelep üzemel, nem él senki életvitel szerűen a telepen.

Épített környezet:

Nevezetességei a Római Katolikus Plébániatemplom (barokk-klasszicista stílusú), Egyháztörténeti gyűjtemény. Kurióza egy 1402-es évszámmal ellátott gerendarész, melyet a német telepesek hoztak magukkal emlékül. A múzeum megtekintéséhez előzetesen időpontot kell kérni a plébánián. A település említett érdemlő műemléke még a temetőben található Kálvária.

A település belterületén 98%-os a közművesítés (gáz, szennyvízelvezetés, ivóvíz, áram, hírközlés). Az általános iskola kétszintes és csak az alsó szinten van akadálymentesítés. Jelenleg van egy mozgássérült kisfiú, aki az emeleti informatikai terembe nem tud feljutni. A testnevelés órák tornaterem hiányában a művelődési ház nagytermében kerülnek megtartásra. Sem orvosi szoba, sem technika órák megtartására alkalmas barkácsterem nincs az épületben.

Település	Önkormányzati intézményi funkciók	Kereskedelmi-szolgáltató funkciók	Egyházi, szabadidő funkciók
Kislőd	művelődési ház, temető, idősek klubja, orvosi rendelő óvoda általános iskola Egyháztörténeti gyűjtemény	Kanyar presszó, élelmiszerbolt, Mini ABC és Takarmánybolt, Honi ABC, Somlai Market, Takaros Vendéglő Kislőd, Hársa Eszpresszó, Tálaló konyha, Posta, virágbolt, Sobri Jóska kalandpark – Kemping, Étterem, Ajándékbolt, Maxi-Friss vegyesbolt, Betyár Betérő, gyógyszertár, Három Forrás Vendégház	Szent József és Szent Vendel templom

A lakóépületek akadálymentesítése nem megoldott. Az orvosi rendelő, iskola és óvoda épülete részben akadálymentes, rámpa és akadálymentes mosdó található mindegyikben. A településen a járdák és az utak nincsenek akadály mentesítve.

Kislőd kiemelkedő turisztikai és rekreációs központja a Sobri Jóska Bakonyi Kalandpark, amely 2009 nyarán nyitotta meg kapuit a vendégek előtt. Itt található Magyarország egyik leghosszabb drótkötélpályája.

A kalandparktól induló 6,2 km hosszúságú tanösvény egészen Úrkútig, a csárdahegyi őskarsztig vezet. A falu büszkesége a német nemzetiségi énekkar, amely nemcsak a faluban, hanem a falu határain kívül is gyakran ad önálló műsort.

II.2.4.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)

Települési konfliktusok, problémák (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma):

- A roma családok és más lakosok közötti életszínvonalbeli eltérés, mélyszegénység
- Higiéniai problémák, lakókörnyezetük rendezettségével támasztott igények hiánya
- aktív korúak, helyi munkanélküliek foglalkoztatásának elősegítésére
- Roma családok beilleszkedési problémái
- eladósodás, anyagi okok miatti fűtési nehézségek
- alacsony iskolázottság
- Kevés a bölcsődei férőhely
- személyi és tárgyi feltételek nem megfelelőek az óvodában
- környezettudatos magatartása, annak átformálása, környezettudatos nevelés hiánya.
- családi napközi létesítésére való igény
- **gyermekek találkozási helyének hiánya, közösségi tér hiánya**
- szünidőt töltő diákok tartalmas pihenésének hiánya, sportprogram, sportolási lehetőség számának növelése
- silány járdaszakaszok,
- **sérelmere elkövetett trükkös lopások elszaporodása**
- alacsony informatikai jártasság
- **magas az egyedül élő idősek aránya**
- **idős korosztály foglalkoztatásra való igénye**
- **középületek nem teljesen akadálymentesek, közterek, járdák, parkok nem akadálymentesek**

Javasolt célok, beavatkozási pontok:

- Munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás, képesítés megszerzéséhez segítségnyújtás, munka világába történő bevezetéshez támogatás
- Életvezetési tanácsadás, lakókörnyezet rendezettségére való ösztönzés
- Roma családok integrálódásának elősegítése, programokkal, tanácsadással
- tájékoztatás az igényelhető segélyekről, támogatásokról, tűzifa támogatás nyújtása
- munkaerő-piaci szolgáltatások szervezése
- járdák javítása, kerékpárút építése
- egységes óvoda és bölcsőde létrehozása
- gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus alkalmazása, játzóeszközök és épület fejlesztése az óvodában
- A „zöld gondolkodás” elültetése a gyerekekben.
- családi napközik kialakításának elősegítése, támogatása, tehetséggondozás
- szakképesítést nyújtó tanfolyam szervezése
- **közösségi terek fejlesztése: játszótér építése, sportpálya felújítása, iskola bővítése hőtechnikai fejlesztése,**
- szabadidős programok szervezése, sportélet fejlesztése
- **Képzési programok indítása, távmunka és részmunka szerepének erősítése**
- **közbiztonság, illetve polgárőrség szerepének megerősítése**
- informatikai kompetencia fejlesztése, eszközcsere
- **idősek közösségi életét célzó rendezvények szervezése**
- **idős korosztály foglalkoztatásba való bevonása**
- **pályázatok segítségével a teljes akadálymentesítés megoldása**
- Az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások számának csökkentése, szociális bérlakásokra való szükség felmérése.

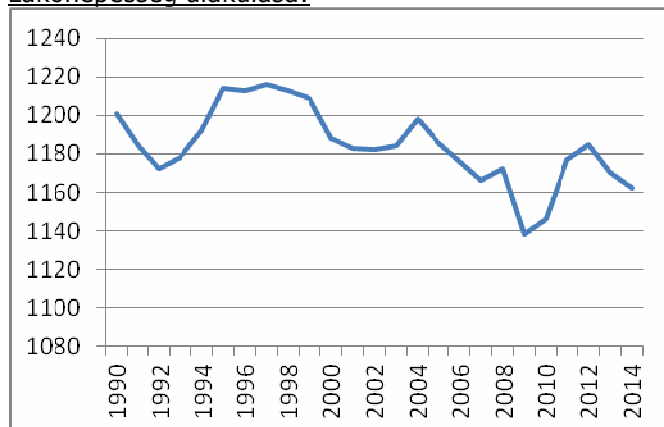
II.2.5. Magyarpolány

Általános bemutatás:

Veszprém felől a nyolcas főútvonalon érkezve elhagyja Kislődöt, a jobbra emelkedő dombok lankáján található Magyarpolány. A faluban évszázadokon keresztül szegény emberek laktak, akik sokat dolgozva küzdöttek a megélhetésért. A falu tulajdonképpen a 394 m magas Polányi Hosszúhegy és a cukorsüvegként kimagasló Kálvária – hegy közti völgyben és ezek lejtőin helyezkedik el, 295 m tengerszint feletti magasságban. A változatos domborzat és vízrajz érdekes geológiai képet is nyújt. Az első írásos feljegyzés 1162-ben említi meg Polányt, mint a bakonybéli bencés apátság birtokát. Középkori bencés templomáról 1256-ban emlékeznek meg. 1336-ban Polyán néven szerepel. A szláv eredetű név jelentése „mezeiek”, azaz azok, akik a mezőségekben laknak. 1402-ben Magyarpolyand néven említik. 1752-től Magyar-es Németpolány, majd 1899-től Magyarpolány. A község lakói a reformáció során evangélikussá lettek, templomukat 1661-ben építettek. A reformátussá lett lakosság ellensúlyozására és az elüldözöttek helyére telepítette be a zirci apátság Sziléziából és Felső-Ausztriából a németeket 1752-ben. A község gazdasági jelleget meg 1941-ben is a mezőgazdasági termelés szabta meg. A község helyzete a II. világháború után alapvetően megváltozott, Magyarpolány a fokozatosan az iparosodó Ajka vonzásába került.

II.2.5.1. Demográfiai helyzet

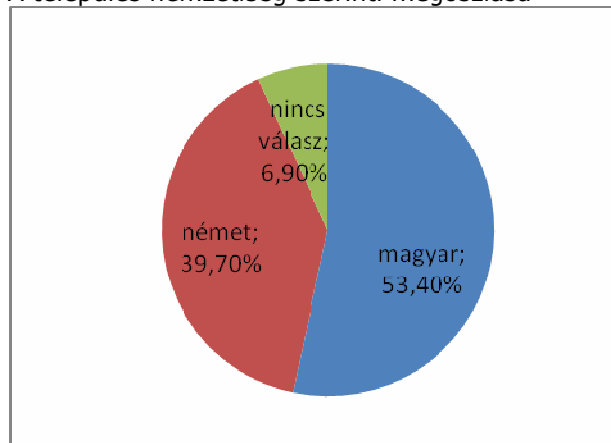
Lakónépesség alakulása:

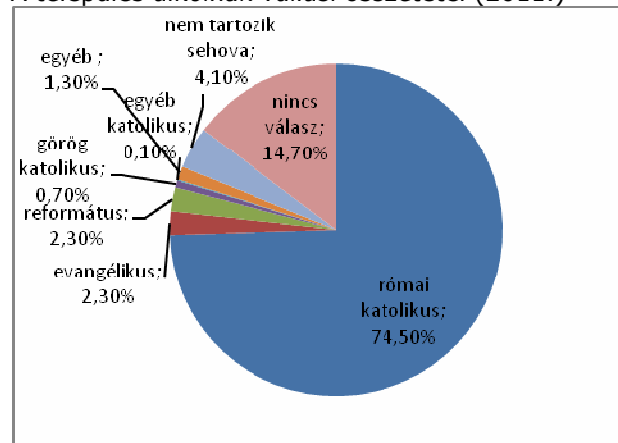
Magyarpolány község lakónépessége hullámzó képet mutat. Jelenleg folyamatos csökkenés figyelhető meg. A 2009-12-es évben viszont már növekedett, így jelenleg a település lakónépessége 1162 fő (2014). A nemek szerinti megoszlást vizsgálva, a nők magasabb arányban élnek a településen. Korcsoportonként vizsgálva a lakónépességet, azt a nőknél és férfiaknál is legmagasabb arányban a munkaképes korú, 18-59 éves lakosság alkotja. A 15-17 éves korosztály képviselteti magát a legalacsonyabb számban, melynek oka, hogy középiskolai/gimnáziumi végzettség megszerzése után a fiatalok nagyobb városokban tanulnak tovább és azt is

választják lakóhelyként, csak kis számban maradnak a fiatalok a szülőhelyükön.

A település nemzetiség szerinti megoszlása

A település lakóinak vallási összetétel (2011.)

Jelentős számban vallották a 2011-es népszámlálás során német nemzetiségűnek magukat. A településre a római katolikus vallás a jellemző, a többi vallás terén nincs kiemelkedő, jelentős számú hívő.

II.2.5.2. Képzettség

A községben működik Német Nemzetiségi Általános Iskola és Napközi Otthonos Óvoda, amely a közoktatási alapellátási feladatokat biztosítja. Az óvoda 45 fő beíratott gyermekkel kezdte meg a tanévet. Mivel a községben nagyon alacsony a születésszám a betelepülő lakosok biztosíthatják azt,

hogy a létszám ne csökkenjen drasztikusan. Az intézményegység része a település általános iskolája, amely oktatási és művelődési szempontból is fontos szerepet tölt be a falu életében. A helyi általános iskola átlagos tanulólétszáma 135-140 fő. Az osztályok létszáma: 15-25 fő. A tanulócsoporthoz összetétele heterogén, a magatartás és tanuláshoz való viszony területén is igen változatos a kép. Pedagógiai programjukban kiemelt hangsúlyt helyeznek az egészségnevelésre és a környezeti nevelésre.

II.2.5.3. Foglalkoztatottság

A nyilvántartott álláskeresők száma a 15-64 éves korosztálynál a 2008-as évtől a 2009-es évre ugrásszerűen megnőtt, nagyobb arányban a férfiak körében, amely az egész országot érintő gazdasági válságnak köszönhető. A 2010-es évtől viszont csökkenő tendenciát mutat, a nők és férfiak aránya szinte egyenlő. A szomszédos településen a Bock Hungaria Kft. működésével számos munkalehetőség nyílt. A 2011-es évben nem változott a nyilvántartott álláskeresők száma a településen. Ennek az lehet az oka, hogy az álláskeresők egy része a településen és környéken szakképesítésének megfelelően talált munkát, illetve az álláskeresők másik része továbbra sem talált megfelelő munkát. A munkanélküliek számának növekedése együtt járt a különböző támogatásokban részesítettek - álláskeresési segély, szociális járadék stb. - számának emelkedésével.

A 2008-2009 évig a férfiak aránya magasabb a tartós munkanélküliek esetében. A 2011. évtől ez az arány megfordult és a nők körében magasabb. 2012-ben pedig feltűnően megemelkedett a regisztrált munkanélküliek száma a férfiak körében. Ennek oka lehet az Ajkán működő cégek széleskörű leépítése.

Az önálló egzisztencia megteremtése, illetve ennek nehézsége főképp a fiatal felnőttek esetében vált kardinális kérdéssé. Ők az a korcsoport, akik egyre később állnak munkába, melynek következtében csökken a tervezhető karrier-útvonalak stabilitása, ugyanakkor későbbre tolódik az átlagéletkor, amikor családot alapítanak, vagy saját lakást vásárolnak. 2014-ben 36 fő, 2015 év elején 29 fő volt a regisztrált munkanélküliek összes létszáma.

Önkormányzatunk évek óta közfoglalkoztatás keretében 8-10 főt foglalkoztat évente, 1-3 hónapos munkaviszonyban. A közfoglalkoztatásban részt vevők közül néhányan az intézményvezetőkkel egyeztetve kapnak kihelyezett munkalehetőséget, de zömében a közterületek tisztántartásában dolgoznak.

Magyarpolányból a közlekedés viszonylag jól megoldott, ez elősegíti a magyarpolányi lakosok munkavállalását, mivel a környező városokban, településeken bármilyen képzettségű, képesítésű, illetve képesítés nélkül is foglalkoztatnak, így e probléma csak részben terheli az önkormányzatot. A lakosság jelentős része ingázik. A környező városok és települések felszívják a munkaerő jelentős részét. A regisztrált vállalkozások és ott dolgozók száma a településen viszonylag állandó és a lakosságnak csak kis részét teszi ki.

Képzések továbbképzések elérhetősége szempontjából a környező városok: Ajka, Pápa, Devecser, Veszprém képzési programjai adottak a fiatalok továbbképzését, foglalkoztatását tekintve. Kistélepülés révén itt is a rendszeres tájékozással biztosítjuk, hogy folyamatos tájékoztatást tudunk nyújtani az esetleges munkalehetőségekről, képzésekről. Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolható az idősebb korosztály, a nyugdíj előtt állók a gyermekvállalást követően a munkahelyükre visszatérő anyák, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek is. A fiatalok távolmaradását főleg az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, de megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is.

2012-ben az álláskeresési segélyben (FHT) részesülők száma 13 fő, álláskeresési járadékra jogosultak 2011-ben 7 fő. Rendszeres szociális segélyben részesülők száma 2011-ben 4 fő, 2012-ben 2 fő. Nem volt olyan személy, aki 30 napot nem tudott igazolni és az FHT jogosultságtól elesett, valamint olyan sem, akitől a helyi önkormányzati rendelet alapján megvontak volna a támogatást.

II.2.5.4. Szociális helyzet

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, szociális ellátás

A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat feladata elsődlegesen a hátrányos helyzetű családok és gyermekek problémáinak feltérképezése, probléma megoldása. Az általános iskola becslése szerint a kiskorúak csak mintegy 10 %-a hátrányos helyzetűnek minősíthető. Ez elsődlegesen a családok szociális nehézségeiből ered. A településen jelentős számban él időskorú lakosság, akik ellátását az önkormányzatnak és az intézményeknek meg kell oldaniuk. Biztosított részükre szociális étkezés, míg az egészségügyi ellátás terén a háziorvos és a szociális asszisztens és a házi gondozó segíti az otthoni gondozást.

A természetben nyújtott támogatások közül kiemelkedő a közgyógyellátásban részesülők száma. A településen 2008-ban és 2009-ben 16 fő részesült közgyógyellátásban, 2010-ben és 2011-ben ez a szám némileg csökkent 14 fő volt jogosult az ellátásra. 2012. évben kaptak a legtöbben közgyógyellátást 19 fő. Magyarpolány település Oroszi, Doba, Noszlop, és Bakonypölöske község

önkormányzatával közösen fenntartott, Alapszolgáltatási Központon keresztül foglalkoztatott családgondozóval biztosítja a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatást. A házi segítségnyújtást 1 fő gondozónő végzi a településen, jelenleg maximális 9 fő elláttal dolgozik. A szociális étkeztetést 43 fő veszi igénybe Az étkeztetést az ajkai Erőmű konyha és a helyi Tarka Kakas Vendéglőből biztosítják az ellátottak számára. A szociális étkeztetést igénybe vevők száma évről évre folyamatosan növekszik.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma: 12 fő 7 család a kedvezményben részesülőkből 1 fő nagykorú. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma a település kiskorú gyermekeinek a számához viszonyítva alacsony. 2012. évben igénylő elutasítására nem került sor. A 2012. évben legtöbbször a 7-14 éves korú gyermekek részesültek gyermekvédelmi kedvezményben. A település önkormányzata anyagi lehetőségeihez mérten minden év augusztusában iskolakezdési támogatásban részesít minden iskoláskorú gyermeket. (6000 Ft/gyermek) 2013-ban 81 főgyermek részére összesen 468.000 Ft került kifizetésre.

Magyarpolány községben a gyermekétkeztetés a közoktatási intézményekben vásárolt élelmiszer formájában történik. A gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekétkeztetést igénybe vevők után az önkormányzatot terhelő iskolai és óvodai étkezésért fizetendő összegek magasak. A településen a közintézményekben az ingyenes étkezők és az 50 %-os mértékű kedvezményes étkezésre jogosult száma a 2010. évtől növekedett, a 2013-as évben viszont szinte a felére csökkent.

Magyarpolány Község Önkormányzatához nem érkezett bejelentés hátrányos megkülönböztetésre és az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére vonatkozóan a szolgáltatások nyújtásakor.

A településen nem voltak a nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések.

A 2008-2011. évekig kis mértékben csökkent a nappali ellátásban részesülő időskorúak száma, így a 2012. évben 9 fő, 64 év feletti lakos részesül nappali ellátásban.

Oktatás

A településen egy óvoda működik, mely 45 férőhelyet biztosít, a gyermekeknek, akik 3 településről járnak be. Az intézmény kétszorosított óvodaként működik. A csoportok részben osztottak, bölcsődés - és kis csoport valamint középső-nagycsoport. 2011 szeptemberétől, 5 fő bölcsődei férőhely is biztosított az intézményben. Az óvónő munkáját a bölcsődei-és kiscsoportban 1 fő bölcsődei gondozónő is segíti. Az épületben 2 db csoportszoba, 1 gyermekmosdó, folyosó/ gyermeköltöző, 1 irodahelyiség, 1 logopédiai - fejlesztő szoba, 1 személyzeti WC és egy tálaló konyha található. Az óvoda épületét 2011 és 2012 nyarán az önkormányzat felújította. (mosdó helyiségek felújítása, fűtése korszerűsítés, villamossági karbantartás, parkettázás, festés). Az óvodai férőhelyek száma szűkös, több helyre lenne szükség a folyamatosan növekvő beíratott gyermekek száma miatt. Az intézmény korszerűsítése, fejlesztése, bővítése, felszerelésének (bútorok, játékok) cseréje, illetve a játszótérének bővítése fontos és folyamatos feladat. Az udvar ideális környezet a gyermekek számára, 2011-ben pályázatból az udvari játszótér és parkosítás korszerűsítése megtörtént. A településen működő óvodának 2 csoportjában a 2 fő hátrányos helyzetű gyermek járt. A hátrányos helyzetű gyermekek közül mindegyik részt vett fejlesztő foglalkozásban. Az intézményben önálló helyiséget alakítottak ki (logopédiai - fejlesztőszoba), ahol a hátrányos helyzetű sajátos nevelési igényű gyermekek részére fejlesztő foglalkozásokat lehet szervezni, melyet az óvoda szakvizsgázott fejlesztőpedagógus óvodapedagógusa tart.

Az iskola 1761-ben alakult a magyarpolányi alsó és felső tagozatos tanulók oktatására. 1988-tól német nemzetiségi nyelvoktató általános iskola. 2010-ben és 2011-2012-ben részleges felújítások voltak az épületben. Felszereltsége jónak mondható, bútorzata és oktatástechnikai színvonala, ellátottsága megfelelő. Az IKT eszközökkel ellátott: informatikai/nyelvi laborral, interaktív táblával, WIFI- hálózattal rendelkezik. A településen az általános iskolába járó tanulók létszáma a 2010/2011. tanévtől folyamatos növekedést mutat. Az általános iskolások száma 135-140 fő, melyből közel 80 fő jár napközibe. Az általános iskolába 1-8. évfolyamig járnak a diákok, gyógypedagógia osztály nincsen a feladat ellátási helyek száma 2 db. Az általános iskolában 8 fő szaktanítást végző tanító, 6 fő szaktanítást végző tanár dolgozik. A gyermekeket a háziorvos látja el, az intézményben a védőnő szűrővizsgálatokat szervez. Az iskolába 36 gyermek jár más településről. Az ő utaztatásukat az önkormányzat által üzemeltetett iskolabusssal tudják megoldani. A hátrányos helyzetű gyermekek száma 11 fő, amely az osztályok átlag létszámához viszonyítva nagyon csekély. A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma az iskolában 2 fő.

A gyermekétkeztetést a településen az ajkai Erőmű konyha biztosítja a gyermekek számára, az ételek minősége megfelelő, gyümölcs is jár az ebédhez.

A faluban működik a Magyarpolányi Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, melyben festészet, grafika, kerámia, néptánc, tánc, színjátszás, rajz, festés, kézműveskedés témákban vehetnek külön-órát az érdeklődők.

Egészségügy

A háziorvosi ellátásban 1 fő háziorvos tevékenykedik. Munkáját szakképzett ápolónő, valamint orvos asszisztens segíti. A településen nincsen gyermekorvosi ellátás, a gyermekeket a háziorvos látja el.

A rendelőintézet az előírt szakmai követelményeknek állagát és felszereltségét illetően megfelel, a működéshez tehát a személyi és anyagi feltételek biztosítottak. Magyarpolányban az alapellátást biztosító háziorvosi szolgálat, vállalkozásban működik. A háziorvosi rendelő önkormányzati tulajdonú, melyet a háziorvosnak az alapellátás ellenében térítési díj nélkül bocsájt a rendelkezésére az önkormányzat.

Fekvőbeteg ellátásra szolgáló egészségügyi intézmény nincs a településen. Kórházi ellátásra szoruló betegek Ajkara, Pápára vagy Veszprémbe járnak. Fogorvosi ellátás helyben is működik.

A Védőnői Szolgálat munkájában egy fő szakképzett védőnő vesz részt. A védőnő feladata a 0-16 éves korú gyermekek és várandós anyák gondozása. Ez a tanácsadások során, családlátogatások alkalmával, és az oktatási intézményekben történik. A védőnő munkájának legfontosabb része a prevenció, ebbe éppúgy beletartozik a védőoltások szervezése, az anyatejes táplálkozás szorgalmazása, mint az óvodások, iskolások egészséges életre való nevelése.

A Faluházban a lakosság egészségmegőrzése érdekében prevenciók napokat szervez az önkormányzat. Minden évben a Veszprém Megyei Tüdőgyógyintézet szervezésében kihelyezett tüdőszűrésre is sor kerül a településen.

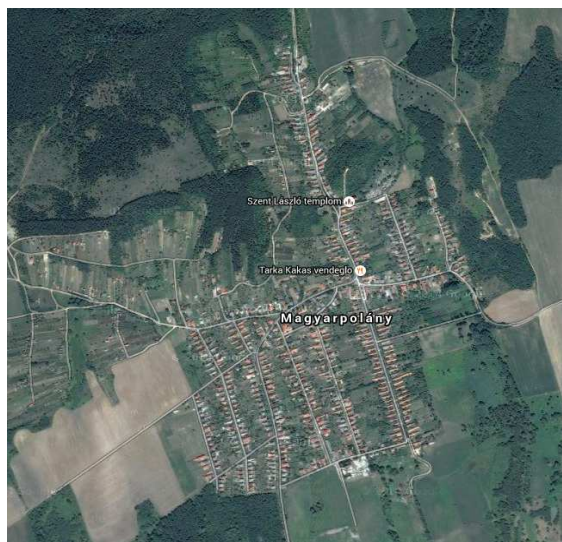
II.2.5.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények

A művelődési ház könyvtárában e Magyarország Pont keretein belül szélessávú Internet ADSL-vonallal internet hozzáférés biztosított, továbbá fénymásolni és nyomtatni is lehet.

A legnépszerűbb sportnak, a focinak a helyi focipálya ad helyet. Településünknek saját focicsapata van, ahol települések közötti bajnokságokat bonyolítanak le. A lakosság a Faluházban található tornateremként is használt nagytermet is használhatja sportolásra. Többen csapat sportokban vesznek részt: asztalitenisz, női torna, joga.

II.2.5.6. Településszerkezet

Magyarpolányban nemcsak a házak műemlék jellegűek, hanem a településszerkezet is a régi falusi szerkezetre utal, a többutcs szerkezet alakult ki. A lakóházak végét az ún. „hosszú házra merőlegesen a gazdasági épületek zárták le, pl. oszlopos csűr. A maig szinte összefüggően megmaradt utca, a Petőfi utca, melyet 1968-ban népi műemlékké nyilvánították. A településen a lakóházak többségükben kiépültek az utca vonaláig. A településen egy utca műemlékutcaként szerepel, itt a lakóházak megőrizték az eredeti építkezésre jellemző stílust. Régebben gyakorlat volt az udvarokban a 2-3 lakóház építése, ahol a házak egymás végében, egy fedél alatt állnak, de van olyan telek is, amelyekben több lakóház van egymás folytatásában.

Magyarpolány Ajkától 7 km-re található zsákfalú. A település belső úthálózatának fő tengelyét a Dózs György utca - Kossuth Lajos utca adja. Az utcák nagyrészt szilárd burkolatúak. A belterületi utak szilárd, aszfaltozott burkolattal ellátottak. A településen nincs átmenő forgalom, de így is szükséges az utak folyamatos karbantartása. A falu határában található pincék könnyen megközelíthetők gyalogosan és gépjárművel egyaránt. A településen a járdák kiépítése fontos lenne a biztonságos gyalogos közlekedés miatt. A menetrend szerint közlekedő járatok csak Ajkara indulnak, ahova a közlekedő járatok sűrűsége viszonylagosan megfelelő. A hétvégi és az ünnepnapokon közlekedő járatpárok száma kevesebb, mint a hétköznapi napokon közlekedőké, ez gondot okoz azoknak a lakosoknak, akik nem rendelkeznek gépjárművel, és csak hétvégen tudnak bejutni a közelebbi városba, bevásárlás céljából. A legközelebbi megállóhely Veszprém, Magyarpolányból közvetlen járatral nem megközelíthető, csak átszállással. A lakók általában Ajkara utaznak be, hogy

onnan menjenek tovább Veszprémbe, amely elég időigényes a csatlakozás miatt. A községnek nincs saját vasúthálózata, megállóhely legközelebb Ajkán található. Kerékpárút nincsen kiépítve.

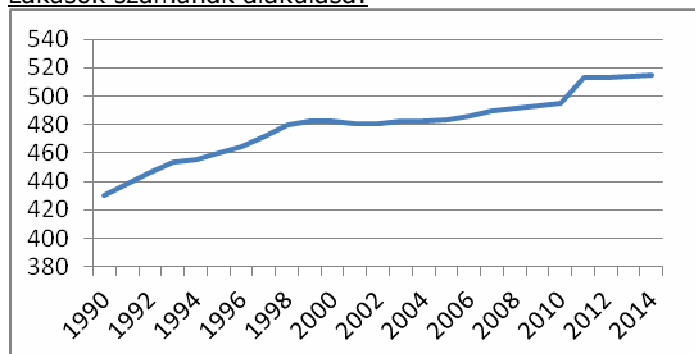
Ingtatlanállomány:

Lakáshelyzet:

A településen a lakásállományok száma a 2008-as évtől csekély mértékben emelkedett, így a 2014. évben 515 a lakásállomány száma Magyarpolányban. Elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások, egyéb lakáscélra használt, nem lakáscélú ingatlanok illetve bérlakások sem találhatóak a településen. A faluban kevés olyan alacsony jövedelemmel rendelkező család él, akik nem tartják rendben lakásukat (penészes falak, igénytelen helyiségek a lakásban) és a helytelen életvezetés a szűkös anyagi helyzetük miatt nem fordítanak kellő figyelmet a lakásukra, amely, hosszú távon testi-lelki egészségük romlásához is vezethetne. Ezen családok esetében a védőnő és a családgondozó életvezetési tanácsokkal látja el a rászorulókat.

A településre a devecseri vörös iszap katasztrófa után 6 család is betelepült. A falu lakói nagy hangsúlyt fektetnek lakóházaik rendben tartására és felújítására. A házak előtti füves területet folyamatosan karbantartják a lakók.

Lakások számának alakulása:

Bérlakások, szociális lakások a településen nincsenek. a településen nincsen feltárt veszélyeztetett lakhatási körülmény, illetve hajléktalan sem el.

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhőszolgáltatás, a csatornahasználat és a személyszállítás díjához, a lakbérhez vagy az

albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzintézeti kölcsön törlesztő-részletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt. A lakásfenntartási támogatás alanyi jogon, normatív alapon állapítható meg. A településen a 2011 es 2012 évben 3 család részesült lakásfenntartási támogatásban.

Épített környezet:

A védett utcát a bakonyi építkezésre jellemző tornácos, mellvédes, oszlopos 2-4 osztatú kőházak alkotják. Nagy részük füstös ház volt, majd a szabad kéményes füstelvezetés vált általánossá. Egy régi parasztház felújításával 1992-ben létesült a tájház és falumúzeum. A Tájház és Alkotóház mára Magyarpolány közművelődési színterévé vált, ahol minden évben a település nagyrendezvényei kerülnek lebonyolításra.

Szent László- templom: A község műemlék plébániatemplomát az egyesített zirci és szilészi cisztercita apátság építette Szent László király tiszteletére. A templom 1761-től épült, egyhajós előreugró homlokzati toronnyal. A torony fedése eredetileg barokk hagymakupola volt, de az 1868-as tűzvész után cserélték ki a mai romantikus toronysisakra. A templom művészeti stílusa a rokokó és a klasszicizmus között uralkodó frízerdiszes, copf stílus.

Kálvária: A kálváriát 1770 körül építették a község felett emelkedő dombra, ahova 153 egyenes lépcső vezet fel. Pihenőinél öt sátor tetős stáció (állomás) épületben, közel életnagyságú festett faszbok láthatók. A feljáratnál az Amerikába kivándorolt 107 hívő adományából 1901-ben elkészült „amerikai keresztet” találjuk Polátsek Máté keszthelyi kőfaragómester alkotását. A hegycsúcson található az újjóitikus stílusban épült kápolna.

Település	Önkormányzati intézményi funkciók	Kereskedelmi-szolgáltató funkciók	Egyházi, szabadidő funkciók
Magyarpolány	művelődési ház, temető, idősek klubja, tájház, falumúzeum orvosi rendelő óvoda általános iskola	Posta gyógyszertár Tarka Kakas Vendéglő Coopker élelmiszerbolt Széna Szálló; Harangláb Vendégház; Király Ház	Szent László templom Kálvária

Az önkormányzat tulajdonában levő középületek közül a háziorvosi rendelő akadálymentesített. A településen levő vállalkozásban működő fiókgyógyszertár szintén akadálymentesített. Minden önkormányzati tulajdonú középület akadálymentesítése szükséges lenne. A településen levő művelődési ház, ahol a kulturális és sportrendezvényeket tartják, nincs akadály mentesítve. A településen a járdák a parkok az autóbusz várak nincsenek akadály mentesítve. A településen 20 fő fogyatékos személy él.

II.2.5.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)

Települési konfliktusok, problémák (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma):

- aktív korúak, helyi munkanélküliek foglalkoztatásának elősegítésére
- eladósodás, anyagi okok miatti fűtési nehézségek
- alacsony iskolázottság
- Kevés a bölcsődei férőhely
- családi napközi létesítésére való igény
- silány járdaszakaszok,
- sportolási feltételek hiányosak
- **sérelmere elkövetett trükkös lopások elszaporodása**
- alacsony informatikai jártasság
- **magas az egyedül élő idősök aránya**
- **idős korosztály foglalkoztatásra való igénye**
- **középületek nem teljesen akadálymentesek, közterek, járdák, parkok nem akadálymentesek**
- közösségi közhasználatú számítógépek elavultsága
- szűrővizsgálatokon való részvétel elhanyagolása

Javasolt célok, beavatkozási pontok:

- Munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás, képzés megszerzéséhez segítségnyújtás, munka világába történő bevezetéshez támogatás
- Életvezetési tanácsadás, lakókörnyezet rendezettségére való ösztönzés
- tájékoztatás az igényelhető segélyekről, támogatásokról, tűzifa támogatás nyújtása
- munkaerő-piaci szolgáltatások szervezése
- járdák javítása, kerékpárút építése
- egységes óvoda és bölcsőde létrehozása
- szakképzést nyújtó tanfolyam szervezése
- szabadidős programok szervezése, nyári táboroztatás
- sportcsarnok és atlétikai pálya kiépítése, sportfejlesztések
- **Képzési programok indítása, távmunka és részmunka szerepének erősítése**
- **közbiztonság, illetve polgárőrség szerepének megerősítése**
- **idős közösségi életét célzó rendezvények szervezése**
- **idős korosztály foglalkoztatásba való bevonása**
- **pályázatok segítségével a teljes akadálymentesítés megoldása**
- Községi közhasználatú számítógép állomány (e-Magyarország Pont) cseréje, korszerűsítése
- egészséges életmód lehetőségeinek biztosítása

II.2.6. Nyirád

Általános bemutatás:

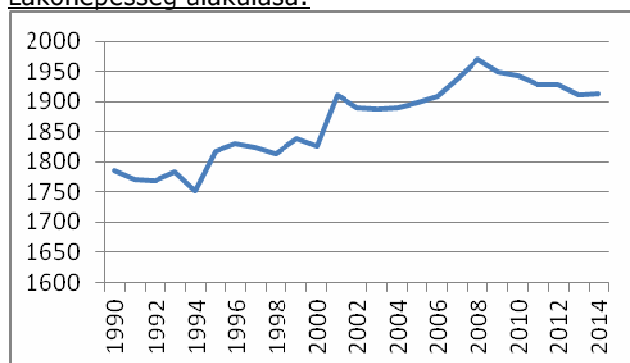
Nyirád község a Dunántúl középső részén, a Bakony hegység délnyugati lábánál, Veszprém megye déli részén található. Ajka - Tapolca - Devecser - Sümeg városok által határolt terület középpontjában fekszik, mind a négy várostól körülbelül 15 kilométernyi távolságra. A település lakói a XX. század első harmadáig főleg mezőgazdasági tevékenységből éltek. 1937-ben nyitották meg a falu határában az első bauxitbányát, mely gyökeresen átrendezte az itt élők életkörülményeit, a tevékenység bővülésével egyre többen vállaltak munkát a bányánál, s kezdett kialakulni az ipari munkásság.

Az 1950-es évek első felében a bauxitbánya vezetésének Nyirádra településével, erőteljes fejlődésnek indult a község. Felépült a falu nyugati határában egy lakótelep, mely már vezetékes ivóvíz- és csatornahálózáttal lett ellátva. Annak idején korszerűnek számító művelődési ház kezdte meg működését, és a települést ellátó üzlethálózat is kialakult. Megkezdődött az utak, utcák portalanítása, járdaépítés, valamint a felszíni csapadékvíz tervszerű elvezetése. A település dinamikus fejlődésének időszaka 1953-tól az 1970-es évek elejéig tartott. A község lélekszáma a 60-as években tetőzött, amikor megközelítette a 2500 főt. Nyirád közvetlen környezetében a bauxitbányászat a 90-es évek közepén teljes egészében befejeződött, s e tény fokozottan sújtotta a lakosságot. Szinte nincs olyan helybeli család, aki ne lett volna kapcsolatban a bányavállalattal.

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templom, a civil szervezetek. Településünk kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, polgáraink többsége lokálpatrióta.

II.2.6.1. Demográfiai helyzet

Lakónépesség alakulása:

Látható hogy 2008-ig folyamatos lakosságnövekedés volt a településen, azóta lassú de jól érzékelhető népesség fogyás tapasztalható.

A nők száma magasabb, mint a férfiaké, valamint a fiatal nők és az idősebb nők korosztályának száma is kimagasló. Fontos, hogy az esélyegyenlőségi program is foglalkozzon ezzel a célcsoporttal. De nemcsak a fiatalok, hanem az idősödő korosztály száma is növekvő tendenciát mutat, melyet a diagramok is igazolnak. 2001 óta minden évben csökkenést mutat az öregedési index. Az első évből arra lehetett következtetni,

hogy a társadalom előregedik, ugyanakkor csak kis mértékben, de a fiatal lakosok száma több mint az idősebb korosztályé. A település összlakosságának 51 %-a nő, a női lakosok 49%-a 19-65 éves, tehát aktív korú. A népesség nemek szerinti megoszlása a népességen belül helyi szinten is jól mutatja, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak: a 65 év feletti nők aránya a település összes női lakosához viszonyítva 19% – ugyanez az arány a férfiaknál 13 %.

A településen a legfrissebb korcsoportokra bontott adatok szerint a népességszám összesen 1914 fő. Ha a teljes lakosságra viszonyítjuk az idősek arányát, akkor a nők 27%-a, a férfiaknak 18%-a 60. életév feletti. Az öregedési index évről-évre lassan, de fokozatosan emelkedik, ami azt jelenti, hogy az adott évet vizsgálva a 0-14 év közötti gyermekek száma alacsonyabb, mint a 65 év feletti idősek száma. A természetes szaporodás esetében ilyen egyértelmű konklúzió nem vonható le, itt évenként változnak az értékek: hol az élve születések száma a magasabb, hol a halálozások száma. 2008 és 2010 között fokozatosan csökkent az összes nyugdíjas száma, ezen belül is ez igaz a nőkre, és a férfiakra egyaránt.

II.2.6.2. Képzettség

Településünkön egy Óvoda és Általános iskola működik. A mai álláspontot nézve egyre több a diplomás végzettségűek száma, és a szakképző vagy iskolák létszáma csökkent. A helyzet változni látszik, a szakközépiskolák és a szakiskolai képzés adatai növekedő eredményeket mutatnak.

II.2.6.3. Foglalkoztatottság

A regisztrált munkanélküliek száma alapján, hogy mind a nők, mind a férfiak esetében évről-évre egyre kevesebb a munkanélküliek száma (tehát a sikeresen elhelyezkedők száma folyamatosan nő.) 2008 és 2011 között a nők száma volt alacsonyabb a férfi munkát keresők számához viszonyítva

(nők: 38-44%, férfiak: 56-62%). 2012-ben azonban egy hatalmas kiugrás történt a regisztrált munkanélküliek statisztikájában, 52% volt a nők aránya. Közelebbről megvizsgálva a problémát kiderül, hogy 2012-ben a férfiak 40%-a talált munkát magának, míg a nőknél ez a szám csupán 3% volt, így a munkanélküliek számának nagymértékű csökkenése mellett a regisztrált nők száma alig változott. Ennek a statisztikai adatnak az áll a hátterében, hogy ebben az évben égett le egy zömében férfiakat foglalkoztató üzemépület, melyet később újjáépítettek. 2014-ben 65, 2015-ben már csak 40 fő volt a regisztrált munkanélküliek száma. Nyírádon nem működik foglalkoztatási program, illetve képzési lehetőség sem áll az érdeklődők rendelkezésére, ezeket csak a vonzáskörzetben lehet igénybe venni. A nyilvántartott álláskeresők száma 2008-2009-ben növekedett, majd azt követően csökkent, illetve a nők esetében jelenleg stagnál. Kiemelkedő volt a 2009-es év, ahol a nők több mint 8%-a volt álláskereső, a férfiaknál pedig ez az érték meghaladta a 11%-ot. Megfigyelhető, hogy a világválság kirobbanását követő években mindkét nemnél jelentősen csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma.

A regisztrált munkanélküliek korcsoport szerinti bontásából tűnik ki, hogy melyek azok a korosztályok, akiket fokozottabban, erőteljesebben érint az álláskeresés: míg a korábbi években a pályakezdők (21-25 év közöttiek), a középkorúak (31-35 évesek) és az „idősebbek” (46-50. életévűek) voltak jobban érdekelték a munkanélküliségben, 2010-től fokozatosan közelítenek egymáshoz a kapott értékek, csökkennek a kiugró különbségek. Szembetűnő még, hogy a 61 éven felülieket szinte egyáltalán nem érinti a munkanélküliség problematikája, továbbá valószínűleg a továbbtanulás vagy szakiskolai tanulás miatt a 20 éves és fiatalabb korcsoportból is kevés az álláskereső a településünkön.

Nyírádon 2012-re nőtt az álláskeresők száma. A 2011-től azonban habár csökkent a tartós munkanélküliek száma, a korábbi arány megfordult és több lett a férfiak aránya – tehát ekkortól több nő tudott elhelyezkedni. 2012-ben pedig a férfiak aránya a megelőző évhez viszonyítva 20%-ot emelkedett (több gyár, üzemi egység bezárása történt ekkor, ami főleg a férfiakat érintette).

A nyilvántartott álláskeresők körében a legnagyobb arányt 2008-2011 között minden évben a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségűek képviselték (körülbelül 45-50%). Arányuk 2010-ig folyamatosan csökkent, 2011-től azonban rohamos ütemben nő, ám számuk ennek ellenére csökkent. A 8 általánosnál kisebb végzettséggel rendelkezők évről évre változó, hullámzó tendenciát mutat, a 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma pedig 2009 óta csökkent.

2008-2010 között a regisztrált vállalkozások száma növekvő tendenciát mutatott, majd 2012-ben ismételt. A kiskereskedelmi üzlete száma, és a vendéglátóhelyek száma stagnálást.

A nyírádiak jelentős része napjainkban a környező városokban – főleg Ajkán és Tapolcán – dolgozik. Továbbá a községben jelentős munkáltatónak tekinthető az önkormányzat – polgármesteri hivatal, iskola, óvoda, szociális ellátás, étkeztetés, közművelődés területén -, valamint egy helyi varroda, a BEO Kft, illetve több helyi vállalkozó is.

II.2.6.4. Szociális helyzet

Az álláskeresési segélyben részesülők száma 2008-2009 között nőtt, 2009-ben volt a legmagasabb a jogosultak száma (12 fő), 2012-re nagymértékben lecsökkent. Rendszeres szociális segélyt az aktív korú személy kaphat az önkormányzattól, aki nem munkavállaló, vagy egészségkárosodott, vagy támogatott álláskereső, vagyis olyan hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személy, aki nem rendelkezik rendszeres, megélhetést biztosító jövedelemmel. Évente hullámzó arányú a jogosultak száma, ám kiemelkedő jelentőségű, hogy a 2008-as 20 fő 2012-re majdnem harmadára csökkent. Elmondható, hogy a szociális segély, mint támogatási forma kevésbé jellemző a településen.

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, szociális ellátás

A védelembe vett gyermekek száma az évek során csökkent. A veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma is csökkenő tendenciát mutat. De ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy a családok jobb helyzetbe kerültek. A növekvő munkanélküliség miatt arra lehet következtetni, hogy a családok súlyos megélhetési helyzetbe kerülnek. Községünkben Szociális Segítő Központ kirendeltség működik, amely ellátja a gyermekjóléti alapellátásokat és elősegíti a gyermek testi és lelki egészségét, illetve családban történő nevelését. Ellátja a gyermekvédelemmel kapcsolatos információnyújtást, közreműködik a hivatalos ügyek intézésével, tanácsot ad. Gondozza a válsághelyzetben lévő várandós anyákat. Sok olyan programot szerveznek mind az óvodában és iskolában, melyekben nemcsak a gyermekek és a pedagógusok, hanem a szülők is részt vehetnek. A Szociális Segítő Központ hátránykompenzáló szolgáltatásai nagyban hozzájárulnak a hátrányos helyzetű gyermekek szociális helyzetének javulásához. Az óvodai nevelésben a hátrányos helyzetű gyerekekkel gyógypedagógus foglalkozik, nyugodt, fejlődésüket szolgáló környezetükben. Az általános Iskolai oktatásban résztvevő gyermekek számára is elérhető a gyógypedagógiai oktatás. 2H-s és 3H-s valamint SNI-s gyerekek is járnak az iskolába és az óvodában. Fejlesztésükre odafigyelnek, és az utazó logopédus vagy fejlesztő pedagógus segít nekik abban, hogy különböző fejlesztendő képességeik és készségeik a megfelelő módon javuljanak.

Évente hozzávetőleg a 64 év feletti lakosság 10%-a részesedik nappali ellátásban, azaz veszik igénybe a Szociális Segítő Központ szolgáltatásait, ami évente átlagosan körülbelül 25-30 embert

jelent. Az ingyenes étkezésben résztvevők száma 2011-ig folyamatosan növekedett. 2011 után egy nagyobb csökkenés tapasztalható. Szociális Segítő Központ foglalkozik a fogyatékkal élő személyek egyéni életvitelének támogatásával. A célcsoportnak étkeztetési lehetőséget, házi segítségnyújtást, családsegítést, támogató szolgáltatást és nappali ellátást biztosítanak. Egyházi illetve civil részről pedig a Baptista Szeretetszolgálat, Máltai Szeretetszolgálat van jelen segítő tevékenységével településünkön. A baptisták szintén házi segítségnyújtó rendszert működtetnek, a máltaiak pedig közösségi ellátásokkal is foglalkoznak. Ezen kívül egy helyi civil szervezet a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást támogatja a fogyatékkal élők és időskorúak részére. A közétkeztetést az óvoda bővítéseként 2012-ben benyújtott pályázat alapján kialakított konyha biztosítja.

Oktatás

Településünkön egy Óvoda és Általános iskola működik.

A településen lévő óvodában összesen 87 gyermek jár. Ebből 15 hátrányos helyzetű és 3 halmozottan hátrányos helyzetű gyermek van az összesített adatok szerint. Nagy figyelmet szentelnek ezeknek a gyerekeknek a fejlesztésére. Napi szinten foglalkozik velük az óvoda pedagógus, logopédus és fejlesztő pedagógus, akik a megfelelő végzettséggel rendelkeznek. Nyelvi és beszédfejlesztő tevékenységek is hozzátartoznak a napi fejlesztéshez, valamint diszlexia-prevenációs foglalkozások is vannak. Az óvodapedagógusok közül ketten gyógypedagógus végzettséggel rendelkeznek, és utazó logopédus valamint fejlesztő pedagógus is segíti munkájukat. Diszlexiás-prevenációs tevékenységek is folynak az intézményben.

Egészségügy

Községünkben 1 fő védőnői praxis üzemel. A 0-3 év közötti gyermekek száma évről-évre kis mértékben, de folyamatosan nő. Nyírádon egy háziorvosi praxis üzemel, mely egyaránt ellátja a felnőtteket és gyermekeket is. Az ellátottak száma csökkenő adatokat mutat. Az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést tekintve az alapellátáson kívül az ingyenes egészségügyi szűrések fontosak, amelyet rendszeresen igénybe vehetnek tüdőszűrés formájában a lakosok.

Összegzés

A meglévő intézményrendszer (óvoda, iskola, háziorvos, védőnő, közös hivatal, könyvtár) jól szolgálja az itt élők színvonalas ellátását, a rendezett falukép és teljes infrastruktúra a helyben maradást segíti elő.

Településünkön 2008 és az elérhető utolsó adat, 2011 között évente 1 fő részesült időskorúak járadékában, ami arra enged következtetni, hogy a nyugdíjkorhatárt betöltött személyek, vagy a velük egy háztartásban élők jövedelme a meghatározott minimum összegek feletti bevétellel rendelkeznek, tehát életszínvonaluk és –minőségük nincs veszélyben, megélhetésük biztosított.

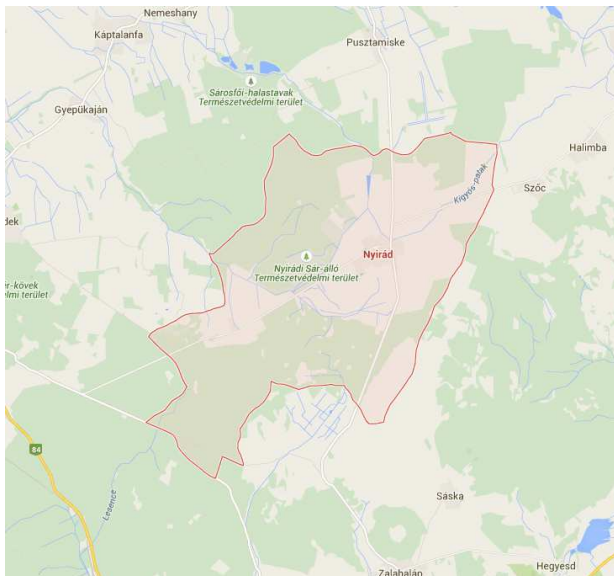
II.2.6.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények

A gyermekek részére az óvodában és iskolában biztosított a napi mozgásszükséglet. A lakosság részére testépítő klub, és heti rendszerességgel zumba áll rendelkezésre.

A közéletben való részvétel tekintetében a férfiak aránya e szempontból jóval magasabb arányt képvisel a településen, így a nők esélyegyenlőségének szempontjából arra a következtetésre juthatunk, hogy még mindig azaz álláspont az elfogadott, hogy vezető pozíciókban a férfiak jobban tudják teljesíteni az elvárásokat. A településen számos civil szervezet, klub és egyesület működik.

II.2.6.6. Településszerkezet

A nagy kiterjedésű községhatárt szinte minden oldalról erdő veszi körül, az ott található régészeti lelőhelyek, az előkerült tárgyi emlékek bizonyítják, hogy a település, illetve annak közvetlen környéke szinte ősidők óta lakott volt.

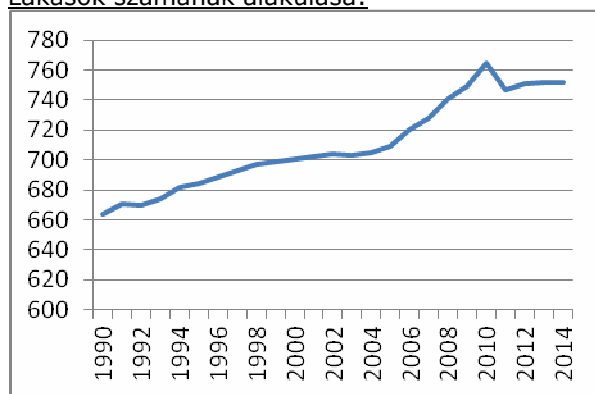

Nyírád község összkomfortosnak tekinthető, hiszen villamos áram, vezetékes földgáz, vezetékes ivóvízhálózat, csatornázás, vezetékes telefon, kábeltelevízió is található.

A település minden irányból autóbuszszállítással és személygépjárművel is könnyen megközelíthető. Három buszmegálló található a település különböző pontjain, ahonnan a járművek kb. 25 perc alatt érik el a legközelebbi városokat.

Ingyenlánglóanyag:

Lakások számának alakulása:

Nyírádon a lakások száma folyamatosan nő (részben köszönhetően az önkormányzat által biztosított kedvezményes áru, közművesített telkeknek, mellyel a fiatal párokat próbálják helyben marasztalni), a 2014-es legutolsó adat szerint 664 lakóingatlant számoltak össze, melyből 1 volt elégtelen lakhatási körülményű. Az önkormányzat tulajdonában 6 darab bérlakás van, melyek állapota megfelelő. Szociális lakás, illetve egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nem található. Veszélyeztetett lakhatási körülmények és hajléktalanság nincsen településen. A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása.

Nyírád Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 2001 októberében döntött arról, hogy a fiatalok letelepedési esélyeinek javítása, valamint a népességszám csökkenésének megakadályozása érdekében, meghatározott feltételekkel, térítésmentesen ad tulajdonba közművesített építési telkeket.

Épített környezet, barmezők:

A település önkormányzatában lévő középületek fizikai akadálymentesítése csak kis részben valósult meg forráshiány miatt. Infó-kommunikációs akadálymentesítés viszont egyáltalán nincs még jelen településünkön, így ezek a következő évek fejlesztési programjai között szerepelnek. A közszolgáltatások nem teljes körűen akadálymentesek, de a művelődési ház korszerű felújítása már részben megvalósult. A településen található egyéb munkahelyek akadálymentesítettsége csak csekély mértékben megoldott. Az útburkolat elavult állapota, illetve a nem portalánított utak miatt a közösségi közlekedés nehézséget okoz a fogyatékkal élők számára. További problémaként merül fel a helyi autóbusz várótermek és a mellettük lévő buszöblök, megállóhelyek felújítása is a fogyatékkal élő személyek igényeit szem előtt tartva. A kerékpáros közlekedés szempontjából szükséges lenne hivatásforgalmi kerékpárút építése a munkahelyek megközelítése érdekében.

Település	Önkormányzati intézményi funkciók	Kereskedelmi-szolgáltató funkciók	Egyházi, szabadidő funkciók
Nyírád	óvoda, általános iskola;	gyógyszertár, élelmiszer	templom

Település	Önkormányzati intézményi funkciók	Kereskedelmi- szolgáltató funkciók	Egyházi, szabadidő funkciók
	orvosi, fogorvosi és csecsemőgondozói rendelők; szociális segítő központ idősek klubja; polgármesteri hivatal; művelődési ház;	háztartási és mezőgazdasági üzletek; posta; virágbolt; vendéglátó egységek	

A nevelés-oktatási, szociális és művelődési intézmények bővítése is tervezett, cél az elavult infrastruktúrát korszerűre cserélni, humán erőforrásunkat a legújabb trendek szerint tovább és/ vagy átképezni. A 29 utcánkból 22 portalanított, fontos feladat a poros utak aszfaltozása, illetve az elavult aszfaltrészek felújítása, újrarendezése.

II.2.6.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)

Települési konfliktusok, problémák (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma):

- aktív korúak, helyi munkanélküliek foglalkoztatásának elősegítésére
- eladósodás, anyagi okok miatti fűtési nehézségek
- alacsony iskolázottság
- Kevés a bölcsődei férőhely
- családi napközi létesítésére való igény
- silány járdaszakaszok,
- sportolási feltételek hiányosak
- **sérelmere elkövetett trükkös lopások elszaporodása**
- alacsony informatikai jártasság
- **magas az egyedül élő idősök aránya**
- **idős korosztály foglalkoztatásra való igénye**
- **középületek nem teljesen akadálymentesek, közterek, járdák, parkok nem akadálymentesek**
- szűrővizsgálatokon való részvétel elhanyagolása

Javasolt célok, beavatkozási pontok:

- Munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás, képesítés megszerzéséhez segítségnyújtás, munka világába történő bevezetéshez támogatás
- Életvezetési tanácsadás, lakókörnyezet rendezettségére való ösztönzés
- tájékoztatás az igényelhető segélyekről,
- munkaerő-piaci szolgáltatások szervezése, nyelvi és informatikai képzések szervezése
- járdák javítása, kerékpárút építése
- egységes óvoda és bölcsőde létrehozása, fizikai és humán erőforrás fejlesztése
- szakképesítést nyújtó tanfolyam szervezése
- szabadidős programok szervezése, nyári táboroztatás
- sportcsarnok és atlétikai pálya kiépítése, sportfejlesztések
- **Képzési programok indítása, távmunka és részmunka szerepének erősítése**
- **közbiztonság, illetve polgárőrség szerepének megerősítése**
- **idős közösségi életét célzó rendezvények szervezése**
- **idős korosztály foglalkoztatásba való bevonása**
- **pályázatok segítségével a teljes akadálymentesítés megoldása**
- egészséges életmód lehetőségeinek biztosítása

II.2.7. Öcs

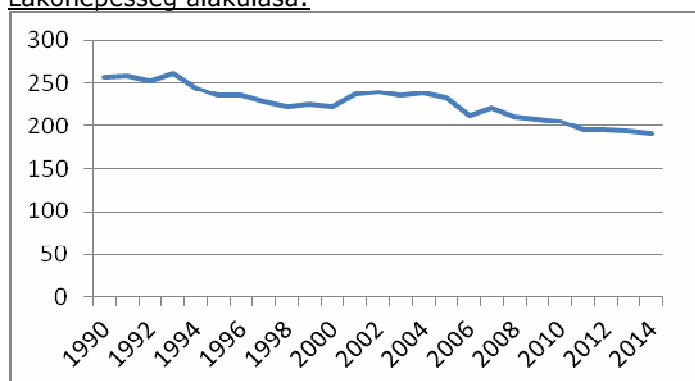
Általános bemutatás:

Öcs község Veszprém megyében, a Kab-hegy délnyugati lábánál, dombos-lankás tájon, az Ajka – Veszprém út mellett elterülő kis község.

A falut egytelkes nemesek lakták, többször elnéptelenedett, de mindig újjáépítették. A teljes határa nemesi kúriákhoz tartozott. A XVI. századig társadalmi tisztasága nemesekből állt. A XVII. században agilisokkal vegyült a lakosság. 1828-ra megváltozott a helyzet. Olyan nagy volt a beköltözött házas és házatlan zsellérek száma, hogy ők kerültek többségbe. Az 1700-as években négy felekezet állított templomot itt. 1756-ban készült el a késő barokk katolikus templom, 1799-ben fejezték be az evangélikus templomot, a XVIII. sz. elején készült a református templom és a zsinagóga. Három templom ma is áll, az egykori zsinagóga ma lakóház. Az 1800-as években laktak itt a legtöbben, 1000 fő körüli lakossággal. Akkor a természeti környezet megélhetést nyújtott az embereknek. 1940-től már csak 500-an éltek, később még kevesebben. Az iparosítás, a környékbeli bányászat adta immár a megélhetést, az emberek elköltöztek munkahelyük után.

II.2.7.1. Demográfiai helyzet

Lakónépesség alakulása:

Kis lélekszámú településről van szó. 1990-től már a népesség számának csökkenése figyelhető meg. Összességében magasabb a településen élő nők száma. Ez főleg a 65 év feletti korcsoportnál mutatkozik. A fiatalok tanulmányaik bejezése után – munkalehetőség hiányában – nem nagyon térnek vissza a településre.

A női lakónépesség 52%-a a 18-59 éves korosztály. A 0-14 éves női lakosság aránya 8%, a 15-17 éveseké pedig 3%. A 60-64 év közötti nők aránya 8%, a 65 év feletti nők aránya 29%.

A férfi lakónépesség 65%-át a 18-59 éves korosztály teszi ki. A 60-64 éves férfiak aránya 9%, a 65 év feletti férfi lakosok száma 12%. A fiatal, 15-17 éves korosztály aránya mindössze 3%. A 0-14 éves korosztály aránya 11%. Öcs község öregedési indexe évről évre nő. 2011-ben 215 % volt, mely nagyon magas. Jóval az országos átlag felett van. Az öregedő tendencia mellett a lakosságszám is folyamatosan csökkent az elmúlt években. A település veszít vonzerejéből, az elvándorlások száma nagyobb, mint az odavándorlásoké. A lakosságszám csökkenését befolyásolja a természetes szaporodás csökkenése és a halálozások számának növekedése is az elvándorlások mellett. A településen élők száma és ezzel együtt a gyermekek száma is folyamatosan csökken 2008 óta. A 0-14 éves gyermekek nemek szerinti megoszlásában a fiúk száma a magasabb. Ez a tendencia figyelhető meg országosan is. A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma 45 fő, ez az összlakosság 20,9 %-a. Megfigyelhetjük, hogy több a nyugdíjas nő, mint férfi. Mind a nyugdíjban, mind a nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak és nők esetében csökkenés figyelhető meg. Ez a legszembetűnőbb a 2011 évben. Az idősek foglalkoztatásától több cég azért tart, mert betegesebbek, mint a fiatalok, emiatt többet vannak táppénzen, többet hiányoznak a munkából, mint a fiatalabbak valamint fizikai teljesítő képességük is csökkenhet. A településen sem a roma, sem az egyéb nemzetiségnek vallók száma nem jelentős. Vallási felekezet hovatartozás tekintetében a lakosság 60% római katolikus, 17 % református.

II.2.7.2. Képzettség

A településen óvoda, általános iskolai, középfokú, szakiskolai, szakközépiskolai és gimnáziumi felnőttoktatás nem működik.

II.2.7.3. Foglalkoztatottság

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok; a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők; a pályakezdő fiatalok; valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek.

A nyilvántartott álláskereső száma 2009-ben volt a legmagasabb, a 15-64 éves lakosság 13,6 %-a. 2010-es évtől kezdve csökkenés figyelhető meg. minden évben magasabb volt a nyilvántartott férfi álláskereső. A regisztrált munkanélküliek száma 2009 évben volt a legmagasabb, majd ez a szám folyamatosan csökkent. Korcsoportos eloszlás szerint a legmagasabb munkanélküliségi mutatók 2008 óta a 46-50 éves korosztályt érintik. 2012 és 2013-ben a 21-25 éves és a 41-55 éves

korosztály teszi ki a regisztrált munkanélküliek jelentős részét. Jelenleg 11 fő tartozik ebbe a kategóriába. A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma 2009 és 2010-es évben volt a legmagasabb, majd csökkenés mutatkozott. Nagy különbségek nem tapasztalhatók a nemek között. A 18-29 éves lakosság számához képest a pályakezdő álláskeresők száma nem magas, átlagosan 4,5%. Összességében elmondható, hogy kis számuk ellenére a pályakezdő álláskeresők száma nem csökkent. Alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága 2011 évre vonatkozóan adat nem áll rendelkezésre. Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség alapján a településen a 8 általános iskolát vagy annál kevesebb osztályt végzettek elhelyezkedése és munkavállalási lehetősége jobb volt, mint a 8 általános iskolánál magasabb végzettségűeké. Az értékek hullámzó tendenciát mutatnak, azonban arányaiban nem változtak. A nyilvántartott álláskeresők közül a 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezőknél csökkenés figyelhető meg 2011 óta. míg a 8 általános iskolai végzettséggel és a 8 általánosnál magasabb végzettséggel rendelkezők számánál hullámzás tapasztalható.

A településen 2014-ben 12 regisztrált vállalkozás volt. 2 db kiskereskedelmi üzlet, és 1 db vendéglátóhely. 2008-2010 között a regisztrált vállalkozások száma csökkenő tendenciát mutat, majd 2011-ben növekedés tapasztalható.

Az állami szektorban foglalkoztatott munkavállalók száma 0. A községben működő foglalkoztatási program 2008-2014 között nem volt. Helyi foglalkoztatási programokra szükség lenne a településen. Az aktív korú lakosságnak csak elenyésző része helyezkedik el a helyi munkaerőpiacon. Az aktív korú lakosság nagy része a közeli Ajka városában talál munkalehetőséget, mely ipari szempontból fejlett város. Az 1960-as években kialakult ipari parkban 27 vállalkozás működik, mely nemcsak a városbeli, hanem a szomszédos települések –többek között Öcs – aktív korú munkavállalóit is foglalkoztatják.

Munkahely a településen nem megoldott. A legközelebbi centrum Ajka, melyet autóval 20 perc, autóbusszal 30 perc alatt lehet elérni. A megyeszékhely Veszprém. Az utazási idő autóbusszal egy óra. Az autóbusz közlekedés nem mondható jónak, az autóbuszjáratok száma Ajkára munkanapokon 8. A megyeszékhely Veszprém, mely autóval 40 perc, autóbusszal 1 óra alatt érhető el, az autóbuszjáratok száma munkanapokon 4.

Fiatalok foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen nincsenek. Helyi foglalkoztatási program a településen, a közmunka. A felnőttek foglalkoztatását megkönnyítő programok a településen nincsenek. A vonzásközpontban: nyelvtanfolyamok, számítógépes tanfolyamok, kompetencia fejlesztés, a Munkaügyi Kirendeltség képzései. A gyermeküket egyedül nevelő nők jobban ki vannak szolgáltatva. Hiszen számukra rugalmasabb munkarendre lenne szükség, azonban ez nem bevált folyamat a településen. Emiatt jóval nehezebben tudnak elhelyezkedni, mint a gyermek nélküli vagy idősebb gyermekkel rendelkező női lakosok. Nők foglalkoztatását segítő és képzési programok a településen nincsenek. A községben munkaerő-piaci integrációt segítő szervezet és szolgáltatás nem található. A munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási program létrehozása az elmúlt években és jelenleg sem megoldott. XX. század közepétől az iparosítás, a környékbeli bányászat adta a megélhetés lehetőségét, a lakosság közel fele a munkahelyük közelébe költözött, a lakosságszám folyamatosan csökkent. Jelenleg a mezőgazdasági tevékenységeket őstermelők végzik a községben: földművelés, állattenyésztés. A vendéglátóhelyek és kereskedelmi üzletek száma 1-1, mezőgazdasággal, állattartással foglalkozó vállalkozások száma 1, ezek a község egyetlen foglalkoztató egységei. A település gazdasági helyzetét alapvetően befolyásoló körülmények: népességszám csökkenő tendenciája, a helyi vállalkozások és őstermelők kis száma.

II.2.7.4. Szociális helyzet

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, szociális ellátás

A településen az ajkai székhellyel működő Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat családgondozója biztosítja a családsegítést és a gyermekjóléti szolgáltatást, részmunkaidőben. A házi segítségnyújtás igénybe vételének lehetősége is biztosított, azonban jelenleg a szolgáltatást senki nem kéri. A szociális étkeztetést az önkormányzat biztosítja a szomszéd községben található étterem közreműködésével azoknak a szociálisan rászorultak, akik koruk, egészségi- és mentális állapotuk miatt nem tudnak önmagukról és családjukról gondoskodni. Az étkeztetést a tavalyi évben átlagosan 10 fő vette igénybe. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás Öcsön nem működik, ugyanis a község időskorú lakói nem igénylik. Senki sem részesül nappali ellátásban, mivel a nappali ellátás a községben nem megoldott. Védelemben vett 18 év alatti gyermek a településen 2008-tól nem volt. Veszélyeztetett kiskorú a településen változó számban fordul el. Vannak kiugróan magas adatokkal rendelkező évek (2011.) A családgondozó 2012-ben a településen 3 család gondozását látta el. Jellemző a családok elszegényedése, anyagi helyzetük romlása, ami sok esetben nem csak anyagi, hanem számos más problémát is jelent, amely érinti a gyermekek életét is.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 2012-ben 17 fő részesült, ebből 3 fő a tartósan beteg, fogyatékos gyermekek száma. Kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben senki nem részesült. Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás 17 személynek került megállapításra, folyósításra. Megfigyelhető, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített gyermekek száma

2008 óta csökken. A 6 óvodás gyermek ingyenes étkezésben részesül. 10 fő az iskolás gyermek száma. 3 fő ingyenes étkezésben, 3 fő ingyenes tankönyvellátásban részesül. Nyári étkeztetésben 6 fő részesül. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek hozzáférése a szolgáltatásokhoz teljes mértékben biztosított. Az óvodai nevelők, pedagógusok, a falugondnoki szolgálat és a helyi civil szervezetek odafigyeléssel támogatják és segítik a különféle szolgáltatásokhoz való hozzáférést, hogy az esélyegyenlőség ezen a területen is megvalósuljon.

Oktatás

Öcs községben az óvodába járó gyermek száma 2011-ben 6 fő, az általános iskolába járóké 10 fő volt. Középiskolások, főiskolások száma 12 fő. Jelenleg 6 óvodás és 10 iskolás gyermek van, akik a padragi iskolába és óvodába járnak.

Egészségügy

A háziorvosi teendőket a padragi háziorvos látja el. Heti egy alkalommal rendel Öcsön 2 órában, ellátja a település lakosságát, beleértve a gyermekorvosi rendelőt is. A háziorvos fontos tevékenysége a prevenció és a felvilágosító munka. Az orvosi ellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás társulás formájában történik hét Ajka környéki település összefogásával, ajkai székhellyel.

A fogorvosi alapellátás Ajka városi rendelőben magánpraxis keretében biztosított. Védőnői ellátást 1 fő védőnő alkalmazásával oldják meg, aki egyben Ajka-Padragkút és Öcs védőnője is. Tanácsadás a padragi tanácsadóban történik. Ott végzi az évenkénti kötelezően előírt „státusz” vizsgálatokat is. A padragi óvodában rendszeresen végez tisztasági vizsgálatot, egészségnevelést tart a szülőknek, gyermekeknek.

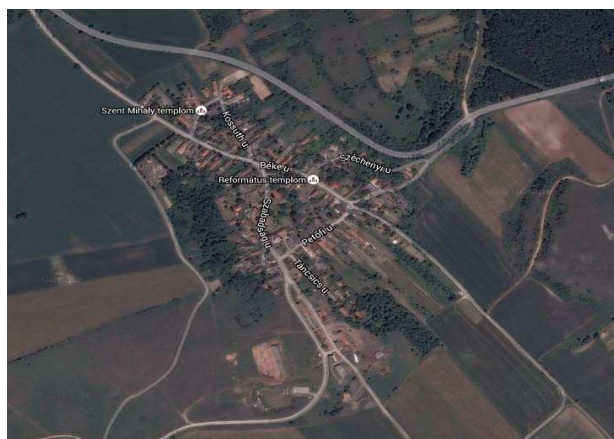
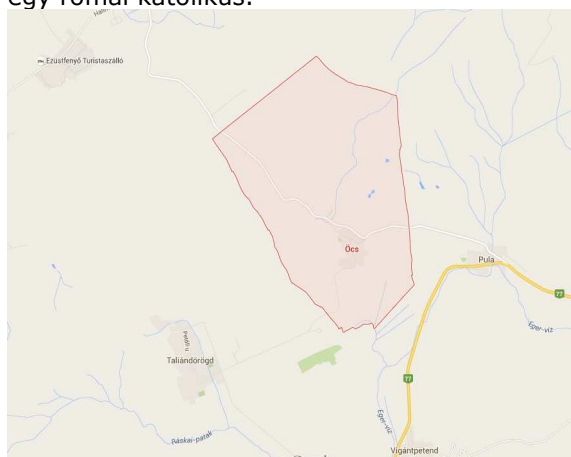
Mentőállomás Ajkán működik. A gyógyszerellátás helyben nem megoldott. Az ápolási díjban részesülők száma kis mértékben, de növekszik. Ezt az ellátási formát, az a személy veheti igénybe, aki ápolásra szorul és megfelel a törvényi szabályozásnak. A községben a fentiekben túli prevenció és szűrőprogram 2008-2014 között nem valósult meg.

II.2.7.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények

A községben két civil szervezet is működik, amely nemcsak az idősek, hanem a fiatalok aktív részvételét is várja. Öcs Község Önkormányzata fenntartásában működő Faluház ad otthont a község kulturális életét szervező Művelődési Háznak. Itt kapott helyet a könyvtár, mely mozgókönyvtár formájában működik. Ezen kívül a helyi civil szervezetek és klubok is itt tartják rendezvényeiket. Az épületben található még az önkormányzat hivatali helyisége és klubhelyiségek. A községi művelődési ház a falu szellemi életének központja. Az új emeletes épület 1992-ben épült. Helyet kapott itt a Községi Könyvtár, a klubok számára kisterem. A nagyterem alkalmas rendezvények lebonyolítására, színi és egyéb előadások, vetélkedők tartására. A Művelődési Ház tölti be az oktatási intézmények hiánya miatti közösségi tér szerepét is. Több olyan jellegű rendezvények nem otthont, amely máshol oktatási intézményben folyik. A településen négy civil szervezet működik, melyek az alábbiak: Családosok Klubja, Zöldszivárvány asszony kórus, Nyugdíjas Klub, Öcs Községért Egyesület, Öcs Község Polgárőr Egyesület. A civil szervezetek aktívan részt vesznek a település életében, közösségi rendezvényein.

II.2.7.6. Településszerkezet

A falu egy völgykatlanban épült, elszórt házakból alakult ki, girbe-görbe utcái egy központi térről a három templomhoz vezetnek. A jellegzetes csillag alakú faluszerkezetet máig őrzi az utcák vonala. A faluban megtalálható három műemléknek nyilvánított templom: egy református, egy evangélikus és egy római katolikus.

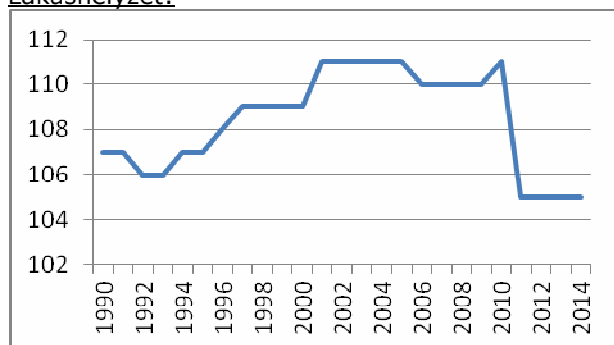

A község közműellátottsága nem teljesen kiépített. A belterületi utak hossza 4,4 km. A kiépített utak nagy része felújításra szorul. Az ivóvízhálózat, a telefonhálózat kiépített, a vezetékes földgázhálózat nincs kiépítve. A szennyvízcsatorna hálózat 2012-2013 évben épült ki. Szennyvíztisztító telep nem működik. Az egészséges ivóvíz ellátás teljes mértékben megoldott. A villamos energia ellátottság 100%-os. A hírközlő hálózat is kiépített, a különböző mobilhálózatok is évek óta működnek.

A mindennapi életben való boldoguláshoz elengedhetetlen az akadálymentes közlekedés. Öcs község rámpával biztosította az akadálymentes közlekedést az önkormányzati tulajdonú épületek (Orvosi rendelő, Faluház) előtt. A községben az utak, parkok, járdák állapota nem kielégítő, így az elkövetkezendő évek célkitűzései között szerepel az utak, parkok és járdák felújítása, amely révén az akadálymentes közlekedés még inkább lehetővé válik. A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés a fogyatékkal élők számára biztosított. Az önkormányzati tulajdonú intézmények rámpával történő akadálymentesítésége megtörtént. Információs és kommunikációs akadálymentesítés a községben nem történt. A községben található munkahelyek akadálymentesítése nem történt meg a helyi adatgyűjtés alapján. A munkaadóknak a közeljövőben szándékában áll az akadálymentesítést elvégezni, de anyagai okokra hivatkozva erre még nem került sor.

Ingtatlanállomány:

Lakáshelyzet:

Öcs község lakásállománya 2014-ben 105 lakás volt. A lakásállomány tekintetében volt egy viszonylag állandóság, ugyanakkor a tendencia az épületek állapot romlását feltételezi. Az önkormányzat anyagi lehetőségek hiányában bérlakás – és szociális lakásállománnyal nem rendelkezik. A településen egyéb, lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nem található.

II.2.7.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)

Települési konfliktusok, problémák (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma):

- aktív korúak, helyi munkanélküliek foglalkoztatásának elősegítésére
- eladósodás, anyagi okok miatti fűtési nehézségek
- alacsony iskolázottság
- mélyszegénységben élők jelentős száma
- silány járdaszakaszok,
- sportolási feltételek hiányosak
- **sérelemre elkövetett trükkös lopások elszaporodása**
- alacsony informatikai jártasság
- **magas az egyedül élő idősök aránya**
- **idős korosztály foglalkoztatásra való igénye**
- **középületek nem teljesen akadálymentesek, közterek, járdák, parkok nem akadálymentesek**
- szűrővizsgálatokon való részvétel elhanyagolása

Javasolt célok, beavatkozási pontok:

- Munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás, képzés megszerzéséhez segítségnyújtás, munka világába történő bevezetéshez támogatás
- Életvezetési tanácsadás, lakókörnyezet rendezettségére való ösztönzés
- tájékoztatás az igényelhető segélyekről,
- munkaerő-piaci szolgáltatások szervezése, képzések szervezése
- járdák javítása, építése
- szabadidős programok szervezése, nyári táboroztatás, sportélet ösztönzése
- **Képzési programok indítása, távmunka és részmunka szerepének erősítése**
- **közbiztonság, illetve polgárőrség szerepének megerősítése**
- **idős közösségi életét célzó rendezvények szervezése**
- **idős korosztály foglalkoztatásba való bevonása**
- **pályázatok segítségével a teljes akadálymentesítés megoldása**
- egészséges életmód lehetőségeinek biztosítása, prevenció

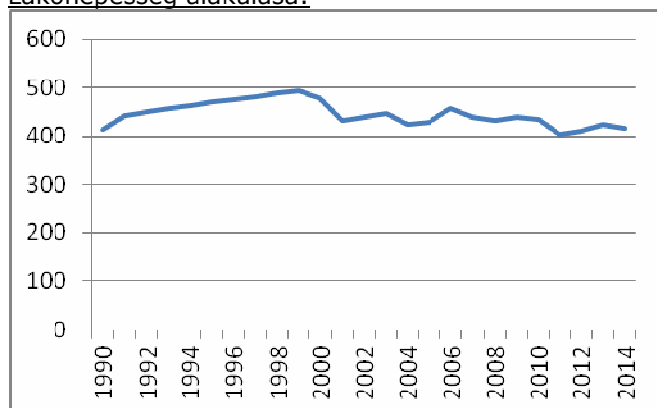
II.2.8. Szóc

Általános bemutatás:

Ajka - Tapolca - Devecser - Sümeg városok által határolt terület középpontjában fekszik, mind a négy várostól körülbelül 20 kilométernyi távolságra. Zelch néven 1272-ben kerül először említésre írásban, aminek jelentése kis falu és szláv eredetűre utal. Területének egyik fele a veszprémi püspökség uradalmához tartozott, másik fele a Dobosi család tulajdona volt. Szócöt is jelentősen érintette a községgel határos Halimba bauxitbányászatának fejlesztése. A községhez tartozó Határvölgy és Szár-hegy területén 1952-ben tervszerű kutatásokkal jó minőségű bauxitlencsék kerültek feltárára. Részben kisebb külszíni fejtésekben és többségében kedvező adottságú mélyművelésű bányákban a karsztvíz szintje fölött termeltek bauxitot. A termelvény elszállítása érdekében jó minőségű közút került kiépítésre és a Határvölgyben lakótelep is épült. Az ércvagyon kimerülése után a bányauzem felhagyott épületeiben Idősek Otthona működik.

II.2.8.1. Demográfiai helyzet

Lakónépesség alakulása:

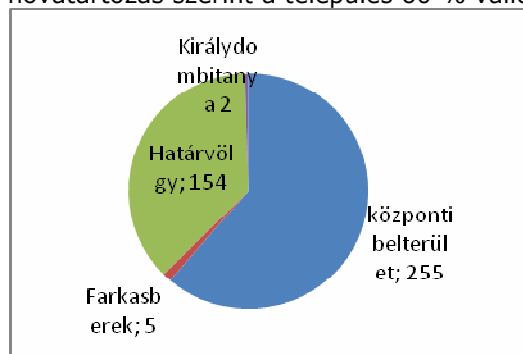

Szócön is megfigyelhető a népességszám csökkenése. 2014. évben 416 fő lakónépesség volt a településnek, mely az 1990-es adatoknak felel meg. 1990 és 2002 között jelentősebb népességnövekedés történt a falu életében, mely a foglalkoztatási lehetőségek csökkenésével szintén csökkenő tendenciát mutat. A nők száma magasabb, mint a férfiaké, ezért fontos, hogy az esélyegyenlőségi program is foglalkozzon ezzel a célcsoporttal. De nemcsak a fiatalok, hanem az idősödő korosztály száma is növekvő tendenciát mutat, melyet a diagramok is igazolnak. A legszembetűnőbb változás a 18-tól 59 évesek és a 65 év felettek száma mutatja.

Míg az első számadat a férfiak számának növekedéséről tesz bizonyosságot a későbbiekben a nők száma jelentősen növekedni fog. 2001 óta minden évben csökkenést mutat az öregedési index. Ha összehasonlítjuk a fiatal lakosok és a 65 év feletti lakosok számát észrevevesszük, hogy még ha az öregedési index csökkenést is mutat, a fiatal generáció mégsem növekszik olyan mértékben, hogy ellensúlyozni tudja ezt a nagy különbséget. Nagyon fontos, hogy az időseket is, mint külön célcsoport elemezzük, hiszen nekik több figyelemre és fokozottabb ellátásra van szükségük, melyben a fiatal generáció nagyban hozzájárul.

A teljes lakosságra viszonyított idős korúak aránya alapján a nők több mint 40%-a, a férfiaknak több mint 30%-a 60. életév feletti. Az öregedési index évről-évre lassan, de fokozatosan emelkedik, ami azt jelenti, hogy az adott évet vizsgálva a 0-14 év közötti gyermekek száma alacsonyabb, mint a 65 év feletti idősök száma. A természetes szaporodás esetében ilyen egyértelmű konklúzió nem vonható le, itt évenként változnak az értékek: hol az élve születések száma a magasabb, hol a halálozások száma.

Nemzetiség tekintetében nem jelentős a nemzetiség, sem a német, sem a roma. Vallási felekezeti hovatartozás szerint a település 60 % vallotta római katolikusnak.

A települési népességi adatok csalóka képet mutatnak, mert a település külterületén található Határvölgy nevű lakott hely, ahol Veszprém Megyei Idősek Otthonainak Egyesített Szociális Intézmény tagintézménye található. A diagramon jól látszik, hogy az itt lakó 154 fő jelentős arányt képvisel a lakosságon belül, akik időskorúak.

Amennyiben csak a központi belterületre vizsgáljuk a népesség korösszetételét sokkal kedvezőbb képet kapunk.

II.2.8.2. Képzettség

A településen sem általános iskolai felnőttoktatás, sem felnőttoktatás keretein belül megvalósuló szakmai képzés (átképzés, továbbképzés, szakképzés), sem egyéb jellegű képzések (nyelvi, általános, számítástechnikai), sem képzéshez kapcsolódó szolgáltatások nem valósulnak meg.

II.2.8.3. Foglalkoztatottság

A nyilvántartott álláskeresők száma 2008-tól 2011-ig növekedett, majd azt követően csökkenésnek indult. Kiemelkedő volt a 2010 és 2011-es év, ahol a nők több mint 9%-a volt álláskereső, a férfiaknál pedig ez az érték meghaladta a 11%-ot. Megfigyelhető, hogy a világválság kirobbanását követő második évben mindkét nemnél csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma, bár külön kiemelendő, hogy 2012-ben, amikor az országos átlag 10,5% volt, településünkön ugyanez az adat 9,9 %-ot mutatott. A nyilvántartott álláskereső férfiak az utolsó évben is elég magas arányt mutatnak.

Szőc községben 2012-re csökkent az álláskeresők száma. 2010-ig a nők közül került ki több tartósan munkanélküli (körülbelül 10%-kal volt magasabb ezekben az években a nők aránya, mint a férfiaké a tartós munkanélküliség tekintetében.). Az utolsó négy évben mindkét nemnél a munkanélküliség száma csökkenésnek indult. A településen sikerült elhelyezkedni közfoglalkoztatásban.

A pályakezdő álláskeresők száma az országos tendenciához igazodva 2010-ig nőtt, majd erőteljes csökkenés következett.

A regisztrált munkanélküliek végzettség szerinti megoszlása tekintetében a nyilvántartott álláskeresők körében a legnagyobb arányt 2008-2011 között minden évben a 8 általános iskolai végzettségűek képviselték (körülbelül 45-50%). A 8 általánosnál kisebb végzettséggel rendelkezők évről évre csökkenő tendenciát mutatnak. Az élethosszig tartó tanulás és a felnőttképzés szerepe fontos, mint a munkanélküliség leküzdésének egyik lehetséges formája. A településen sem általános iskolai felnőttoktatás, sem felnőttoktatás keretein belül megvalósuló szakmai képzés (átképzés, továbbképzés, szakképzés), sem egyéb jellegű képzések (nyelvi, általános, számítástechnikai), sem képzéshez kapcsolódó szolgáltatások nem valósulnak meg finanszírozási okokból. A regisztrált álláskeresők száma 2014-ben 16 fő, 2015. év elején 13 fő.

A regisztrált vállalkozások, kiskereskedelmi üzletek, valamint vendéglátóhelyek számának változása jelzi a település helyi gazdasági potenciáljának alakulását, tendenciáit. 2009-2010 között a regisztrált vállalkozások száma növekvő tendenciát mutatott, majd 2012-ben ismételt. A kiskereskedelmi üzlete száma, és a vendéglátóhelyek száma ugyanazt az eredményt mutatta, nem változott. Az iparűzési adót Szőcön az Önkormányzat szedi be. Az iparűzési adó bevételünk 2009-2012 között nőtt, csak a 2010. évben volt egy kisebb visszaesés.

Jelenleg Szőcön kimondottan fiataloknak szóló foglalkoztatást könnyítő, az önkormányzat által indított programok nincsenek.

Az álláskeresői segélyben részesülők száma 2008-2009 között állandó számot mutat, 2009-ben volt a legmagasabb a jogosultak száma. Az álláskeresői járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek számának alakulásáról elmondható, hogy az összes nyilvántartott álláskereső közül hányan jogosultak álláskeresői járadékra. A jogosultak száma a kezdeti stagnálás után lecsökkent, majd egy növekedés után ismételt stagnált 10%-on.

II.2.8.4. Szociális helyzet

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, szociális ellátás

A községben a Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat kirendeltsége működik, amely ellátja a törvényben előírt feladatokat társulási formában. A Szolgálat családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást biztosít a településen, a házi segítségnyújtást igény esetén biztosítják. Segítséget nyújt az idős korosztály önálló életvitelének és készségének megőrzéséhez, erősítéséhez.

A szociális étkeztetést Halimbán működő Annex Bt. segítségével oldja meg a település. A közétkeztetést szociálisan rászoruló idős emberek vehetik igénybe. A szociális ellátások és a szolgáltatások összehangoltan, koordináltan működnek, nagymértékben lefedik a szociális szükségleteket. A helyi szociális ellátórendszer középpontjában továbbra is a segítségre szoruló emberek állnak, akiknek színvonalas ellátása feltételezi az emberi értékek tiszteltetését. A helyi szociális szolgáltatások gyakorlatában a személyközpontú, egyéni igényekre és szükségletekre szabott szociális munka folyamatosan biztosított, amely megteremti idős emberek támogatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének feltételeit. A szociális szolgáltatásoknál szükséges megemlíteni az időskorúak járadékát, amely a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

Szőcön nem működik foglalkoztatási program, illetve képzési lehetőség sem áll az érdeklődők rendelkezésére, ezeket csak a vonzáskörzetben lehet igénybe venni. Viszont a kisgyermekes és munkanélküli nők számára problémát jelent az utazás több okból is: a gyermek felügyeletét az

utazás és képzés idejére meg kell oldani illetve nehéz a napi rutinba beilleszteni a képzést és a vele járó ingázást, továbbá az utazás és képzés költségei is igen magasak lehetnek.

Oktatás

Településen nincsen óvoda vagy iskola, így a gyermek a közeli falukba, városokba járnak át. Etnikai konfliktusról nincs tudomás. A településen a fejlesztő és rehabilitációs ellátásokhoz való hozzáférés helyben nem megoldott. Halimbán az általános iskolások számára a tantervbe beépített fejlesztő foglalkozások biztosítottak egy fő gyógypedagógus közreműködésével. gyermekek részére az óvodában és iskolában biztosított a napi mozgásszükséglet.

Egészségügy

Szöcön egy háziorvosi praxis üzemel, mely egyaránt ellátja a felnőtteket és gyermekeket is. Közgógy-ellátottak száma az egészségügyi ellátás egyik fontos mutatója, amely esélyegyenlőségi szempontból jelentős. A közgógyellátás a szociálisan rászorult személy részére – egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához - az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás.

Településen a kezdeti csökkenés után 2010-ben ismét növekedésnek indult a közgógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma – ennek okai igen összetettek lehetnek: a jövedelmek csökkentése vagy megszűnése, magas gyógyszerköltség, egészségi állapot romlása vagy egészségkárosodás.

Az ápolási díjban részesítettek aránya a településen a teljes lakosság viszonylatában alacsonynak mondható. Községben 1 fő védőnői praxis üzemel. A 0-3 év közötti gyermekek száma évről-évre kis mértékben, de folyamatosan nő, bár az utolsó évet tekintve megint csak csökkenés tapasztalható. A környező faluból jár át minden héten egy alkalommal.

II.2.8.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények

2008-2012 között az időskorú lakosságnak lehetősége van a helyi közművelődési intézmény programjait látogatni (Művelődési Ház). A községben mozielőadás látogatására nincs lehetőség, ám színházi előadásokat szerveznek a településen valamilyen rendezvény alkalmából. 2013-ban több rendezvényen is voltak kisebb darabok, melyek bemutatásra kerültek. A 2013-as évben a Művelődési Ház helyet adott egy képzőművészeti kiállításnak, melyet egy hétig tekinthettek meg a helyi illetve vidéki lakosok.

A Hivatal épületében kap helyet a Községi Könyvtár, mely heti három alkalommal nyitja ki ajtaját minden kedves érdeklődő előtt. A helyi könyvtár bármely korosztály számára biztosít olvasnivalót, szépirodalom és folyóirat széles választéka megtalálható. A könyvtár informatikai eszközökkel is rendelkezik többek között számítógépekkel, egy nyomtatóval, és internetezési lehetőséggel is ottthont ad.

A közművelődési intézmény rendezvényein a leggyakoribb az idősök részvétele, pl. nemzeti ünnepek, megemlékezések, hagyományőrző programok: farsangi mulatság, búcsú és falunap, karácsonyi műsorok és kézműves foglalkozások.

II.2.8.6. Településszerkezet

Szöc község összközfutószerkezetnek tekinthető, hiszen villamos áram, vezetékes földgáz, vezetékes ivóvízhálózat, vezetékes telefon, kábeltelevízió is található.

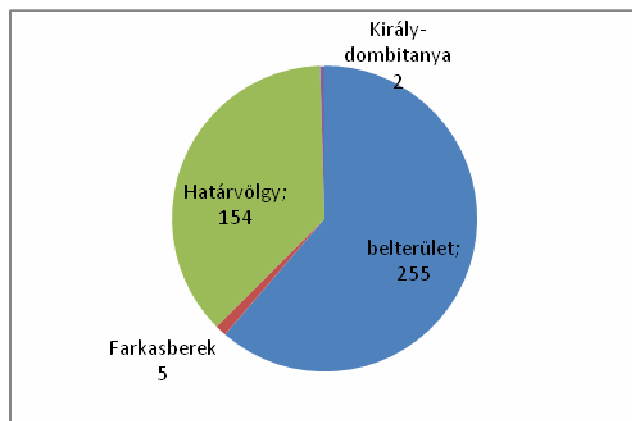
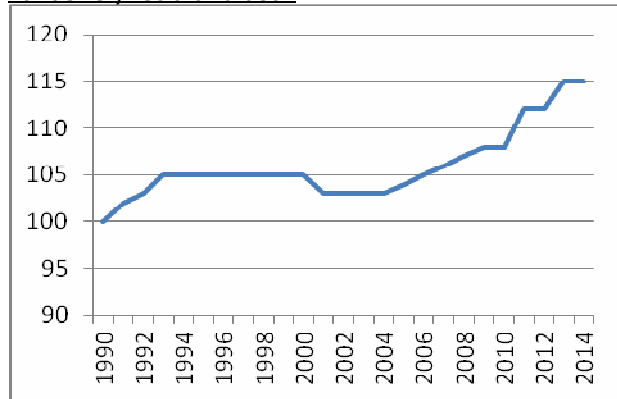

A településen nincs óvoda és iskola; orvosi, fogorvosi és csecsemőgondozói rendelő; bár a hét minden csütörtökén délelőtt orvosi ellátásban részesülhetnek a helyi lakosok, mivel a környező településről orvos jár át. A gyógyszerellátás úgy oldható meg, hogy az orvos által felírt receptet a falugondnok a legközelebbi városban kiváltja, majd a faluba visszahozva a gyógyszereket kiosztja a betegeknek. A településen egy polgármesteri hivatal; művelődési ház; templom és élelmiszer bolt található. A szóciek jelentős része napjainkban a környező városokban – főleg Ajkán és Tapolcán – dolgozik, de akadt már olyanra is példa, hogy külföldön találtak munkahelyet.

A település minden irányból autóbusszal és személygépjárművel is könnyen megközelíthető. Kettő buszmegálló található a település különböző pontjain, ahonnan a járművek kb. 15-20 perc alatt érik el a legközelebbi városokat. Az esetleges munkaerő-piaci sikertelenségeket tehát nem a közlekedéssel hiányosságok okozzák, a járatsűrűség is elfogadható.

Ingyenállóomány:

Lakáshelyzet alakulása:

Szőcön a lakások száma folyamatosan nő (részben köszönhetően az önkormányzat által biztosított kedvezményes áru, közművesített telkeknek, mellyel a fiatal párokat próbálják helyben marasztalni), a 2012-es legutolsó adat szerint 115 lakóingatlant számoltak össze. Az önkormányzat tulajdonában nincs bérlakás. Szociális lakás, illetve egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nem található. Veszélyeztetett lakhatási körülmények és hajléktalanság nincsen településünkön.

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása.

Lakhatást segítő támogatás a normatív lakásfenntartási támogatás. Adósságcsökkentési támogatás nem jellemző Szóc községben.

Lakásfenntartási támogatások odaítélése 2009-től folyamatosan nő. Ennek egyik oka a gazdasági válság okozta pénzügyi gondok, másrészt pedig a megengedőbb törvénymódosítás következtében többen tudták benyújtani erre a jutatási formára az igényüket.

A településnek a központi belterületen kívül három lakott külterülete van, melyek közül Határvölgy a legnépesebb, az ott található Idősek Otthonának köszönhetően.

Épített környezet:

Római katolikus templomát a betelepített németajkú lakosság 1760 és 1770 között építtette barokk stílusban, a középkori román kori templom maradványain, felhasználva annak egyes elemeit. Ma is láthatók a román stílusú romok oszlopai, a dongaboltozatos szentély maradványai és a templom körüli kerítés. Külterületeken nincs önkormányzati bérlakás. Általánosságban elmondható, hogy Szóc infrastrukturális ellátottsága jó. A vezetékes vízzel, vezetékes gázzal, árammal, illetve közvilágítással való ellátottság kapcsán nincsenek kirívó hiányosságok. Településünkön nincsenek szegregátumok és telepek. A Kossuth u. 41.sz alatti többfunkciós épület akadálymentesített, így a földszinten található művelődési ház, orvosi rendelőt, illetve postai kirendeltséget a mozgáskorlátozottak is elérhetik.

A település önkormányzatában lévő középületek fizikai akadálymentesítése csak kis részben valósult meg forráshiány miatt. Infó-kommunikációs akadálymentesítés viszont egyáltalán nincs még jelen településünkön, így ezek a következő évek fejlesztési programjai között szerepelnek. A közszolgáltatások nem teljes körűen akadálymentesek.

A településen a millenniumi park és a közvetlenül mellette elhelyezkedő játszótér akadálymentesített. A 2013. nyarán átadásra került játszótérén fészekhinta is kialakításra került, melyet fogyatékkal élők is használhatnak. Az útburkolat elavult állapota, illetve a nem portalanított utak miatt a közösségi közlekedés nehézséget okoz a fogyatékkal élők számára. További problémaként merül fel a helyi autóbussz várótermek és a mellettük lévő buszöblök, megállóhelyek felújítása is a fogyatékkal élő személyek igényeit szem előtt tartva. A már fent ismertetett Veszprém Megyei Mozgássérültek Egyesülete Halimba, Szóc, Nyírád Csoportja továbbá a Máltai Szeretetszolgálat áll a rendelkezésükre a fogyatékkal élő személyeknek.

II.2.78.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)

Települési konfliktusok, **problémák (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma):**

- aktív korúak, helyi munkanélküliek foglalkoztatásának elősegítésére
- eladósodás, anyagi okok miatti fűtési nehézségek
- alacsony iskolázottság
- mélyszegénységben élők jelentős száma
- silány járdaszakaszok,
- alacsony informatikai jártasság
- **középületek nem teljesen akadálymentesek, közterek, járdák, parkok nem akadálymentesek**
- szűrővizsgálatokon való részvétel elhanyagolása

Javasolt célok, beavatkozási pontok:

- Munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás, képzés megszerzéséhez segítségnyújtás, munka világába történő bevezetéshez támogatás
- Életvezetési tanácsadás, lakókörnyezet rendezettségére való ösztönzés
- tájékoztatás az igényelhető segélyekről,
- munkaerő-piaci szolgáltatások szervezése, képzések szervezése
- járdák javítása, építése
- szabadidős programok szervezése, nyári táboroztatás, sportélet ösztönzése
- **Képzési programok indítása, távmunka és részmunka szerepének erősítése**
- **pályázatok segítségével a teljes akadálymentesítés megoldása**
- egészséges életmód lehetőségeinek biztosítása, prevenció

II.2.9. Úrkút

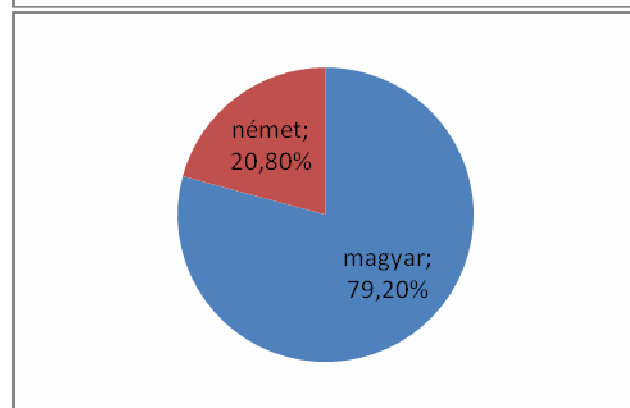
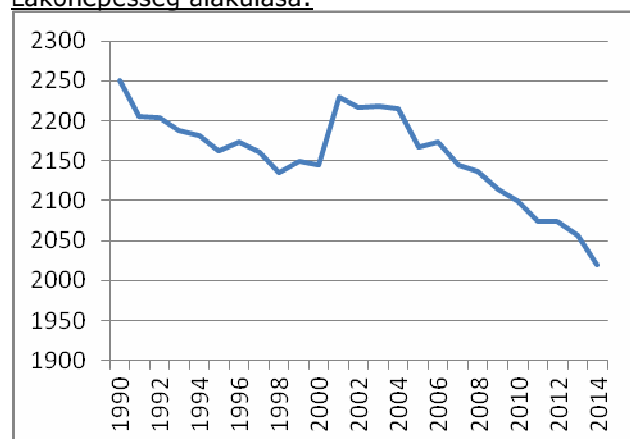
Általános bemutatás:

Úrkút bakonyi település, a Kab-hegy északi oldalán, 400 méter magasan a Csinger patak völgyében fekszik. A település szilárd alapját is jelképezte 1795-ben, a 348 lakosa által épített templom, amelynek belsejét az itteni hutában készült üvegcsillárok és gyertyatartók díszítették. 1860-as években visszatért az üveggyártás is. 1883-ban kisvasút létesült, amely Kab-hegyet Úrkúton keresztül az Ajkacsingeri rakodóval kötötte össze, és így csatlakozhatott a Budapest-Szombathely vasútvonalhoz, ez sok évtizeden át maradt a fa majd ércszállítás legfontosabb útja. A meglévő, sőt bővülő munkalehetőségek biztosították a megélhetést és a település szinte töretlen fejlődését. Az 1840-es években mintegy 450 fő, 1869-ben 597 fő, - az 1900-as években 750 fő volt a lakosság száma. 1829-ben létesült az iskola és száz éven át egy kántortanítóval működött. Önálló lelkeszt 1931-ben kapott a falu és csak 1937-ben lett plébániája. Addig a kislódi, majd a városlódi plébánia filiáléja volt, és pap csak az egyházi szertartásokra jött a településre. Így a szegénységben élő zsellérek körülményeit a település zártsága mellett a kulturális feltételek elmaradottsága is nehezítette. A község számára új lehetőséget jelentett 1868-ban kezdődött csingeri szénbányászat, Úrkúttól mindössze 3-4 km távolságban. Egyre többen lettek bányászok, mások a bányának végzett fuvarozásban találtak új munkát. A gyökeres fordulat az úrkúti bányászattal vette kezdetét. 1917-ben a nagyvázsonyi uradalom szénbányát nyitott a faluban. A kevés szén mellett egyre inkább a mangánérc bányászati lehetősége kapta a figyelmet. Szenet két évig bányásztak, de már eközben is felszínre hoztak mangánércet. Az 1920-as évektől Úrkút életfeltételeit alapvetően a mangánérc bánya határozta meg. 1965-ben 865 dolgozója volt a bányának.

A község lakossága korábban a bányászat hatására jelentősen növekedett és 1968-ban 3186 fő volt Úrkút lakosság száma, majd ez is csökkenni kezdett és mára mintegy 2200 főre apadt.

II.2.9.1. Demográfiai helyzet

Lakónépesség alakulása:

A lakosság 25 év alatt 10%-kal csökkent ez annyit jelent, hogy közel 230 fővel kevesebben élnek a településen. A csökkenés nem volt folyamatos, 2000-2002 között erős népesség növekedés volt tapasztalható, azóta azonban folyamatos és a környező településekhez képest gyors a népességvesztés. Az öregedési indexet úgy számoljuk ki, hogy a 65 év felettieket elosztjuk a 0-14 évesekkel, és ezt megszorozzuk százal. Ez az index megmutatja, hogy Úrkút település népességére mi a jellemző. Mivel az index 100 felett van, látható, hogy a 65 év felettiek többen vannak és a település előregedő. Ezért is van szükség az idősek fokozottabb ellátására. A 60 év felettiek számarányát vizsgálva az tapasztalható, hogy magasabb az időskorú nők száma. Sok tehát az egyedülálló, főként özvegy nő. A lakosság jelentős részének lelkületében tovább él német nemzetiségi eredete, élnek még erre emlékező egyes hagyományai, nemzetiségi iskolája és óvodája is továbbbéli a nemzetiségi tudatot. A lakosság közel 20 %-a vallotta magát német nemzetiségűnek a 2011-es népszámlálás során.

Vallási felekezeti hovatartozást tekintve a település 65 %-a római katolikus és jelentős része a felmérés során nem tartotta magát egyik felekezethez tartozónak sem.

II.2.9.2. Képzettség

Egy óvoda és egy általános iskola működik a településen.

II.2.9.3. Foglalkoztatottság

Településünkre is jellemző az országos tendencia, hogy a korábban foglalkoztatottak tömegesen vonultak ki a munkaerőpiacról, ami a veszteséges ágazatok felszámolásának, a keleti piac összeomlásának, a termelés visszaesésének szükségszerű következménye volt. A munkanélküliség a 90-es években tartóssá vált. 2011-ben a regisztrált álláskereső átlagos létszáma településünkön 67 fő volt, mely adat 2014-ben 59, 2015 év elején 41 fő. Számukat csökkentette a közfoglalkoztatás lehetősége. Az álláskeresők között 33 nő és 34 férfi volt a nemenkénti bontásban az átlagos megoszlás. A gazdasági gondok, nehézségek, a munkanélküliség következményeként a családok elszegényedése, az életszínvonal csökkenése folyamatos tendenciájú. A községben a vállalkozások elterjedtsége, lakossághoz mért száma megyei viszonylatban átlagosnak nevezhető. Községünkben csökkent - a foglalkoztatás szempontjából meghatározó - cégek száma, illetve az alkalmazottak létszáma. A mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma sem jelentős. A többnyire családi gazdaságok munkaerő igényét a közeli hozzátartozók ki tudják elégíteni. Csak a szezonális munkák idején van lehetősége a munkanélkülieknek hosszabb-rövidebb időre elhelyezkedni. A munkájukat elvesztett, vagy eddig még foglalkoztatásban nem részesült emberek közül kerül ki az ún. mélyszegénységben élők többsége. Sajnos, a szülők életkörülményei a gyermekek életminőségére is komoly hatással vannak. A 15-64 év közötti lakónépesség száma alapján az aktív korú lakosság (majd 90 %-a) gazdaságilag aktív, 15-64 év közötti. Fenti adatoknál figyelembe kell venni, hogy nem minden álláskereső van regisztrálva, illetve vannak olyanok, akik tartós munkanélküliek, már évek óta szerepelnek a munkaügyi központ nyilvántartásában. A nyilvántartott álláskereső száma az elmúlt években viszonylag állandó. A 2009-es évben történt nagyobb emelkedés az előző évhez képest, majd az álláskeresők száma a további években fokozatosan csökkent. A nyilvántartott álláskeresők között a 26-30 év közöttiek aránya magas. Ez több szempontból is hátrányos: a fiataloknak nincs lehetőségük a munkatapasztalat megszerzésére, és családot sem tudnak felelősséggel alapítani. Az idősebb korosztály pedig, ha elveszíti állását, nehezebben talál újra munkát, és lelkileg is megterheli őket. A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek között a nők és férfiak aránya minden évben közel 50-50 %. A nyilvántartott pályakezdők száma alacsonynak mondható a településen. 2008-ban a figyelembe vett 18-29 év közötti lakosság 2,2 %-a volt pályakezdő álláskereső, a következő évben látható némi emelkedés, majd 2010-től fokozatosan csökken a szám. 2011-ben már csak 1,1 % volt a pályakezdő álláskeresők száma az említett korosztályból.

Viszonylag alacsony a munkanélküliek körében az alacsonyan iskolázottak aránya. Ezek többségére jellemző a korai gyermekvállalás, így előfordul, hogy valaki valódi munkatapasztalatot majd csak a közfoglalkoztatás keretében szerezhet. A nyilvántartott álláskeresők kis hányada rendelkezett csak 8 általánosnál alacsonyabb végzettséggel. A döntő többség pedig magasabb iskolai végzettségű.

Foglalkoztatottak vonatkozásában a nők községünkben nincsenek hátrányban, a nyilvántartott álláskeresők száma a 15-64 év közötti lakónépességhez képest kicsi, és évről évre csökken. Településünkön nem indulnak képzések, csak a közelben lévő városokban, ami nagyban hátráltatja a nőket a részvételben, hiszen az egész napos távollét, a család mindennapjait változtatja meg. Alacsony iskolai végzettséggel elhelyezkedni igen nehéz a nőknek és férfiaknak egyaránt. A legtöbb alacsonyan kvalifikált nőt, szakértelmet nem igénylő munkakörben foglalkoztatják. Ilyen jellegű munkahelyek a környező városokban és községünkben is találhatóak.

II.2.9.4. Szociális helyzet

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, szociális ellátás

A településen az ajkai székhelyű, társulási formában működő Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai biztosítják a családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást, valamint a házi segítségnyújtást. Önkormányzat 2012-ben nem élt a nyári gyermekétkeztetés pályázati lehetőségével, mert az Önkormányzat nem tudta biztosítani a jogszabályban előírtakat. Ingyenes tankönyvellátást a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek, illetve a tartósan betegek kapnak. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében a Nevelési Tanácsadó szakemberei vesznek részt a probléma-típusuknak megfelelően.

Településen nincs elegendő munkahely a fiatalok számára sem, így a nyugdíjasok foglalkoztatására sincs lehetőség. A nyugdíjasok nagy része helyben, a ház körüli mezőgazdasági termelésből önmaguk és szűkebb családjuk számára zöldséget termesztenek, kisállatokat tenyésztnek, így az időskor is aktívan telik. A tevékeny időskor pl. élethosszig tartó tanulás nem jellemző.

Oktatás

Egy óvoda 75 férőhely van, melyen átlagban 69-67 fő gondozása történik. A gyermekek napközbeni ellátása Úrkúton az óvodában, az iskolai napköziben és lehetőség szerint nyári napköziben valósul meg. Egy általános iskola van, melyben 140-160 fő közötti tanulólétszám tanul. Az általános iskolákban a napközis ellátás az alsó tagozatos tanulók számára biztosított, a felsős tanulók menzai, ellátást igényelhetnek. Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció településünkön nem fordult elő. Az oktatás feltételeiben az úrkúti általános iskola és más általános iskola között nincs jelentős különbség. Úrkút Község Önkormányzata mindent megtett azért, hogy az esélyt mindenki számára egyformán biztosítsa. Az iskola rendelkezik könyvtárral, mindenki számára biztosítva van az

informatika alapjainak elsajátítását, minden általános iskolai tanuló nyelvoktatásban részesül. A szabadidő hatékony eltöltése érdekében sok sport és kulturális tevékenységet, szakkört kínál az intézmény, a napközit és tanulószobát igénybevevők száma igen magas. A pedagógusok a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal külön foglalkoznak jobb tanulmányi előmenetelük érdekében. A nyolcadik osztályt végzett, Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó programjába jelentkezőknek többnyire csak elvi támogatást tud biztosítani az önkormányzat.

Egészségügy

Az idős életkorral járó sajátosság leginkább a betegségek megjelenése melyekről a házi orvos a rendelés keretein belül tájékoztatja a pácienseket. A településen több előadásra és több ingyenes szűrésre lenne szükség e témával kapcsolatban, hogy az idős emberek tájékozódhassanak a betegségek kialakulásáról, okairól, a kezelések módjáról, életminőségük fenntartása, javítása érdekében. A szűrővizsgálatokra a betegségek megelőzése szempontjából lenne fontos szerepe.

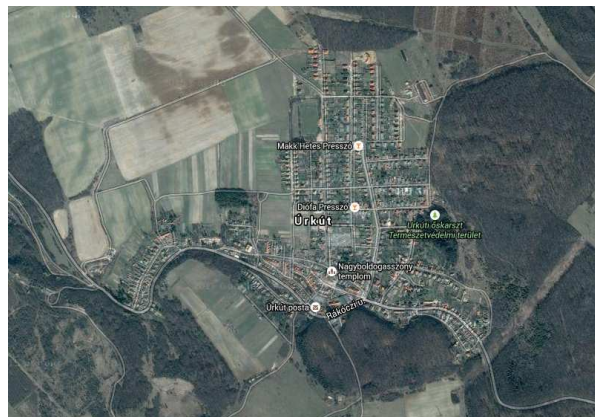
A védőnői tevékenység szakmai felügyeletét, a Veszprém Megyei Kormányhivatal Ajkai Járási Hivatal Ajkai Népegészségügyi Intézete végzi. A védőnői tanácsadó helyiségekre vonatkozó működési engedélyek kiadása is az intézet hatásköre. Településünkön jelenleg a tanácsadó végleges működési engedéllyel rendelkezik. Úrkúton külön házi gyermekorvosi körzet nincs, ezért ezen ellátás is a felnőtt házi orvos körzetben történik. Településünkön egy vegyes házi orvosi körzet, és egy Szentgál községgel megosztott fogorvosi körzet található. A gyermekorvosi szakrendelések Ajka városban vannak, ahol főleg légúti megbetegedéssel keresik fel a szülők és a gyermekek. Az allergiás megbetegedések előfordulásának gyakorisága növekedésével nőtt a rhinitis allergiás és asztmás betegek száma. Őket az Ajkai Gyermek Pulmonológia és a Felnőtt Tüdőgondozó és a Megyei Kórház Gyermek Pulmonológiája gondozza.

II.2.9.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények

Úrkút Község Önkormányzata évek óta kiemelt feladatának tekinti a helyi szintű idősbárát politika kialakítását. Ennek érdekében különös figyelemmel kezeli az idős lakossággal történő együttműködést, az időskorú emberek életkörülményeinek figyelemmel kísérését, az idősek aktivitásának megőrzését, szükség esetén a róluk való gondoskodást. Célunk, hogy minél több idős kapcsolódjon be a közeletbe, és minél többen vegyenek részt a programokban. Eddig öt alkalommal került megrendezésre az idősek napja. A kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférést a településen a Könyvtár és Közösségi ház biztosítja. A Közösségi ház ad helyet a hosszú évek óta működő – önkéntesen szerveződött – Nyugdíjas Klub részére, ahol rendszeresen tartanak összejöveteleket. A klub tagjai rendszeresen fellépnek a különböző rendezvényeken, évente többször kirándulásokat szerveznek, a különböző ünnepnapokhoz kapcsolódóan ünnepségeket rendeznek. Egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés a helyi lehetőségekhez mértén biztosított. A település rendelkezik sportcsarnokkal, futballpályával, ahol a szabadidős sporttevékenységek is megtarthatóak a tornaórákon kívül.

II.2.9.6. Településszerkezet

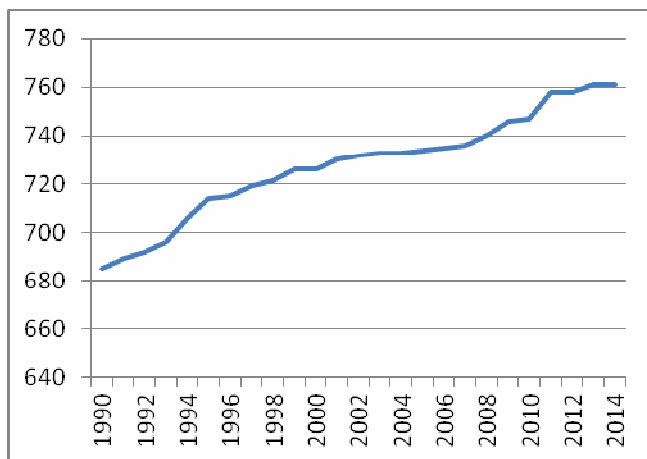
Az autóbusszal történő közlekedés lehetőséget teremt a megyeszékhelyre való eljutásban, de távolabbi ingázást nem tesz lehetővé. Vonatközlekedés Úrkúton nincs, csak autóbusszal lehet Ajkára bejutni, onnan vonattal. Ez valójában nem jelent alternatívát az esetleg szóba jöhető álláslehetőségek eléréséhez. Ha pedig a munkáltató nem fizet útiköltség hozzájárulást, még kevesebb az esély egy-egy állás elnyerésére.

Településhez tartozik Zsófiapuszta lakott külterület is, ahol a lakások nagy része rossz állapotú. A település belterületén egyforma a közműszolgáltatásokhoz való hozzáférés. Az autóbusszos tömegközlekedés mindenki számára hozzáférhető. Az internethez való hozzáférés is megoldott.

Ingtatlanállomány:

Lakáshelyzet alakulása:

Önkormányzat 7 db bérlakással rendelkezik. Az önkormányzat területén lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nem található

Településünkön az elégtelen lakhatási körülményekről nincs hivatalos nyilvántartás, de tudomásunk van olyan családokról, akiknek a lakhatási körülményeik nem megfelelőek, de nem tudunk szociális bérlakást nyújtani számukra. Van olyan család, ahol még a napi minimális higiénia biztosítása sem mindig megoldott. Településünkön hajléktalan nincs.

Érdekes a lakáshelyzet alakulását a népességi adatokhoz viszonyítani. Megállapítható, hogy míg erősen csökkenő (10 %-os) népességről beszélünk a lakásszámban 11 %-os növekedés figyelhető meg.

Ezekből az adatokból arra lehet következtetni, hogy jelentős számú idős egyedülálló él a faluban. Településünkön szegregáció vagy szegregációval veszélyeztetett területek nincsenek. Településünkön nincs roma nemzetiségi önkormányzat.

Épített környezet, barnamezők:

A Polgármesteri Hivatal, a Községi Ház, az egészségügyi intézmények, az iskola és az óvoda épületében a mozgásukban akadályozottak, vagyis az idősek, nők, és gyermekek számára az akadálymentes közlekedés megoldott. A településen működő egyéb intézmények és vállalkozások kezében lévő épületek akadálymentesítettsége hiányos, mind a mozgáskorlátozottak, mind az egyéb fogyatékkal élők számára. A településen működő egyéb intézmények és vállalkozások kezében lévő épületek akadálymentesítettsége hiányos, mind a mozgáskorlátozottak, mind az egyéb fogyatékkal élők számára. Hiányosságok mutatkoznak az infokommunikációs akadálymentesítés eszközeit tekintve, (vakbarát számítógépes és egyéb eszközök, könnyen érthető kommunikáció, tapintható információ, belső környezetben való tájékozódást elősegítő piktogramok, feliratok) melyek megvalósítása a jövőben fontos célkitűzés kell, hogy legyen. A helyben lévő csökkent munkaképességű személyeket foglalkoztató munkahely akadálymentesnek mondható.

Település	Önkormányzati intézményi funkciók	Kereskedelmi-szolgáltató funkciók	Egyházi, szabadidő funkciók
Úrkút	óvoda, általános iskola; egészségügyi intézmények; polgármesteri hivatal; községi ház;	gyógyszertár, élelmiszer háztartási és mezőgazdasági üzletek; posta; virágbolt; vendéglátó egységek	templom

A nevelés-oktatási, szociális és művelődési intézmények bővítése is tervezett, cél az elavult infrastruktúrát korszerűre cserélni, humán erőforrásunkat a legújabb trendek szerint tovább és/ vagy átképezni. A 29 utcánkából 22 portalanított, fontos feladat a poros utak aszfaltozása, illetve az elavult aszfaltrészek felújítása, újrendezése.

II.2.9.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)

Települési konfliktusok, problémák (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma):

- aktív korúak, helyi munkanélküliek foglalkoztatásának elősegítésére
- eladósodás, anyagi okok miatti fűtési nehézségek
- alacsony iskolázottság
- silány járdaszakaszok,
- sportolási feltételek hiányosak
- **sérelmere elkövetett trükkös lopások elszaporodása**
- alacsony informatikai jártasság
- **magas az egyedül élő idősök aránya**
- Érzelmi, és testi bántalmazások előfordulása
- **idős korosztály foglalkoztatásra való igénye**
- **középületek nem teljesen akadálymentesek, közterek, járdák, parkok nem akadálymentesek**
- szűrővizsgálatokon való részvétel elhanyagolása

Javasolt célok, beavatkozási pontok:

- Munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás, képzés megszerzéséhez segítségnyújtás, munka világába történő bevezetéshez támogatás
- Életvezetési tanácsadás,
- tájékoztatás az igényelhető segélyekről,
- munkaerő-piaci szolgáltatások szervezése, nyelvi és informatikai képzések szervezése
- járdák javítása,
- szakképesítést nyújtó tanfolyam szervezése, továbbképzések szervezése
- szabadidős programok szervezése, nyári táboroztatás
- **Képzési programok indítása, távmunka és részmunka szerepének erősítése**
- **közbiztonság, illetve polgárőrség szerepének megerősítése**
- A jelzőrendszer hatékony működtetése, a környezet, elsősorban a pedagógusok észrevételeinek azonnali továbbítása az illetékesek felé (Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat, jegyző) felé
- **idősök közösségi életét célzó rendezvények szervezése**
- **idős korosztály foglalkoztatásba való bevonása**
- **pályázatok segítségével a teljes akadálymentesítés megoldása**
- egészséges életmód lehetőségeinek biztosítása, szűrővizsgálatok prevenció

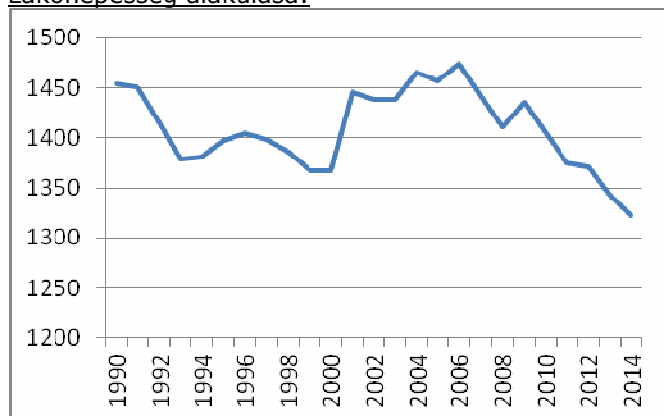
II.2.10. Városlőd

Általános bemutatás:

Könnyen megközelíthető a 8-as főútról. A település Ajka- Pápa- Veszprém háromszögében, a Balatontól 30 km-re fekszik. Városlőd közigazgatási területe 2228 ha. A belterület ebből 160 ha. A község hagyományos családi házas építésű. A vasúti megálló közelében torkollik a Torna-patakba a Kálvária-patak, melynek forrása a szentgáli határban van. A község külterületei három településsel, Szentgállal, Kislóddal és Csehbányával határosak. Utóbbi 1990-ig Városlőd társközsége volt, közös közigazgatással. Most önálló, de a városlódi óvoda és az általános iskola fenntartásából jelenleg is részt vállal.

II.2.10.1. Demográfiai helyzet

Lakónépesség alakulása:

A népesség száma sajnos csökkenést mutat 2009-től. Ha megvizsgáljuk az állandó népességet a férfiak és a nők arányában, azt láthatjuk, hogy a férfiak és a nők aránya szinte megegyezik csupán 7 fővel tér el a nők javára. Kormegoszlás szerint az aktív korúak aránya 60 % körül mozog és a nem aktív korúak száma kb. 40 %. Az öregedési index 2011-ben 109,9 %, ami szintén emelkedik az előző évekhez képest és sajnos ez azt mutatja, hogy a településünk folyamatosan elöregszik, idősödő népességszerkezetet mutat. A természetes szaporodások száma szintén csökkenő tendenciát mutat. A születések száma az utóbbi években igaz emelkedett, de a

halálozások száma sajnos még mindig ennél magasabb. Településünkön a 2011. évi népszámlálás során 57 fő vallotta magát romának.

II.2.10.2. Képzettség

A településen egy óvoda – mely 50 fő befogadására képes – és egy általános iskola – melyben jelenleg 172 fő tanul – működik. Iskolának a kötelező felvételt biztosító általános iskola a Városlődön, Csehbányán, Farkasgyepűn, Németbányán vagy Bakonyjákón állandó lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező diákok részére. Az iskolában folyó nemzetiségi nevelés oktatás azonban vonzó és ezért Ajkáról, Kislódról, Herendről és Szentgálról is járnak ide gyerekek.

II.2.10.3. Foglalkoztatottság

A faluban élők többsége Ajkára, Herendre, Pápára és Veszprémbe jár dolgozni. Helyben is akad azonban munkalehetőség Faüzem, Csekényi Építőanyag Kereskedés, valamint kisebb kereskedelmi és vendéglátóhelyek illetve vállalkozások.

Jelenleg 917 fő aktív kereső van a településen, de 90 %-ban naponta ingáznak Ajkára, Pápára, Herendre és Veszprémbe. Többeknek helyben is sikerült elhelyezkedni. A munkahelyekre való eljutás 80 %-ban autóbusszal illetve vonattal történik, azonban 20 %-ban személygépkocsijukat is igénybe veszik. Városlődön is fontos lenne a munkahelyteremtés, mely által a munkanélküliek száma lecsökkenő tendenciát mutatna. A helyi vállalkozók is arra törekednek, hogy helybeli lakost foglalkoztassanak.

2008-ról 2010-re a nyilvántartott állás keresők száma emelkedett, viszont 2011-re az előző évi emelkedéshez képest majdnem felére csökkent. A női nyilvántartott állás keresők száma jóval kevesebb, mint a férfi állás keresők száma és ez a vizsgált évek mindegyikére elmondható. A regisztrált munkanélküliek közül a 21-40 éves korig található a legnagyobb arány. Ez az arány 2008-ban 64 %, 2009-ben 58 %, 2010-ben 50 %, 2011-ben 43 %. Városlődön a térséggel ellentétben 2015-re 49 fő volt a regisztrált munkanélküliek száma, míg megelőző évben 43 fő. E mutató alapján újra emelkedő tendencia jellemzi a települést. A nyilvántartott regisztrált munkanélküliek és a 180 napnál régebbi munkanélküliek számának alakulásában a férfi munkanélküliek száma magasabb, mint a női munkanélküliek száma, és ez az arány a 180 napnál régebbi regisztrált munkanélküliek megoszlásánál is megfigyelhető. A pályakezdő állás keresők számában nők kevesebben vannak mint a férfiak. A regisztrált munkanélküliek száma esetén a végzettség szerinti bontás fontos mérőszám. Az alacsony iskolai végzettséghez társul a munkanélküliség.

A közfoglalkoztatottak száma éves szinten 20-25 fő körül mozog, szinte minden évben ugyanazok az emberek dolgoznak közhasznú munkásként, nem tudnak visszakérülni a munka világába. Önkormányzatunk általában közfoglalkoztatás keretében alkalmaz romákat, a helyi általános iskolában jelenleg az egyik takarítónő roma.

II.2.10.4. Szociális helyzet

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, szociális ellátás

Az önkormányzat szociális alapszolgáltatást nyújt étkezésben, házi segítségnyújtásban, jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban és családsegítésben. A településen a közétkeztetés vállalkozó bevonásával történik, amit a házi szociális gondozó szállít ki az igénylők részére. Ez a vállalkozó gyermekétkeztetést is folytat, ezért fokozottan ügyel az egészséges táplálkozás betartására. Az önkormányzat működteti a házi segítségnyújtást. A Herend Környéki Önkormányzatok Családsegítő Szolgálatát látja el a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatásokat. Nincs hátrányos megkülönböztetés az egészségügyi és szociális szolgáltatások nyújtásakor. A Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek számát figyelhetjük meg 2008-tól 2001-ig. Átlagosan minden évben 2 fő a védelembe vett 18 év alattiak száma, csupán a 2010-es év 33 ugrik ki a 7 fövel. Megszűnt védelembe vétel 2008-ban és 2009-ben nem volt, viszont 2010-ben 4 fő, 2011-ben 7 fő védelembe vétele szűnt meg. Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 2008-ban 7 fő amely lecsökken 2009-ben 2 főre, viszont 2010-ben újra 7 fő lesz ami 2011-re szintén lecsökken 2 főre.

Oktatás

A településen bölcsőde már több mint 40 éve nincsen, megszüntetését az alacsony gyermeklétszám illetve a nőknek nyújtott társadalombiztosítási ellátások megjelenése indokolta. Óvoda már 1895 óta van a községben, hol 3, hol 2 csoporttal működött. Jelenleg 2 vegyes csoportunk van. Vegyes csoportban lehetőség van arra, hogy a gyermek saját képességei szerint fejlődjön, sérült, egészséges és hátrányos helyzetű gyermek együttnevelése csak ilyen szervezésű csoportban képzelhető el, a vegyes életkorú csoportokban olyan szociális készségek (megértés, alkalmazkodás, elfogadás) alakulására nyílik lehetőség, amelynek egyébként csak kis hányada kap szerepet a hagyományos összetételben. Az óvodában jelenleg férőhelyhiány nincs. A közintézményekben a rugalmas munkaidő beosztást nem tudjuk megoldani, nincs lehetőség távmunkára. Családi napközi sincs a településen. A községben sok többgenerációs háztartás van, illetve sokan tudják nagyszülőkkel megoldani a gyermekek felügyeletét.

A településen egy óvoda – mely 50 fő befogadására képes – és egy általános iskola – melyben jelenleg 172 fő tanul – működik.

Városlőd településen van általános iskola, de annak fenntartásáról és működtetéséről a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ gondoskodik 2013. január 1. napjától. Az iskolában jelenleg 178 diák tanul, akik nemcsak Városlődről, hanem a környező településekről is ide járnak. Iskolának a kötelező felvételt biztosító általános iskola a Városlődön, Csehbányán, Farkasgyepűn, Németbányán vagy Bakonyjácán állandó lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező diákok részére. Az iskolában folyó nemzetiségi nevelés oktatás azonban vonzó és ezért Ajkáról, Kislődről, Herendről és Szentgálról is járnak hozzánk gyerekek. Általános iskola, amelynek intézményegysége a Városlődi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola és tagintézménye Városlődi Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola Kislődi Róthy Mihály Tagintézmény 8446 Kislőd, Hősök tere 9. szorosan együttműködik, tevékenységét összehangolják. Fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz a diákok a helyi oktatási, nevelési intézményekben férnek hozzá. Az óvodába hetente 1 napon érkező logopédus segíti a gyermekeket és az általános iskolában is dolgozik fejlesztő pedagógus.

Jelenleg csak 1 fő óvodás jár külterületről a Városlődi Német Nemzetiségi Óvodába, akit szülői autóval hoznak, illetve visznek. Nincs tudomásunk róla, hogy a gyermek esélyegyenlősége sérülne, nem minősül hátrányos helyzetűnek, szülei dolgoznak a család jövedelme fedezi a háztartás kiadásait.

A gyenge értelmi fogyatékos, illetve képességzavaros gyermekek a városlődi iskolában megkaphatják a szükséges fejlesztést, a többi gyermek az ajkai Molnár Gábor Általános iskolába jár, ez 3 fő a településről.

1. szegregátumnak a Városlőd-Újmajorban,
2. szegregátumnak a Városlőd Rúdermajorban élőket tekintve elmondható, hogy a helyi általános iskolába járó diákok 4,4 %-a él szegregátumnak nevezhető külterületen. A diákok esélyegyenlősége tudomásunk szerint nem sérül.

A gyermekek iskoláztatása megoldott feladat Városlődön. Az iskola szakos ellátottsága 100%-os. A hatékony pedagógiai munkát segítő korszerű pedagógiai módszertani ismereteket bővíteni kell, az intézményen belül az összes pedagógus bevonásával, és az alkalmazás hatékonyságát figyelemmel kell kísérni. A sajátos nevelési igényű gyermekek megfelelő fejlesztéséhez megfelelő –intézményen

belüli és kívüli- szakemberek állnak rendelkezésre. Az iskola többféle pedagógiai szolgáltatást, valamint a hasznos szabadidős lehetőséget is nyújtani tud a tanulók számára (szakkörök, művészeti foglalkozások, napközi, sportkör). További lehetőségeket hordoz a járási, megyei szolgálatokkal és szervezetekkel való kapcsolatfelvétel és 39 együttműködés is. A továbbtanulási és pályaválasztási tanácsadást (iskolalátogatás, bemutatók szervezése) programszerűen lehetővé tesszük, hogy a szolgáltatásból egyenlő eséllyel részesüljenek a (különböző okok miatt) kevésbé mobilizált tanulók, illetve szüleik is.

Intézményünk különös tekintettel óvakodik a szegregációs megoldásoktól, az integrált nevelés-oktatás híve (pl. az enyhe értelmi fogyatékos tanulókat, sajátos nevelési igényű gyermekeket, valamint a beilleszkedési, tanulási zavarral küzdőket is együtt oktatják a többi tanulóval).

A helyi általános iskola tanulóinak általában 20%-a hátrányos helyzetű. A hátrányos és veszélyeztetett tanulók nagy része szegény családokban él, ahol egyik vagy mindkét szülő munkanélküli. Többen csak segélyből, közmunkából, jövedelempótló támogatásból, családi pótlékban élnek. A családokra jellemző a várakozó álláspont. Várni a segílyt, a családi pótlékot, gyermekvédelmi támogatást. Önállóan lépni, munkába állni a fiatal és egészséges férfiak nagy része sem akar. A beilleszkedési nehézségek és a magatartási zavarok már a kisiskolás kor előtt jelentkeznek. Ezért fontos, hogy a tanító kapcsolatot tartson az óvónővel és a nagycsoportos óvodásokkal. Hasznos már ebben az időben a szülővel történő beszélgetés. Az előzetes tájékozódással elejét vehetjük a kezdeti kellemetlenségeknek és nehézségeknek. A helyes nevelésre képtelenség miatt alkalmatlan szülőkkel az osztályfőnökök, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős szorosabb kapcsolatot tartanak, és segítenek a nevelési problémáik megoldásában. Fő feladat a gyermek anamnézisének megismerése után a személyiség pozitív irányú átépítése. Az első osztályban tanító pedagógus megismerkedik az osztályába kerülő gyermekek óvodai jellemzésével és az iskolaérettségi vizsgálatok eredményeivel. Ezekből kigyűjti azokat az adatokat, amelyek figyelemfelkeltőek és sajátos bánásmódot igényelnek. A fentiek után az osztályfőnök megtervezi a gyermek tevékenységét. A tanulási és nevelési nehézségek többnyire összefüggnek. A tanulási nehézségek a részképességek nem megfelelő fejlettségéből adódnak. A gyenge tanulóknál fokozottan fennáll a magatartási zavar kialakulásának a veszélye, a viselkedési rendellenesség könnyen tanulási kudarcot is okozhat. Az általánosan használt eljárások véleményünk szerint nem hatékonyak. Ezek a gyermekek nem tudnak vagy nem akarnak alkalmazkodni a környezetükben érvényes szociális szabályokhoz. A tanuláshoz, az ismeretek elsajátításához szükséges részképességek fejlesztésének egyik területe a mozgás. Főleg az első osztályban a mozgás fejlesztésével párhuzamosan az értelmi erők is fejlődnek. A Városlódi Német Nemzetiségi Általános Iskola gyermeklétszáma folyamatos növekedést mutat. Az iskola vonzó a környékbeli települések számára is, elsősorban a német nemzetiségi oktatás miatt. A 2010/2011. évfolyamban még nem volt napközi, 23 fő tanult tanulószobában. A következő évfolyamtól megalakult az Iskolai Intézményfenntartó Társulás Városlód, Csehbánya, Kislőd, Farkasgyepű, Bakonyjákó, Németbánya települések részvételével és ettől az időszaktól iskolabusz szállítja a felsorolt települések diákjait a városlódi, illetve a kislódi iskolába. A tanulók létszáma nagyon megemelkedett és a napközis ellátás is megszervezésre került. Jelenleg minden iskolai teremben folyik tanítás, ezért a tanulói létszám további emelkedése esetén elkerülhetetlen lesz az iskolai tetőtér beépítése.

Egészségügy

Az önkormányzat tartja fenn a háziorvosi szolgálatot egy fő körzeti orvossal. Gyermekorvos állandó jelleggel nem működik a településen, egy hónapban egy alkalommal Ajkáról jár ki a gyermekorvos. A védőnői szolgálat jelenleg társulás formájában működik, melynek központja Városlód.

A településen az életet, lakhatást, gyermek, időskorú, bántalmazott nő, vagy fogyatékkal élő személy ellátatlanságából eredő azonnali beavatkozást igénylő esélyegyenlőtlenségi probléma nincs. Ez természetesen nem jelentheti azt, hogy az önhibájukon kívül, vagy akár önhibájuk okán is szerény vagy szegényes körülmények között élőkre, elesettekre, bármi okból hátrányos helyzetben élőkre, az önkormányzat a kötelező, illetve önként vállalt feladatainak ellátása során fokozottan ne figyelne.

Városlód település háziorvosa Dr. Baráth Emőke, aki közalkalmazottként látja el a feladatokat. A hét öt napján van rendelés. Hétfő, kedd, szerda, pénteki napokon délelőtt, csütörtökön pedig délután van rendelés. Fekvőbeteg ellátás az ajkai Magyar Imre kórházban biztosított.

Városlód Község Önkormányzata a védőnői szolgálati tevékenységet 2013. július 1. napjától Csehbánya, Farkasgyepű, Németbánya és Bakonyjákó települések vonatkozásában is ellátja, a korábbi Városlód-Csehbánya-Bakonyjákó-Farkasgyepű-Németbánya Védőnői Szolgálati Társulás jogutódjaként. A Védőnői Szolgálat székhelye, egyben a védőnő rendelője a 8445 Városlód, Béke utca 7. szám alatt található. Ha valaki kimondottan gyermekorvoshoz szándékozik vinni gyermekét az Ajkára vagy Veszprémbe viheti.

II.2.10.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények

A településen Német és Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik. A nemzetiségi önkormányzatok, polgármester, a képviselők, civilszervezetek és a lakosság kapcsolata jó, több projektben történt

már együttműködés. A települési önkormányzat tulajdonában lévő önkormányzati iroda, illetve a Művelődési Ház szolgál székhelyül több civil szervezet részére, illetve ingyenesen használják a nemzetiségi önkormányzatok is. A katolikus egyház, a református egyház és az önkormányzat közötti kapcsolat is jónak mondható. Több rendezvény során együttműködnek. Az október 23-i megemlékezést mindig a templomban tartjuk, az adventi egyházi kiállítás pedig a Művelődési Házban van.

A településen nincs tudomásunk etnikai konfliktusról. A nemzetiségi önkormányzat amiben kérik, támogatják az óvodát és iskolát, valamint az ott foglalkozó és tanuló diákokat. Támogatják továbbá az önkormányzatot és a Közös Önkormányzati hivatalt is. A Roma Nemzetiségi Önkormányzat minden év január végéig felülvizsgálja a községi önkormányzattal kötött együttműködési megállapodását.

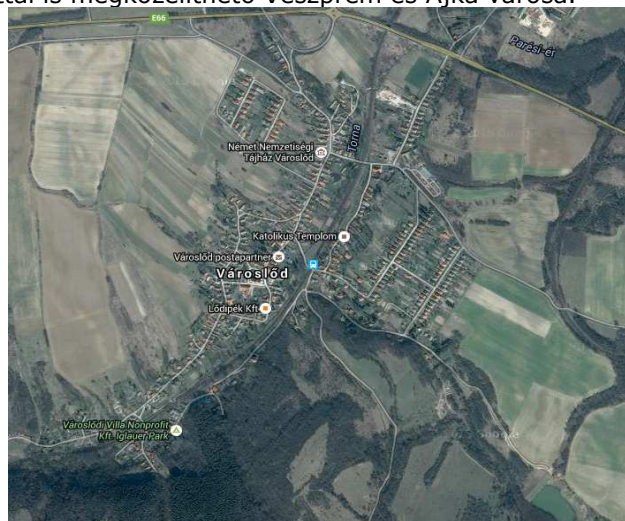
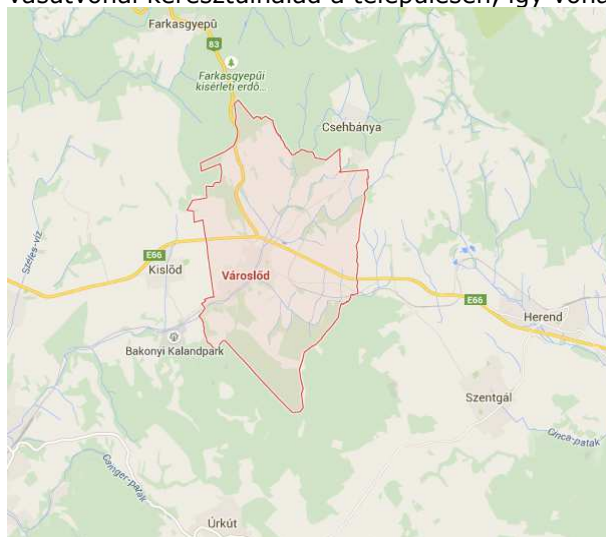
A Nemzetiségi Önkormányzat képviselő-testületi ülésein, közmeghallgatásán a jegyző is részt vesz.

Összegzés

Városlőd Község Önkormányzata jó kapcsolatot ápol a szomszédságában lévő települési önkormányzatokkal, 2013. január 1. napjától a Városlődi Közös Önkormányzati Hivatal alapító tagja, melyet Csehbánya és Farkasgyepű településekkel közösen tart fenn. Az önkormányzat a térségben vezető szerepet tölt be, mutatja ezt az is, hogy több társulás székhelye volt, illetve 2013. július 1. napjától Csehbánya és Farkasgyepű több alapfeladatát (védőnői ellátás, óvodai nevelés) is átvállalta és ellátja Bakonyjákó és Németbánya településeken is a védőnői feladatokat. Iskolánkba a szomszédos településekről is járnak. Az önkormányzat tagja a Herend Környéki Önkormányzatok Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatot Fenntartó Intézményfenntartó Társulásnak és a Somló-Marcalmunte-Bakonyalja Helyi Akciócsoportnak is. A település lakossága igen megosztott jövedelmi, vagyoni helyzetét tekintve. Az lakosság nagyobb része normál körülmények között él, néhány család kicsit jobban, néhány család kicsit rosszabban él az átlagnál. Ez az arány az utóbbi években talán kicsit változott, mivel már egyre nehezebb a megszokott szintet tartani. Ez köszönhető az egyre emelkedő munkanélküliségnek. Aki esetleg némi tartalékkal rendelkezett, már azok is lassan felélik a tartalékot.

II.2.10.6. Településszerkezet

Városlőd egy nagyon kedvező közlekedési helyzetben van, ugyanis a 8-as számú főút a település mellett halad el, valamint a 83-as közlekedési útvonal is Pápa felé. A Székesfehérvár- Szombathely vasútvonal keresztülhalad a településen, így vonattal is megközelíthető Veszprém és Ajka városa.

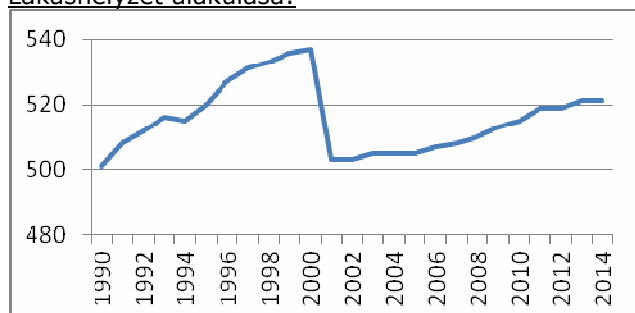

Városlőd 3 élelmiszerboltjában szinte minden megtalálható, ami a napi megélhetéshez szükséges. Minden nap friss kenyérrel és péksüteménnyel látják el a boltokat a környező városból (Ajka). A falu teljesen közművesített. Gázhálózat 1997-ben épült, szennyvízhálózat pedig 2001-ben.

A falu útjai aszfaltosak, de már némelyikük felújításra szorul. Városlőd a 8-as számú főútvonal mellett fekszik, így autóval, helyközi és távolsági buszokkal is könnyen megközelíthető közúton. Vasútállomással rendelkezik, a Szombathely – Székesfehérvár vasútvonal halad át a településen, mely 1872-ben épült. A település nevezetessége egy műemlék jellegű napórás ház, kiváló túrahely a Hölgykő vára. Nagyon népszerű a Kálvária kápolna és a stációk valamint a Flórián kápolna. A településünk ékessége a Római Katolikus Templom, mely egy karthausi kolostor romjaira épült. A falu hagyományait, történetét a Német Nemzetiségi Tájházban mutatják be kiállítás keretében. Városlőd településen található egy Ifjúsági Tábor, amelyben sok gyermek, fiatal és felnőtt töltheti kellemesen szabadidejét.

Ingyatlanállomány:

Lakáshelyzet alakulása:

Nincs szociális bérlakás. Nincs lakhatási használt nem lakáscélú ingatlan nincs a településen.

Városlőd külterületéhez tartozik Újmajor és Rúdermajor. A külterületen 14 lakott ingatlan található.

2000-2001 ében volt egy jelentős lakásszám visszaesés, de azóta a lakásszám folyamatos egyenletes emelkedése figyelhető meg.

Közföldszolgáltatásokhoz, valamint a közösségi közlekedéshez ugyanúgy hozzáférnek a külterületen élő emberek mint a faluban élők. A Veszprémbe és Ajkára valamint a Pápára közlekedő autóbusszjáratok mindenütt megállnak. Újmajorban jelenleg folyamatosan van a közvilágítás kiépítése. Jelenleg az ivóvízellátás nem az önkormányzat tulajdonában lévő vezetékhálózaton keresztül történik, hanem vállalkozótól vásárolt formában. Rúdermajorban csupán a helyi gazdaság ellátásában munkálkodók lakóépülete áll, akiknek vezetékes ivóvíz ellátottsága biztosított, de szennyvízvezeték nincs a településrészen.

Városlőd külterületén élő diákok nem iskolabusszal, hanem menetrendszerű járással, kísérővel járnak az általános iskolába Városlődre. Az autóbusszjáratok közlekedése igazodik az iskolai időhöz, tehát a diákok haza és be is tudnak járni, ennek ellenére több szülő autóval viszi és hozza is gyermekét. A gyermekek általában nem elhanyagoltak, szüleik lehetőségeikhez képest gondoskodnak ellátásukról, ruházásukról. Rúdermajorba elsősorban sok gyermekes családok költöznek, akik juhászokká, illetve állatgondozókká foglalkoznak és a helyi gazdaságnál kapnak munkát és egyben szállást is. Gyermekeik szintén autóbusszal járnak iskolába, óvodába valamelyik szülő, általában az anya kíséretében, hiszen a férfiak munkavállalása miatt költöztek a település külterületére. A külterületi településrészen a munkanélküliség átlagosnak mondható, viszont kicsi a 65 év felettiek aránya.

Újmajorban a rendszerváltás előtt a helyi termelőszövetkezet szolgálati lakásokat épített a mezőgazdaságban dolgozók részére, majd ezeket a rendszerváltás után megvásárolhatták a lakosok. Újmajor területére elsősorban a munkalehetőség vonzotta az embereket, hiszen itt gabonaszárító, gépbeállító műhely majd tyúkfarm is működött, mindig volt valami mezőgazdasági profilú üzem a területen. Manapság inkább az tapasztalható, hogy a lakosok Városlőd település belterületén vesznek ingatlant és csak olyan családok maradnak, akik már gyermekkoruktól kint élnek, maguk építettek házakat, gépkocsival rendelkeznek és ragaszkodnak a helyhez. Városlőd belterületéről külterületre kiköltözés nem jellemző.

Rúdermajorba szintén a mezőgazdasági munkalehetőség vonzotta az embereket, de sajnos ezen a területen gyakran cserélődik a népesség, többen a családfők közül feladják juhász, állatgondozó állásukat és továbbköltözik a család, de általában mindig hátrányos helyzetű, sokgyermekes családok költöznek helyükbe.

Épített környezet, barnamezők:

Tekintettel arra, hogy a kulturális programok helyszínéül szolgáló Művelődési Ház részben akadálymentesített, ezért a különböző programokon való részvétel, illetve a szolgáltatásaihoz való hozzáférés fogyatékkal élők számára is biztosított. Az általános iskola nem akadálymentesített és az óvoda sem. A Háziorvosi Szolgálat, illetve a védőnői szolgálat részben akadálymentesített.

A fogyatékos személyek részére törvény biztosít ellátást. Az önkormányzat a szociális alapszolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés útján tud segítségükre lenni, amennyiben ezt igénylik.

Fogyatékos személyek számára ápolást, gondozást nyújtó intézmény, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon a településen nincs.

A településen sem önkormányzati, sem egyházi fenntartású, sem civil fenntartású intézmény a nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek számára nincs.

Művelődési Ház részben akadálymentesített. Az általános iskola nem akadálymentesített és az óvoda sem. A Háziorvosi Szolgálat, illetve a védőnői szolgálat részben akadálymentesített. Az információs és kommunikációs akadálymentesítés egyik középületben sem megoldott.

Amennyi járda található a településen azok nagyon rossz minőségűek, azonban szükség lenne újak építésére is.

II.2.10.7. Települési konfliktusok, problémák és javaslatok (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma)

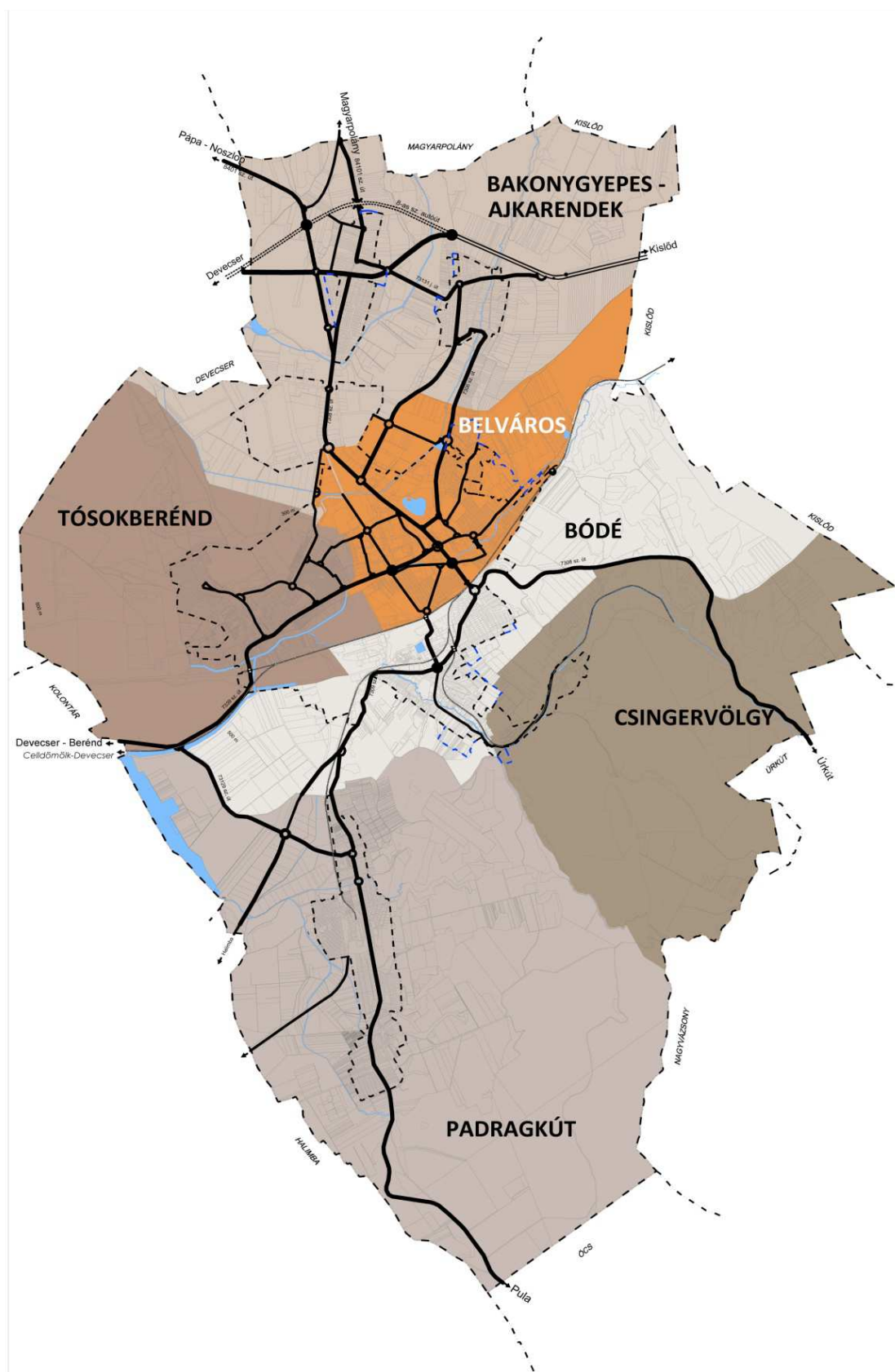
Települési konfliktusok, problémák (piros az Esélyegyenlőség szempontjából vizsgált probléma):

- aktív korúak, helyi munkanélküliek foglalkoztatásának elősegítésére
- eladósodás, anyagi okok miatti fűtési nehézségek
- alacsony iskolázottság
- Nincs helyben bölcsődei férőhely
- családi napközi létesítésére való igény, baba-mamaklub hiánya
- silány járdaszakaszok,
- külterületi szegregátumokban közműellátottsági problémák
- sportolási feltételek hiányosak, havi rendszerességgel családi túrák szervezése
- **sérelmere elkövetett trükkös lopások elszaporodása**
- alacsony informatikai jártasság
- **magas az egyedül élő idősök aránya**
- Érzelmi, és testi bántalmazások előfordulása
- **idős korosztály foglalkoztatásra való igénye**
- **középületek nem teljesen akadálymentesek, közterek, járdák, parkok nem akadálymentesek**
- szűrővizsgálatokon való részvétel elhanyagolása

Javasolt célok, beavatkozási pontok:

- Munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás, képzés megszerzéséhez segítségnyújtás, munka világába történő bevezetéshez támogatás
- Életvezetési tanácsadás,
- tájékoztatás az igényelhető segélyekről,
- munkaerő-piaci szolgáltatások szervezése, nyelvi és informatikai képzések szervezése
- járdák javítása,
- óvodai és iskolai környezetben egymás elfogadtatása, program szervezése, segítségnyújtás
- szakképzést nyújtó tanfolyam szervezése, továbbképzések szervezése
- szabadidős programok szervezése, nyári táboroztatás
- **Képzési programok indítása, távmunka és részmunka szerepének erősítése**
- **közbiztonság, illetve polgárőrség szerepének megerősítése**
- A jelzőrendszer hatékony működtetése, a környezet, elsősorban a pedagógusok észrevételeinek azonnali továbbítása az illetékesek felé (Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, jegyző) felé
- **idős közösségi életét célzó rendezvények szervezése**
- **idős korosztály foglalkoztatásba való bevonása**
- **pályázatok segítségével a teljes akadálymentesítés megoldása**

II.2.11. Ajka

Jellemző összehasonlító adatok

E rövid értékelés a városrészek jellemző statisztikai mutatóinak összehasonlítására a 2011-es népszámlálás adatainak felhasználásával készült. A lakónépesség közel hárommege a magas lakósűrűségű belvárosban él; a lakosság városrészenkénti megoszlását a következő táblázat szemlélteti:

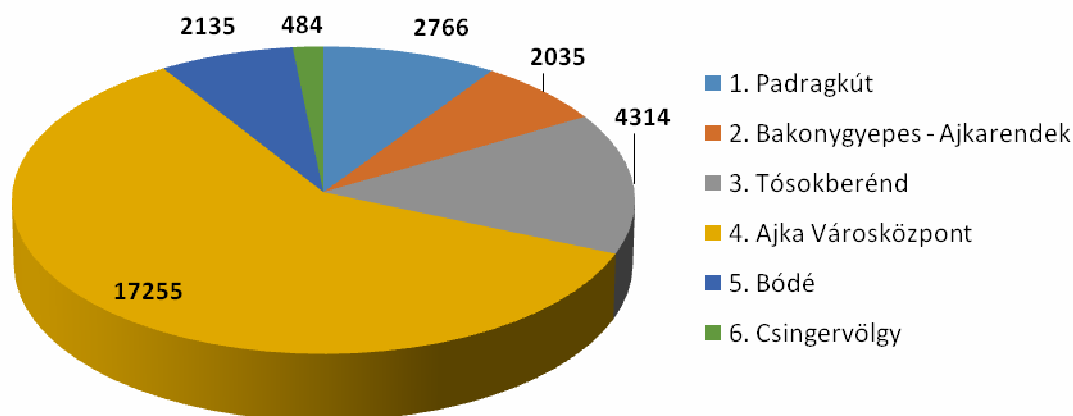
Padragkút	Bakonygyepes - Ajkarendek	Tósokberénd	Ajka Városközpont	Bódé	Csingervölgy
9,5%	6,99%	14,82%	59,28%	7,34%	1,66%

A lakosság városrészenkénti megoszlása. Forrás: KSH.

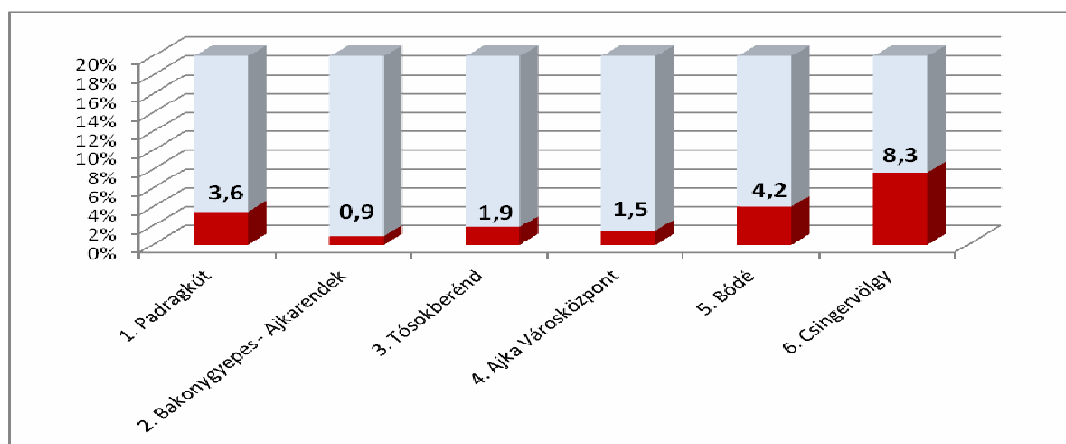
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül az egész város átlagában mérve 2,1%. Ez az arány a városrészek közül Csingervölgyben a legmagasabb, ahol az alacsony színvonalú lakóegységek aránya eléri a 8,3%-ot.

A felsőfokú végzettségűek aránya a 25 éves és idősebbek körében 12,7%, mely jelentősen elmarad az országos átlagtól (19%). Az átlagértéktől negatív irányban két városrészben tapasztalhatunk eltérést, Padragkúton 8,1, Csingervölgyben mindössze 6,1% a felsőfokú végzettségűek aránya a megfelelő korcsoportban. Az országos átlagot Bakonygyepes-Ajkarendek városrész közelíti leginkább, 17,1%-os átlagátékével.

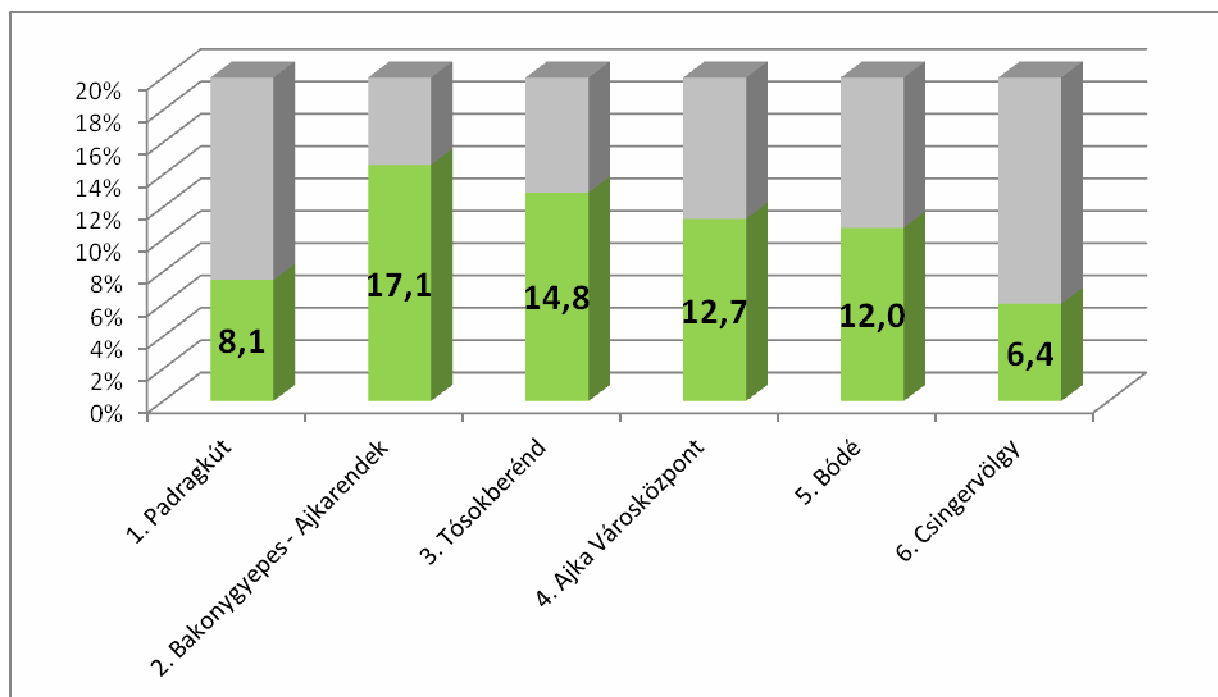
A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a város egészét tekintve két százalékponttal elmarad az országos átlagtól (31%), ugyanakkor Padragkút, Bódé és Csingervölgy városrészekben jelentősen meghaladja ezt (35,6%; 35,8%, 37,1%).

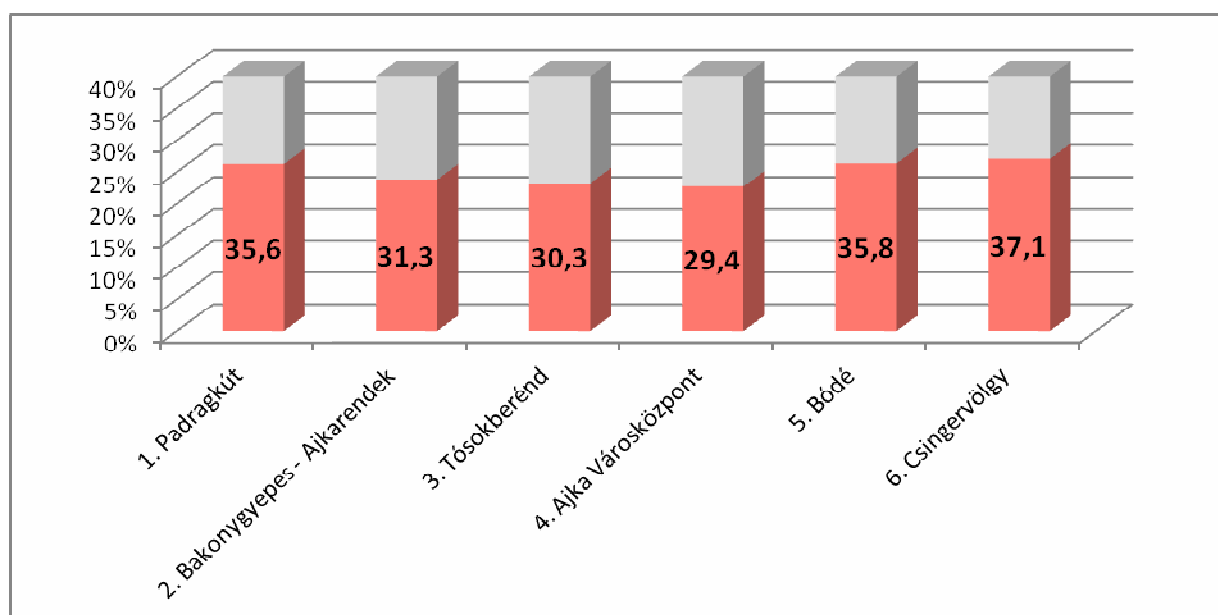
A lakónépesség számának megoszlása Ajka városrészeiben, 2011. Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás

A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül Ajka városrészeiben, 2011 (%). Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás.

Felsőfokú végzettségűek aránya a 25 éves és idősebbek körében Ajka városrészeiben, 2011 (%). Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás.

Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül Ajka városrészeiben, 2011 (%). Forrás: KSH 2011. évi népszámlálás.

II.2.11.1.Belváros

Általános bemutatás:

Központ (alközpont)	Szabadság tér
Városrész területe	731 ha
A városrész területe a következő utcákat foglalja magában	Tűzoltó utca, Béke utca, Alkotmány utca, Csokonai utca, József Attila utca, Szabadság tér, Csingeri út, Hét vezér utca, Fehérvári utca, Gábor áron utca, Kinizsi utca, Komáromi utca, Kórház utca, Malom utca, Pécsi utca, Szombathelyi utca, MÁV, Cserhát utca 2-14.ig, Fő út 1-17-ig, Rákóczi Ferenc 2-12-ig, Rákóczi Ferenc 1-7. Bíróságig, Arany János, Frankel Leó utca, Kosztolányi utca, Móricz Zsigmond utca, Május 1. Tér, Móra Ferenc utca, Petőfi Sándor utca, Puskin utca, Ifjúság utca, Kosztolányi utca, Futó utca, Hársfa utca, Vásár utca, Verseny utca, Ifjúság utca, Kossuth utca, Újélet utca, Sport utca, Mikes Kelemen utca, Semmelweis utca, Bercsényi utca, Eötvös utca, Kohász utca, Unna utca, Fő út páros házszámok, Korányi Frigyes u. páros házszámok, Szabadság tér 1-3 épületek, Babits Mihály utca, Bem József utca, Bródy Imre utca, Deák Ferenc utca, Fürst Sándor utca, Gyár utca, Juhász Gyula utca, Madách Imre utca, Rózsa utca, Vörösmarty utca, Zöldfa utca, Zrínyi utca, Esze Tamás utca, Esze Tamás utca, Hunyadi János utca, Katona József utca, Lehel utca, Munkácsy utca, Szondy György utca, Korányi Frigyes utca páratlan, Alinka utca, Táncsics Mihály utca, Alinka utca, Avar utca, Csendes utca, Csók utca, Domb utca, Fiastyúk utca, Hajnalcsillag utca, Harmat utca, Határ utca, Klapka György utca, Lakos János utca, Parragh Lajos utca, Szilvágyi Károly utca, Téglagyári utca.

A Belváros a legkisebb területű, legsűrűbben beépített városrész. A város középső részének területe a vasútvonaltól északra terül el, északon az Ipari Parkig, nyugaton a távvezetékek folyosóig és a hőerőművi zagytérig, keleten pedig a Kiskertig terjed. A terület a város központjaként lakófunkciója mellett a város közintézményeinek, vállalkozásainak, munkahelyeinek is legfontosabb területe. A Belváros központi területe a Szabadság tér. A Belváros két főutcára, a Petőfi S. u.-ra és a Fő u.-Csingeri u.-ra, mint fő közlekedési tengelyekre épül rá, emellett a Deák F. u.- Alkotmány u. emelhető ki, mint fontos intézményeknek a helye. A Belvárost a Deák F. u.-val párhuzamosan folyó Torna patak vágja ketté, a két rész között 6 db híd teremti meg a kapcsolatot.

A legtöbb térségi és helyi intézmény a Belvárosban található, ide koncentrálódik a közigazgatási, egészségügyi, oktatási, szociális, kulturális intézmények nagy része és a zöldfelületi jellegű intézmények, mint a Városliget és turisztikai attrakciói, a köztemetők, a sportpályák és a kisebb parkok.

Ajka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája funkcionálisan a Belvárosi városrészt két akcióterületre bontja:

Belváros- Akcióterület 1: A terület lehatárolása a következő: Vasútvonal – Torna-patak völgye – Béke utca – Cserhát utca – Köztemető – Táncsics Mihály utca – Tűzoltó utca – Kórház utca – Fő út – Szabadság tér – Deák Ferenc utca – Bródy Imre utca – Fürst Sándor utca – Rózsa utca – Hét vezér utca – Csingeri utca.

Ez a terület tekinthető az egykori ajkai településmagnak, mely a 70-es években jelentős átalakuláson ment keresztül: a régi falusias település szerkezetet (patak menti falu) felváltotta a központi funkcióknak teret adó ma ismert karakteres városközpont. Itt található a polgármesteri hivatal, a járási hivatal, a rendőrség, a tűzoltóság, bíróság, a vasútállomás, a buszpályaudvar, több oktatási intézmény és óvoda, a városi könyvtár és szabadidőközpont, valamint számos kiskereskedelmi egység (pl. piac). Ezen a területen helyezkedik el Ajka nevezetességének, az Ajka Kristálynak helyet adó épületegyüttes. A városközpont építése során létesült paneles szerkezetű társasházak nagy része is ezen az akcióterületen helyezkedik el, melyek felújítása (energiahatékonyság javítása) már elkezdődött. Az akcióterület a lakóépületek tervszerű telepítésének, valamint a Torna-patak zöldsávjának köszönhetően magas zöldfelületi aránnyal rendelkezik. Az akcióterület nemcsak városközponti, hanem járási központi szerepet is betölt.

Ajka belvárosát az iparban és közigazgatásban betöltött szerepének megfelelően alakították a 70-es években (1971-ben járásszékhely lett). Ekkor létesítették karakteres városközpontját, ebben az időszakban építették meg gondos tervek alapján a számos, városképet meghatározó épületet (áruházak, hotel, művelődési ház), intézményt (bíróság, ügyészség, iskolák), valamint alakították ki a városi tereket, zöldfelületi rendszereket. Azóta karbantartások, korszerűsítések történtek, de jelentősebb városszerkezet és városkép javító beavatkozások nem történtek. Ajka közigazgatási

szerepe a járási rendszer ismételt kiépítésével tovább erősödött, ezért szükséges a városközpont komplex megújítása. A belváros központi funkciójából adódóan a szabadidős tevékenységek, rendezvények helyszíne, a kulturális intézmények városhálózatban betöltött szerepéből, adottságaiból következően kis mértékben bizonyos turisztikai szolgáltatásokat is ellát. Az akcióterületen található az Ajkai üveggyár, ahol a város világhírű Ajka Kristály üvegtermékeit állítják elő közel másfél évszázada.

Belváros – Akcióterület 2: Kórház utca – Korányi Frigyes u. – Széles-patak – Tósokberénd – Petőfi utca – Szabadság tér – Fő út által határolt terület

A területen elsősorban lakófunkció található, de a kiterjedt lakótelepekhez kapcsolódóan több oktatási és szociális intézmény és sport terület is működik a városrészben. Ezen a területen található a városi klíma szempontjából jelentős összefüggő zöldterület, a Városliget, melyhez több rekreációs és kiskereskedelmi szolgáltatás is kapcsolódik. Az akcióterületen találhatók az 1950-es és 60-as években épült, városképi szempontból kiemelkedő szocialista realista lakótelepek, melyek tervszerűen elhelyezett épületei között jelentős zöldfelületek, fasorok (platán) található. A Fő utca mellett már a későbbi időszakban létesült panelépületek találhatók. Az Akcióterületen találhatók a Bányász Sporttelep sportlétesítményei, két felújított sportpálya, valamint egy kétszintes öltözőépület. A terület jelentős szabadterület kapacitással rendelkezik.

II.2.11.1.1. Demográfiai helyzet

Lakónépesség:

A város kb. 29.000 fős lakosságából 17.255 fő ide koncentrálódik, Ajka népességének közel 60%-a. 2001-ben még a város egészéhez képest kedvezőbb korösszetétel jellemezte a Belvárost, mára azonban az előregedés a főbb tendencia itt is: a 0-14 évesek aránya itt a legalacsonyabb az egész városban, az időskorúak aránya pedig itt a legmagasabb a városrészek között.

A 10 évvel ezelőtti adatokkal összehasonlítva az idősök aránya a lakónépességen belül 2001-ben még a városi átlag (19%) alatt volt, míg 2011-ben már a városon belül a legmagasabb értéket mutatta (26,7%).

Mutató megnevezése	Ajka-Belváros 2001	Ajka-Belváros 2011	Ajka összesen 2001	Ajka összesen 2011
Lakónépesség száma	19 373	17 255	31805	29106
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	15,0	11,2	15,7	12,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	66,8	62,1	65,3	62,4
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	18,2	26,7	19,0	25,4

II.2.11.1.2. Képzettség

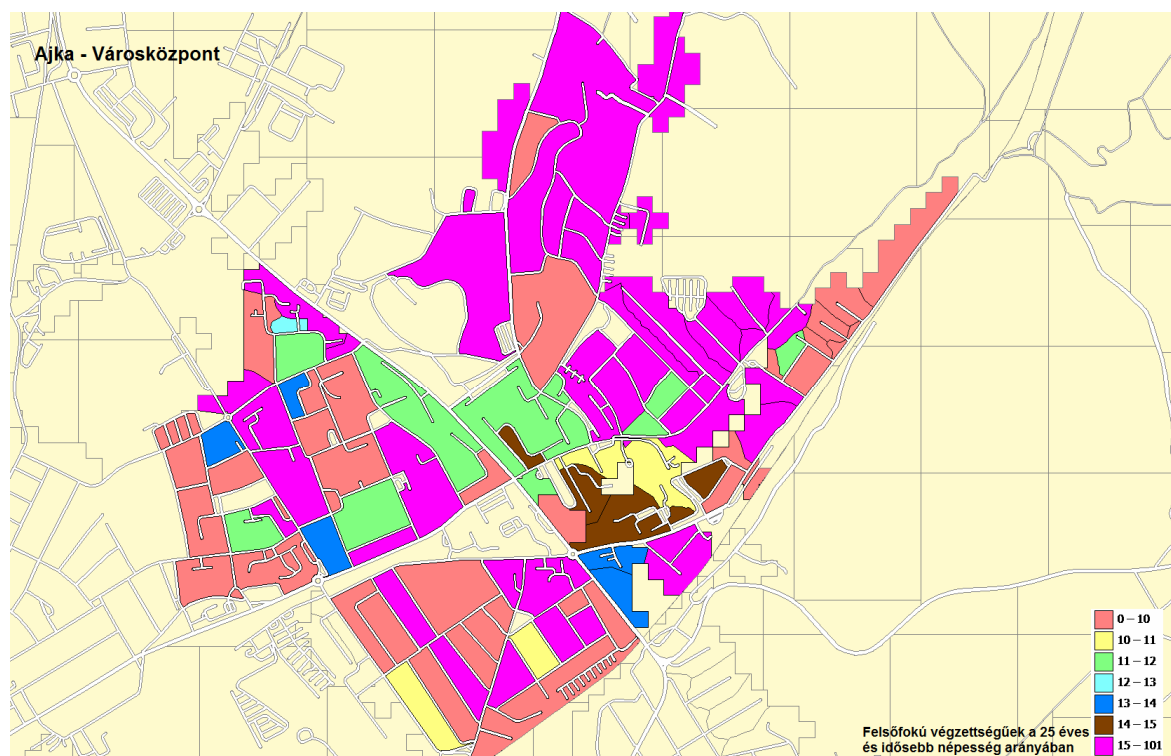
Ajka lakosságát tekintve a 2001-es és a 2011-es adatokat összehasonlítva nőtt a képzettségi szint: mintegy a felére csökkent a legfeljebb 8 általános iskolát végzettek aránya (26,5%-ról 13,6%-ra), és mindemellett nőtt a felsőfokú végzettségűek aránya: 8,8%-ról 12,7%-ra.

A városrészt tekintve ugyanezen tendenciák megfigyelhetők, viszont a 2001-es és a 2011-es adatokat összehasonlítva elmondható, hogy mérsékeltebb ütemben csökkent a alacsony iskolázottságúak aránya, és mérsékeltebb ütemben nőtt a felsőfokú végzettségűek aránya, mint más városrészekben, és Ajka egészében. A városrész lakossága viszonylag jól képzettnek tekinthető, bár a 2001-es adatokkal összehasonlítva megfigyelhető a diplomások kiáramlása a Belvárosból, Ajkarendek, illetve Tósokberénd városrészekbe.

Mutató megnevezése	Ajka Belváros 2001	Ajka Belváros 2011	Ajka összesen 2001	Ajka összesen 2011
Lakónépesség száma (fő)	19 373	17 255	31 805	29 106
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	25,8	13,7	26,5	13,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában (%)	9,8	12,7	8,8	12,7

A KSH által települési tömbökre vonatkoztatott adatok alapján megállapítható, hogy a városrész keleti felén a Téglagyári u. mentén, illetve a központi területen a Korányi frigyes u. – Táncsics Mihály

u. – Szilvágyi Károly u. határolta lakótelepi tömbökben, valamint a nyugati tömbökben fellelhetőek elszórta az alacsonyabb végzettségű lakosság, a felsőfokú végzettségűek a városrész északi felén, Ajkarendek felé eső családi házas övezeteiben koncentrálnak.

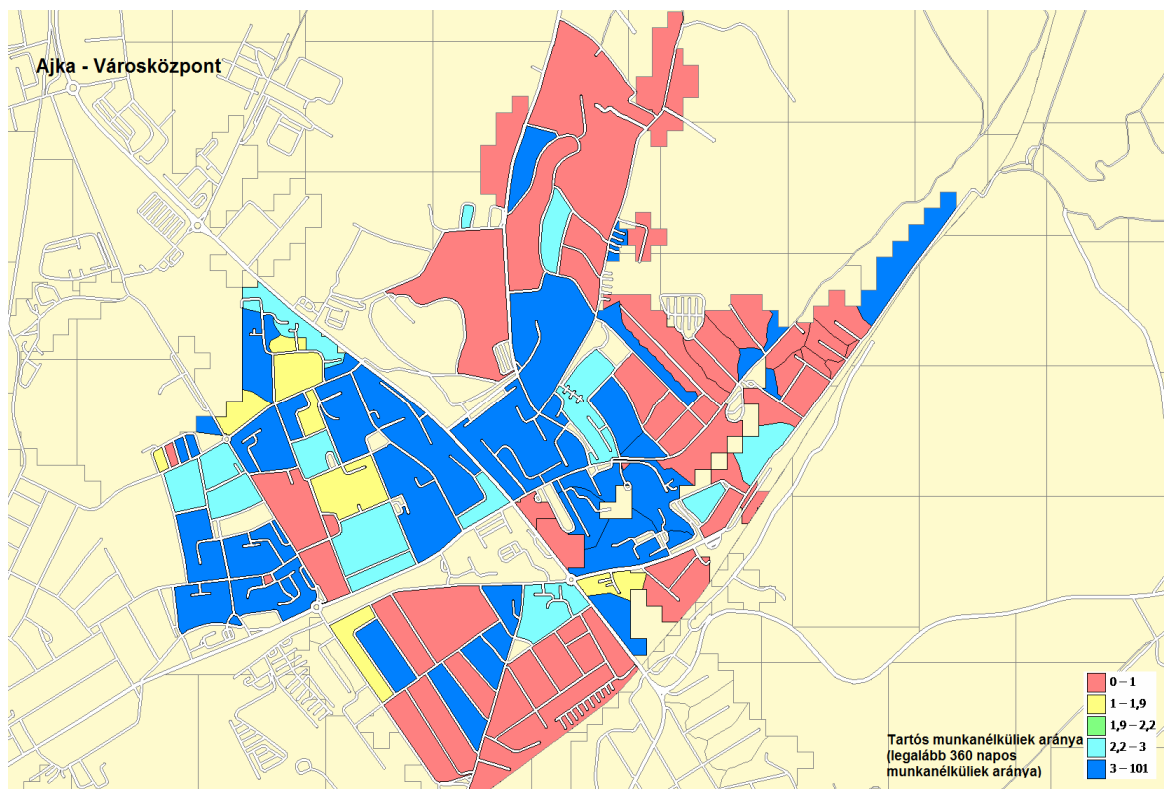

II.2.11.1.3. Foglalkoztatottság

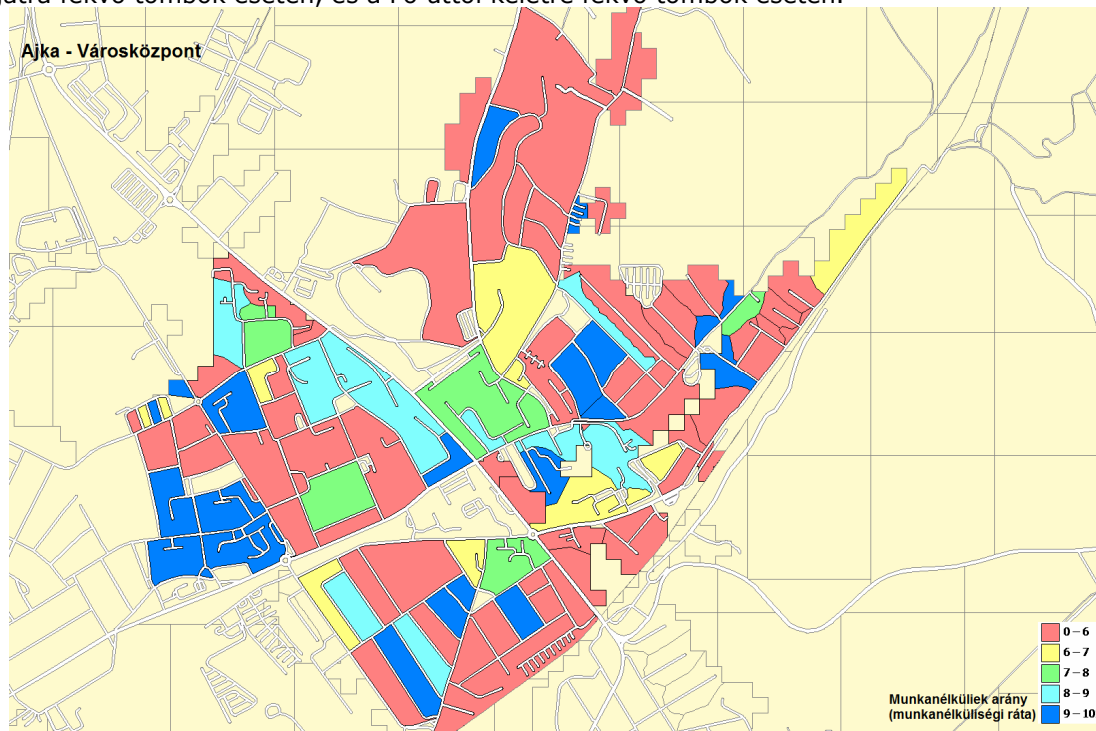
Városrészenkénti összehasonlításban a Belvárosban a foglalkoztatottsági mutatók viszonylag jónak mondhatóak: itt a legalacsonyabb a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül, és a legmagasabb a foglalkoztatottak aránya (64%), valamint a tartós munkanélküliek (legalább 360 napos) aránya itt a legalacsonyabb (3,7%). A munkanélküliek aránya csak Bakonygyepes-Ajkarendek városrészben alacsonyabb, mint a Belvárosban.

A 2001-es és a 2011-es foglalkoztatottsági mutatókat összehasonlítva megállapítható, hogy a Belváros foglalkoztatottsági helyzete javult: csökkent a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya, valamint nőtt a foglalkoztatottak aránya. Ugyanez a tendencia Ajka foglalkoztatottsági mutatóiban is visszaköszön. A 2011-es foglalkoztatottsági mutatók:

Mutató megnevezése	Ajka összesen 2011	Ajka Belváros 2011
Lakónépesség száma	29106	17255
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	31,0	29,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	6,8	6,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	62,8	64,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	36,3	37,3
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	48,0	48,5
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül	52,2	51,6
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	7,5	7,0
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	4,2	3,7

A települési tömbökre vonatkoztatott adatok alapján a Belváros keleti részén a Sport u., Kosztolányi u. és a Petőfi Sándor u. által lehatárolt tömbben, a Belváros központi területén a Semmelweis u., Fő út és Ifjúság u. és az Újélet u. által lehatárolt tömbben, a Fő u., Béke u. által határolt tömbökben, a Béke utcától délre, valamint a városrész keleti felén a Téglagyári u. mentén jellemző a **tartós munkanélküliek** 3%-nál magasabb aránya. A munkanélküliek arányának területi elhelyezkedése részben átfedést mutat a tartós munkanélküliséggel sújtotta területekkel: főként a Sport utcától nyugatra fekvő tömbök esetén, és a Fő úttól keletre fekvő tömbök esetén.

Az ITS nevesíti azokat a szegregátum-gyanús területeket, ahol az átlagnál magasabb a munkanélküliek és a segélyből élők aránya, valamint alacsony komfortfokozatú lakások aránya. A szegregátum gyanús területek közé sorolja a városrészben a Kossuth - Kohász -Ifjúság utcai által határolt tízeletes panellakásokat, illetve a Kosztolányi D. – Ifjúság - Móra F.- Móricz Zs. utca határolta téglalapítás lakótömböket.

II.2.11.1.4. Szociális helyzet, szociális intézmények

1987. november 1-jén alakult meg Ajkán a Családsegítő Központ. 1997-ben a szociális intézmények összevonásával és a Családsegítő Központ integrálásával jött létre a Családsegítő és Gondozási Központ. A Központ ellátási területe 2009-től Ajka mellett Halimba, Öcs, Szóc és Úrkút településekkel bővült a családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, házi segítségnyújtás tekintetében, neve Térségi Családsegítő és Gondozási Központ lett. 2013. július 1-től az intézmény megszűnt és két jogutóddal működik tovább: Szociális Szolgáltató és Gondozási Központ, valamint Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat.

Ez a két intézmény mára komplex, egymásra épülő szolgáltatási kínálattal rendelkezik, mely gyermekeknek, családoknak, pszichiátriai betegeknek, fogyatékkal élőknek, hajléktalanoknak és időseknek nyújt szolgáltatásokat, megyei szinten kiemelkedő színvonalon. Az alábbi kötelező önkormányzati feladatokat látják el: családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás, idősek nappali ellátása, hajléktalanok ellátása átmeneti szálláson, helyettes szülőnél elhelyezettek ellátása, időskorúak tartós bentlakásos szociális ellátása, időskorúak átmeneti ellátása, demens betegek bentlakásos ellátása, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. A Szociális Szolgáltató és Gondozási Központ ellátja a szociális étkeztetést, a nappali ellátást, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, működteti az Időskorúak Gondozó Házát, az Idősek Otthonát emelt szintű férőhelyekkel és a Hajléktalan Személyek Átmeneti Szállását (Padragkúton).

A belvárosban a Szociális Szolgáltató és Gondozási Központ az alábbi szociális ellátó intézményeket üzemelteti:

Szociális Szolgáltató és Gondozási Központ Szolgáltatásai			
szolgáltatás megnevezése	címe	szolgáltatás rövid leírása	szolgáltatás díja
"Méltó Élet Esélye" Idősek Otthona	Ajka, Frankel Leó u. 8.	Emelt színvonalú bentlakásos intézmény. Illetékessége az ország egész területe. 42 férőhelyen idősek végleges gondozását, ápolását látja el. Egy- illetve kétágyas szobákban teljes körű ellátással napi háromszori étkezés, ruházattal, textíliával, gyógyszerrel történő ellátás, mentális gondozás, foglalkoztatás szervezés stb. biztosított. Társalgók, imaterem, fizioterápiás helyiség, internet, kávézó áll a lakók rendelkezésére.	Belépési díj: 1 ágyas szoba: 1.000.000 Ft, 2 ágyas szoba 500.000,- Ft. Havi térítési díj: 97.800,- Ft.
Idősek Otthona	Ajka, Újélet u. 13/A	Bentlakásos intézmény. Illetékessége ajkai állandó lakosok számára. 42 férőhelyen /három ágyas szobákban/ idősek végleges gondozását, ápolását biztosítja teljes körű ellátással (napi háromszori étkezés, ruházattal, textíliával, gyógyszerrel történő ellátás, mentális gondozás, stb.). A lakók akadálymentesített, korszerű körülmények között élhetik mindennapjaikat.	Havi térítési díj: 84 750 Ft
Időskorúak Gondozóháza	Ajka, Újélet u. 13/A	Bentlakásos intézmény. Illetékessége ajkai állandó lakosok számára. 20 férőhelyen idősek átmeneti gondozását, ápolását biztosítja teljes körű ellátással. A szolgáltatás 1 évre vehető igénybe, mely indokolt esetben 1 évvel meghosszabbítható. A lakók számára kiváló körülmények biztosítottak. Akadálymentes és korszerű vizesblokkok, vakok, mozgássérültek és nagyothallók részére speciális eszközök beszerzése után igényes, szép intézményben élhetnek az időskorúak.	Havi térítési díj: 113 400 Ft, max. a nyugdíj 60%-a
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Központ: Ajka, Móra Ferenc u. 7.	A lakásukon élő és a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időseknek, fogyatékkal élőknek a felmerülő krízishelyzetek elhárítására nyújtott 24 órás szolgáltatás.	ingyenes
Szociális étkeztetés	Ajka, Móra Ferenc u. 7.	Rászorulóknak részére napi egyszeri meleg ételt, háziorvos javaslatára diétás étkezést biztosít (diabetikus, ulcus, lisztérzékeny, tejérzékeny, pépes, tejtojásérzékeny, epekímélő, stb.).	ingyenes

Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Központ az alábbi térségi szolgáltatásokat nyújtja:

A **Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat** az alábbi szolgáltatásokat nyújtja Ajka, Halimba, Öcs, Szóc és Úrkút településeken:

Gyermekjóléti Szolgálat: olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését; a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését; a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családból kiemelt gyermek visszahelyezését.

A segítségnyújtás főbb területei: tanulási problémák; magatartási problémák; nevelési problémák; konfliktusok a családban; szenvedélybetegség a családban; gyermekbántalmazás; tájékoztatás az igényelhető szociális, családtámogatási, társadalombiztosítási ellátások formáiról, segítségnyújtás ezek igénybe vételéhez; életvezetési tanácsadás; eseti gondnoki teendők ellátása. Szolgáltatások: kapcsolatügyelet; kapcsolattartási mediáció; pszichológiai tanácsadás; jogi tanácsadás; csoportok szervezése.

A Gyermekjóléti Szolgálat kezdeményezésére Ajkán 2005. június 28-án megalakult a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, melynek szervezési és adminisztrációs tevékenységét a Szolgálat látja el. A KEF fő célja, hogy központi információs, tanácsadói bázisként működjön. A kábítószer-fogyasztás megelőzése érdekében elsősorban prevenciós jellegű programokat szervez: iskolai prevenciós előadásokat, filmvetítéseket, vetélkedőket, prevenciós hetet, önismereti csoportokat.

Családsegítő Szolgálat: általános és speciális segítő szolgáltatásai keretében segítséget nyújt a működési területén élő szociális és mentálhigiénés problémái vagy krízishelyzete miatt segítséget igénylő személynek, családnak az ilyen helyzetbe vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, az életvezetési képesség megőrzése céljából.

A családgondozó és a hozzáforduló kliens közös munkálkodása során a szakember támogatása mellett a probléma felismerését, meghatározását követően az egyének, családok, csoportok, közösségek hatékony megoldási mechanizmusokat alkalmazva érnek el eredményt kapcsolati konfliktusaik, problémáik kezelésében. Cél, hogy csökkenjen a kiszolgáltatottság és a periférikus helyzet.

Szolgáltatások: életvezetési tanácsadás; egyének, családok kapcsolatkézségének javítása; segítő beavatkozás krízishelyzetekben; információnyújtás; hivatalos ügyek intézésének segítése; utcán élő hajléktalanok gondozása; csoportok, szabadidős programok, nyári tábor, játszóházak szervezése; adományok gyűjtése és szétosztása; albérlési címek és munkalehetőségek közvetítése; adósságrendezéssel kapcsolatos tanácsadás és ügyintézés; térítésmentes jogi tanácsadás, mediáció.

Házi segítségnyújtás: feladata gondoskodni

- a társult települési önkormányzatok működési területén élő időskorú személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására nem képesek és róluk nem gondoskodnak,
- azokról a pszichiátriai betegekről, fogyatékos személyekről, valamint szenvedélybetegekről, akik állapotukból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként önmaguk ellátására képesek,
- azokról az egészségi állapotuk miatt rászoruló személyekről, akik ezt az ellátási formát igénylik,
- azokról a személyekről, akik a rehabilitációt követően a saját lakókörnyezetükbe történő visszailleszkedés céljából támogatást igényelnek önálló életvitelük fenntartásához.

A Szolgálat elérhetőségei:

Székhely: 8400 Ajka, Móra Ferenc u. 7.

Nyitva álló helyiségek: 8452 Halimba, Ady E. u. 15.

8292 Öcs, Béke u. 35.

8452 Szóc, Kossuth u. 41.

8409 Úrkút, Rákóczi u. 45.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület „Gondviselés Háza” Nappali Melegedő és Éjjeli Menedékhelyet működtet a Belvárosban, a Gyár utcában. A Hajléktalanok Nappali Melegedője egész évben működő intézmény. A melegedő egyszerre maximálisan 30 fő fogadására alkalmas. Az ellátás célja a hajléktalan személyek biztonságos, az időjárási viszonyok ellen védő nappali tartózkodás lehetőségének biztosítása. Feladata, hogy biztosítsa ügyfelei számára a fűtött, barátságos közösségi együttlétet, a biztonságos pihenést, személyes tisztálkodást. Ezen kívül a ruházat tisztításában, az ételmelegítésben, és az információadásban segít. Mentális és szociális segítséget nyújt.

Az Éjjeli Menedékhely 10 férőhellyel november 1-től április 30-ig tart nyitva este 7 óra és reggel 7 óra között. Az ellátás elsődleges célja a hajléktalanság tényéből fakadó közvetlen életveszély elhárítása, az időjárás viszonyai előli éjjeli menedék, biztonságos éjszakai szállás, pihenési lehetőség nyújtása.

Oktatás:

Ajka a térség oktatási központja, a környékbeli településekről közel 1500 általános- és középiskolás diák utazik be naponta. Az óvodai és iskolai férőhelyek száma összességében több mint a beiratkozók száma.

A bölcsődei és óvodai kapacitás teljes körűen ellátja az igényeket, jelentős férőhely-növelési fejlesztések voltak az elmúlt években. A település általános iskoláit – kivéve az egyházi intézményt – 2013. január 1-től a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ működteti, de az üzemeltetési feladatok (karbantartás, javítás) nem kerültek átadásra, azokat továbbra is az Önkormányzat látja el a Városi Intézményeket Működtető Szervezete révén. A településen egy gimnázium, egy szakközépiskola és egy szakképző iskola működik. Ez utóbbi két intézmény széles képzési profillal rendelkezik.

A nevelés-oktatási intézmények többsége a Belvárosban található.

Bölcsőde:

A Városrészben található a város egyetlen önkormányzati fenntartású bölcsődéje. 2012. szeptemberében két csoporttal, azaz 24 férőhellyel bővült a bölcsőde, így már 98 kisgyermeket tud ellátni az intézmény, ezzel a városban megszűnt a várólista a bölcsődei férőhelyek tekintetében, minden jelentkezőnek férőhelyet tudnak biztosítani. A bölcsőde jelenleg 100%-os kapacitáskihasználtsággal mellett elégíti ki a helyi igényeket: A 2014/2015-ös tanévben 100%-os kapacitás-kihasználtsággal működött a bölcsőde, mind a 98 férőhely betöltött volt.

A Városi Bölcsődében a kicsik gondozása nyolc csoportban történik, hét csoportba tizenkét gyermek jár, egy csoport tizennégy fővel működik. 20 hónapos kortól 3 éves korig vállalják a gyermekek felügyeletét.

Óvodák:

Ajka Város fenntartásában 2 körzeti óvoda működik (Ajka Városi Óvoda és Német Nemzetiségi Óvoda). Az Ajkai Városi Óvoda 7 telephelyen fogad gyerekeket, ebből a Belvárosban 5 telephellyel rendelkezik:

Intézménynév	Cím	Férőhelyszám (fő)		2014/15-ös tanévben beiratott gyerekek (fő)		Hátrányos helyzetű gyermekek (fő)	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek (fő)
		Alapító okiratban	Működő csoportokban	2014. október 1.	2014. december 31.	2014. október 1.	2014. december 31.
Ajka Városi Óvoda – Székhely Óvoda	Ajka, Bródy Imre u. 7	125	125	121	122	2/0	4/0
Ajka Városi Óvoda – Katica Óvoda	Ajka, Bródy Imre u. 6.	100	100	95	95	3/0	3/0
Ajka Városi Óvoda – Hétszínvirág Óvoda	Ajka, Béke u. 6/A.	200	175	175	176	12/1	10/1
Ajka Városi Óvoda – Vízikék Óvoda	Ajka, Sport u. 10.	150	150	138	141	10/3	8/2
Ajka Városi Óvoda – Patakparti Óvoda	Ajka, Béke u. 33.	200	150	138	139	7/0	13/0

Az óvodai nevelés adatai.

Mint a fenti táblázatból is látható, a Belvárosban a legtöbb óvoda 90% feletti kihasználtsággal működik, a Hétszínvirág Óvoda kihasználtsága 100%-os. A hátrányos helyzetű gyermekek száma a Hétszínvirág Óvodában, és a Vízikék Óvodában a legmagasabb.

Általános Iskolák:

Intézménynév	Cím	Férőhely kapacitás	2014/15-ös tanévben beíratott tanulók száma	HH/HHH tanulók száma a beíratkozottak között
Molnár Gábor Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény	8400 Ajka, Verseny utca 18.	275	156	50
Fekete István - Vörösmarty Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakközépiskola	3 telephely, ezek közül a Belvárosban 2 található: 8400 Ajka, Fürst Sándor u. 2. József Attila u. 30	1370*	1 003*	77*
Ajkai Borsos Miklós Általános Iskola	2 telephely: 8400 Ajka, Móra Ferenc utca 19. Eötvös u. 9.	702	510	44

* A három telephelyen összesen

Fekete István - Vörösmarty Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakközépiskola:

Az iskola 3 telephelyen működik, ebből egy telephely található Padragkúton, két telephely a Belvárosban. Az intézmény az általános feltételek szerinti nevelés-oktatáson túl felvállalta a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelés-oktatását.

A József Attila u. épület az alsó tagozatos diákoknak ad otthont. A József Attila u. épület 622 férőhellyel rendelkezik, 16 tanulócsoportban folyik az oktató-nevelő munka.

A Fürst Sándor u. telephelyen az iskolai férőhelyek száma: 540 fő. A Fürst Sándor utcai épületben kapott helyet a 14 osztállyal működő felső tagozat és a 6 osztályos gimnázium. A 2009-ben felújított háromszintes épület akadálymentesített, mozgáskorlátozott tanulók befogadására is alkalmas. 11 szakterem (rajz, ének, kémia, informatika, technika, fejlesztő, tornaterem, nyelvi labor), számítógépekkel felszerelt és internetes hozzáférést biztosító, gazdag állományú, idegen nyelvi forrásközpontként is funkcionáló iskolai könyvtár áll a tanulók rendelkezésére.

Az iskolai alapfeladatai közé tartozik az általános iskolai nevelés-oktatás (felső tagozat), 6 évfolyamos gimnáziumi nevelés-oktatás, valamint a 4 évfolyamos gimnáziumi nevelés-oktatás felnőttoktatási képzési rendszerben esti és levelező munkarendben. Az iskolai speciális feladatai közé tartozik a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelés-oktatása.

Borsos Miklós Általános Iskola:

Ajka város oktatási intézmény hálózata 2007. július 1-jétől átalakult. A létrejött Borsos Miklós Általános Iskola magába foglalja a volt Eötvös Loránd, Kossuth Lajos, Mikes Kelemen, Veres Pálné Általános Iskolákat. Az iskolák összevonásának időpontjában egy telephelyet megszüntetett a fenntartó, így 2007. szeptember 1-től az intézmény négy telephelyen kezdte meg működését: az Eötvös utcai épületben (Eötvös felső tagozatos tanulói), a Mikes Kelemen utcai épületben (Eötvös alsó tagozatos tanulói), a Móra Ferenc utcai épületben (Kossuth és Veres Pálné iskolák tanulói), valamint a Dobó Katica utcai épületben (Mikes iskola tanulói). 2010. szeptember 1-től a fenntartó a Mikes Kelemen utcai épületet kivonta a rendszerből, így a megmaradt három épületben tanuló diákok és dolgozók összetétele is átalakult. 2012. szeptember 1-től a Dobó Katica utcai telephely kiválásával az iskola két épületben működik tovább az Eötvös utcai és a Móra Ferenc utcai épületben. Az intézmény specialitása az emelt szintű ének-zene-, német nyelv-, valamint rajzoktatás. Az intézményben az általános nevelés-oktatási feladatok kiegészülnek a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelés oktatásával. A Móra Ferenc utcai épületben az alsó és felső tagozatos diákok alapfokú nevelés-oktatása folyik, az iskola férőhely kapacitása: 468 fő.

Az Eötvös utca épületben az alsó tagozatos diákok tanulnak. Az épület férőhely-kapacitása: 234 fő.

Molnár Gábor Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Az intézmény a Verseny utcai székhelyen, és a Gyár u. 1. sz. alatti telephelyen működik, alapvető feladata a gyógypedagógiai nevelés-oktatás, az integráltan nem nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók (értelmi fogyatékos, halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavar) óvodai, iskolai nevelése-oktatása.

Az intézmény egységei: óvoda, általános iskola (alsó, felső tagozat, fejlesztő nevelés-oktatás), speciális szakiskola (rész-szakképesítést adó OKJ vizsgával záruló szakképzés, készségfejlesztő speciális szakiskolai oktatás).

A Verseny u. 18. sz. alatti épületben 2 óvodai csoportszoba, 14 iskolai tanterem működik. A nappali képzésben felvehető maximális tanulólétszám 205 fő, a gyakorlati képzésben felvehető maximális létszám 25 fő.

A Gyár u. 1. sz. alatti épületben előkészítő speciális szakiskolai nevelés-oktatás és speciális szakképzés folyik, a maximális férőhelyszám 45 fő.

Középiskolai oktatás

A település középiskolái közül a Bródy Imre Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola a KLIK fenntartásában, és az önkormányzat üzemeltetésében működik. A két intézményegységgel (Bánki Donát Intézményegység (Belváros) és Bercsényi Miklós Intézményegység (Csingervölgy)) működő Ajkai Szakképző Iskola és Kollégium fenntartója a Hit Gyülekezete Egyház. Létszámát tekintve a legnagyobb középfokú oktatási intézmény a Szent-Györgyi Albert Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium (Bódé), melynek fenntartója az Ajkai „Szent-Györgyi Albert Szakközépiskoláért” Alapítvány.

Intézménynév	Cím	Fenntartó	Férőhely-kapacitás	2014/15-ös tanévben beíratott tanulók száma	HH/HH tanulók száma	Képzési profil
Ajkai Bródy Imre Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola	Ajka, Bródy Imre utca 4.	KLIK	500+300	625	-	gimnáziumi oktatás angol, földrajz és informatika specializációval. Zeneoktatás
Ajkai Szakképző Iskola és Kollégium Bánki Donát Bercsényi Miklós	Bánki Donát Ajka, Bródy I. u. 2. Bercsényi Miklós Felsőcsingéri u. 1. (Csingervölgy)	Hit Gyülekezete Egyház	1460 (750+710)	498	12	építészet, faipar, vendéglátás-turisztika, ács, kőműves, épületlakatos, hidegburkoló, fűtés- és gázszerelő, gépészet, informatika, kereskedelem, közgazdaság

A középfokú oktatás adatai.

Ajkai Bródy Imre Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola két telephelyen működik:

A Bródy Imre u. 4.sz. alatt alapvetően 4 évfolyamos és 6 évfolyamos gimnáziumi nevelés-oktatás folyik, ami kiegészül esti és levelező rendszerű felnőttoktatással. Az alapító okirat szerinti maximális férőhelyszám 600 fő, a nappali képzésben felvehető maximális tanulólétszám:500 fő.

A Városliget 1.sz. alatt alapfokú művészetoktatás, zeneiskola működik 12 évfolyamon, az iskola maximális létszáma 300 fő. Az iskolában nem regisztráltak hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű tanulót.

Veszprém megye legnagyobb szakképző intézménye az Ajkai Szakképző Iskola és Kollégium 2013-ban került Hit Gyülekezete fenntartásába. Az intézmény két egységgel működik:

Bánki Donát intézményegységgel (székhely: Bródy Imre u. 2., tanműhely: Fürst Sándor u.) a Belvárosban, 750 fős férőhely-kapacitással. Az intézményegység rendelkezik gyakorlati férőhellyel, tanműhellyel, uszodával, sportpályával, természetlaborral és könyvtárral. Az intézményegység központi épületét az új fenntartó felújította. A tanulást korszerűen felszerelt szaktantermek (nyelvi labor, számítógép-terem stb.) segítik, 9 tanteremben pedig digitális tábla áll a tanulók és oktatóik rendelkezésére.

A Csingervölgyben található Bercsényi Miklós Szakiskolával, ami a 2014. júniusi működési engedély módosítás szerint 710 férőhellyel rendelkezik. Az itt tanulók közlekedését a város központjából induló ingyenes iskolabusz segíti.

Mindkét helyen szakközépiskolai képzés, technikusképzés és szakképzés is folyik. Mindkét intézményegységben a hiányszakmákhoz ösztöndíjat biztosítanak havi 10-30 ezer Ft-ot. A Bercsényi Miklós Intézményegységben gyakorlati képzéshez havi kb. 20 ezer Ft juttatást biztosítanak. A Szakképző Iskola 104 kollégiumi férőhellyel rendelkezik, és a tanulók számára ingyenes a kollégiumi elhelyezés. Ennek ellenére jelenleg a Csingervölgyi kollégium üresen áll, és a Belvárosi kollégium is rendkívül alacsony kapacitáskihasználtsággal rendelkezik.

Ajkán a nappali tagozatos középiskolások száma az ezredfordulót követően némileg emelkedett, 2006-ra érte el legmagasabb értékét (2.059 fő), majd 2013-ra több mint negyedével csökkent (1.430 főre). Annak ellenére következett ez be, hogy a más településről bejáró tanulók száma számottevően

emelkedett 2008-2009 között. 2013-ban a bejáró diákok 39%-át tették ki az ajkai középiskolásoknak, tehát oktatási szempontból jelentős a város vonzereje.

Összegzés:

A beiratkozott tanulók számát és a férőhely kapacitásokat összevetve az általános iskolák iskolák a 2014/2015-ös tanévben 72-73%-os kapacitáskihasználtsággal működtek. A Molnár Gábor Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola kapacitáskihasználtsága 56%-os.

A város demográfiai helyzetéből (A 2001-es és a 2011-es adatokat összehasonlítva a 0-14 éves korosztályt illetően mintegy 5000 főről 3500 főre csökkent a gyermekek száma!), valamint az oktatási intézmények férőhely-kapacitásaiból adódóan, az elkövetkező években nem lesz szükség kapacitásbővítő beruházásokra. Az intézményfejlesztések tekintetében azonban indokolt az intézmények további infrastrukturális fejlesztése, valamint a képzési színvonal növelése, és a szakképzési kínálat munkaerőpiaci kereslethez való igazítása.

Egészségügyi szolgáltatások:

A város önkormányzata – az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152 § (1) bekezdése alapján – az alábbi egészségügyi alapellátás körébe tartozó feladatok ellátásáról gondoskodik:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás 12 felnőtt és 6 házi gyermekorvosi körzetben, vállalkozó orvosokkal, feladat-ellátási szerződés alapján, főként önkormányzati tulajdonú háziorvosi rendelőben,
- fogorvosi alapellátás 6 fogorvosi körzetben, vállalkozó fogorvosokkal feladat-ellátási szerződés alapján, részben saját tulajdonú, részben önkormányzati tulajdonú, illetve önkormányzat részére tartós, ingyenes használatba adott fogorvosi rendelőben,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás felnőtt és házi gyermekorvosi ügyelet formájában, főként területi ellátási kötelezettségű háziorvosokkal és részben un. külsős orvosokkal, közreműködési szerződés alapján
- védőnői ellátás 9 területi védőnői körzetben, önkormányzati tulajdonú védőnői tanácsadóban
- iskola-egészségügyi ellátás főként vállalkozó ifjúság-egészségügyi orvosokkal, közreműködői szerződés, illetve feladat-átvállalási megállapodás alapján, az iskolákban lévő orvosi rendelőben, egy ifjúság-fogorvossal, valamint 6 iskolavédőnői körzetben alkalmazott védőnővel.
- Ajkán 9 területi és 6 iskolavédőnői körzet van. A szakfelügyeletet a járási vezető védőnő látja el. Ajkához tartozik a védőnői ellátás szempontjából Ajka-Padragkút körzet és Öcs település is. Az egy védőnőre jutó gyermekek száma 170-180 között van évek óta. Az egy védőnőre jutó gyerekszám 2010-ben volt a legmagasabb, majd folyamatosan csökkent az ellátottak száma
- A városban – valamint megyei szinten is – a legjelentősebb egészségügyi szakellátást nyújtó intézmény a Magyar Imre Kórház.
- Ajkán az egészségügyi alapellátási feladatok az Egészségügyi Alapellátási Intézményben zajlanak. Itt rendelkeznek a vállalkozó háziorvosok, fogorvosok, ifjúsági/gyermekeorvosok. A sürgősségi betegellátást kistérségi szinten biztosítja a Központi Ügyeleten.

Az ajkai járás helyzete átlagosnak mondható országos és megyei szinten is az egy háziorvosra, ill. egy házi gyermekorvosra jutó betegek számát tekintve (1673 fő). Az ezer lakosra jutó kórházi ágyak tekintetében azonban messze felülmúlja az országos átlagot a település: Ajkán 14,7 ágy jut ezer lakosra, míg az országos átlag 7.

II.2.11.1.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések

A város közösségi életének felpozíciójában sok szervezet, csoport vesz részt. Ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, az oktatási, szociális intézmények, egyházak, civil szervezetek, sportegyesületek. Nagyon erős a civil szervezetek jelenléte, és az ő általuk szervezett programok, rendezvények igen népszerűek. Ajkán közel 70 civil szervezet tevékenykedik, ebből 40-et fog össze a Civil Szervezetek Szövetsége.

A közösségi élet színtereinek egyik fontos alappillére a **Civil Szervezetek Szövetsége**, amelynek célja az ajkai régióban működő szervezetek területi, társadalmi, egészségügyi, szociális, oktatási, sport és kulturális tevékenységének összehangolása, előmozdítása. A Civil Szervezetek Szövetsége szolgáltatásaival, partnerkapcsolatok, kiépítésével járul hozzá a hátrányosabb körülmények között működő szervezetek felzárkózásához. Az ajkai Civil Ház nyitott bármely szervezet vagy természetes személy számára. Lehetőség van módszertani segítség igénybevételére, programokban történő részvételre valamint az érdeklődők díjmentesen használhatják a Ház eszközeit, amely önkormányzati támogatásból tartja fenn magát. A Civil Ház a széleskörű szolgáltatásokat nyújt: Internet és telefonhasználat, számítógép használat, fénymásolás, tagszervezetek eszközeinek és iratainak tárolása, ingyenes jogi tanácsadás, pénzügyi-könyvelési tanácsadás, tagszervezetek részére térítésmentes helyiség biztosítása szabad kapacitástól függően, tanfolyamokon való részvétel (pl. számítógépes). Továbbá biztosítja az időszerű témákban továbbképzéseken, tájékoztatókon való részvételt, rendszeres egészségmegőrző, érdeklődési körre épülő foglalkozásokat tart (pl.: vércukor és vérnyomás-mérés, nyugdíjas egészségmegőrző torna, aerobik, kézimunka klub, Üveggyári Nyugdíjas

Klub, Bányász Hagyományápoló Méhész Klub). A Civil Ház Komplex rendezvénysorozataiban közösséget építő, személyes kapcsolatot ápoló, a környezetet védő, szépítő; generációkat és mozgásukban, képességükben korlátozott embertársainkat egymáshoz közelítő és hátrányos helyzetű gyermekeket foglalkoztató programok is megtalálhatóak.

A Civil Szervezetek Szövetsége 2013-ban támogatást nyert a TÁMOP-5.5.4 kódszámú „Lakóközösségi programok, kezdeményezések támogatása” című pályázati felhíváson, melynek eredményeképpen létrehozták a PA-CI Panellakó Civilek programot. A kezdeményezés célja a társadalmi cselekvés, az aktív állampolgárság ösztönzése, a társadalmi kohézió erősítése a lakótelepeken. A program keretében 2014-ben Lakóközösségi Információs és Szolgáltató Iroda kezdte meg működését napi rendszerességgel annak érdekében, hogy a városban élőket információhoz, közösségi szolgáltatásokhoz hozzásegítse.

A **Molnár Gábor Műhely Alapítvány** 1995-ben az Ajka és vonzáskörzetében élő, elsősorban értelmileg, érzékszervileg, pszichésen sérült fiatal felnőttek, illetve az intézményes oktatás, nevelés kereteiből sérülésük, életkoruk miatt kiszoruló emberek életminőségének javítása érdekében jött létre. Az alapítvány alapvető célja volt megalapításakor, hogy az iskolából elutasított, túlkoros, problémás, gyakran szociálisan is hátrányos helyzetű fiatalok számára biztosítsa az esélyegyenlőséget. Fő tevékenységeit a szociális foglalkoztatás, a művészetterápia és a fejlesztő foglalkozások adják.

Az intézményben öt csoport működik (10 fő enyhe értelmi sérült, 34 fő középsúlyos értelmi sérült, 6 fő halmozottan sérült fiatal felnőtt, 5 fő megváltozott munkaképességű felnőtt.) Az alapítvány hétfőtől péntekig, napi nyolc órán keresztül fogadja az ellátottakat. A mindennapos munkaterápia keretén belül szönyegszövést és az Ajkai Dobozyárnak köszönhetően rekeszek készítését végzik a fiatalok. Emellett virágkötéssel, a takarítással és parkgondozással is foglalkoznak.

Az MGM Alapítvány projekt tapasztalata:

- 2005-2006-ban a ROP 3.2.2 keretében támogatott „Fogyatékkal élők munkaerő-piaci integrálása az ajkai kistérségben” című szociális gazdaság típusú program gazdája, melyben 20 fő fogyatékkal élő betanított szövő munkás képzése és teljes munkaidős foglalkoztatása. (A szövőde azóta is működik, termékeik megvásárolhatóak)
 - HEFOP 2.2.1. programban konzorciumi partnerség, igényfelmérés elkészítése a szociális szférában dolgozó szakemberek képzési programjában
 - TÁMOP 5.5.3. programban konzorciumi partner, amely során 300 civil szervezet szervezetfejlesztése, és állapotfelmérése valósult meg.
 - Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány által kiírt, fogyatékos személyek Családi Munkahelyi Gyakorlati Programja 2010.
 - TÁMOP 1.4.4-08/1-2009-0018 számú, az Ajka Térségi Foglalkoztatási Partnerséget létrehozó projektben konzorciumi partner.
 - 2009-2010-ben részvétel a veszprémi Csalán Egyesület által koordinált önkéntes ÖTLET program lebonyolításában
 - Kristály-völgy Egyesület által lebonyolított TÁMOP 5.5.3 intézkedés keretében megvalósított Civil kurázi útjai elnevezésű komplex szervezet-fejlesztési programban szakértői részvétel
 - TÁMOP 1.4.5 „Esélyt a munkára” Ajkai foglalkoztatási partnerség programjában konzorciumi és szakmai lebonyolító partnerként való részvétel

A kistérségben az alapítvány egyre inkább szociális és foglalkoztatási célú nonprofit szervezetként működik. A Molnár Gábor Műhely Alapítvány ellátottjai között számosan vannak, akik képesek a nyílt piaci munkavégzésre, és önálló keresettel önállóbb életvitelre is képesek lennének. Jelenleg a bedolgozó munkák esetlegesek, nem biztosítanak olyan mértékű munkabért, amivel anyagi tekintetben biztonságot teremthetnének megélhetésükhöz. A csomagoló üzem és a kozmetikai üzem számukra biztosítana elsősorban munkát.

A Molnár Gábor Műhely Alapítvánnyal kötött feladatátadási szerződéssel a fogyatékosok nappali ellátása megoldott, férőhelyeik száma: 60.

Az Szt. 65/F.§ (1) bekezdés c) pontjában és a 86. § (1) bekezdés d) pontjában foglaltak szerint az önkormányzat feladata az elsősorban saját otthonukban élő, harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek nappali ellátása. Ajka Város Önkormányzata a 28/2000. (II.24.) Kth. számú határozat alapján 2000. április 1. naptól feladat-ellátási szerződést kötött a fogyatékosok nappali ellátására a Molnár Gábor Műhely Alapítvánnyal. A szerződés értelmében az önkormányzat a feladat ellátáshoz ingyenes használatra átadta az Alapítványnak, az önkormányzat tulajdonát képező, Ajka, Móra Ferenc utca 30. szám alatti ingatlant. Az ellátotti létszám időközben 60 főre emelkedett, mivel ilyen létszámú személy ellátása és foglalkoztatása fenti telephelyen meglehetősen szűkös, így az önkormányzat a tulajdonát képező, Ajka, Padragi út 200. (hrsz:10241/2) szám alatti, volt általános iskola 245 m²-es „A” épületét is 2014. év szeptemberében átadta az Alapítványnak, továbbá a feladat ellátást anyagilag is támogatja, melynek mértékét az éves költségvetési rendelet határozza meg.

A Molnár Gábor Műhely Alapítvány 60 fő fogyatékossgal élő felnőtt személy nappali ellátását végzi. Emellett 21 fő szociális foglalkoztatását és ugyancsak 21 fő rehabilitációs foglalkoztatását is végzi.

2007. év óta folyamatosan jelzik a szülők, hogy tartanak attól, hogy időskorukra nem tudják a sérült, felnőtt gyerekeiket ellátni. Tudomásunk van olyan élethelyzetben lévő családról is, ahol az anya a mentális tartalékainak a végére ért, mert sérült lánya viselkedése teljesen felemésztette az idegi terhelhetőségét. Másik nehézség, amikor kórházba kerül a szülő, vagy a gondviselő, és akkor beutalják egy bentlakásos környező otthonba (Dobára) a sérültet, ahol az állapota leromlik, és újabb éveinkbe kerül, mire az elköltözés előtti szintre fejlesztjük vissza. Ezekben az esetekben, valóban egy átmeneti lakóotthon tudna megoldást jelenteni

Alapítványunk fókuszában az önállóságra nevelés áll. Azt szeretnénk, ha Ajkán is létrejöhetne egy Támogatott Lakhatás szolgáltatás, amely szakmailag is tudná követni a mi működésünket. A másik nagy előnye az lenne, hogy a szülők láthatnák a sérült gyermekeiket önálló életvitelben (támogatott, segített életvitelben) működni, ezáltal megtörténhetne egy leválás a szülőről, és realizálódhat egy igazi önállóság. Szakembereinkkel készülünk az új szolgáltatási forma feltételeinek a teljesítésére is.

A Kristály-völgy Terület és Vidékfejlesztési Egyesület 2002-ben alakult elsősorban a térségben és a kistelepülésen élők életminőségének javítása érdekében. Megalakulása óta számos programot, projektet bonyolított le.

Önkéntesség, önkéntesek szervezése

A Kristály-völgy Egyesület az önkéntese tevékenység megvalósításába 2009-ben a Csalán Egyesület által szervezett ÖTLET program megvalósításakor fogott bele. Ekkor nem csak az Egyesület fogadott közérdekű önkéntes tevékenység keretében munkatapasztalat szerzésére önkéntest, hanem térségi szinten is megszervezte a fogadószervezeteket, a törvény szerinti bejelentkezéshez segítséget nyújtott a szervezetek számára. Az önkéntesek szervezetnél történő fogadása ekkor vette kezdetét, első ízben az Egyesület által szervezett rendezvények (pl. Somló Hangja Fesztivál keretében megrendezett Helyi Termék Vásár, Fenntartható sátor stb) lebonyolítása során. Az önkéntesek bevonása és az adományozási tevékenység, mint célszerű tevékenység a 2010 októberében bekövetkezett vörösiszap katasztrófa során kapcsolódott össze. Az adományok fogadása, azok kiosztása önkéntesek nélkül nem valósulhatott meg. A Kristály-völgy Egyesület ezért az itt szervezett tapasztalatainak köszönhetően módosította alapító okiratát, melybe 2011 áprilisában már bekerült a katasztrófa helyzetek elhárítása és az adományozási tevékenység is. 2011-ben elindult a Veszprém Megyei Önkéntes Centrum kialakítása, melyben Varga Andrea, az Egyesület elnöke mentorként vett részt, segítve a szervezetek fogadószerzetté válását, valamint az önkéntes tevékenység népszerűsítését, az önkéntesség elterjesztését. 2011-ben került benyújtásra a TÁMOP 5.5.2 intézkedése keretében a térségi Önkéntes Pont kialakítása pályázat, melynek keretében 3000 munkaórát, és 100 fő önkéntes bevonását vállalták térségi szinten. A projekt fenntartási időszakában az Egyesület az Ajkai és Devecseri Járásban ellátja az FHT-s önkéntes tevékenységének szervezését, az FHT-sok intézményekhez történő közvetítését.

Munkaerő-piaci szolgáltatások nyújtása

Az Egyesület TÁMOP 2.6.2. projekt keretében 6 szolgáltatás minőségbiztosítását végezte el:

- Álláshelyek feltárása, munkáltatói kapcsolatok erősítése
- Munkaerő-piaci információk nyújtása
- Személyre szóló állásfeltárás és elhelyezés
- Munkavállalói kulcsképeségeket fejlesztő csoportfoglalkozás
- Munkaerő-piaci és foglalkoztatási információk nyújtása
- Közfoglalkoztatás szervezés

EMESE program: A projekt keretében a nem túlmotiváló és megoldást nem jelentő közmunkaprogramban vagy FHT-ban részesülő nők kaptak lehetőséget megélhetésük biztosítására, gyermekeik fejlesztésére, kiszolgáltatottságuk csökkentésére. A szervezettel kapcsolatban álló nők gyakran éheznek gyermekeikkel együtt, sokszor ételallergiások a gyerekek és szülők, nem tudják, hogy ilyen esetben adókedvezményre jogosultak.

Sokszor nem tudnak munkát vállalni, mert nem megoldott a gyermekfelügyelet. A projekttel hosszú távon hozzá kívánnak járulni, hogy a célcsoport tagjai képesek legyenek kiegészítő jövedelemre szert tenni, érdekeiket képesek legyenek érvényesíteni, segítsünk tartós munkahely szerzésében, vagy ha az nincs, akkor se legyenek kiszolgáltatva. Új kapcsolati hálóval új lehetőséget biztosítunk.

A projektben a rövid távú célkitűzésünk az, hogy a projektbe bevont nők lássanak maguk előtt perspektívát, hogy van lehetőségük csökkenteni a napi megélhetési gondjaikat, elsősorban az egészséges étel megtermelésével és tartósításával. Hosszú távú általános célunk a hátrányos helyzetű nők életminőségének javítása. A közös hasznunk, hogy a helyi társadalom szolidaritása erősödik; szeretnénk elérni, hogy a vegyszermentesen megtermelt felesleges terméket vásárolja meg a helyi lakosság (amire egyébként felmérésünk alapján van kereslet), és segítsünk egy valódi önfoglalkoztatás megteremtésében (őstermelői igazolványok kiváltása, annak adóügyi vonatkozásban való segítségnyújtás folyamatosan). Azt szeretnénk, ha a velünk kapcsolatban álló nők nem lennének kiszolgáltatva annak, hogy akkor kapnak csak munkát, ha éppen jut, vagy van keret valamelyik programban. Szeretnénk, ha önállóan képesek lennének fenntartani a lakásukat, fizetni tudnák a lakás rezsijét, és nem kellene hónapról hónapra azon aggódni, hogy tud-e enni adni a gyerekeknek, vagy ő maga tud-e enni, ha befizetett minden csekket.

Erősségünk, hogy Egyesületünk mélyen beágyazott a helyi társadalomban, napi munka kapcsolatban állunk az önkormányzattal, a szociális intézményekkel. Több, mint egy évtizede foglalkoznak a problémával, így jól ismerik a célcsoport tagjait is. A projekt az ismertetett problémák értelmében valóban alulról építkező, melyhez sikerült megnyernünk a döntéshozókat, és őket is érdekeltté tenni a megoldásban. Reményeink szerint tovább tudjuk növelni helyi társadalmi beágyazottságunkat, s rajtunk keresztül a hátrányos emberek elfogadását, a velük való szolidaritás érzését.

Építenek a helyi erőforrásokra a meglévő területek, ingatlanok, helyi tudás, vállalkozások és vásárlóerő tekintetében.

Ajka Város Önkormányzata a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió 2015-2017-es felülvizsgálata és aktualizálása során az EMESE programot adaptálni kívánja városi szinten, az AVAR Kft jelenleg használaton kívüli üvegházainak bevonásával. Működési formáját tekintve a szociális szövetkezeti működést preferálva.

A **RegProjekt Kft-t 2006**-ban három millió forint törzstőkével alapították, elsősorban azzal a céllal, hogy a meglévő helyi termékeket népszerűsítsék, és elősegítsék a lakosság fenntartható szemléletének változását környezettudatos termékek forgalmazásával.

A foglalkoztatás bővítése érdekében új tevékenységeket kívánnak végezni. A környezettudatos termékek piacának bővülése és az abban rejlő potenciál lehetőséget kínál arra, hogy egy teljes szervezeti struktúraváltással új piacok bevonása valósuljon meg.

A RegProjekt NKft a jövőben a termék előállításra kívánja fektetni a fő hangsúlyt és nem az értékesítésre, amit az indokol, hogy az alacsony áteresztő képességű kereskedelmi egységek nem képesek a forgalmat bizonyos szint fölért növelni, így a foglalkoztatás bővítése sem tud cél maradni. Ennek érdekében olyan kereskedelmi üzlethálózatok bevonását végzik, akik az értékesítést professzionális módon, nagyszámú vásárlói réteg meglétével képesek megszervezni.

A RegProjekt NKft a gyártói és forgalmazói tevékenységet kívánja elsősorban ellátni. Társadalmi szervezetként a képződő nyereséget a foglalkoztatás bővítésére, termékfejlesztésre kívánja fordítani.

A gyártói tevékenységhez létesített egy csomagolóüzemet, ahol környezetbarát mosó- és tisztítószeres csomagolását végzik, valamint egy kozmetikai üzemet, ahol kézműves natúrkozmetikumok előállítását és csomagolását végezni sérült emberek foglalkoztatásával.

A közművelődési feladatokat az önkormányzat fenntartásában önálló jogi személyként működő Nagy László Városi Könyvtár és Szabadidő Központ látja el. A térség egyetlen olyan intézménye, amely részintézményeinek segítségével a sport, az ifjúság közművelődése (Ifjúsági szakmai csoport), a felnőttoktatás-továbbképzés, táboroztatás, szabadidős tevékenységek – készségfejlesztés, módszertani-szakmai segítségnyújtás; széles spektrumú programajánlatok által a város és térségének lakosságát, annak valamennyi rétegét megcélozza. A megújult a város kulturális életének mozgatórugója. A 2007-2010 között felújított intézmény felnőtt-, és gyermek könyvtárral, 500 férőhelyes modern színházteremmel és 66 férőhelyes kamarateremmel, kiállító teremmel valamint információs központtal várja a látogatókat. A kulturális élet sokszínűsége a város erőssége és büszkesége. A színházlátogatók száma, a könyvtári szolgáltatásokat igénybe vevők száma és a kulturális csoportok száma országos összehasonlításban kiemelkedően magas a városban.

II.2.11.1.6. Településszerkezet

A Belváros lakóterületei közé ékelődve is találunk nagyobb gazdasági területeket. Itt épült Ajka leghíresebb működő iparvállalata, az 1878-ban alapított üvegyár, a Gyár utcai egykori Videoton gyár, a modern egészségügyi termékek gyártója, az AMED-Tech Kft. a Téglagyár utcában.

A Belváros nagyobb telephellyel rendelkező vállalkozásai a Hársfa úti területen találhatók, az Ipari Park és a Városliget között (pl. volt Somló Volán (2015. jan.1-től ÉNYKK Zrt.), Bourns Kft.), továbbá a Széles-víztől északra az Ipari Park területéig kereskedelmi áruházak és logisztikai telephelyek telepedtek meg a kedvező adottságok miatt. A városrész északi határán, az ún. Körtvélyes gazdasági területen koncentrálnak a nagyobb kereskedelmi egységek (Tesco, Aldi, Park Center, Jysk, Park Center).

A Belvárosra elsősorban a helyi lakosságot ellátó kereskedelmi-szolgáltatási formák a leginkább jellemzőek, melyek a lakóterületek között, azokat nem zavarva vannak jelen a városszerkezetben.

A városrész szerkezeti sajátosságai közé tartoznak a Templomdomb és vallási - kulturális intézményei, a Sport utca két oldalán található Szabadidő és Sportcentrum (és MHSZ lőtér) és a Bányász sporttelep, továbbá a Városliget (Jubileumi park) és szabadidős, rekreációs intézményei (élményfürdő, uszoda, kemping, valamint a kétcsillagos Hotel Ajka).

A Belváros kiemelkedő rekreációs területe a Városliget, illetve a város északi részén található a Kristályfürdő, mely 4 hektáron elterülő, izgalmas, vízi elemekben gazdag élményfürdővel, kempinggel valamint fedett uszodával várja a pihenni vágyókat, közelében a mesterséges Csónakázó-tóval.

A belvárosi központi tömbben is a városháza magas épülete mellett az áruházak, a hotel és a többszintes társasházak tartoznak az uralkodó városképhez.

Szerkezeti szempontból kiemelendő még, hogy itt található a Hársfa úti nagy köztemető, valamint a transzformátor állomás. Utóbbi közmű létesítményhez fontos közműhálózatok kapcsolódnak. Itt

koncentrálódnak a távvezetékek is, melyek védőtávolságai befolyásolják a beépíthető területek nagyságát a gazdasági területen belül.

A város legfontosabb közösségi közlekedési központjai is a Belvárosi városrészben találhatók: Béke utcai autóbusz állomás, Alkotmány utcai vasútállomás.

Lakáshelyzet:

A Belváros beépítésére a 60-70-es években épült jelentős mennyiségű panelház, valamint az 50-60-as évekbeli téglalapítványú társasházak jellemzők. Az elmúlt években elkezdődött a lakásállomány fiatalodása, ami egyrészt a belvárosi rehabilitációknak (pl. volt munkásszálló átalakítása) másrészt, a városrész széli parcellázásoknak és új építésű családi házak felépülésének volt köszönhető elsősorban a keleti városrészben.

A városrészben koncentrálnak a többszintes magas épületek. A lakótelepi lakásokra a 2 szobás elrendezés a leginkább jellemző, a 3 vagy több szobás lakások aránya alacsony.

Mutató megnevezése	Ajka összesen 2011	Ajka Belváros 2011
Lakásállomány (db)	12544	7944
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	2,6	1,7
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	2,1	1,5
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	8,4	11,0

A Belvárosban tömörül a város lakásállományának legnagyobb hányada, közel 8000 lakás. A városrészek összehasonlításában a garzonlakások (egyszobás lakások) aránya a városban itt a legmagasabb, míg a komfort nélküli lakások aránya nagyon alacsony, amely elsősorban annak köszönhető, hogy a magasabb komfortfokozatot nyújtó panelházak ezen a területen koncentrálnak. Ajka Város önkormányzati bérlakás-állomány a Belvárosban koncentrálódik: a 146 önkormányzati bérlakásból 116 bérlakás található a Belvárosban, ezek döntő többsége az Ifjúság u. - Kossuth L. u. - Újélet u. - Kohász u. által határolt tömbben, illetve a Petőfi Sándor u. - Frankel Leo u. - Kosztolányi u. - Móricz Zsigmond u. - Móra Ferenc. u. által határolt tömbben.

A településrész funkcióit összefoglalva:

Településrész neve	Önkormányzati intézményi funkciók	Kereskedelmi-szolgáltató funkciók	Egyházi, szabadidő funkciók
Belváros (Városház központ)	bölcsőde, óvodák, általános iskolák, gimnázium, szakközépiskola, szakiskola; zeneiskola; művelődési ház, könyvtár; mozi (színház) körzeti orvosi rendelő; kórház Temető; polgármesteri hivatal bíróság és ügyészség; földhivatal Rendőrkapitányság; kórház (451 ágyszám) mentőállomás; járási hivatalok; sporttelep, sportcsarnok; szabadidő centrum idősok otthona (40 fh); időskorúak gondozóháza; fogyatékosok nappali intézménye; családok átmeneti otthona; családgyógyozó és gyermekjóléti szolgálat; alkohol- és drogambulancia; szociális szolgáltató és gondozási központ; máltai szeretetszolgálat; szociális étkeztetés	hotel panziók éttermek áruházak élelmiszer boltok, pékségek, üzletsor bevásárló központ autószerelők építőipari boltok vendéglők gyógyszerár üzemanyagtöltő posta	autóbusz állomás autóbusz végállomás strand uszoda kemping templomok

II.2.11.1.7. Települési konfliktusok, problémák

Településrészi konfliktusok, problémák:

- Jelentős mértékű az előregedés folyamata: 0-14 évesek aránya itt a legalacsonyabb az egész városban, az időskorúak aránya pedig itt a legmagasabb a városrészek között!
- Az előregedési tendenciából adódóan várhatóan a csökkeni fog az alapfokú oktatási intézmények kapacitáskihasználtsága, valamint nőni fog a megüresedett, kisméretű panellakások száma
- A szakképzési kínálat nem feltétlenül igazodik a helyi munkaerőpiaci kereslethez
- Magas a kisméretű lakások aránya
- Az önkormányzati tulajdonú lakások aránya magas
- Nagyszámú, elavult, felújításra szoruló panelház található a városrészben
- Járási és város közintézmények energetikailag és technológiailag elavultak, több esetben nem megoldott az akadálymentesítés
- Városház központban a kiskereskedelmi egységek leromlott épületállománya, elhanyagolt

II.2.11.2. Tósokberénd

Általános bemutatás:

Központ (alközpont)	Bajcsy-Zs. Endre u. - Vasvári Pál u.
Városrész területe	1306 ha
A városrész területe a következő utcákat foglalja magában	Bajcsy-Zsilinszky utca, Batthány tér, Beréni utca, Dobó Katica utca, Egri utca, Erdő utca, Erkel Ferenc utca, Kisberéndpuszta, Mátyás király utca, Vasvári Pál utca, Damjanich utca, Juhar sor, Kiss János utca, Liszt Ferenc utca, Széchenyi utca, Szent István út, Váci Mihály utca, Vasút utca, Gergőföldi utca, Tálás utca, Árvácska utca, Gyöngyvirág utca, Liliom utca, Szegfű utca, Tölgyfa utca, Diófa utca, Fekete István utca, Hóvirág utca, Ibolya utca, Kisfaludy utca, Mikszáth Kálmán utca, Nefelejcs utca, Pálma utca, Újvilág utca, Úttörő tér, Úttörő utca.

Tósokberénd a Belvárostól nyugatra elhelyezkedő városrész, amelyet a Belvárostól a Kiskertek területe választ el. A két településrész határán több távvezeték húzódik a kiskertek felett, ami a terület fejlesztési lehetőségeit erősen korlátozza. A városrész központja a Bajcsy-Zsilinszky Endre utca - Vasvári Pál utca.

A Tósok és Berénd sokáig önálló falu volt, majd 1864-ben egyesült a két település, és ettől kezdve hívják Tósokberéndnek. Tósok és Berénd földrajzilag annyira közel fekszenek egymáshoz, hogy csupán egyetlen utca választja el őket. Ez az utca azonban fontos határ. Ez jelzi a lakók vallási és nemzeti hovatartozását. Mindkét helységbe telepítettek németeket, ám míg Tósokon a teljes elmagyarosodás figyelhető meg, addig Berénden még 1930-ban is 288-an magyarnak, 347-en pedig németnek vallották magukat. Berénden katolikus vallásúak laknak, míg Tósokon a reformátusok is szép számmal jelen vannak. Az iparosodás hatására 1940-ben megindult a vasúttól délre a Tósokberéni Alumíniumkohó (a mai Ajkai Timföldgyár) építése, mely 1949-ben vasúti megállót kapott. 1950-ben a községhez csatolták Tósokot, majd 1959-ben Ajka-őstelepülés, Bódé, Tósok, Berénd összevonásával a település-együtttest várossá nyilvánították. A városhoz később hozzácsatolták a közeli Bakonygyepes, Ajkarendek és Padragkút településeket is. A város a mai napig őrzi az ipari termelési funkció által összefűzött, „bekebelezett faluk” jegyeit. Jelenleg a városrészben leginkább a falusias és kertvárosias lakóterület a meghatározó, kiegészítve többlakásos társasházakkal a kisvárosias lakóterületeken (Szegfű utca, Széchenyi u., Nefelejcs u., Újvilág u., Mikszáth u., Úttörő-Diófa u.). Tósokberénd több kisebb-nagyobb lakóterület-fejlesztési területtel is rendelkezik, kisvárosias beépíthetőséggel is. A lakóterületek beépülése még nem teljes, sok üres kicélt utca található az északi területen. A távlati lakóterületfejlesztés 45,5 hektáros területe rengeteg új építési telket jelent a városrészben.

A városrész intézményi ellátottsága – hasonlóan a többi külső városrészhez – viszonylag gyenge. Az intézmények és a kereskedelmi egységek elsősorban a helyi lakosok igényeit elégítik ki: óvoda, katolikus általános iskola, posta. Ezeket kívül találhatók a városrészben kisebb térségi jelentőségű intézmények is, mint a tűzoltóság, vagy a katasztrófavédelmi kirendeltség a Szt. István úton.

A város potenciális környezetszennyező létesítményei közül szinte az összes bányászati hulladéklerakó a városrész déli és nyugati határán helyezkedik el.

A városrész közlekedési hálózata kialakult, a kerékpárút I. üteme is megépült a többi városrész elérése érdekében a bányásztelepig (Liliom utca).

Sport és rekreáció területén a városrész nem sok létesítménnyel rendelkezik Tósokberénd területén jelenleg nincsen közösségi sportolási lehetőség. Az önkormányzat a Tósoktól északra lévő, Széles-patakhöz kapcsolódó záportározó környezetében kb. 10 ha-os szabadidőközpontot kíván létrehozni, melynek településrendezési feltételeit már korábban megteremtette.

Az akcióterületen található az Avar Ajka Városgazdálkodási Kft., melynek telephelyén leromlott állapotú üvegházak találhatók. Erre alapozva lehetőség van egy helyi szociális szövetkezet létrehozására, hogy a mélyszegénységben élő családok lehetőséget kapjanak a megélhetésre.

II.2.11.2.1. Demográfiai helyzet

Lakónépesség:

2011-ben 4314 fő volt a városrész lakónépessége, a területen él Ajka lakónépességének mintegy 15%-a, így Ajka második legnépesebb településrésze. Ajka városrészei közül egyedül itt nőtt a lakosság szám 2001 óta (4223 főről 4314 főre). A városrész vonzó jellegét a közelmúlt településfejlesztési folyamatai indokolják: a telekalakítások és családi házas építkezések hatására a 3 vagy több szobás lakások aránya nőtt a településrészben, és több család költözött ide más településrészekről.

Tósokberénd korbeli összetétele a városi átlaghoz képest kissé előnyösebb, 1,4%-kal magasabb a 0-14 éves korosztály aránya, és 1,2%-kal alacsonyabb az időseké.

A 2001 és a 2011-es adatokat összevetve a korbeli összetétel a város egészére jellemző előregedési tendenciát mutatja. Annak ellenére, hogy a városrész lakosságszáma nőtt, a 0-14 éves gyermekek

száma stagnált, mivel a gyermekek lakosságon belüli aránya csökkent. Az aktív korú lakosság száma és aránya is csökkent, az idősek számának és arányának a javára.

Mutató megnevezése	Ajka-Tósokberénd 2001	Ajka-Tósokberénd 2011	Ajka összesen 2001	Ajka összesen 2011
Lakónépesség száma	4223	4314	31805	29106
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	13,9	13,6	15,7	12,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	66,5	62,2	65,3	62,4
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	19,6	24,2	19,0	25,4

II.2.11.2.2. Képzettség

Városrészi összehasonlításban megállapítható, hogy Tósokberénd képzettségi szintje kedvezőnek mondható ajkai viszonylatban. Az alacsony iskolai végzettségűek aránya és a felsőfokú végzettségűek aránya is csak Bakonygyepes-Ajkarendek városrészben kedvezőbb, mindkét mutató értéke kedvezőbb, mint a városi átlag.

A 2001-es és a 2011-es képzettségi mutatókat összehasonlítva elmondható, hogy Ajkán, települési szinten a képzettségi szint nőtt, mindkét mutató értéke javult, Tósokberénden a diplomások aránya 2001-ben még a városi átlagérték alatt volt, 2011-re ez az arány a városi átlagértékét jóval meghaladta. Ez a tendencia a diplomások migrációjával magyarázható, mivel Tósokberénden kedvezőbbek az ingatlanárak és vonzó a falusias, kertvárosi lakókörnyezet a fiatalok számára, másrészt a város megkezdte a lakóterület fejlesztését az üres telkek kicserélésével a városrész északi területein.

Mutató megnevezése	Ajka-Tósokberénd 2001	Ajka-Tósokberénd 2011	Ajka összesen 2001	Ajka összesen 2011
Lakónépesség száma (fő)	4223	4314	31 805	29 106
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24,6	11,4	26,5	13,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	8,5	14,8	8,8	12,7

A felsőfokú végzettséggel rendelkezők magasabb aránya Berénd nagyobb részére jellemző, míg Tósok nagyobb területére inkább az alacsonyabb iskolázottak magas aránya jellemző.

II.2.11.2.3. Foglalkoztatottság

A városrész foglalkoztatottainak aránya (62,9%) és munkanélküliségi mutatója (7,3%) a városi átlag szintjén mozog. Városrészenkénti összehasonlításban a településrész főbb foglalkoztatottsági mutatói tekintetében a 2. és a 3. helyen áll. A foglalkoztatottak aránya a Belváros után Tósokberénden a legmagasabb 62,9%, míg a munkanélküliségi mutatók tekintetében (munkanélküliek aránya 7,3%, tartós munkanélküliek aránya 4,1%) Belváros, és Bakonygyepes-Ajkarendek rendelkezik kedvezőbb munkanélküliségi mutatóval.

A 2001-es és a 2011-es foglalkoztatottsági mutatókat összehasonlítva megállapítható, hogy a városrész foglalkoztatottsági helyzete javult: csökkent a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya, valamint nőtt a foglalkoztatottak aránya.

A 2011-es foglalkoztatottsági mutatók:

Mutató megnevezése	Ajka összesen 2011	Ajka-Tósokberénd 2011
Lakónépesség száma	29106	4314
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	31,0	30,3
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	6,8	6,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	62,8	62,9
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	36,3	33,0

Mutató megnevezése	Ajka összesen 2011	Ajka-Tósokberénd 2011
Alacsony presztízssű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	48,0	42,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül	52,2	51,7
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	7,5	7,3
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	4,2	4,1

Beréndet és Tósokot összehasonlítva munkanélküliség szempontjából, mind a munkanélküliek aránya, mind a tartós munkanélküliek aránya kedvezőbb értéket mutat Berénden, mint Tósokon.

A városrészben magasabb munkanélküliségi értéket jelez Tósok nyugati fele, valamint a Batthyányi tértől nyugatra levő tömbök. Berénd alacsonyabb értékkel rendelkező munkanélküliségi tömbjei elsősorban a keleti oldalon lelhetőek fel.

Tartós munkanélküliség szempontjából Berénd területének nagyobbik része jobb helyzetben van, jelentős számú tartós munkanélküli csak a déli részen lakik. Viszonylag magas tartós munkanélküliség jellemzi Tósok azon részeit, ahol a munkanélküliségi ráta is magasabb.

II.2.11.2.4. Szociális helyzet, szociális intézmények

A városrész szociális helyzete összességében nem különbözik a város egészére jellemző átlagértékektől. A legfőbb szociális támogatásoknál az aktívkorúak rendszeres szociális segélye, illetve a lakásfenntartási támogatás esetében van eltérés a város többi részétől, ugyanis ezek aránya a támogatások körén belül, igen alacsony ezen a területen.

Szociális intézmények

Hajléktalanok Átmeneti Szállója: A Szent István Egyházközség működteti Tósokberénden a Hajléktalanok Átmeneti Szállóját a szent István utcában. A szálló 10 férfi számára nyújt átmeneti szállást: a hajléktalanoknak 1 évre biztosítanak elhelyezést, ami 1 évvel meghosszabbítható. Az elhelyezés 2-4 ágyas szobákban történik. Az alapvető szolgáltatásokon túl (szállás, főzési, ételmelegítési lehetőség, higiénias feltételek biztosítása) igény szerint orvosi vizsgálat, jogsegély, mentális segítség, egyéni esetkezelés, szociális ügyintézés, csoportfoglalkozások kérhetőek. Az átmeneti szállón gondozó ápoló, mentálhigiénés ápoló, lelkes napi 4 órában segíti a rászorultakat. A szolgáltatás első hónapban térítésmentes, a második hónaptól 5000 Ft/hó.

Oktatás

Bölcsőde: Tósokberénden található a város egyetlen magánbölcsődéje a Fészek Családi Napközi Nonprofit Kft. üzemeltetésében. A családi napközi 2007. októberében Fészek Családi Napközi néven a Szent István utca és a Gyár utca sarkán nyitott olyan Waldorf-pedagógiai jellegű szolgáltatást, mely főleg a bölcsődés korú gyerekek ellátására vállalkozik. A családi napközi alternatív napközbeni ellátást nyújt 1-14 éves gyermekek számára, a bölcsődés korú gyermekeken kívül várják az óvodás korú gyermekeket is.

Óvoda: Az „Ajka Városi Óvoda” Úttörő utcai telephelye található a városrészben:

Intézménynév	Cím	Férőhelyszám (fő)		2014/15-ös tanévben beíratott gyerekek (fő)		Hátrányos helyzetű gyermekek (fő)	Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek (fő)
				2014. október 1.	2014. december 31.	2014. október 1.	2014. december 31.
Ajka Városi Óvoda – Zöldikék Óvoda	8400 Ajka, Úttörő u. 1/A.	125	100	89	91	2	2

Az óvodai nevelés adatai.

Az óvoda kihasználtsága 90%-os, a városi érték közelében mozog. A hátrányos helyzetű gyermekek és a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek száma az óvodába beíratott gyermekek közül itt a legalacsonyabb városi viszonylatban az önkormányzati fenntartású óvodákat tekintve.

Általános Iskola:

Tósokberénd városrészben Szent István Király Római Katolikus Általános Iskola működik, a Dobó Katica utcában. Szent István Király Római Katolikus Általános Iskolát 2012. augusztus 1-jén alapította

a Veszprémi Érsekség 8 osztályos iskolaként. Az intézmény jogutód nélkül jött létre, ám az épület, ahol működik, évszázados múltra tekint vissza az oktatás területén. A 2014/2015-ben beiratkozott tanulók száma 282 fő volt, amiből 9 fő hátrányos helyzetű tanuló.

2015. májusában a fenntartó Veszprémi Érsekség kérelmezte a működési engedély módosítását a felvehető maximális tanulólétszám tekintetében 300-ról 350 főre. A Veszprém Megyei Kormányhivatal a működési engedély módosítását engedélyezte.

Tósokberénden középiskola nem található.

Egészségügyi szolgáltatások:

Tósokberénden háziorvosi rendelő nincs. A gyermek és felnőtt háziorvosi ellátás, valamint a védőnői szolgálat a Belvárosban érhető el.

II.2.11.2.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések

A településrész identitástudatát jelzi a Tósokberéndért Egyesület aktivitása. Az Egyesület fő célja, hogy Tósokberénd település múltját, kulturális emlékeit és örökségét ápolja, környezet-, és természetvédelmi (rendszeres szemétszedési akciók), valamint ismeretterjesztő (előadások, kiállítások, hagyományőrző rendezvények szervezése) és sport tevékenységével (túrák, kerékpártúrák, gyermek és nyugdíjas tornák szervezése) Tósokberénd közösségének javát szolgálja. Az egyesület szervezésében 2011 óta minden évben megrendezésre került a TóberFeszt (nosztalgiajármű fesztivál), mely minden évben színes programokat kínál (nosztalgiajármű felvonulás és bemutató, gyermekprogramok, sport és könnyűzenei programok).

Az Egyesület egyéb programjainak a Tósokberéndi Községi Házfelújított épülete ad otthont

Az elmúlt években nemcsak a kulturális és civil programok sokasága, hanem a sportélet fellendülése is jelzik a városrész közösségének összetartó erejét. Az ötvenes évek közepén foci pályát építettek Tósokberénden az Üveggyár és az Ajkai Bányász csapatának. A hetvenes évek közepén egyik napról a másikra megszűnt a fociélet Tósokberénden: az Ajkai Bányász beköltözött a városba, az Üveggyár csapatát pedig szép csendben megszüntették az akkori pártvezérek. A kilencvenes évek közepén két lelkes fiatal úgy döntött, új labdarúgócsapatot alakítanak Ajka Kristály néven. Komoly összefogással, a Kristály Kft. segítségével szépen felújították a sporttelepüket. Az Ajka Kristály SE felújítási, beruházási munkákra pályázatot nyújtott be a TAO-pályázat keretében, amelyet sikeresen elnyert. 2015-ben a pályázaton nyert összegből nagy összefogás eredményeként több ütemben megszépült a pálya épülete és környéke: a kor igényeinek megfelelő öltözők, korszerű pályavilágítás, modern öntözőrendszer került kialakításra, valamint új fűnyíró traktor, egy digitális eredményjelző, valamint egy hangosító berendezés került beszerzésre.

II.2.11.2.6. Településszerkezet

A város nyugati településrészében leginkább a falusias és kertvárosias lakóterület a meghatározó, kiegészítve többlakásos társasházakkal a kisvárosias lakóterületeken (Szegefű utca, Széchenyi u., Nefelejcs u., Újvilág u., Mikszáth u., Úttörő-Diófa u.). Ajka teljes lakásállományának 13,3 %-a található e városrészben, a lakások nagy része 3 vagy több szobás családi ház. A városrészben a különleges területek közül két temető is található, továbbá a tervezett szabadidő központ és a szennyvíztisztító telep.

Tósokberénd több kisebb-nagyobb lakóterület-fejlesztési területtel is rendelkezik, kisvárosias beépíthetőséggel is. A lakóterületek beépülése még nem teljes, sok üres kicélt terület található az északi területen. A távlati lakóterületfejlesztés 45,5 hektáros területe rengeteg új építési telket jelent a városrészben.

A város potenciális környezetszennyező létesítményei közül szinte az összes bányászati hulladéklerakó a városrész déli és nyugati határán helyezkedik el. A vörös és szürkeiszap tározók már korántsem jelentenek akkora környezeti veszélyt, mint a 2010. októberi vörösiszap katasztrófa előtt. A zagykazetták karbantartása és rekultiválása folyamatos, és majdnem teljes.

A város veszélyes hulladéklerakói (2011-től már bányászati hulladéklerakó) Tósokberénd városrészben a belterülettől nyugatra találhatók, 10 zagyatározó kazettára elosztva. Összesen 170 hektár nagyságú területet vontak be zagyatározásra. 2002-től folyamatos a vörösiszap terek rekultivációja (szürkesalak – termőréteg – füvesítés).

A vörösiszap katasztrófát követően megkezdődött a terület kármentesítése, mely folyamán a kiömlött vörös iszapot az épen maradt kazettákra hordták. A katasztrófát követő újraindulás után a MAL Zrt. 2011 januárjában megkapta a további működéséhez szükséges egységes környezethasználati engedélyt. 2011. március 1-től a MAL Zrt. áttért a „száraz vörösiszap” technológiára, majd 2013 augusztusától szüneteltette a bauxit alapon történő termékgyártást (vörösiszap nem keletkezik a rendszerben), termékeit vásárolt hidrát feldolgozásával állította elő.

A MAL Zrt. Ajka város részére készített jelentéséből kiderül, hogy a katasztrófa után folyamatos a rekultiváció, és befejeződött a kazetták földdel való takarása, és a gátak kiépítése, megerősítése, csapadékvíz tározó építése és a monitoring rendszer (Torna patakon Kolontárnál) bővítése. A tározókban keletkező csurgalékvizek Torna patakba történő kivezetése előtti kezelésére megépült két

semlegesítő állomás és egy locsolórendszer a kiporzás lehetőségének további csökkentésére. Részletes tényfeltárás készült és az eljárás be is fejeződött a vörösiszap okozta talajvíz szennyezettség megfelelő módon történő kezelésére.

A városrész szerkezeti sajátossága az a pufferterület, amit a rendezési terv jelölt ki annak érdekében, hogy megóvja a lakosok egészségét. Ennek felülvizsgálata a következő rendezési terv kidolgozásánál lesz aktuális a megváltozott környezeti állapot és az iparterületek szerkezetváltása miatt. Több lakóterület gazdasági célú átalakításával számol a terv a vasút és a Szt. István út (7339. sz. Devecseri út) között.

Lakáshelyzet:

A városrészben a falusias és kertvárosias lakóterület a meghatározó, kiegészítve többlakásos társasházakkal. Ajka teljes lakásállományának 13,3 %-a található e városrészben, a lakások nagy része 3 vagy több szobás családi ház.

Mutató megnevezése	Ajka összesen 2011	Ajka-Tósokberénd 2011
Lakásállomány (db)	12544	1672
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	2,6	2,6
A komfort nélküli, félkomfortos és szükségülakások aránya a lakott lakásokon belül	2,1	1,9
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	8,4	2,1

A településrész funkcióit összefoglalva:

Településrész neve	Önkormányzati intézményi funkciók	Kereskedelmi-szolgáltató funkciók	Egyházi, szabadidő funkciók
Tósokberénd	Közösségi Ház, általános iskola, könyvtár, temető, tűzoltóság katasztrófavédelmi kirendeltség	posta üzemanyagtöltő állomás panzió és vendéglő	lovastanya (2 db) templom (katolikus, református, evangélikus)

II.2.11.2.7. Települési konfliktusok, problémák

Településrészi konfliktusok, problémák:

- A városrész intézményi ellátottsága viszonylag gyenge
- A város potenciális környezetszennyező létesítményei közül szinte az összes bányászati hulladéklerakó a városrész déli és nyugati határán helyezkedik el.
- A vörös- és szürkeiszap tározók – bár már nagyobb részben rekultiváltak – negatív városképi imázst jelentenek

II.2.11.3. Padragkút

Általános bemutatás:

**Központ
(alközpont)** Iparos u.

**Városrész
területe** 2795 ha

**A városrész
területe a
következő
utcákat foglalja
magában** Csékúti utca, Iparos utca, Kállai Éva utca, Márvány utca, Mikovinyi utca, Munkás utca, Padragi út, Szőlőhegyi utca, Bólyai János utca, Cseri út, Gyűrhegyi utca, Honvéd utca, Martos flóra utca, Marx károly utca, Sugár utca, Szabó Gáspár utca, Sziget utca, Szivárvány utca, Tompa Mihály utca, Tulipán utca, Vajda Péter utca, Veres Péter utca, Barátság utca, Halimbai út, Iskola utca, Kilátó utca, Kodály Zoltán utca, Málnás utca, Mester utca, Padragi út, Tavasz utca, Virágos utca, Volán utca, Zöldliget utca, Vörösteleki utca.

Padragkút a város többi részétől elkülönülve, a Padragi út mentén, hosszan elnyúlva található.

Padragkút három jól elkülöníthető településrészről áll:

1. az eredetileg bányatelepként épült Csertelepből, melyet először Padraghoz csatoltak.
2. Padragból
3. és Csékútból.

Padragkút sokáig önálló falu volt, az 1960-as években Csékút és Padrag falvak összeolvadásából alakult ki a mai Padragkút. Ezt a városrészt csatolták legkésőbb Ajka városához, 1984-ben. Padragkút a város többi részétől viszonylag jól elkülönülve, azoktól délre, a Padragi út (7309. j. Ajka-Pula összekötő út) mentén, 4 km hosszan elnyúlva fejlődött ki. Padragkút a szénbányászat hatására bányásztelepüléssé vált a 20. század közepétől, a fejlődését (újabb beépítések és szerkezet) egyértelműen a bányászat határozta meg. Ajka a szocializmus korában vált nagy jelentőségű iparvárossá és ebben nagy jelentőséget kaptak az ott található bányák. A várost a semmiből építették fel, eredetileg a helyén egy falu volt. Tipikus szocialista várost építettek, panelházakkal, tervezett utcákkal, központtal. Padrag és Ajka valamilyen szinten mindig összefüggött, a bányászok egy része a városban lakott, a városnak fontos megélhetés volt a bánya a többi ipar mellett. A kibányászott szenet az ajkai erőmű hasznosította, ezért volt szükség a vasúthálózatra is, mely azóta részben felszámolásra került.

Padragon 1938-ban kezdtek el szén után kutatni és 1941-re megindult a kitermelése. Az egyre növekvő szénkitermelés jelentős munkaerőt igényelt és sok munkást vonzott a területre az ország minden pontjáról és ezzel jelentősen megugrott a lakásigénylők száma.

A padragi bányában dolgozók 1964-ben voltak a legtöbbben, 1688 fővel. A bányászok számára munkásszállókat és telepeket építettek fel, hogy lakhatást biztosítsanak nekik.

1945 és 1965 között összesen 464 új családi ház épült fel Padragon. Csertelep is ennek keretében került megépítésre, itt az első házak 1958-ra készültek el és költözhettek be a faluban dolgozó bányászok és családjuk. Először árvízkarosultak lakhattak ezekben a házakban, de utánuk már a bánya dolgozói vehették birtokba őket.

Padragkúton község korában, volt élelmiszerbolt, húsbolt, gyógyszertár, ruházati bolt, pékség, eszpresszó, kisvendéglő, színjátszó kör, néptáncsoport, zenekar, ifjúsági klub. Amióta városrész, megszűnt a pékség, a kultúrházból varroda lett, nincs vasbolt, kisvendéglő, mozi, sportszakosztály, eladták a sporttelepet, a bányászéttermet, bezárt a büfé.

A bánya fokozatos leépülés után végül 1997-ben állt le a termeléssel teljesen. A volt dolgozók nagy része még a bánya bezárása előtt nyugdíjba vonult. Sokan voltak közöttük, akik korukhoz képest korán vonultak nyugállományba, mivel a bányában végzett minden 5 év munkáért egy év korkedvezmény járt.

A korábban 4500 lakosú település mára 3000 fős városrészre csökkent, melynek ugyan vannak a városrészben elszórva intézményei, szolgáltatásai, de igazi közösségi tér és városrészközpont a hozzá tartozó funkciókkal nincs. Az önkormányzati kerékpárút, gyalogút építések, köztéri szobor elhelyezés mellett spontán civil kezdeményezések hatására szépül a városrész, mint például a Szent Borbála bányászati emlékpark és a köztéri szobrok.

Padragkút megőrizte önálló településesszi karakterét, intézményeit (óvoda, iskola, művelődési ház, orvosi rendelő), a városrész elkülönültségét jellemzi, hogy jelenleg is működik a Művelődési Ház,

városrészben megtalálható posta, orvosi rendelő, gyógyszertár, templom, temető. Ajkán a városrészek közül egyedül álló módon, közigazgatási döntési hatáskörrel is rendelkezik, hiszen saját városrészi önkormányzata van.

II.2.11.3.1. Demográfiai helyzet

Lakónépesség:

2011-ben 2766 fő alkotta a lakónépességet, ez a szám 2001-ben még meghaladta a 3000 főt. A városrész társadalma erősen előregedő, itt az egyik legmagasabb a 60 év feletti aránya, és ebben a városrészben a legalacsonyabb az aktív korú népesség (15-59) aránya, a gyermekek aránya a lakónépességen belül pedig csak a Belvárosban alacsonyabb, mint Padragkúton.

A 2001-es és a 2011-es népszámlálási adatokat összehasonlítva a lakónépesség száma mintegy 9,3%-kal csökkent, ezen belül is a gyermekek számának csökkenésének mértéke aggasztó: míg a gyermekek száma 25%-kal csökkent, addig az aktív korúak, és az idősek száma mintegy 6 – 6%-kal csökkent.

Mutató megnevezése	Ajka-Padragkút 2001	Ajka-Padragkút 2011	Ajka összesen 2001	Ajka összesen 2011
Lakónépesség száma	3 050	2 766	31 805	29 106
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	16,3	13,4	15,7	12,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,4	61,6	65,3	62,4
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	24,3	25,1	19,0	25,4

II.2.11.3.2. Képzettség

Padragkút lakosságának képzettségi színvonala a városban a legrosszabb. Városrészi összehasonlításban Padragkúton a legalacsonyabb a felsőfokú végzettségűek aránya (mindössze 8,1%), a csupán nyolc általánost végzettek aránya pedig itt a legmagasabb (17%).

Mindazonáltal a tendenciát elemezve Padragkút képzettségi mutatói javultak a 2001-es adatokhoz képest.

Mutató megnevezése	Ajka-Padragkút 2001	Ajka-Padragkút 2011	Ajka összesen 2001	Ajka összesen 2011
Lakónépesség száma	3050	2 766	31 805	29 106
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	30,5	17,0	26,5	13,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	4,6	8,1	8,8	12,7

A KSH által települési tömbökre vonatkoztatott adatok alapján jól látszik, hogy a városrészen belül is jelentős alacsony iskolázottság jellemez több tömböt.

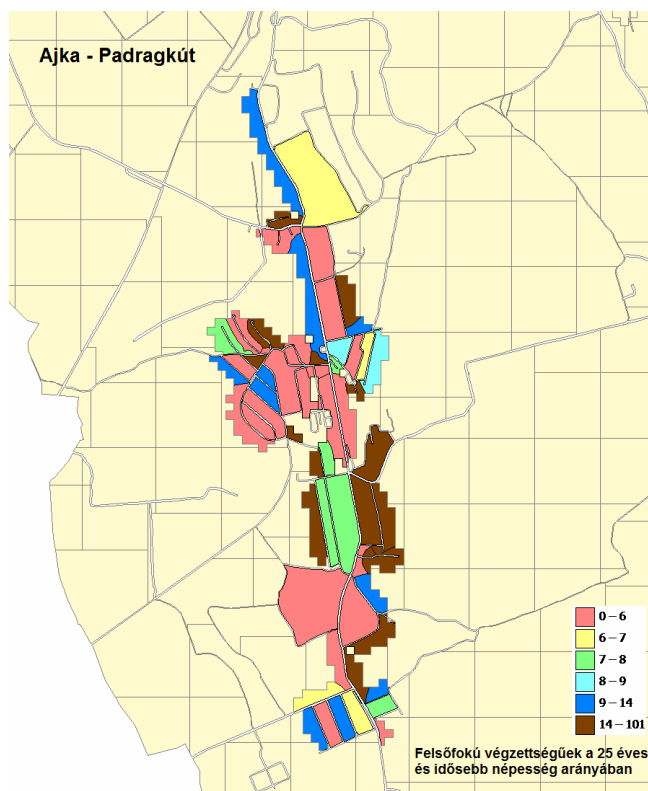
Kiemelendő Cserkút szinte, ahol a Honvéd utcában, Bólyai János utcában és a Tilipán-Sugár utcák által határolt tömbben mutatható ki a magasabb iskolázottság.

Csékút már vegyesebb képet mutat. A Padragi út keleti oldalán (Szőlőhegyi út által határolt tömbben) található lakótömb aluliskolázott.

Padrag településrészen jól elkülönült magasabb iskolázottsággal rendelkező településrész alakult ki a Tavaszi – Padragi – Zöldliget – Iskola – Padragi – Barátság utcák által határolt tömbben.

Ezen a területen található a településrész jelentős intézményei is.

A KSH adatokból az is érzékelhető, hogy az idősebb magasabb iskolázottságú és fiatalabb alacsonyabb iskolai végzettségű lakosság településrészenként elkülönül.

II.2.11.3.3. Foglalkoztatottság:

Az aktív korú népesség alacsony aránya mellett, alacsony a foglalkoztatottság aránya (59,6%), illetve magas a munkanélküliség (9,8%), valamint a tartós munkanélküliek aránya (6,4). A városrészek közötti összehasonlításban Padragkút és Bódé-Csinger foglalkoztatási mutatói a legkedvezőtlenebb. A foglalkoztatottsági mutató ugyan Bódé-Csinger városrészben kedvezőtlenebb, viszont a munkanélküliségi mutatók tekintetében Padragkúton a legmagasabb mind a munkanélküliek, mind a tartós munkanélküliek aránya. A 2001-es adatokkal összevetve csekély mértékű javulás állapítható meg Padragkút foglalkoztatottsági mutatói tekintetében.

A 2011-es foglalkoztatottsági mutatók:

Mutató megnevezése	Ajka összesen 2011	Ajka-Padragkút 2011
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	31,0	35,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	6,8	9,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	62,8	59,6
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	36,3	39,3
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	48,0	56,6
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül	52,2	55,3
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	7,5	9,8
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	4,2	6,4

Ajka részeként vizsgálva, Padragkutat kiugróan magas munkanélküliség jellemzi a város egészéhez képest, ezen belül Cserte telepén belül különösen magas a Szivárvány utca és a Gyűrhegyi utca mentén. A magas értékek oka lehet a bányák bezárása miatt megszűnt munkahelyek magas száma. Cserte telepén élők nagy része szakmával rendelkezik, ez a bányában végzett munkához elvárás is volt. Nagyarányú a szociális segélyre szorulóknak száma is, különösen a lakhatási segélyért folyamodóké. Napjainkban meghatározó ágazatként az ipar van jelen a városrészben, de Ajka egészéhez képest

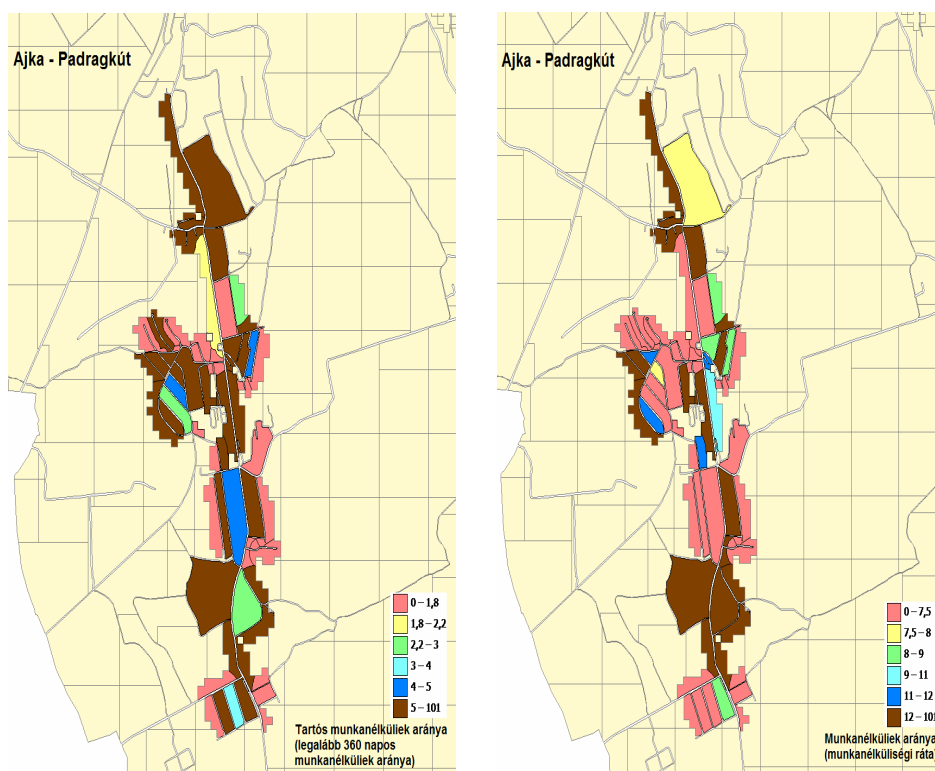
ebben a szektorban is nagyon alacsony a vállalkozások száma. Mezőgazdaságban ellenben magasabb ez szám, mint a város átlaga. A szolgáltató szektorban pedig itt a legalacsonyabb az arány a városhoz képest.

Összességében jellemző, hogy nagyon alacsony számban vannak jelen vállalkozások a városrészen, ami a munkalehetőségek alacsony számát is magával hordozza. Padragkút bizonyos szempontból Ajkának a legnagyobb mértékben különálló, önálló településrésze, másrésztől ez a legelmaradottabb terület. Az Ajkával való egyesítés után voltak próbálkozások az elszakadásra is, de mára ez lehetetlenné vált.

A két KSH adattérképen jól érzékelhető, hogy a még aktív korú, de alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők telepszerű lakóközösségeket alkotva található meg a Csékút északi részén és Padrag, Pagragi út – Vörösteleki út és térségében.

Kiemelten magas a hátrányos helyzetű gyermekeket nevelő családok száma az Iparos utca, Padragi utca, Munkás utca területein. Itt a legmagasabb a munkanélküliek aránya, a 8. általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma.

A munkanélküliség helyzetét az alacsony képzettségi szint és a rossz tömegközlekedés Ajka városközpont, ipartelep irányába erősíti.

II.2.11.3.4. Szociális helyzet

A városrész szociális helyzete, a város többi részéhez viszonyítva, nagyon alacsony, a 100 foglalkoztatottra jutó inaktív keresők, illetve támogatásból élők aránya itt a legmagasabb.

A hátrányos helyzetű, rossz szociális körülmények között élő gyermekes családok zömében Padragkúton, valamint Bódé-Csinger városrészekben élnek.

A legfőbb szociális támogatások is jellemzőek a területre, azok mindegyike megközelíti, vagy meghaladja a város egészét jellemző értékeket.

Szociális intézmények:

Hajléktalan Személyek Átmeneti Szállása:

16 férőhelyen biztosít bentlakásos átmeneti elhelyezést hajléktalanok számára. Éjszakai pihenés, fürdési, mosási, ételmelegítési lehetőség, továbblépésben való segítség biztosított. A hajléktalanok elhelyezése 4 ágyas szobákban biztosított. Szociális munkás és szociális asszisztens napi 8 órában ad ügyeletet, hozzájuk fordulhatnak a rászorulóknak mentális segítségért, egyéni esetkezelésért, szociális ügyintézésért. A hajléktalanok 6300 Ft/hó, 220 Ft/nap díjazásért vehetik a szállás szolgáltatásait igénybe.

Ajkán ezenkívül Tósokberénden működik hajléktalan szállás alapítványi fenntartásban. Az ajkai férőhelyek számát tekintve összesen 26 fő ellátására van kapacitás, azonban a férőhelykapacitás nem képes sem a helyi, sem a térségi igényeket kielégíteni (mintegy 39-re becsülik a hajléktalanok számát Ajkán). További probléma az átmeneti elhelyezés, és munkahely hiányában nem képesek kilábalni a lakhatási problémáikból.

Családok Átmeneti Otthona:

A városrészben 2009-től működik a Családok Átmeneti Otthona (CSÁO), a Padragi utcában, a volt Turul Vendéglő és Panzió helyén. Az intézmény lakói nem rendelkeznek állandó bejelentett lakcímmel, így a statisztikában sem jelennek meg.

A CSÁO kapacitása kezdetben összesen 10 család, ami 40 fő befogadására volt alkalmas, az évek során 80 férőhelyessé bővült. Az intézmény a Segítséggel Könnyebb Alapítvány fenntartásában működik, és elsősorban Ajka és térségéből, szükség esetén az ország egész területéről fogadja rászoruló családokat. Az intézménybe nemritkán a keleti, északkeleti megyékből érkeznek 5-12 gyermeket nevelő, többszörösen hátrányos helyzetű, deprivált családok. A lakók életét család-és szakdolgozók segítik (pl. pszichológiai és életviteli tanácsadással, jogi tanácsadással, ügyintézésrel). A lakók egy és kétszobás, fürdőszobás, bútorozott apartmanokban élhetnek, csekély havi összegért. A szálláson a családok egy évig maradhatnak. Komoly probléma, hogy a lakók többsége munkanélküli, így az egy év letelte után sem sikerül nekik kilábalniuk a lakhatási problémáikból: így többen vándorcsaládként továbbállnak az ország hasonló típusú intézményeibe. Az intézmény kapacitása sajnos az igényeket már nem képes kielégíteni, azért szükség volna az otthon további bővítésére is. Ugyanakkor az otthon a városrész lakóközössége szempontjából jelentős terhet, konfliktust okoznak.

Idősek Klubja:

Az intézményt a Szociális Szolgáltató és Gondozási Központ működteti. Az intézmény a Hajléktalan Személyek Átmeneti Szállásán működik, 50 férőhelyen biztosít lehetőséget napközbeni tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatokra, az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére azoknak, akik lakásukon élnek. A szolgáltatások igénybevétele ingyenes. Az Idősek Klubjának kihasználtsága 100%-os

Oktatás:

Intézménynév	Cím	Férőhelyszám (fő)		2014/15-ös tanévben beíratott		Hátrányos helyzetű gyermekek (fő)	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (fő)
				2014. október 1.	2014. december 31.		
		Alapító okiratban	Működő csoportokban			2014. október 1.	2014. december 31.
Ajka Városi Óvoda – Szivárvány Óvoda	Ajka-Padragkút, Padragi u. 198.	75	50	43	40	10/1	11/1

Ajkán a legtöbb óvoda 90% feletti kihasználtsággal működik, de a Szivárvány Óvodában 2014. december 31-én csak 80% volt a kihasználtság. A Padragkúti Szivárvány óvodába járnak a Családok Átmeneti Otthonában élő hátrányos helyzetű gyermekek is. Több család inkább Halimbára hordja óvodába a gyerekeit a hátrányos sorsú, hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedési problémái miatt kialakuló konfliktusok miatt.

Általános Iskola: Fekete István - Vörösmarty Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakközépiskola egyik épülete található Padragkúton (Ajka-Padragkút Iskola u. 30.). Az intézmény a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ – Ajkai Tankerület fenntartásába került 2013. január 1-től, működtetője az önkormányzat. A Padragkúton található Iskola utcai intézmény férőhelyeinek száma 208 fő, általános iskola alsó és felső tagozata működik a Padragkúti intézményrészben, 8 tanulócsoporthal. A diákok többsége hátrányos helyzetű családokból származik, így az intézmény pedagógiai programjában megfogalmazódik a hátrányos helyzetű tanulók, illetve a sajátos nevelési igényű tanulók integrációjának felvállalása (differenciálás, egyéni fejlesztő módszerek alkalmazása a tanításban, pályaaorientáció kiemelten való kezelése, gyógytestnevelés, fejlesztőpedagógia). Padragkúton középiskola nem található.

Egészségügyi szolgáltatások:

Ajkán Padragkút az egyedüli városrész, ahol a körzeti háziorvosi ellátás helyben, a városrészben elérhető, a Vöröstelki utcában. A többi városrész esetében a lakosokat a városközpontban látják el, 12 háziorvosi körzetre osztva Ajka területét. Továbbá a Fekete István - Vörösmarty Mihály Általános Iskolában iskola-egészségügyi ellátás elérhető az iskolavédőnői körzetben alkalmazott védőnővel.

II.2.11.3.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések

Ajkán nagyon erős a civil szervezetek jelenléte, és az ő általuk szervezett programok, rendezvények igen népszerűek. A városrészben is több civil szervezet működik, legtöbb civil szerveződést a bányász múlt, illetve a településrészhez fűződő identitástudat erősíti. Jelenleg is működő civil szervezetek pl. az *Ajkai Bányász Kulturális Egyesület*, a *Civil Fórum Padragkútért Egyesület*, a *Csékút Baráti Kör*, *Csékúti Hegyért Egyesület*, *Padragi Bányász Hagyományőrző Kör*.

A városrészben a nyugdíjas klubok működése jelzi a bányászok még mindig erős helyi identitástudatát, illetve közösségi életre való igényét. Két nyugdíjas klub is működik a városrészben: „Jószerecsét” Nyugdíjas Klub, illetve a Nyugdíjas Baráti Kör.

A sportélet területén is működik civil szervezet: Az SK Ajka-Padragkút Sportegyesület 1999-ben alakult, és a volt Padragkúti Bányász SE sportlétesítményének felvásárlásával és felújításával élhető környezetet alakított ki (tornacsarnok illetve konditerem kialakításával és a futballpálya megújításával) a sportolni vágyó fiatalok számára.

Az egyházközségek közül a Padragkúti Evangélikus Gyülekezet, és a Padragkúti Református Egyházközség említhető meg.

A Nagy László Városi Könyvtár és Szabadidő Központ (VMK) látja el az ajkai közművelődés kiszolgáltatását. A VMK egyik tagintézménye az Iparos utcában található Padragkúti Művelődési Ház. A pezsgő közösségi és civil életnek köszönhetően a Művelődési Házban falunapokat, könnyűzenei koncerteket, családi-gyermek rendezvényeket, táncos rendezvényeket tartanak. A padragkúti Művelődési Ház rekonstrukciója az Önkormányzat fejlesztési elképzelései között szerepel, melynek kivitelezése több ütemben valósulna meg.

A helyi közösségről kérdőíves felmérés készült, az eredményeket „A csertelepi bányászkolónia” átalakulása” c. tanulmány tartalmazza. A tanulmányból egyértelműen kiderül, hogy amíg a bánya működött, egy zárt, erős helyi identitástudatú, összetartó közösség működött a telepen, amely azonban a bánya bezárása óta felbomlott. A bánya bezárása óta a közösség nagymértékben átalakult, a régi bányászcsaládok leszármazottjai elköltöztek (elköltöznek) a telepről, az újonnan odaköltözők már nem ismerik olyan jól a helyben lakókat. Összetartásról sem beszélhetünk többé, mivel a közösen végzett munka, mint összetartó erő már nem létezik. Az újonnan odaköltözők számára pedig ez a régi, összetartó közösség ismeretlen és kérdés, hogy ők hogyan látják az életet a városrészben.

A bánya bezárásával párhuzamosan – mely több, mint 20 évig húzódott – a településrészen megfigyelhető egy lassú lakosságcsere. Az újonnan beköltözők nyugodt, falusias környezetre vágytak, alacsony ingatlanárakkal. Ebből adódóan jelentős részük nyugdíjas éveit tölti, akiknek már nincs szükségük munkalehetőségekre. A bánya bezárása óta a fiatalabb korosztály jórészt azon indokkal költözött a telepre, mivel házat örökölt.

Jellemző, hogy bár vannak még napjainkban is újonnan beköltözők, de a társadalom alapvetően elöregedő. A középkorúak, illetve a fiatalok számára nem nyújt megfelelő szolgáltatásokat, ezért legtöbben elköltöznek.

A közösségi élet, a biztonság és az összetartás megítéléséről egyértelműen megoszlik az újonnan betelepülők és a régi bányászok véleménye: a közösségi életben a bányászok vesznek részt leggyakrabban, számukra még fontos a régi kapcsolatok ápolása. Közülük sokan tesznek azért is, hogy egy összetartó közösség jöjjön újra létre a telepen lakók között. Van ugyan valamiféle összetartás és közösségi élet, de ez leginkább a bányászokra jellemző és mondhatjuk, hogy eltűnőben van.

II.2.11.3.6. Településszerkezet

Padragkút helyezkedik el legtávolabb a központtól, és szerkezetét tekintve a legösszetettebb, sok alulhasznosított területtel. Sajátos szerkezeti adottságot jelentenek a rehabilitált bányaterületek bel- és külterületen (külszíni- és mélyművelési bányák, tárók, aknák, meddőhányók).

Csékút és Padrag határán, az egykori két falu között helyezkedik el a padragi bánya barnamezős területe (Táncsics és Hunyadi akna), valamint itt helyezkedett el a Csékút-Padrag vasútállomás. Padragkút északi részén még megtalálható az ipari vasút területe, mely az ajkai ipari üzemek és a bánya között biztosította a kapcsolatot és itt ágazott el a halimbai szakasz is. A padragi vasúti hálózatot 2006-ban elbontották. A bányászati tevékenység hátrahagyott létesítményei központi belterületi helyen helyezkednek el. Ez a centrális elhelyezkedés, és a nagy beépítetlen, fejlesztésre váró terület jó adottságokat jelent egy hiányzó padragkúti központ létrehozására. Erre vonatkozóan 2014-ben kezdeményezte a város a rendezési terv módosítását.

Ajkán elsőként a Padragi bányát zárták be. A bánya támvájtó műhelyének telephelyét 1994-ben a hidraulikus szerkezetekkel foglalkozó Padex Kft. vette meg. A cég számos bányalétesítményt felvásárolt, fénykorában, de ma ezek egy része újra kiürült, ismét barnamezővé vált.

A városrész jellegzetes épületei közé sorolható a volt padragi bánya területén megmaradt fürdőépület, és a mellette álló magas kémény, valamint a volt irodaház családok átmeneti otthonának átépített 3 szintes társasháza. A Padragi út túloldalán található a 2 szintes, 6 lakásos bányász társasházak épületsora, üzemén kívüli szeméttlerakó. Több olyan bányászati emlék is található a városrészben, melyek újrahásznosítására lenne szükség.

Csertelep elhelyezkedésében gyakorlatilag külön áll Padragtól, egy fizikailag jól körülhatárolható területről beszélhetünk. A telep egyetlen megközelíthetősége Padragkút felől van, egyetlen úton keresztül, itt közlekedik a busz is. A telep nem egy ütemben lett felépítve, és a házak típusai is eltérőek és ez alapján különböző területekre tagolható. Felépítésében annak ellenére, hogy tervezett település és az utcák nagy része párhuzamos, nem jellemzi négyzetes utcahálózat vagy túlzottan egyenes vonalak. Hangulatában inkább egy kis falura emlékeztet, mint egy szigorú vonalak mentén tervezett munkás lakótelepre. A központban ma buszmegálló, játszótér található, a kis bolt és a presszó megmaradt, de az iskola és óvoda már nem működik oktatási intézményként, az iskolában csökkent munkaképességűekkel foglalkoznak, az óvoda pedig magánkézbe került.

Padragkút térségi jelentőségű kereskedelmi-szolgáltató funkcióval és intézménnyel nem rendelkezik. Általában kisvállalkozások és a helyi lakosság ellátást szolgáló kisebb üzletek és intézmények találhatók a városrészben: posta, gyógyszertár, kisebb élelmiszerüzletek.

A városrész közlekedési kapcsolatai kielégítőek, megépült a városrészi kerékpárút.

Ingtatlanállomány:

Padragkút nagyrészt kertvárosias és falusias lakóterületből épül fel. A családi házas beépítésnek köszönhetően laza szerkezetű, a lakások száma alig haladja meg az ezret, ezeknek pedig közel azonos hányada 2, illetve 3 vagy több szobás. Az 1 szobás lakások aránya alacsonyabb, mint a város egészére jellemző érték. A padragkúti városrészben kiugróan magas a komfort nélküli lakások száma, arányaiban a városban itt a legmagasabb. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya Padragkúton jelentősen meghaladja a városi átlagot. Ezek a lakások a volt bányászok számára alacsony komfortfokozattal épültek. Továbbá itt a legnagyobb az önkormányzati tulajdonú lakások aránya is. A kertvárosias szövetbe ékelődve találhatók társasházak a Padragi út mentén és gazdasági területek a volt bányák területén, melyek egy része hasznosításra került különböző vállalkozások révén.

Mutató megnevezése	Ajka összesen	Ajka-Padragkút
Lakásállomány (db)	12544	1132
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	2,6	5,3
A komfort nélküli, félkomfortos és szükségülakások aránya a lakott lakásokon belül	2,1	3,6
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	8,4	4,6

A településrész funkcióit összefoglalva:

Településrész neve	Önkormányzati intézményi funkciók	Kereskedelmi-szolgáltató funkciók	Egyházi, szabadidő funkciók
Padragkút	óvoda, általános iskola, művelődési ház, körzeti orvos, temető, idősek klubja, hajléktalan szálló, családok átmeneti otthona	posta gyógyszertár élelmiszer üzletek	templomok (római katolikus, református, evangélikus)

II.2.11.3.7. Települési konfliktusok, problémák

Településrészi konfliktusok, problémák:

- Jelentős mértékű az előregedés folyamata
- Alacsony a foglalkoztatottak aránya, magas a munkanélküliek és a tartós munkanélküliek aránya
- Alacsony az iskolázottság: alacsony a felsőfokú végzettségűek aránya, magas a 8 általános iskolát végzettek aránya
- Városrész szociális helyzete nagyon alacsony
- konfliktushelyzet alakult ki az egyes társadalmi szinten elkülönült települési egységek lakó között. CSÁO, hajléktalan szálló lakói, a leszakadó társadalmi rétegek és a településen állandó lakosként élők közötti feszültség markánsan érzékelhető
- Mind a CSÁO, mind a Hajléktalan Személyek Átmentő Otthona túlzsúfolt, a bent lakók nem képesek a lakhatási nehézségekből kilábalni.
- vállalkozások száma alacsony, munkalehetőségek a városrészben beszűkültek
- Padragkúti városrész központ hiánya
- Közösségi tér, közpark, a szabadidős, rekreációs zöldfelületek hiánya
- Alulhasznosított közterületek
- Alacsony komfortfokozatú lakóépületek
- Alulhasznosított barnamezős területek, üres, romos gyárépületek

II.2.11.4. Bódé

Általános bemutatás:

Központ (alközpont)	Dózsa Gy. u. - Bartók Béla u.
Városrész területe	1306 ha
A városrész területe a következő utcákat foglalja magában	Ady Endre utca, Árpád utca, Bessenyei utca, Bogáncs utca, Csille utca, Csingeri út 2 páros házszámok, Csingeri út 7 páratlan házszámok, Dankó Pista utca, Élmunkás telep, Jószerencsét utca, Kandó Kálmán lakótelep, Kele utca, Kölcsey Ferenc utca, Löwey Sándor utca, Lutra utca, Martinovics utca, Pálmajor, Partizán utca, Somogyi Béla utca, Váralja utca, Akácos utca, Bartók Béla utca, Bóday Gábor utca, Dózsa György utca, Fenyő utca, Hámán Kató utca, Jókai Mór utca, Köztársaság utca, Mező utca, Molnár Gábor utca, Ságvári Endre utca, Timföldgyári út, Zagyter, MÁV lakótelep.

Bódé városrész jelentős hányada a Budapest-Székesfehérvár-Szombathely 20. sz. vasúti fővonalról délre terül el Padragkút és Csingervölgy városrészek határáig; a vasúttól északra a Gyár utca-Petőfi utca, Iszaptároló által határolt ipari terület is e településrészhez tartozik. A városrész központi területe a Dózsa György utca - Bartók Béla utca és azok környezete. A városrész szerkezetében jelentős szerepet játszik a vasúti fővonal és a hasznosítatlan iparvasút nyomvonala. A két vasútvonal között terül el a város jelentős nehézipari területe (Hőerőmű, Szénosztályozó, alumínium és timföldgyár, a Le Belier Formaöntöde Zrt.). Bódé területének nagyobb részét a volt timföldgyár és az erőmű foglalja el, és itt található az egykori szénosztályozó jelenleg hasznosítatlan területe. A hatalmas kiterjedésű ipari rozsdaovezet teljes körű rehabilitációja meghaladja a város lehetőségeit.

A városrészen belül többnyire a falusias jellegű lakóövezet a jellemző, a hőerőmű szomszédságában található Kandó Kálmán lakótelep társasházai és a MÁV lakótelep kivételével. A két lakótelep az iparosítás korszakára jellemző tömeges lakásépítés példái. A MÁV Lakótelep a vasútállomás szomszédságában található, attól a vasútvonal választja el. A MÁV lakótelep a szerkezeti tervben erdőterületbe van sorolva. Bódé észak-keleti dombos részén családiházak kertvárosias lakóterületek jellemzők, ahol a rendezési terv bővítési lehetőséget is ad. Ugyanígy a falusias lakóterület új beépítésre szánt területei Nagy Peres dűlőnél hosszú távra biztosítják az új építési telkeket. Bódén kevés a zöldterület, és a rekreációs terület. Bódé sportpályája használaton kívül van, az itt lakók életminőségének javítására újjahasznosítása indokolt lenne. A városrész kevés intézménye közül kiemelendő a Szent-Györgyi-Albert Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium, az oktatási intézmény térségi jelentősége miatt. Bódé fejletlenebb intézményhálózattal és szolgáltatásokkal rendelkezik, mivel megközelíthetősége nehezebb, úthálózata is fejletlenebb. A vállalkozások betelepülésének elmaradását a 8-as főúttól való távolságuk is magyarázza.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia Bódé területén 3 akcióterületet jelöl ki. Az akcióterületeken az elindult szlömösödést kívánja megállítani az önkormányzat szociális rehabilitációs program elindításával. A szociális rehabilitáció kívül városrehabilitációt és városképjavítást (vízrendezés, kerékpárút megvalósítás városközpont – Csinger irányába), illetve környezet- és tájrehabilitációt nevesít célként az ITS. Továbbá a hiányzó alközponti funkciók kialakítása a terület lakosságának régi elvárása.

Bódé északi részén a II. világháború előtt bolgárkertészet működött. A területet jelenleg egy sportegyesület használja. A jó adottságú területen a kertészeti kultúra újjahonosítását kívánja az önkormányzat támogatni pl. közösségi (hobby) kertészet formájában, oktatási és foglalkoztatási céllal is.

II.2.11.4.1. Demográfiai helyzet

Lakónépesség:

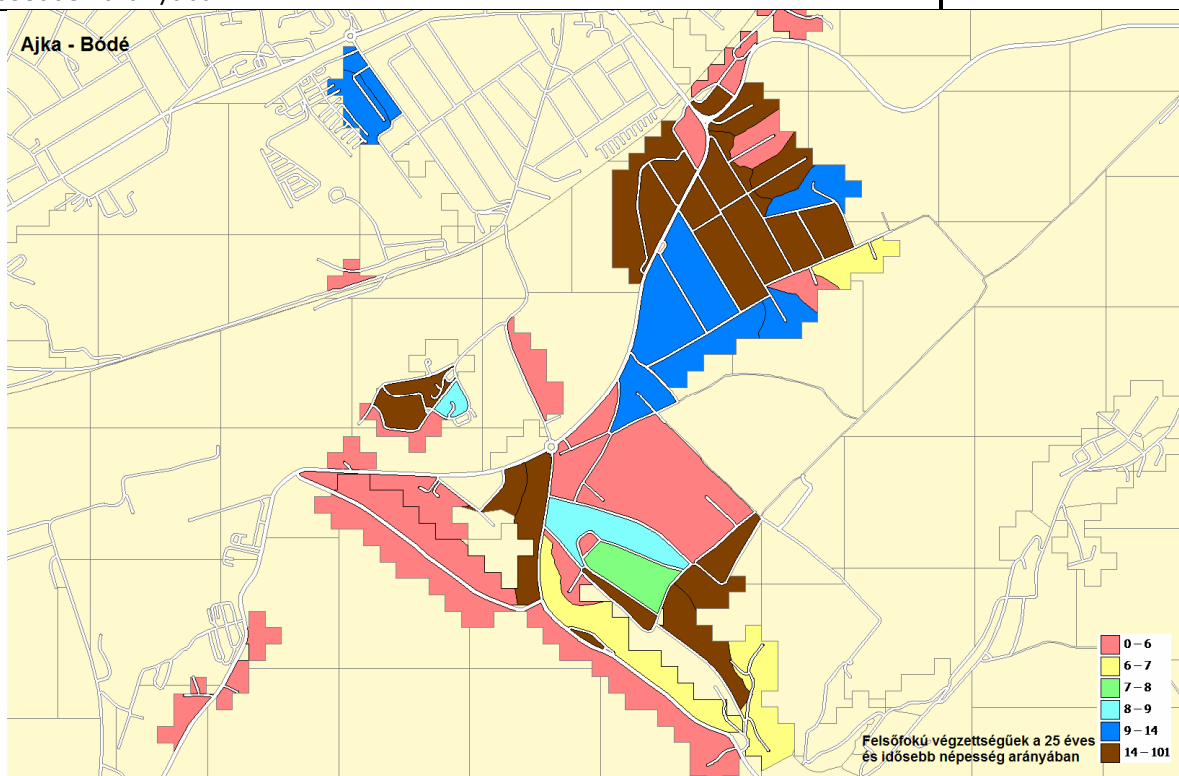
A városrész korösszetétele viszonylag kedvező városi viszonylatban: itt az egyik legmagasabb a 0-14 évesek aránya, és viszonylag alacsonynak mondható a 60 évnél idősebbek évesek aránya. A tendenciák elemzésénél figyelembe kell venni, hogy a 2001-es és a 2011-es adatok Csingervölgygel összevetve szerepelnek. Bódé-Csinger lakossága a 10 év viszonylatában csökkenő tendenciát mutat, a lakosságszám 10%-kal csökkent, valamint a 2001-hez képest a lakosság korösszetétele kedvezőtlen irányba mozdult el. A gyermekek aránya 19%-ról mintegy 14%-ra csökkent, ez az jelenti, hogy mintegy 33%-kal csökkent a gyermekek száma (549-ről 366-ra). Az aktív korúak aránya nőtt (59,7%-ról 62,61%-ra), viszont a számuk csökkent (1725-ről 1640-re). Az idősek aránya nőtt, ami az idősek számának stagnálást jelenti.

Mutató megnevezése	Bódé-Csinger 2001	Bódé-Csinger 2011	Ebből Bódé 2011	Ajka összesen 2001	Ajka összesen 2011
Lakónépesség száma	2889	2619	2135	31805	29106
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	19,0	13,97	13,9	15,7	12,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,7	62,61	62,3	65,3	62,4
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	21,3	23,41	23,8	19,0	25,4

II.2.11.4.2. Képzettség

A képzettségi mutatók átlagosnak tekinthetők ajkai viszonylatban. Bódé-Csinger (itt is összevontan szerepelnek a mutatók Csingerrel) képzettségi mutatóiban jelentős javulás állt be a 2001-es adatokhoz képest: 32,7%-ról 15,21%-ra csökkent a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya, míg a felsőfokú végzettségűek aránya nőtt (6%-ról mintegy 11%-ra).

Mutató megnevezése	Bódé-Csinger 2001	Bódé-Csinger 2011	Ebből Bódé 2011	Ajka összesen 2001	Ajka összesen 2011
Lakónépesség száma	2889	2619	2135	31805	29106
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	32,7	15,21	13,4	26,5	13,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	6,0	10,97	12,0	8,8	12,7

Elsősorban bizonyos tömbökre jellemző a felsőfokú végzettségűek magasabb aránya: A Csingeri u. északi felében, az Ady Endre u. – Csingeri u. által határolt tömbökben, a Somogyi Béla, Árpád u., Besenyei u., bogáncs u. által határolt tömbökben, a Bartók Béla u. és a tímőföldgyár utca által határolt tömbben.

II.2.11.4.3. Foglalkoztatottság

A városrész foglalkoztatottainak aránya (59,2%) alig marad el a városi átlagtól. A munkanélküliek aránya, illetve a tartós munkanélküliek aránya viszont meghaladja a városi átlagot. Mindhárom mutató tekintetében, csak Padragkút és Csingervölgy városrészekben rosszabbak a foglalkoztatottsági mutatók. A foglalkoztatottsági mutatók közül „a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül” azonban Bódén a legrosszabb az ajkai városrészek közül.

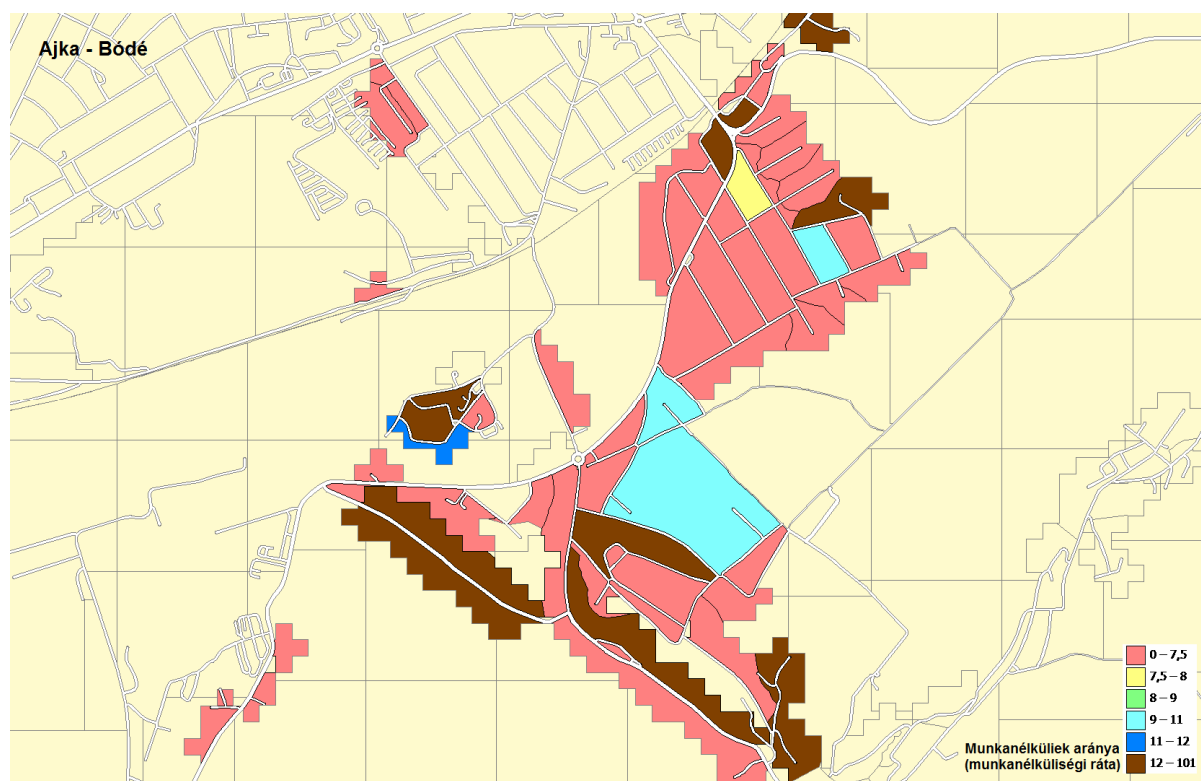
A 2001-es és a 2011-es foglalkoztatottsági mutatókat összehasonlítva megállapítható, hogy a városrész foglalkoztatottsági helyzete javult: csökkent a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya, valamint nőtt a foglalkoztatottak aránya.

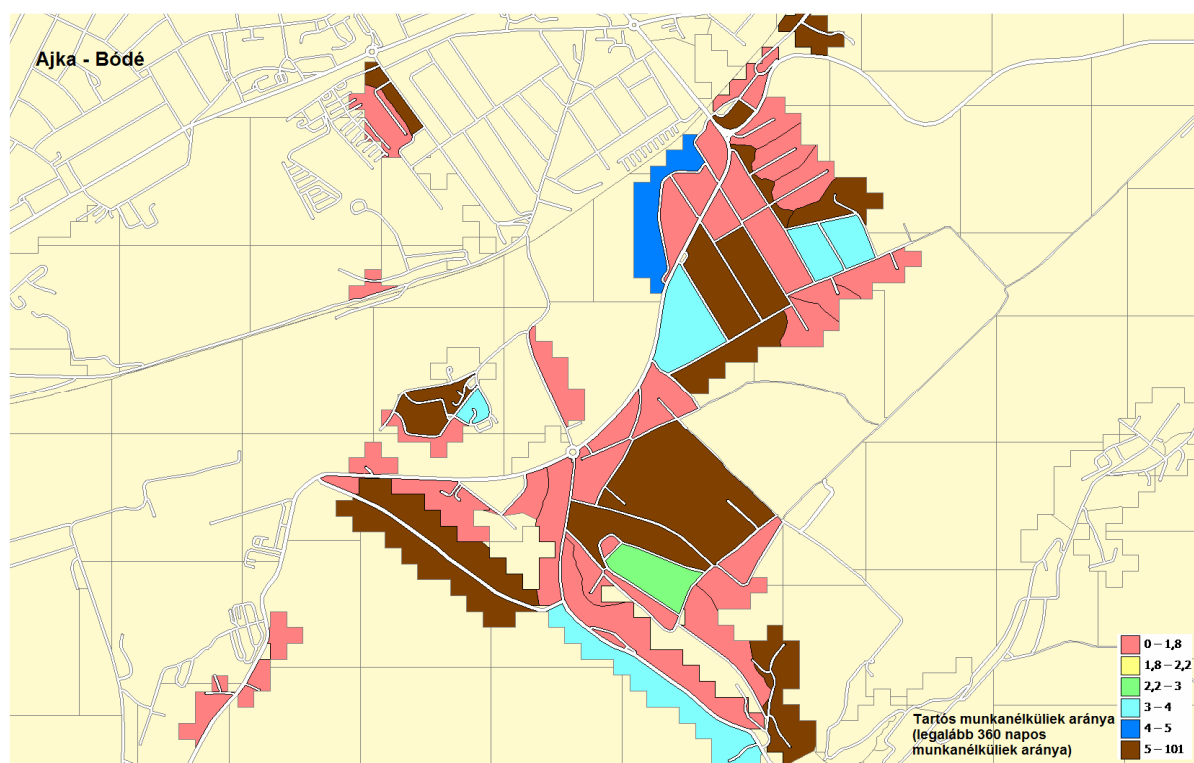
A 2011-es foglalkoztatottsági mutatók:

Mutató megnevezése	Ajka összesen 2011	Ajka-Bódé 2011
Lakónépesség száma	29106	2135
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	31,0	35,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	6,8	8,0
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	62,8	59,2
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	36,3	35,8
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	48,0	49,0
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül	52,2	55,9
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	7,5	7,9
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	4,2	4,5

A KSH által települési tömbökre vonatkoztatott adatok alapján magas munkanélküliség a Dózsa György utca, illetve a Bartók Béla utca menti területekre, valamint a MÁV-lakótelep egyes tömbjeire, valamint a Kandó Kálmán lakótelep tömbjeire jellemző. A két adattérkép összevetéséből kiderül, hogy a városrész magas munkanélküliségű területeit a tartós munkanélküliség is sújtja.

Az ITS nevesíti azokat a szegregátum-gyanús területeket, ahol az átlagosnál magasabb a munkanélküliek és a segélyből élők aránya, valamint alacsony komfortfokozatú lakások aránya. A szegregátum gyanús területek közé sorolja a városrészben a Dózsa György u. menti lakóházakat, valamint a Bartók Béla u. – Köztársaság u. által határolt lakótömböt.

II.2.11.4.4. Szociális helyzet, szociális intézmények

A városrész szociális helyzete a város többi részéhez viszonyítva alacsony. Magas az inaktív keresők, és a támogatásból élők aránya.

Oktatás

Bódén bölcsőde, óvoda, általános iskola nem található, ez részben a Belváros közelségével is indokolható.

Bódén található viszont az alapítványi fenntartású Szent György Albert Szakközépiskola, szakiskola és Kollégium.

Intézménynév	Cím	Fenntartó	Férőhely- kapacitás	2014/15-ös tanévben beíratott tanulók száma	HH/H HH tanul ók szám a	Képzési profil
Szent-Györgyi Albert Szakközépiskola, Szakiskola Kollégium	Ajka, Kandó és ltp.4.	„Szent- Györgyi Albert Szakközépisk oláért” Alapítvány	700 + 50 + 54	714	-	egészségügy, szociális terület, oktatás, vendéglátás-turisztika, közszolgálat

A Kandó Kálmán lakótelepi épület a főépület 700 férőhellyel, de ezen kívül az iskola rendelkezik telephellyel a Belvárosban a Gárdonyi Géza utcában is (54 férőhely), illetve a Sport utcában is (50 férőhely).

Egészségügyi szolgáltatások

Bódén háziorvosi rendelő nincs. A gyermek és felnőtt háziorvosi ellátás, valamint a védőnői szolgálat a Belvárosban érhető el.

II.2.11.4.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések:

A „Bódéért Hagyományörző Egyesület” Bódé városrészének jelenlegi lakóiból, és bódéi identitású emberekből álló közösség. Az alapító tagok a 90-es évektől baráti körben a településrész helytörténetével, helyi értékmegőrzéssel foglalkoztak, majd 2004-ben létrehozták „Bódéért Hagyományörző Egyesület”-et. Az Egyesület kezdeményezésére jött létre Bódé központjában a Hősi Emlékmű és park, közreműködésével jelentek meg a településrészről szóló helytörténeti munkák, kiadványok, könyvek. Az egyesület szervezésében állandó és időszakos kiállításokat tartanak, valamint újjáélesztették a „Bódéi Napok” keretein belül a bódéi búcsút.

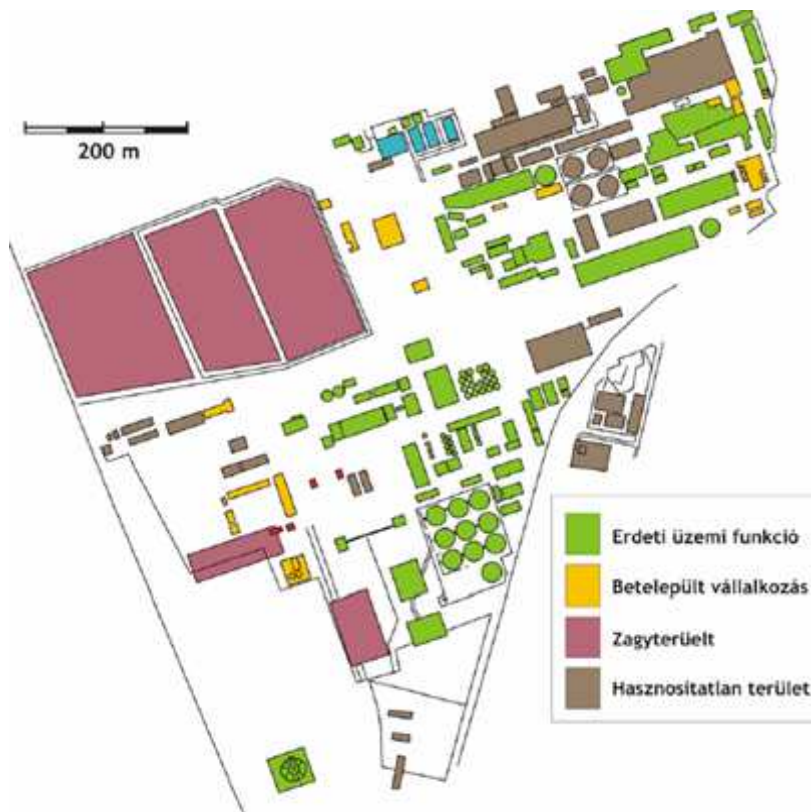
Bódén a volt iskola épületében jelenleg a Civil Községi Ház működik, de a civil szervezetek tevékenysége korántsem tekinthető annyira aktívnak, mint más településrészekben.

II.2.11.4.6. Településszerkezet:

Bódé területének nagyobb részét a volt timföldgyár és az erőmű foglalja el, és itt található az egykori szénosztályozó jelenleg hasznosítatlan területe. A városképet erőteljesen befolyásolja a nagy kiterjedésű, ipari barnamezők megléte, mely alulhasznosított épületállományaival, használaton kívül vasúti nyomvonalával, valamint a bányászathoz és a hőerőműhez köthető létesítmények rekultivációja révén nemcsak környezeti, hanem településfejlesztési problémákat is felvet.

A MAL Zrt. ajkai telephelye, vagyis az egykori alumíniumkombinát épületegyüttese kiterjedt és összetett problémát jelent. A telephely közel 70 hektáron fekszik, mely a város teljes belterületének közel 3%-át teszi ki, megközelítőleg annyit, mint a teljes zöldfelületi rendszer. A gyárban az egykor meghatározó jelentőségű kohászati tevékenység 2006-ban megszűnt, 2013-ban az üzemi épületek összes beépített alapterületének megközelítőleg 40%-a kihasználatlanul áll.¹ További 5% körüli alapterületet ma már kisebb, a MAL tevékenységéhez általában sok szállal kötődő vállalkozások hasznosítanak. Ez településfejlesztési szempontból sajátos problémát jelent. Az alulhasznosítottság kétségtelen, a leépülés hosszú távon visszafordíthatatlan, az eredeti ipari funkció megszűnésével a terület rehabilitációja hatalmas (reménytelen) feladatokat támaszt. Területe a város teljes – kiterjedt területének 3%-át teszi ki, megközelítőleg annyit, mint a teljes zöldfelületi rendszer.

A MAL Zrt. 2013. február 27-től felszámolás alatt állt, majd 2014 év végén az ajkai üzem technológiai berendezéseit egy projekt cég, az IC Profil Kft. vásárolta meg. A cég a teljes ajkai vertikumra adott be ajánlatot, a tervek szerint az ajkai gyártelep közvetlenül és közvetve 500 ember foglalkoztatását teszi lehetővé.

Kapun belüli barnamezők a MAL Zrt. telephelyén: az üzemi épületek hasznosítottsága 2012 tavaszán. Forrás: Sóskuti Zs. felmérése és szerkesztése

A szénbányászat központi üzemegysége volt a város centrumában fekvő, 1959-ben megnyitott központi szénosztályozó. Fénykorában az ország legkorszerűbb ilyen üzemeként került a köztudatba, mely három bánya csillepályán érkező szenét dolgozta fel, öt vágánnyal, vasúti rakodóval, óriási élőmunka igényrel (közel 500 fő). Feladatköre a beérkező szén minőség szerinti osztályozása, az erőmű számára ennek megőrlése és továbbítása volt, mely körülbelül napi 200-500 vagonnyi, közvetlenül átadott nyersanyagmennyiséget jelentett (Horváth K. 2011). Ezen közvetlen kapcsolat miatt épült meg az erőműbe vezető szalaghíd, mely ma is áll. Tipikusan olyan létesítmény, amely specialitása miatt szinte hasznosíthatatlan, elbontását viszont különböző tényezők akadályozzák: nemcsak a masszív vasbeton szerkezet, hanem az a tény is, hogy a vasúti pályához igen közel helyezkedik el, és a bontás alatt teljes vágányzár, de minimum feszültségmentesítésre volna szükség.

Ez jelentős mértékben vetne fel plusz költségeket, amelyeket a tulajdonos (Bakonyi Erőmű Zrt.) egyelőre nem kíván vállalni.

Az önkormányzat a napjainkban immár használaton kívüli, országos jelentőséggel bíró ipari építészeti emléket városképi, várostörténeti szempontból megőrzendőek értéknek minősíti. Tervezett lehetséges fejlesztési elképzelésként az egykori szénosztályozó területén közösségi központ (ifjúsági- és

¹ Pirisi G. – Sóskuti Zs.: Egy zsugorodó ipari kisváros: a gazdasági szerkezetváltás településszerkezeti hatásai Ajkán, 2013.

sportbázis) létrehozásának igénye merült fel „Pók” néven. A fejlesztések megvalósíthatósága azonban a ráfordítandó források és a várható megtérülés miatt bizonytalan.

Az ajkai hőerőmű az elmúlt években jelentős technológia-váltáson ment keresztül, 2003-as átalakítását követően alkalmassá vált a biomassza fogadására, tárolására és előkészítésére, tüzelésére. Bár működési rendszerei és beszerzési forrásai is átalakultak, az erőművi területen folytatott területhasználat jelentős mértékben nem változott. Az erőmű együttes megközelítőleg 27 hektáron helyezkedik el, és tekintve, hogy többek között az ajkai távfűtési rendszert – és ez által a teljes városi rendszer mintegy négyötödét – is ez az üzem látja el hőenergiával, vélhetően hosszabb távon is a mostani funkciójának megfelelően működik tovább.

Lakáshelyzet:

A településrészben a városi lakásállomány 6,4 %-a található. Bódén magas az alacsony komfortfokozatú lakások aránya (csak Padragkút és Csingervölgy városrészekben haladja meg az ez az arány a Bódéi értéket), valamint a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a duplája a városi átlagértéknek (csak Csingervölgyben rosszabb az komfort nélküli lakások aránya). Az egyszobás lakások aránya viszonylag alacsony, a családiházak kertvárosias lakóterületekből adódóan.

Mutató megnevezése	Ajka összesen 2011	Ajka-Bódé 2011
Lakásállomány (db)	12544	809
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	2,6	4,8
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	2,1	4,2
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	8,4	3,5

A településrész funkciói nem elégítik ki a helyi igényeket sem. Összefoglalva:

Településrész neve	Önkormányzati intézményi funkciók	Kereskedelmi- szolgáltató funkciók	Egyházi, szabadidő funkciók
Bódé	Szakközépiskola, temető	Csopak vendéglő, bolt	templom

II.2.11.4.7. Települési konfliktusok, problémák

Településrészi konfliktusok, problémák:

- Városrész lakossága nagyarányban csökkent a 2001-es népszámlálási adatokhoz képest, főleg a gyermekeké.
- Magas a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül.
- Hiányzó városrészi alközponti funkciók.
- Hatalmas kiterjedésű ipari rozsdaköveket: az erőmű, a volt timföldgyár (egykori MAL Zrt. telephelye), valamint az egykori szénosztályozó, illetve a hasznosítatlan iparvasút környezete erősen lepusztult.
- az egykori MAL Zrt. telephelyén nagy kiterjedésű alulhasznosított vagy hasznosítatlan ipari területek, barnamezők maradtak, tájsebek keletkeztek, ami településfejlesztési szempontból hatalmas kihívást jelent.

II.2.11.5. Bakonygyepes-Ajkarendek

Általános bemutatás:

Központ (alközpont)	Gyepesi u. –Rendeki u.
Városrész területe	1840 ha
A városrész területe a következő utcákat foglalja magában	Fűzfa utca, Gyepesi út, Kertalja utca, Kisbadacsony utca, Korányi Frigyes utca, 170 és 171-től, Malom utca, Napraforgó utca, Nyíres utca, Panoráma utca, Zergeboglár utca, Rendeki utca, Bakony utca, Búzavirág utca, Csalogány utca, Fecske utca, Forrás utca, Fő út, Gyepü utca, Halom utca, Korong utca, Kókény utca, Nyárfa utca, Pipacs utca, Rigó utca, Somló utca, Széna utca, Tóbereki utca, Vadvirág utca.

A Belvárostól északra (a Hársfa utcától észak felé) eső, attól elkülönülten fekvő terület Bakonygyepes, valamint Ajkarendeket foglalja magába. Bakonygyepes - Ajkarendek a helyi köznyelv szerint „Ajka kapuja”, hiszen a városba a 8-as főútról ezen keresztül lehet a városba jutni. Funkcionálisan a két városrész nem elkülöníthető, mindkettőre lakófunkció jellemző, emellett a helyi vállalkozások nagy aránya is jellemzi elsősorban Bakonygyepes környékét. A városrész központi része a Gyepesi utca és a Rendeki utca.

Ajkarendek település látszólag elkülönül a várostól, de a közelség okán, számtalan módon kapcsolódik hozzá. 1977-től Ajka egyik városrésze. Ajkarendek eredetileg sváb falu volt, ahol ma is nagy a német nemzetiségűek aránya. Német nemzetiségi Önkormányzat mellett nemzetiségi óvoda és iskola is működik a településrészen. Még mindig jelentős számú német nemzetiségű lakója révén önálló arculattal jelenik meg a város kulturális életében. A nemzetiségi arány a jelentős számú betelepülő miatt változik, lassan kisebbségbe kerülnek, mégis dicséretesen gyakorolják az elődöktől hagyományozott nyelvet és kultúrát.

Bakonygyepes Ajkarendektől nyugatra fekvő településrész a 8-as főút mentén, a településrést kettészeli a főút. Bakonygyepes 800 éves múltra visszatekintő település. A település hagyományait, szellemiségét a mai napig adják át a következő generációknak a település lakói.

Ebben a városrészben található Ajka új gazdasági területeinek nagy része, a "Főnix IPARI PARK", egykori Új Atlantisz Ipari Park), amely azonban a városrésztől élesen elkülönülve fekszik. Az Ipari Park nem csak Bakonygyepes - Ajkarendek, hanem a város egészének fejlődését nagymértékben befolyásolja. Az Ipari Park a Budapest-Graz autópályától 1,5 km-re, Ajka város központjától északra, Ajka és Bakonygyepes - Ajkarendek között zöldmezős beruházások céljára létesült, az Ipari Park címet 1997-ben nyerte el. A nagyobb kereskedelmi egységek egy része is ennek közelébe koncentrálódik (Tesco, Lidl, Aldi, Jysk, Z+D). A 8. sz. főút menti autókereskedelmi egységek nagy száma funkcionálisan igazodik a főút adottságaihoz. Ajka új gazdasági pólusának területén környezetbarát feldolgozóipari és építőipari telephelyek mellett különböző kereskedelmi-szolgáltató vállalkozások (raktározás, szálláshely, logisztika, posta, távközlés, oktatás, stb.) is megtalálhatók. A 120 hektáros beépíthető terület és az infrastruktúrája magántulajdonban van. A szabad területek száma egyre csökken. A betelepült vállalkozások köre folyamatosan bővül, a meglévő vállalkozások pedig fejlesztik a technológiájukat. Az Ipari Park északi szektorában történik most a legtöbb beruházás. Nemrég ide épült a város egyik legnagyobb szabadidő létesítménye, a Nomád Szabadidőközpont és Lovarda, melynek rekreációs szolgáltatásai egyedülállóak a térségben.

A városrészsre elsősorban a jó színvonalú családi házas beépítés jellemző. A lakásállomány minősége mellett a városrész a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya szempontjából is kiemelkedően jó mutatókkal rendelkezik, bár az országos átlagtól még így is elmarad.

Infrastruktúra szempontjából jó adottságú városrész, itt halad keresztül a 8. sz. főút. A főút mentén főleg az utazók kiszolgálását biztosító létesítmények helyezkednek el, így üzemanyagtöltő állomás, külön gáztöltő állomás, autószalonok, étterem parkolóval és autószervez eladótérrel. A főútra lakóépület nem nyílik. A 8. sz. főútnak Ajka területén három csomópontja van, egy Ajkarendektől keletre és kettő Bakonygyepesnél. A 8. sz. főközlekedési út négy forgalmi sávval rendelkező gyorsforgalmi úttá történő átépítése évek óta napirenden van. Zajvédő falak védelme mellett a jelenlegi nyomvonalon akár 2 × 2 forgalmi sávval is üzemelhet a 8. sz. főút. A városrészben kiépült a kerékpárút is, amely a két városrészt összeköti a belvárossal.

II.2.11.5.1. Demográfiai helyzet

Lakónépesség:

A városrész népesség száma a legalacsonyabb Csingervölgy után, 2001-ben összesen 2163-an laktak itt, ez 2011-re tovább csökkent 2035 főre. Kormegoszlását tekintve kedvezőbb képet mutat a város többi részénél, mivel a 60 év felettiek aránya itt a legalacsonyabb. A kedvező értékekben nagy szerep

jut annak, hogy a környékbeli falvakból, illetve a Belvárosból sokan ide költöztek az elmúlt időszakban, akik elsősorban a fiatalabb korosztályból kerültek ki.

Ajka városrészeit tekintve itt a legmagasabb az aktív korúak aránya, és a legalacsonyabb az idősek aránya. Mégis a 2001-es és a 2011-es népszámlálási adatokat összevetve, megdöbbentő a városrész előregedési tendenciája. A 10 év alatt a településrész lakossága mintegy 6%-kal csökkent, a lakónépesség kor megoszlása kedvezőtlen irányba mozdult el: miközben a gyermekek (0-14 évesek) aránya 36%-kal csökkent, és az aktív korúak aránya is 4%-kal csökkent, mindeközben az idősek aránya 27%-kal nőtt.

Mutató megnevezése	Bakonygyepes - Ajka-rendek 2001	Bakonygyepes - Ajka-rendek 2011	Ajka összesen 2001	Ajka összesen 2011
Lakónépesség száma	2163	2035	31805	29106
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	20,2	13,6	15,7	12,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	64,5	65,7	65,3	62,4
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	15,3	20,7	19,0	25,4

II.2.11.5.2. Képzettség

A kedvező foglalkoztatási helyzetben szerepe van a helyi népesség viszonylag magas iskolai végzettségének is. Az egyetemet, főiskolát végzettek aránya ugyanis itt a legmagasabb az egész városban (17,1%), míg a legfeljebb 8 általánost végzettek aránya a városban a legalacsonyabb értéket képviseli (9,1%).

A 2001-es és a 2011-es képzettségi mutatókat összehasonlítva elmondható, hogy Bakonygyepes-Ajkarendeken a diplomások száma a lakónépességen belül 71%-kal nőtt (203 főről 348 főre), míg a legfeljebb 8 általános iskolát végzettek száma 61%-kal csökkent (487 főről 185 főre). 2001-ben is ebben a városrészben volt a legalacsonyabb az alacsony iskolai végzettségűek aránya, a felsőfokú végzettségűek aránya 2001-ben még a Belvárosi városrészben magasabb volt, mint Bakonygyepes-Ajkarendeken. Ez a tendencia a diplomások migrációjával magyarázható a családi házas övezetbe.

Mutató megnevezése	Bakonygyepes - Ajka-rendek 2001	Bakonygyepes - Ajka-rendek 2011	Ajka összesen 2001	Ajka összesen 2011
Lakónépesség száma (fő)	2163	2035	31 805	29 106
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	22,5	9,1	26,5	13,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	9,4	17,1	8,8	12,7

II.2.11.5.3. Foglalkoztatottság

A városrész kedvező helyzetét mutatja a foglalkoztatottak arányának városon belüli viszonylag magas értéke is (62,6%), amely viszonylag kedvező munkanélküliségi rátával párosul (6,7%).

Több foglalkoztatottsági mutató tekintetében a városrészben a legkedvezőbbek az értékek: a városrészek közül itt a legalacsonyabba a „legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya”, a „foglalkoztatott nélküli háztartások aránya”, az „alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya”, a „gazdaságilag nem aktív népesség aránya”, valamint a „munkanélküliek aránya”. A tartós munkanélküliek aránya csak a Belvárosi városrészben alacsonyabb, mint Bakonygyepes-Ajkarendeken. A 2001-es és a 2011-es főbb foglalkoztatottsági mutatók alapján míg Ajka település egészére javulás figyelhető meg, addig a városrész tekintetében egyfajta visszaesés tapasztalható: csökkent a foglalkoztatottak aránya (63,6%-ról 62,6%-ra), nőtt a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (24,4%-ról 27,3%-ra, és nőtt a munkanélküliek aránya is (4,5%-ról 6,7%-ra).

A 2011-es foglalkoztatottsági mutatók:

Mutató megnevezése	Ajka összesen 2011	Bakonygyepes- Ajka-rendek 2011
Lakónépesség száma	29106	2035
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	31,0	31,3

Mutató megnevezése	Ajka összesen 2011	Bakonygyepes- Ajkarendek 2011
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	6,8	5,4
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	62,8	62,6
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	36,3	27,3
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	48,0	40,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül	52,2	50,6
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	7,5	6,7
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	4,2	4,0

II.2.11.5.4. Szociális helyzet, szociális intézmények

A városrész szociális helyzete a városban a legjobb, ugyanis a 100 foglalkoztatottra jutó inaktív keresők, illetve a támogatásból élők száma itt a legalacsonyabb.

Szociális intézmények

A városrészben szociális intézmény nem található. A szociális szolgáltatások a Belvárosban érhetők el.

Oktatás

Bakonygyepes-Ajkarendek nemzetiiségi óvodával és nemzetiiségi iskolával is rendelkezik.

Óvoda: A *Regenbogen Német Nemzetiiségi Óvoda és Művelődési Ház* önkormányzati alapítású, és önkormányzati fenntartású intézmény. Az óvoda német nemzetiiségi településen, Ajkarendeken létesült. A településrészen 1983-ig nem működött óvoda, így problémát jelentett az óvodás korú gyermekek elhelyezése. A gyerekeket a szomszédos Kislőd óvodájába hordták át, míg 1983-ban a korábbi TSZ irodából ki nem alakítottak egy óvodát. Az épületet többször felújították, s mára egy két csoporttal működő, 50 férőhelyes óvodaként működik, ahol a gyermekek szintén nemzetiiségi nevelésben részesülnek. 1994-ig az ajkai IV.sz. óvodai körzethez tartozott, majd a Simon István Általános Művelődési Központ részeként működött tovább. 2013 januárjában a törvényi változások hatására újabb átalakulás következett. Az Általános Művelődési Központból kivált az általános iskola, amely állami fenntartásba került (KLIK). Az óvodából és a művelődési házból Ajka Város Képviselő Testületének határozata alapján, új néven, Regenbogen Német Nemzetiiségi Óvoda és Művelődési Ház, új intézmény jött létre, mely önkormányzati fenntartásban maradt.

Általános Iskola: A *Laschober Mária Német Nemzetiiségi Nyelvoktató Általános Iskola* 200 férőhelyes, 8 tanteremmel működő intézmény, melyben német nemzetiiségi képzés folyik. A 2014/2015-ös tanévben a beiratkozott gyermekek létszáma: 136 fő volt, mely az iskola 68% kihasználtságát jelzi. Az intézmény, csakúgy, mint a többi városi intézmény (a tósokberéni egyházi iskola kivételével) a KLIK fenntartásába került, és az önkormányzat működtetésében maradt.

Egészségügyi szolgáltatások:

Bakonygyepes-Ajkarendeken háziorvosi rendelő nincs. A gyermek és felnőtt háziorvosi körzeti ellátást a Magyarpolányi gyermek és felnőtt háziorvos látja el (Magyarpolány Község Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2008-as rendelete szerint. Ajkarendek Magyarpolány védőnői körzetéhez tartozik.

II.2.11.5.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések

Bakonygyepes-Ajkarendeket aktív civil élet jellemzi. Közművelődési-hagyományörző egyesületek, egyházközségek, nyugdíjas klubok, sportszervezetek ápolják a településrészen élők közösségi életét. Mivel Bakonygyepes és Ajkarendek nagy múltra visszatekintő két különböző település volt, a civil szervezetek a két település köre szerveződnek, mindkét településrészen a korábbi hagyományokat megőrizve és továbbadva. Főbb civil szervezetek: Ajkarendekért Egyesület, Gyepesi Örökségünk Egyesület, Gyepesi Örökség Nyugdíjas Klub, Dália Nyugdíjas Klub Ajkarendek, Nyugdíjas Klub Bakonygyepes. A Nyugdíjas Klub színjátszó csoportja és énekkara Gyepes kulturális életének fő szervezői és mozgatói. Egyházközségek közül Ajkarendeken a Szent Márton Egyházközség (római katolikus) működik, Bakonygyepesen a Nagy boldogasszony Egyházközség.

1994-ben alakult meg a Német Kisebbségi Önkormányzat. Habár ez városi szintű testület, legszorosabban mégis Ajkarendekhez kötődik. A Kisebbségi Önkormányzat célja: a svábság kulturális értékeinek, hagyományainak, szokásainak ápolása és megőrzése. Tevékenységének köszönhetően a faluban nemzetiiségi énekkar és gyermek tánccsoport működik.

Ajkarendeken a német nemzetiségi kultúra jegyében működik a Regenbogen Német Nemzetiségi Művelődési Ház. A Művelődési Házban rendelkezésre áll 1 színházterem, 2 klubszoba, 1 könyvtár, 1 irodahelyiség, valamint kiszolgálóhelyiségek.

II.2.11.5.6. Településszerkezet

A város már a rendszerváltás előtt is északi irányba terjeszkedett. A nehézipar leépülése után ez a folyamat felgyorsult. Az újabb építésű lakótelepek és a rekreációs övezetek is az északi határterületeken épültek ki. Bakonygyepes és a városközpont között létrejött a város új gazdasági pólusa, az „Új Atlantisz” névre keresztelt ipari park (ma Főnix), és ezen a területen kaptak helyet a kereskedelmi beruházások is. Az ipari park bővítése folyamatos igényként jelentkezik.

A város gazdasági és ipari célú területkínálata folyamatos fejlődésen ment keresztül az elmúlt másfél évtizedben. Számos külföldi érdekltségű cég betelepülése a város ipari parkjába dinamikus növekvő települési adóbevételt eredményezett, valamint az emelkedő foglalkoztatási szinten keresztül növelte a vásárlóerőt. A betelepült cégek nemzetközi tulajdonosi, termelési és együttműködési kapcsolataik révén növelték a város ismertségét, mely a befektetői vonzerőnöveléssel párhuzamosan jótékony hatással van a turisztikai vendégforgalomra és az iparterületi fejlesztések gyorsabb megtérülését teszi lehetővé. Az előnyös vonzerő-potenciál kialakításában jelentős szerepe volt a városban létesült, ám időközben felszámolás alá került és megszűnt Új Atlantisz Ipari Park Kft-nek, amely elsősorban a járműipar, a fémszerkezetgyártás, a fémmegmunkálás, az elektronika, a csomagolóstechnika területén teremtett munkahelyeket. Az Új Atlantisz Ipari Park Kft. felszámolását követően a PK Követeléskezelő Zrt. és Ajka Város Önkormányzata által alapított Ajkai Főnix-Park Szolgáltató és Tanácsadó Kft. tulajdonába került a területet, mely mellett vannak további, ipari park címmel rendelkező, az önkormányzat tulajdonát érintő területek is. A gazdasági szerkezetváltás érdemi megvalósulását ugyanakkor több tényező is nehezíti: a meglévő ipari területek fejlesztésre szorulnak, az innováció-orientált megújulást hatékonyan támogató inkubátorház/innovációs és szolgáltató központ nem áll rendelkezésre, valamint a potenciális barnamezős területek kiaknázatlanok. További vonzerőt gyakorolhat a potenciális befektetőkre a megfelelő egyéb befektetés ösztönző eszközök alkalmazása, mint adókedvezmény, szakképzésfejlesztés, klaszterfejlesztés, egyetemi-vállalati innovációs kapcsolatok ösztönzése. Ehhez pozitívan járulhat hozzá a 8.-as főút megkezdett, és a jövőben tovább folytatódó fejlesztése is.

A befektetés ösztönző infrastrukturális feltételek és szolgáltatási kínálat kialakítása mellett kiemelt szereppel bír a vállalkozásbarát helyi környezet kialakítása, az innovációs kapacitások bővítése, a minőségi munkaerő rendelkezésre állása. A munkaerő-kínálat biztosítása érdekében az akcióterület a tervezett Ajkai foglalkoztatási paktum elsődleges célterületének tekinthető, valamint a duális képzési formák kiemelt jelentőségű gyakorlati helyszínként is szolgálhat. A terület gazdasági súlyának további növelése, a munkahelyteremtésen keresztül elérendő kiemelt foglalkoztatási szerep betöltése inkubátorház kialakításával, valamint a vállalkozások flexibilitását elősegítő bérbe adható műhely és raktárkapacitással bővített Innovációs és Szolgáltató Központ létrehozásával érhető el.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia szerint a térségi szinten is vonzó gazdasági célterületté válás érdekében számos infrastrukturális fejlesztés megvalósítása szükséges az akcióterületen. A tervezett fejlesztések között szerepel az Ipari Park szennyvíz átemelőinek korszerűsítése, valamint a közvilágítás korszerűsítése a területen. A Főnix Ipari park belső, feltáró úthálózati fejlesztése-korszerűsítése szintén indokolt a Keleti szektorban, valamint szükség mutatkozik - a fő úttal párhuzamosan - egy szervízút kiépítésére, mely az innovációs központhoz is kapcsolatot biztosít. Az Ajka nyugati felén kialakítandó, feltáró szerepű ipari bekötőút kiépítése ugyanakkor nem csak a délebbre található ipari területek (MAL) feltárásában játszik szerepet, de a Főnix Ipari park feltárása szempontjából is kiemelt jelentőséggel bír.

Bakonygyepes egyetlen szlömös, rendezetlen területe, a volt TSZ telephely, mely jelenleg üresen áll a Bakonygyepes-Ajkarendek összekötő út melletti külterületen. A magántulajdonú mezőgazdasági major besorolású terület hasznosításának és bővítésének akadályt jelent a telephelyet körülölelő kiváló termőhelyi adottságú erdőterület.

A városrészre jellemző az alacsony intézményi ellátottság, valamint a rekreációs és zöldterületek viszonylag alacsony aránya.

Lakáshelyzet:

A városrészben a falusias és kertvárosias lakóterület a meghatározó. A városrészre elsősorban a jó színvonalú családi házas beépítés jellemző, a város többi részéhez viszonyítva magas a 3, vagy több szobás ingatlanok aránya. Ajkarendeken a volt zártkerti területek beépítésére megnőtt az igény, ezért az utóbbi években az itt kijelölt lakóterület folyamatosan alakul át. A városi lakásállomány 5,7 %-a található Ajkarendeken és Bakonygyepesen. A városrészek közül itt a legalacsonyabb a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya, valamint az egyszobás lakások aránya is.

Mutató megnevezése	Ajka összesen 2011	Bakonygyepes- Ajkarendek 2011
---------------------------	-------------------------------	--

Mutató megnevezése	Ajka összesen 2011	Bakonygyepes- Ajkarendek 2011
Lakásállomány (db)	12 544	720
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	2,6	2,6
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	2,1	0,9
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	8,4	0,9

A településrész funkcióit összefoglalva:

Településrész neve	Önkormányzati intézményi funkciók	Kereskedelmi-szolgáltató funkciók	Egyházi, szabadidő funkciók
Ajkarendek	Művelődési Ház, Óvoda, általános iskola, temető	cukrászda	posta templom
Bakonygyepes	temető	Hajnal panzió és étterem autószalonok, építőipar, kisebb élelmiszer boltok	posta szabadidőközpont és lovarda templom

II.2.11.5.7. Települési konfliktusok, problémák

Településrészi konfliktusok, problémák:

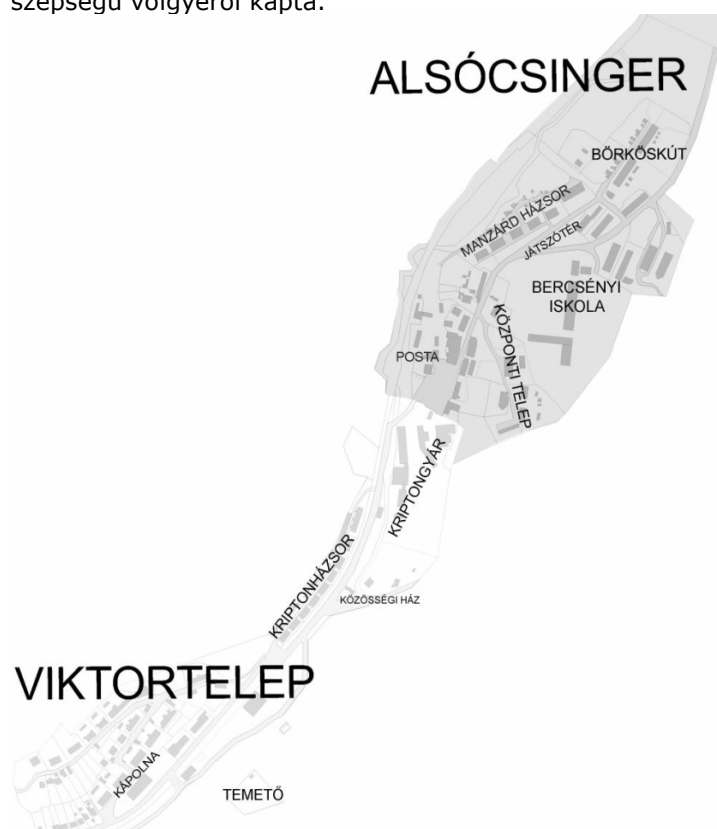
- városrész intézményi ellátottsága alacsony
- az ipari parkban jelentkező problémák: a meglévő ipari területek infrastrukturálisan fejlesztésre szorulnak, az innováció-orientált megújulást hatékonyan támogató inkubátorház/innovációs és szolgáltató központ nem áll rendelkezésre, valamint a potenciális barnamezős területek kiaknázatlanok.
- Bakonygyepes szlömös, rendezetlen területe, a volt TSZ telephely. magántulajdonú mezőgazdasági major besorolású terület hasznosításának és bővítésének akadályt jelent a telephelyet körülölelő kiváló termőhelyi adottságú erdőterület

II.2.11.6. Csingervölgy

Általános bemutatás:

Központ (alközpont)	Feketegyémánt u., Vájár u.
Városrész területe	1551 ha
A városrész területe a következő utcákat foglalja magában	Bányász utca, Csákány utca, Cservárpusztá, Feketegyémánt utca, Felsőcsingeri út, Gárdonyi Géza utca, Központi telep, Vájár utca.

Csingervölgy Ajka közigazgatási körzetéhez tartozik, a város délkeleti részén található a belvárostól közúton 4, légvonalban 2,5 km-re. Bódén keresztül, a Csingeri úton közelíthető meg, autóval és biciklivel is, illetve három helyi buszjárat közlekedik ide a belvárosból. Nevét a Csinger patak festői szépségű völgyéről kapta.

Csingervölgy mai arculatának kialakulása a bányászatnak és a bánya építkezéseinek köszönhető. A településen az első bányászkolóniák az 1870-es években épültek meg. A település kialakulásának és fejlődésének egyik elengedhetetlen feltétele a vasúti közlekedés kiépítése volt.

A völgy legnagyobb része a XIX. század végén épült be. Ekkor volt igazán jelentős kereslet az itt bányászott barnakőszénre. A településen az I. világháború után újból megindultak a beruházások, a két világháború között megalakult az Ajkai Szénbánya Rt., valamint a felépült a kripton-előállító üzem, a kriptongyár, a kriptonház-sorral együtt. A két világháború között lényegében kialakult a falu mai épületállománya.

A II. világháború után emelkedett a szén utáni kereslet, valamint az ötvenes és hatvanas években a bányászat ideológiai támogatást élvezett. A falu ekkor élte fénykorát, a lakói fellendülést érzékeltek, ekkor volt a csúcson a kulturális élet is. Óvodát üzemeltettek, boltok nyíltak, közösségi ház működött.

A sport, a bányász hagyományok őrzése és a már évtizedes közös életmód erős közösséggé kovácsolta a bánya munkásait. Olyan erős közös identitás alakult ki, hogy – bár elsősorban magához a faluhoz kapcsolódóan – lényegileg máig fennmaradt.

A fénykorban a Felsőcsingernek nevezett kolónián 495-en éltek. (a mai egész Csingervölgy lélekszámának mintegy duplája). 1970-es évek elején kezdődött el a Felsőcsingeri telep teljes felszámolása (mára már semmi sem maradt a helyén), ezzel párhuzamosan kezdték az erőforrásokat az egyre gazdaságatlanabbá váló barnakőszén-kitermelés helyett az alumíniumgyártáshoz szükséges bauxit bányászata felé csoportosítani.

Alsócsinger mai épületállománya ezzel párhuzamosan fokozatosan romlott. Az 1970-es évek után a munkahelyek egymás után kezdtek megszűnni, a szolgáltatások száma is elkezdett csökkenni. Ennek oka, hogy az új gazdasági mechanizmus bevezetésével gazdaságossági szempontok is megjelentek, már nem az volt az elsődleges szempont, hogy minél több embert foglalkoztassanak az iparban és a bányászatban. A 70-es években elkezdődött Ajka Belvárosának kiépítése, öt- tízemeletes panelházak épültek, és a város különböző üzemei munkalehetőségeket is kínáltak. A két folyamat hatására elkezdődött az elvándorlás a völgyből, főként Felsőcsingerből és a Jolán-telepről. Elsősorban a jobb anyagi körülmények között élők tudtak elköltözni, és ennek hatására Csingervölgyben a

szerényebb anyagi körülmények között élők koncentráltak. A vásárlóerő csökkenésével megszűntek a boltok, 1975-re Felsőcsinger teljesen eltűnt, a nyolcvanas években a Jolán-akna környéki épületeket is elbontották. Csingervölgyben az utolsó akna, az Ármin-bánya 2004-ig üzemelt.

Ma Csingervölgynek két része van: Alsócsinger és Viktortelep (illetve régen ide tartozott Felsőcsinger is, ami északkeletre, az Úrkúti út közelében helyezkedett el).

Viktortelep az út mentén, 1921-től fokozatosan épült ki a bánya mérnökei és tisztviselői számára. Azóta a telep a domboldalon felfelé családi, iker- és társasházakkal egészült ki. A településrész nem túl nagy területen, mindössze négy utcán helyezkedik el: Gárdonyi Géza utca, Csákány utca, Bányász utca és Feketegyémánt utca.

Alsócsinger a völgy hagyományosan szegényebb része, itt eredetileg is egyszerű vándoroknak építették a bányászlakásokat. Alsócsinger a Központi telepet, a Vájár utcát és a Felsőcsingeri utat foglalja magába. Alsócsinger egyik jellegzetes része a négy nagyobb épületegyüttesből álló Központi telep, ami a csingervölgyi bányászat irányító központjának készült. A XIX. században készült a bányaigazgató részére egy ötszobás lakás, ami mára már üresen áll. A központi iroda – ami a XX. század elején épült – ma üresen, elhagyatottan áll Alsócsingerben, ez a terület legveszélyesebb épülete.

Börköskút Alsócsinger végén található, az itt épített 28 lakás eredetileg vándoroknak épült. A lakások még ma is lakottak. Börköskút Csingervölgy egyik legszegényebb része. Az épületek állapota egészen jó, néhányat még fel is újítottak, de a településrész rossz híre miatt mégis alacsony státusú. Börköskúthoz tartozik a Vájár utca vége is, ez mára talán egész Ajka legszegényebb lakórésze, nagyrészt roma lakókkal.

A régi középületek, szolgáltatások túlnyomó része fokozatosan megszűnt: a településen mára csupán egy helyi egyesület által használt közösségi ház, egy kápolna, illetve a temető és a ravatalozó található. A bánya volt épületei néhány kivétellel üresen állnak, a többit ipari tevékenységre használják fel.

A városrész szolgáltatási és intézményi ellátottsága alacsony fokú. A városrészben megszűnt a bolt, az alapfokú oktatás, és az egészségügyi ellátás is. Szolgáltatásként megemlítendő, hogy bolt hiányában kenyeres kocsi („mozgó bolt”) közlekedik, ami minden hétköznap (kb. 2-3 óra alatt) bejárja az egész völgyet. Csingervölgyben az oktatási intézmények közül a Bercsényi Miklós Szakképző iskola és kollégium működik, viszont mivel a kollégium megszűnt, a bejáró diákok és a helyi lakosok között állandósult a konfliktushelyzet.

A városrészhez tartozik a Parkerdőben található, részben rekultivált Ármin bánya és a Jókai bánya rekultivált területe, melyek egy része hasznosításra került. Az Ármin bánya területén alakították ki a Bányászati Múzeumot és Őslény Emlék- és Közéttárat, valamint az Erőmű Jubileumi Emlékházat. Itt az ajkai szénbányászat műszaki és történeti emlékeit gyűjtik. A szép környezetben eredeti formájában megőrzött épületegyüttes (a gépház, az aknaház és a kovácsműhely) mellett a kiállítótermek, földalatti tárók átjárhatóra berendezve egész évben várják az odalátogatókat.

A városrész rendelkezik a város legnagyobb természeti értékeivel, kirándulóhelyeivel, itt található többek között a Verga Zrt. (Veszprémi Erdőgazdasági Zrt.) erdei iskolája és a vadaspark.

Bódé és Csinger városrészek határán, ez utóbbi északkeleti részén található a város kommunális hulladéklerakója (a lerakás megszűnése folyamatban van).

Csingervölgy infrastrukturális ellátottsága jónak mondható, a víz (és szennyvíz), a villany, a gáz, a telefon gyakorlatilag mindenhol be van vezetve. Az utak állapota azonban meglehetősen rossz, a járdák állapota is hasonlóan rossznak mondható (Alsócsingerben teljesen hiányzik). Bár Csingervölgyben viszonylag jó a buszközlekedés, viszont iskolaidőben naponta mintegy 400 diák ingázik a szakközépiskolába, közel annyi, mint a teljes településrész lakossága, így mindent összevetve, a Belvárossal a közlekedési kapcsolatai a városrésznek gyengének mondhatók.

II.2.11.6.1. Demográfiai helyzet

Lakónépesség:

Csingervölgy Ajka legkisebb lélekszámú településrésze, Ajka lakosságának mindössze 1,6%-a él a Csingervölgyben. A 2001-es és a 2011-es népszámlálási adatokat összehasonlítva a városrész lakosság száma kritikus mértékben csökkent: míg 2001-ben 775 fő élt itt, addig 2011-ben már csak 484 főt számláltak, ami mintegy 38%-os arányú csökkenést jelez.

Ajkai viszonylatban a népesség összetétele kedvező: magas a gyermekek és az aktív korúak aránya, és alacsony az idős korúak aránya.

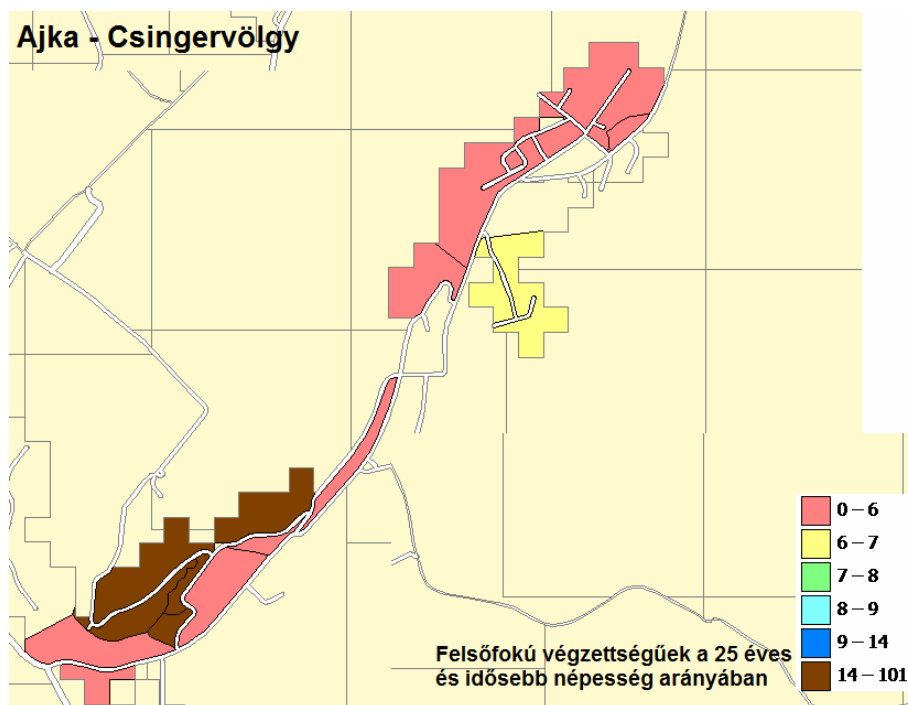
Mutató megnevezése	Ajka-Csingervölgy 2011	Ajka összesen 2011
Lakónépesség száma	484	29106
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	14,3	12,2
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	64,0	62,4
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	21,7	25,4

II.2.11.6.2. Képzettség

Csingerben a legmagasabb a legrosszabbul képzettek aránya, és a legalacsonyabb a felsőfokú végzettségűeké. A felsőfokú végzettségűek aránya mindössze fel a városi átlagénak, illetve a csupán 8 általános iskolát végzettek aránya majdnem kétszerese a városi átlagértéknek.

Mutató megnevezése	Ajka-Csingervölgy 2011	Ajka összesen 2011
Lakónépesség száma	484	29106
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	23,2	13,6
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában	6,4	12,7

A magasabb arányú felsőfokú végzettségű népesség a városrésznek csupán kisebb tömbjeiben található (Viktortelepen a Feketegyémánt út-Csákány u. - Gárdonyi Géza u. által határolt lakótömbökben), a városrész nagyobb részére inkább az alacsonyabb iskolázottak túlsúlya jellemző. A városrész összességét tekintve igen alacsony a képzettségi szint.

II.2.11.6.3. Foglalkoztatottság

A városrész foglalkoztatottsági mutatói a legrosszabbak a városrészek közül: itt a legmagasabb a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (37,1%), foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (41,1%), az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (66,3%), a munkanélküliek aránya (11,3%) és a tartós munkanélküliek aránya 86,8%) is. A foglalkoztatottak aránya itt a legalacsonyabb (58,7%).

A 2011-es foglalkoztatottsági mutatók:

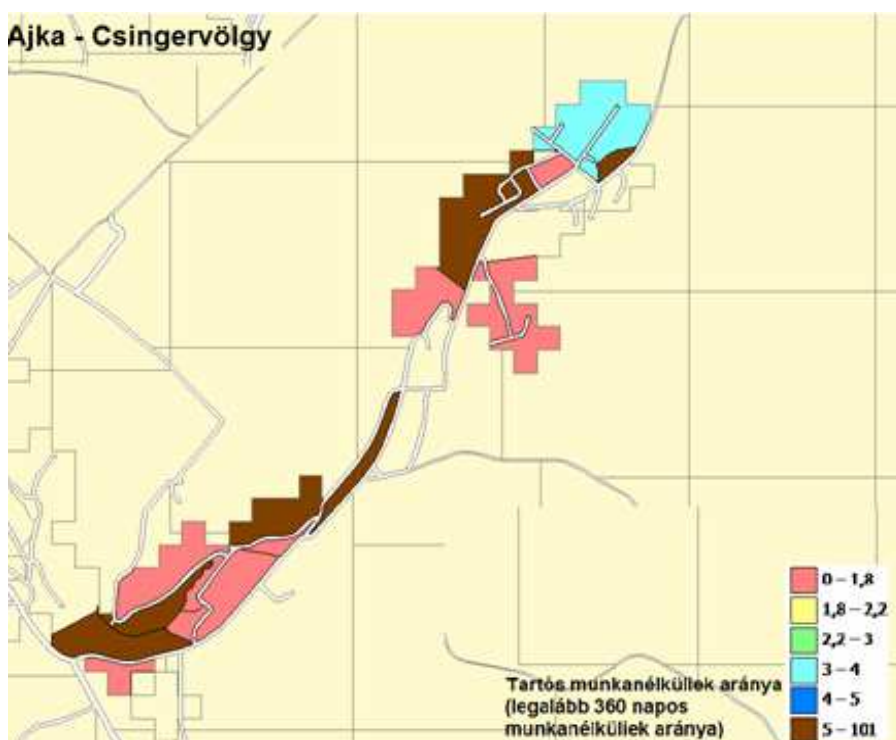
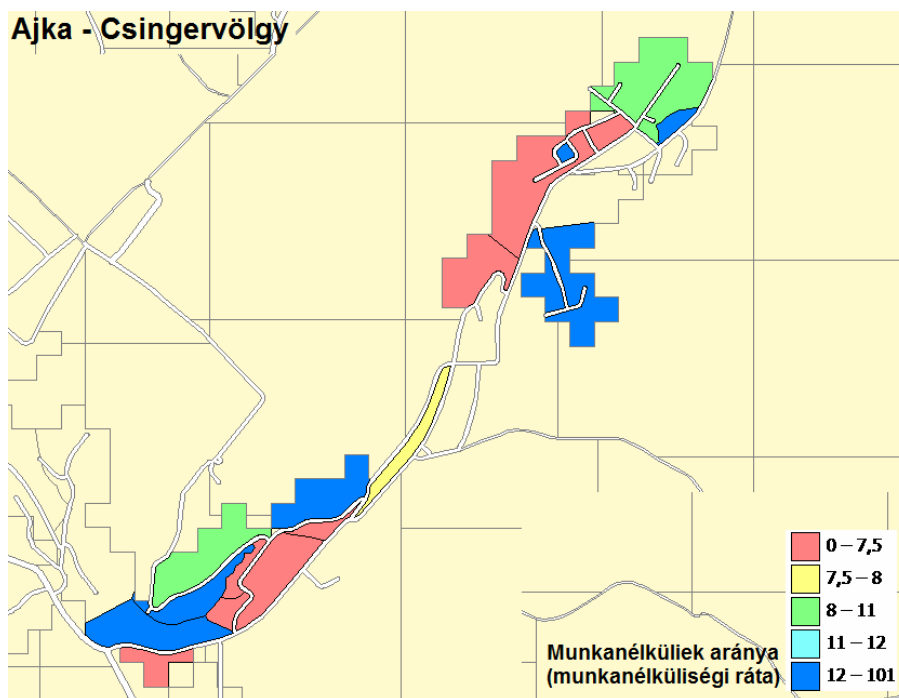
Mutató megnevezése	Ajka összesen 2011	Ajka-Csingervölgy 2011
Lakónépesség száma	29106	484
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	31,0	37,1
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	6,8	9,4
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	62,8	58,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	36,3	41,1
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	48,0	66,3

Mutató megnevezése	Ajka összesen 2011	Ajka- Csingervölgy 2011
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül	52,2	54,3
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	7,5	11,3
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	4,2	6,8

A tartós munkanélküliség a városrész több területét is sújtja. Ezek a területek többé-kevésbé egybeesnek a magas munkanélküliség által sújtott tömbökkel. Viktortelepen a Feketegyémént u. mentén, illetve a Csákány u. mentén, Alsócsingerben a Vájár u. mentén magasabb a tartós munkanélküliek aránya. A gazdasági válság a legrosszabb helyzetben élőket érintett a legérzékenyebben.

A KSH által települési tömbökre vonatkoztatott adatok alapján magas munkanélküliség jellemzi a Alsócsingerben a Központi telepet, Borköskutat, Viktortelepen az Akácos u. – Feketegyémánt u. – Gárdonyi Géza u. menti tömböket, illetve a Csákány u. menti háztartásokat.

Az ITS nevesíti azokat a szegregátum-gyanús területeket, ahol az átlagosnál magasabb a munkanélküliek és a segélyből élők aránya, valamint alacsony komfortfokozatú lakások aránya. A szegregátum gyanús területek közé sorolja a városrészben a Vájár utcai lakóházakat.

II.2.11.6.4. Szociális helyzet, szociális intézmények

Csinger egykori bányásztelepein a bányászlakásokhoz kapcsolódóan találhatóak azok a területek, amelyek szociális problémákkal küzdenek: itt az átlagosnál magasabb a munkanélküliek és a segélyből élők száma, valamint magas az alacsony komfortfokozatú lakások aránya. Ezek a lakások a volt bányászok számára alacsony komfortfokozattal épültek. A városrész szociális helyzete a város többi részéhez viszonyítva alacsony. Magas az inaktív keresők, és a támogatásból élők aránya.

Oktatás

Csingervölgyben alapfokú oktatási intézmény nem található. A falu fénykorában működött az óvoda, általános iskola, ezek az intézmények a népesség elvándorlásával megszűntek. A gyerekek a Belvárosi óvodákba, iskolákba járnak.

A városrészben található a Becsényi Miklós Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium. Az iskola az Ajkai Szakképző Iskola és Kollégium intézményegysége, ami 2013-ban került Hit Gyülekezete fenntartásába.

Intézménynév	Cím	Fenntartó	Férőhely-kapacitás	2014/15-ös tanévben beíratott tanulók száma	HH/HH tanuló k száma	Képzési profil
Ajkai Szakképző Iskola és Kollégium Becsényi Miklós Intézményegység	Ajka, Felsőcsin geri u. 1.	Hit Gyülekeze te Egyház	710	547	12	építészet, faipar, vendéglátás-turisztika, ács, kőműves, épületlakatos, hidegburkoló, fűtés- és gázszelő, gépészet, informatika, kereskedelem, közgazdaság

Régebben ebben a szakközépiskolában oktatták a vágárokat, ma már szakközépiskolai képzések (építészet szakmacsoport, faipari szakmacsoport, vendéglátás, turisztika szakmacsoport), technikus képzések (magasépítő technikus, faipari technikus, vendéglátásszervező-vendéglős), szakképzés (ács, festő-mázoló és tapétázó, kőműves és hidegburkoló, asztalos, épület- és szerkezetlakatos, hegesztő, központi fűtés- és gázszelő, ipari gépész, eladó és villanyszerelő) közül választatnak az iskolába jelentkezők.

Az iskola a falunak viszonylag nagy területét foglalja el, az épületei jó állapotúak, udvara rendezett és tiszta. A 2014/2015 tanévben 547, 10 éve 1300 diák járt ide, harminc éve azonban még körülbelül háromezer tanulója volt. Csingervölgyben kollégiuma már nem működik (a kollégiumi ellátás a Belvárosban érhető el), mivel az elmúlt időszakban annyira lecsökkent a kollégisták száma, hogy nem volt gazdaságos tovább üzemeltetni. Ebből következik, hogy az ebédlő épülete is üresen, kihasználatlanul áll.

Az iskola működési engedélye módosításra került 2014 nyarán, miszerint 260 férőhellyel bővítették az intézmény kapacitását, mivel a fenntartó beindította a szakiskolások középiskoláját felnőttoktatás keretében nappali, esti és levelező munkarendben egyaránt. Jelenleg az intézményegység 710 férőhellyel rendelkezik, ebből 450 férőhely áll rendelkezésre a nappali rendszerű oktatás szerinti szakmai elméleti és gyakorlati képzésben részt vevők részére, továbbá 260 férőhelyszámmal rendelkezik a szakiskolások középiskolája. Az iskolában bevezették a hiányszakmákhoz kapcsolódó ösztönző rendszert. A hiányszakmákhoz ösztöndíjat biztosítanak havi 10-30 ezer Ft-ot, valamint a gyakorlati képzéshez havi kb. 20 ezer Ft juttatást biztosítanak. Az intézményegységben a szakközépiskolai és szakiskolai nevelés-oktatáson kívül Köznevelési Hídprogramok keretében folyó nevelés-oktatás folyik. A felzárkóztató képzésben azok a tanulók vehetnek részt, akik alapfokú végzettség hiányában kívánnak bekapcsolódni a szakképzésbe. A belépés feltétele a betöltött 15. életév, valamint a 6. befejezett évfolyam. A szakképzésbe való bekapcsolódáshoz szükséges ismeretek megszerzésére a "C" kerettanterv szerinti komplex tanulmányi, szociális, kulturális, képességbeli és személyiségfejlesztést támogató oktatás folyik.

Az iskola rendelkezik tanműhellyel a gyakorlati képzések lebonyolításához. Az iskola tanműhelyeit a "CSÖSZI" Szerelőipari Szakképzési és Szolgáltató Kft. működteti, a gyakorlati képzés a 9. évfolyamtól tanulószerveződés keretei között történik.

Bár ingyenes iskolabusz közlekedik a Belváros és Alsócsinger között, a lakosság közösségi közlekedése mégis megoldatlan: naponta 500 tanuló ingázik, több, mint a településrész lakossága.

Egészségügyi szolgáltatások

Csingervölgyben háziorvosi rendelő nincs. A gyermek és felnőtt háziorvosi ellátás, valamint a védőnői szolgálat a Belvárosban érhető el.

II.2.11.6.5. Közigazgatási és közösségi szolgáltató intézmények, civil szerveződések

A Csingervölgyért Egyesület a völgy legaktívabb civil szervezete, ami a városvezetéstől 2010-ben kapott Községi házban működik. A bányász hagyományok őrzése mellett számtalan más identitásmegtartó és erősítő feladatot is vállalnak, mint például a gyerekek foglalkoztatása vagy a lakható környezet fenntartása. Az egyesület részt vett és vesz a 2006-ban épült kápolna és környezetének létesítésében és fenntartásában, valamint létrehozták a Bányász Emlékparkot (a Bányászati Hivatal támogatásával). A Csingervölgyért Egyesületnek köszönhető a Községi Ház felújítása, a mellette létesített emlékpark és a csingeri patakpart rendezése és karbantartása, valamint a régi sírkerteket is ők gondozzák.

A Csingervölgyi Községi ház ad otthont a gyermek- és nyugdíjas programoknak. Egy 2013-ban végzett csingervölgyi kutatás szerint (Gombos Adrienn, Gatter Kornél: Egy bányász falu élete – az ipari változásainak hatása a társadalomra és az épített környezetre Csingervölgyben): *„Alsócsingerben hiányzik egy hely a fiataloknak, ahol találkozhatnak. Egy lehetőség lenne a közösségi ház, de ez túl messze van és nincs is mindig nyitva. A fiataloknak, tizenéveseknek azért sem alkalmas, mert nyitva tartás idején is gyakran idősebbek használják, vagy kisgyerekes foglalkozásokat tartanak. Célszerű lenne egy olyan helyet kialakítani, ahol esőben is találkozhatnak a fiatalok, akár egy esőbeálló padokkal, asztalokkal.”*

II.2.11.6.6. Településszerkezet

Csingervölgy kereskedelmi-szolgáltató funkciói hiányosak: bolt posta, gyógyszertár nem található a településrészben.

Csingervölgyet kettősség jellemzi: egyrészt nagy arányban jelen vannak a bányász múltból adódóan a régi elhanyagolt, lepusztult és sokszor lakatlan épületek. Akadnak köztük lakóházak szép számmal, de a bánya és az üveggyár által felhagyott épületek száma is kiemelkedően nagy. Ezek az épületek nagyrészt évek óta üresen állnak és statikai állapotuk miatt már kisebb-nagyobb mértékű felújítás nélkül használhatatlanok. Másrészt az elhagyatott ipari területeket és a barnamezős területeket részben ellensúlyozza a természeti környezet hangsúlyos jelenléte a városrészben.

A városrész jelentős rekreációs területe a Parkerdő, ami a Kab-hegy déli-délnyugati oldalán helyezkedik el mintegy 850 hektár kiterjedésben több, mint 750 ha erdőterületet magába foglalva. Az erdőben erdei tornapálya, pihenő- és tűzrakó-helyek, esőbeálló és tanösvény várja a kirándulókat. A parkerdő területén belül található a Hubertus Erdei Iskola és a Sárccsikúti tanösvény a pajtával, melyek a központi tér mellett a parkerdő leginkább igénybevett területei. Továbbá a Parkerdőben található a Bányászati Múzeum és Óslény Emlék- és Kőzettár, valamint az Erőmű Jubileumi Emlékház, amit a Nagy László Városi Könyvtár és Szabadidő Központ üzemeltet. A Parkerdőben idegenforgalmi funkciót tölt be a Parkvendéglő és a hozzá tartozó vendégházak (faházak, apartmanok).

A Parkerdőt 1973-ban hozták létre az egykori Ármin-bányánál induló Köves-árok környékén a város lakóinak pihenésére, kapcsolódására, sportolási lehetőségeinek bővítésére. Ebben az időszakban a vállalatok faházakat építettek az erdő területén, ami a brigádmozgalmak és különféle rendezvények színteréül szolgált. A 70-es, 80-as években a területet intenzív használat jellemezte, ekkor épült a felvonóval rendelkező sí- és szánkópálya is, amely még ma is használatban van, de lepusztult állapotban található. A rendszerváltás után a vállalati üdülők eladó sorba kerültek, az erdő karbantartása anyagi források híján alábbhagyott. Mindeközben Csingervölgy (ahonnet feltárul a Parkerdő) a bányászat megszűntével fokozatosan elveszítette fejlett infrastruktúráját.

A rendszerváltás előtt, rendezvények alkalmával az önkormányzat külön buszjáratokat indított a Parkerdőbe, ma már a kirándulók többsége autóval közelíti meg, mivel tömegközlekedéssel a Parkerdő megközelítése nehézkes: a legközelebbi autóbusszmegálló Csingervölgy főutcáján érhető el, a Bányászati Múzeumtól mintegy 2 km-re, továbbá a járatok sűrűsége sem kedvez a Parkerdő busszal való megközelítésének.

Az Ajkai Parkerdő népszerűségének és a látogatói igények feltérképezéséhez 2013-ban lakossági kérdőíves felmérést készítettek (Kőrösi-aradi Diána és Kovács Mónika: A rekreációs hely fejleszthetősége az ajkai Parkerdőben). A kérdőívre 61 személy válaszolt. A válaszok alapján kiderül, hogy a látogatók legtöbben (megkérdezettek 90%-a) a Parkerdő legnagyobb előnyének a természeti értékét tartják. A megkérdezettek csupán 4%-a jelölte meg a programokat és rendezvényeket előnyként, és szintén 4%-uk említette a téli sportolás lehetőséget. Azonban múzeumot csak 2%-uk említette előnyként. Arra a kérdésre, hogy mit gondol a Parkerdő legnagyobb hátrányának több mint a megkérdezettek fele azt választ adta, hogy szerinte nincs hátránya ennek a területnek. A legtöbben a nehéz megközelíthetőséget, és a buszjáratok nemlétét (28%) említették a legnagyobb

hiányosságként. A válaszadók 15% állította, hogy a terület elhanyagolt. 3-3% beszélt a sífelvonó rossz állapotáról és a rendezvények/programok hiányáról. Továbbá a múzeumban szükségszerűnek tartanak az interaktívan bemutatott bányászati szerszámokat, és közlekedési eszközöket. Ezen kívül említették, hogy nincs eléggé kihasználva a terület, hiányzik a közvilágítás az út mentén, illetve nincs bicikliút és játszótér. Akadt olyan ember is, aki szerint kevés az esőbeálló és a szalonnázó hely, azon kívül leülési lehetőségből sincs elegendő. A Parkerdő állapotáról arányosan oszlottak meg a vélemények. A megkérdezettek 37%-a inkább rosszabb állapotúnak ítélte meg az erdőt. Szerintük a karbantartás minősége, mennyisége nem megfelelő. Főként a környezet rendben tartását hiányolták, de a hulladékgyűjtők és a játszótérek kiépítését is szorgalmazták. A válaszadók 29%-a szépnek, rendezettnek találta a parkerdőt, 34%-uk gondolta úgy, hogy a Parkerdő állapota elfogadható.

Ajka bezárt bányái közül a Jókai bánya és az Ármin bánya területe is Csingerhez tartozik. A Padragi bánya után másodikként került bezárásra a Jókai bánya, 2002-ben. A bánya területét mára már teljes mértékben rekultiválták. A Jókai bányán mintegy 10 hektárnyi területen fekszik az egykori bányaüzem és kolónia, ahol több kisebb vállalkozás is megtelepedett. A bánya aknaudvara a törőépülettel, a feladóállomással, csillepályával, és az osztályozóval együtt a Köleskepei-völgyben volt, mára azonban csak a kétoldali támfalak, bennük lefalazott táró és az aknabejáratok láthatók.

Utoljára került bezárásra 2004-ben, melynek területe Alsó- és részben Felsőcsingerben található. A kisebb épületeit lebontották, a talajt mentesítették a veszélyes anyagoktól, a Köves-árokai légaknákat pedig betömedekelték. Ez az a terület, ahol a legtöbb vállalkozás telepedett meg, hiszen itt a legjobbak az infrastrukturális adottságok (út, közmű, központi derítő), a völgyben található a mangánrakodó is (amely a szomszédos Úrkút mangánbánya-üzemét szolgálja ki). A Kossuth-akna volt irodaépületében a fémmegmunkálással foglalkozó Rózsa Kft. rendezkedett be, a feladóépületben pedig korábban gombaföld-gyártás zajlott, mely mára megszűnt. Itt létesült még egy dobozkészítő üzem illetve az Avilex Kft. telephelye is, mely a bánya kazánházát ma raktárként használja (Forrás: Pirisi Gábor-Sókuti Zsuzsanna: Egy zsugorodó ipari kisváros: a gazdasági szerkezetváltás településszerkezeti hatásai Ajkán, 2013).

Az ipari épületek helyzete a völgy leglátványosabb problémája: A Bakony Erőmű tulajdonában álló a régi bányaüzemek, műhelyek, a szénosztályozó nagyrészt üresen állnak, az épületek a lakóházak fölé magasodva Csingervölgy utcaképének meghatározó elemét alkotják. Kivételt ez alól a Központi telepen, a Posta utáni öt épület képez, amiket ma is használnak. Ezek mind földszintesek, régen asztalos-, kovács- és esztergályos műhelyként használták őket. Itt ma is különböző ipari tevékenységeket folytatnak, illetve egy épületet albérletnek adtak ki. Ezeken kívül még Vikortelepen, a Feketegyémánt utcában található pár épület, amit ma vasüzemnek használnak. Az 1937-ben épült Kriptongyár is üresen áll, ennek az állapota közepesnek mondható. Vikortelepen a régi művelődési ház ma vasüzemként funkcionál.

Alsócsingeren az épületek állapota közepes összképet mutat, egyes esetekben inkább rossznak minősíthető. Teljesen felújítottat csak a Központi telepen találni. A Felsőcsingeri úton, az iskola mögött található Csingervölgy legromosabb és legveszélyesebb épülete, ami régen a bánya egyik irodaépülete volt (ma önkormányzati tulajdon). Ezeknek már csak a falai és a földemei állnak, belül inkább egy szeméttelrepre hasonlít és egy fa is nőtt benne, ami a tetőt tette tönkre.

Vikortelepen az épületek többsége jó és közepes minőségű, egy-két felújított épület található itt, de romos és veszélyes egyáltalán nem.

A kihasználatlan, üresen álló ipari épületekben, vagy a Bercsényi Miklós Szakközépiskola és Szakiskola üresen álló kollégiumi épületében egy esetleges rekultivációs program keretein belül lehetőség adódhatna arra, hogy szociális lakásokat alakítsanak ki az épületekben. A leendő lakók bevonásával a tervezésbe és az építésbe elérhető lenne a kötődés a lakáshoz, hogy azok állapota ne romoljon le. (Gombos Adrienn, Gatter Kornél: Egy bányászfalu élete – az ipari változásainak hatása a társadalomra és az épített környezetre Csingervölgyben).

Csingervölgy jelenlegi épületeinek állapota

Kiváló és nagyon rossz állapotú épület csak 1-1 van, az előbbi Viktortelepen, az utóbbi Alsócsingeren (régi irodaépület) található. Jó, közepes és rossz állapotú épületek aránya megoszlik, de a jó állapotú épületek inkább Viktortelepre jellemző. Ez is mutatja, hogy ez a terület mindig is jobb helyzetben volt. Alsócsingerben egyre több a rossz állapotú épület.

Csingervölgy jelenlegi épületeinek funkciótérképe (Forrás: Gombos Adrienn, Gatter Kornél: Egy bányászfalu élete – az ipari változásainak hatása a társadalomra és az épített környezetre Csingervölgyben)

Lakáshelyzet:

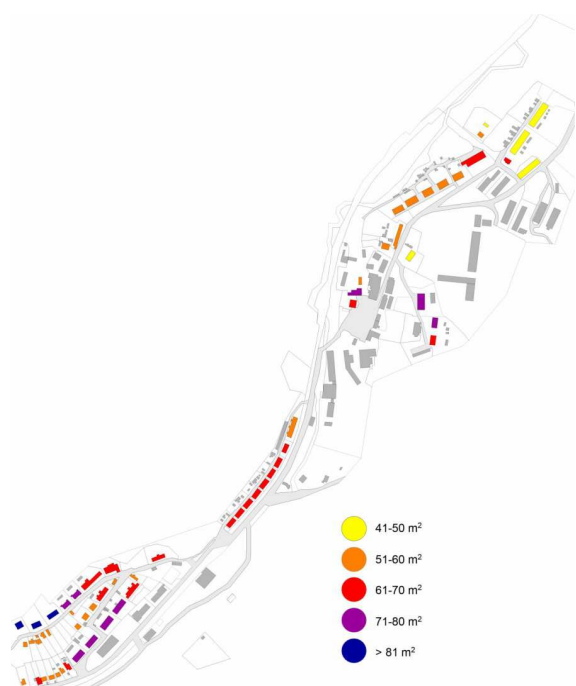
Csingervölgyben a lakók mintegy kétharmada már évtizedek óta itt él, a többsége középkorú, vagy nyugdíjas. A környékhez, a bányához erősen kötődő lokálpatrióták szívesen maradtak itt, de sok esetben nyugdíjas korukra költöztek Viktortelepre. A gyönyörű környezet, csendes és tiszta levegőjű környék egyébként a kisgyerekes családoknak is optimális. Az Alsócsingerre költözés elsődleges oka az ingatlanok alacsony ára, valamint a kellemes természeti környezet. Az aktív lakók többsége Ajkára jár dolgozni, csak ott van munkalehetőség.

Csingervölgyben található Ajka teljes lakásállományának 1,9%-a. Az alacsony népességszámú háztartások magas előfordulását, és a lakatlan lakásállomány előfordulását jelzi, hogy ebben a lakásállományban csupán a teljes Ajkai népesség 1,66%-a él. A lakásállományra jutó lakónépesség aránya 13%-kal elmarad az ajkai átlagtól, a városrész lakossűrűsége 31 fő/km², mely mindössze tizede a városi átlagnak (306 fő/km²).

A három vagy több szobás lakások aránya mindössze 16,1%, az egyszobás lakások száma pedig meghaladja a városi átlagot (ezek közül sok komfort nélküli). A lakásállomány területi elhelyezkedést nézve is megállapítható Alsócsinger és Viktortelep elkülönülése: míg Viktortelepet a nagyobb méretű, közepes-jó minőségű lakások jellemzik, addig Alsócsingeren koncentrálódnak a komfort nélküli, egyszobás lakások.

Az önkormányzati lakások aránya 1% alatti. A városrészben a kétszobás lakások aránya a legmagasabb, tehát ez a típus tekinthető dominánsnak. A városrészben kiugróan magas – a városrészek közül a legmagasabb – az alacsony komfort fokozatú lakások aránya, a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya, valamint az egyszobás lakások aránya.

Mutató megnevezése	Ajka összesen 2011	Ajka- Csingervölgy 2011
Lakásállomány (db)	12544	240
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	2,6	12,1
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	2,1	8,3
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	8,4	25,4

Csingervölgy jelenlegi lakóházainak mérete

A nagyobb méretű lakások szinte kivétel nélkül Viktortelegen találhatók, a kisebb méretű lakásállomány Alsócsinger északi részén koncentrálódik.

A településrész funkciói hiányosak, még a helyi igényeket sem elégítik ki. A városrész szolgáltatási és intézményi ellátottsága megoldatlan: Csingerben nincs alapfokú oktatási intézmény, nincs élelmiszerüzlet, gyógyszertár, posta.

Településrész neve	Önkormányzati intézményi funkciók	Kereskedelmi-szolgáltató funkciók	Egyházi, szabadidő funkciók
Csinger	Szakképző iskola és kollégium, Községi Ház, temető, múzeum	Parkerdő vendéglő és vendégházak	templom

II.2.11.5.7. Települési konfliktusok, problémák

Településrészi konfliktusok, problémák:

- Csingervölgyben a legalacsonyabb szintű az iskolázottság, itt a legalacsonyabb a felsőfokú végzettségűek aránya (6,4%), és a legmagasabb a csupán 8 általános iskolát végzettek aránya (23,2%)
- A városrész foglalkoztatottsági mutatói a legrosszabbak a városrészek közül: itt a legmagasabb a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (37,1%), foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (41,1%), az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (66,3%), a munkanélküliek aránya (11,3%) és a tartós munkanélküliek aránya 86,8%) is. A foglalkoztatottak aránya itt a legalacsonyabb (58,7%)
- Városrész szociális helyzete nagyon alacsony
- Az egyszobás, komfort nélküli lakások aránya magas,
- Sok a lakatlan lakásállomány, illetve az alacsony népességszámú háztartások magas előfordulása jellemzi a városrészt
- A városrész szolgáltatási és intézményi ellátottsága megoldatlan: Csingerben nincs alapfokú oktatási intézmény, nincs élelmiszerüzlet, gyógyszertár, posta
- utak, járdák állapota nagyon rossz
- közlekedési kapcsolatok a városközponttal elégtelenek: bár a buszjáratok sűrűsége kielégítőnek mondható, de a szakközépiskola kollégiumának megszűnése óta közel 400 diák ingázik minden nap a városrészbe, így helyi lakosok közlekedése megoldatlan
- Bercsényi Miklós szakközépiskola diákjai és a településrészen élők között kialakult konfliktushelyzet, intergenerációs feszültséghelyzet
- vállalkozások nagyon alacsony száma: csak két vasüzem, és egy bútorigipari vállalat összeszerelő üzeme található itt.
- A volt bányaeépületek egy része elbontásra került, más része új gazdasági funkciót kapott, de vannak elhagyott, pusztuló épületek is.
- Még kiaknázatlan turisztikai és rekreációs potenciál a Parkerdő területén

III. Probléma elemzés, probléma térkép

III.1. Probléma elemzés

1. Több településen megjelenő **alapprobléma az empirikus, átfogó adatok hiánya**. Hiányosak az adatok a településen a foglalkoztatási szegregáció mértékére vonatkozóan, kevés az adat a nők elleni erőszak, nemi erőszak és prostitúció kérdésköreivel kapcsolatosan, illetve az egyéb társadalmi egyenlőtlenségekről, melyek a nők mindennapi helyzetét befolyásolják a városban. Politikai, tudományos és gazdasági egyenlőtlenségekről alig van adat a településen.

Az egyes tématerületeket tekintve az alábbi, esélyegyenlőséget hátráltató problémák fogalmazódnak meg:

A településen fellelhető, **a nőket és a munkaerőpiacot érintő kérdések tekintetében a problémák nem különböznek az országos gondoktól:**

- részmunkaidős, távmunkát biztosító állások csekély volta,
- családbarát munkahelyek csekély száma,
- foglalkoztatási szegregáció.

A családtervezéssel, gyermekvállalással kapcsolatban a járásban több probléma is megfogalmazódott:

- a gyermek születése utáni időhiány és lelki megterheltség, ami családi konfliktusok forrása lehet;
- a férfiak, az apák bevonásának hiányosságai a gyermek körüli teendők ellátásába;
- munkahelyre való visszatérés problémái, ami a későbbiekben anyagi problémák forrása lehet.

2. A járásban **a gyermekek napközbeni felügyelete** létszámot, tekintve megoldott (bölcsőde, családi napközi). Ugyanakkor szűkek az időszakos gyermekfelügyelet, a nem munkaidőben való gyermekfelügyelet lehetőségei, főként a több műszakban dolgozó, gyermeküket egyedül nevelő anyák tekintetében.

A nők elleni erőszak kérdéskörében a következő problémák jelentkeznek:

- a bentlakásos szolgáltatás állandóan kapacitáshiánnyal küzd, létszámemelése indokolt lenne;
- kiváló jelzőrendszeri együttműködés fogalmazódott meg országos szervezetek (pl. OKIT), a városi és megyei rendőrkapitányság, a gyermekvédelem és szociális ellátórendszer intézményei, az áldozatsegítő szolgálat felé, ugyanakkor hiányos az együttműködés az egészségügyi ellátórendszer felé;
- bár a bentlakásos elhelyezés – kapacitástól függően – megoldott, egyre emelkedik azoknak az áldozatoknak a száma, akik „ambuláns” szolgáltatást igényelnének, mielőtt kilépnek az erőszakos kapcsolatból – ez a szolgáltatás jelenleg nem elérhető a városban.

3. A járásban élő romák helyzetével kapcsolatosan az esélyegyenlőség szempontjából az alábbi problémák fogalmazódtak meg, illetve fogalmazhatók meg:

- alacsony foglalkoztatottság, kedvezőtlen munkaerő-piaci esélyek; munkához jutás nehézségei,
- alacsony iskolai végzettség,
- az oktatáshoz, a tanuláshoz való kedvezőtlen viszony: motivációs problémák, perspektíva hiány,
- kedvezőtlen jövedelmi viszonyok, szegénység,
- lakhatási problémák: lakhatási bizonytalanság, kedvezőtlen lakókörülmények,
- kedvezőtlen egészségi állapot – nem megfelelő egészségkultúra; egészségügyi ellátásokhoz való nem megfelelő hozzáférés, szűrővizsgálatokból való kimaradás,
- felelősségvállalás hiánya: önmagáért, közösségéért, környezetéért,
- alacsony érdekérvényesítő képesség, jogtudatosság hiánya,
- a többségi társadalomban a roma kultúra, a roma értékek nem ismerése, ebből kifolyólag a viselkedés meg nem értése, előítéletek, diszkrimináció,
- az integrációt gátló/nehezítő kulturális tényezők megléte,
- párbeszéd hiánya romák és nem romák között,
- párbeszéd hiánya romák és romák között,
- együttműködés, kooperáció hiánya a romákkal (is) foglalkozó különböző területeken dolgozó szakemberek és az általuk működtetett programok között,
- adatok hiánya, nincsenek rendszeres adatgyűjtések a roma népesség helyzetét illetően. Megfelelő adatok hiányában viszont egyrészt nem mérhető a diszkrimináció valós szintje, másrészt nem határozhatók meg pontosan, illetve támaszthatók alá a beavatkozások, és az intézkedések eredményessége, hatékonysága sem ítéltető meg.

– szegregált területre, perifériára szorulás

Látható, hogy a problémák többsége nem járási specifikum, hanem rendszerjellegű probléma, hiszen a roma népesség hátrányos helyzete több, egymással szorosan összefüggő társadalmi, gazdasági probléma eredője. Ebből kifolyólag viszont csak a több problématerületre (oktatás, foglalkoztatás, szociális és egészségügyi terület) egyszerre koncentrálni, átfogó problémakezelési megoldások, komplex programok vezethetnek az esélyegyenlőség előmozdítása, biztosítása tekintetében is eredményre.

4. Társadalmi érzékenyítés - Az egyes, fogyatékos embereket tömörítő, civil és érdekképviseleti szervezeteknek nincs megfelelő sajtó, média nyilvánossága. A fogyatékossgal élő emberek számára nem minden esetben biztosított az egyenlő esélyű hozzáférés, a nagy tömegeket vonzó rendezvényeken.
5. Foglalkoztatás - A Munkaügyi Központ szervezeti átalakítása megnehezíti a megváltozott munkaképességű, fogyatékos emberek nyílt munkaerő-piaci regisztrációját. A Munkaügyi Központ Rehabilitációs csoportja megszűnt, amely növelte a fogyatékossgal élő és megváltozott munkaképességű emberek munkához segítését.
6. Akadálymentesítés - a középületek, közterületek – nem akadálymentesek, a középületekben való közlekedés a legtöbb helyen csak részben megoldott. A közösségi közlekedés vonatkozásában az autóbuszok részben akadálymentesek, de mindenképpen megkönnyíti a mozgássérült emberek közlekedését, hogy a menetrend külön jelöli az akadálymentes autóbuszok közlekedésének időpontját.
7. Kiemelt problémát jelent az egészségügyi intézmények akadálymentesítése: látássérült emberek számára a hangos hívók, hallássérült emberek számára a hívók kijelzővel való ellátása, a kommunikációs akadályok. Mozgássérült emberek számára hiányzik a rehabilitációs lehetőség. Látássérült emberek részéről hiányosságként jelenik meg: a kereszteződések behangosításának hiánya, a hivatalos ügyek intézésénél a speciális segédeszközök (indukciós hurok, olvasó televíziók, nagyítók) hiánya, az ügyfélhívók nem beszélnek, a látássérült ügyfélnek nincs lehetősége az önálló ügyintézésre.
8. Lakhatás - önkormányzati bérlakás hiánya, nem megoldott a mélyszegénységben élők lakhatásának kezelése. Szabályrendszer megalkotása, mely elősegíti a jobb minőségű lakhatási feltételeket. Különböző színvonalú bérlakás állomány létrehozása (nagyon jó minőségű, átlagos minőségű, lakhatási feltételek minimális szintjének elérése melletti lakások).
9. A HH és HHH gyermekek és fiatalok regisztrálása szülői nyilatkozat alapján történik, a településeken nem azonosítottak egyértelműen a célcsoport tagjai, főleg az óvodáztatásból kimaradó gyermekek esetében.
10. A alapprobléma a településen a célcsoporttal foglalkozó szervezetek munkájának összehangolása, az együttműködés megteremtése a hatékonyabb beavatkozások és szolgáltatások érdekében. Az oktatási, gyermekjóléti - gyermekvédelmi, valamint közoktatási szakmai szolgáltatások működnek a HH és a HHH gyermekek érdekében, szolgáltatásaik és programjaik azonban sokszor átfedik egymást, így a beavatkozás hatékonysága csökken.
11. A célcsoportot megcélzó szabadidős és átfogó prevenciós programokból többre lenne szükség, illetve az ezekhez való hozzáférést fokozni kellene a fiatalok felé történő kommunikáció változatos módjaival, valamint egy elfogadott közösségi hely megteremtésével a településeken. Sportolási feltételek hiányosak, sem szervezett sportolási lehetőség, sem ennek feltételeként meglévő tér nincs. Fontos lehetne a szép táji környezet kihasználása érdekében közös családi túrák szervezése, rendszeressé tétele,
12. Magas az egyszemélyes háztartások aránya, azaz magas az egyedül élő idősök aránya. Ma a 70 éves és idősebb népesség egyharmada él egyedül, és e korosztály közel felének a mindennapi életvitelét akadályozó problémája van (mozgásában akadályozott, érzékszervi károsodásai vannak stb.).
13. Idősök lakta helyeken jelentősen érintettek az időskorú személyek sérelmére elkövetett bűncselekményekben, kiemelten az úgynevezett trükkös módszerrel elkövetett lopások tekintetében. az említett trükkös módszerrel elkövetett bűncselekmények változatosak, agyafúrtak, és azok elkövetése szinte minden olyan esetben befejezetté válik, amikor a kiszemelt áldozat és a bűnelkövető közötti kommunikáció megindul.

14. munkahelyek és különösen a védett munkahelyek számának rendkívül alacsony száma, holott ez kiemelkedő fontosságú mind a mentális, mind pedig a szociális helyzet javításában,
15. a holisztikus szemlélet és problémamegoldás érdekében szükség lenne a helyi társadalom összefogására, mert ma még hiányoznak a helyi társadalommal egyeztetett, hosszú távú és jól koordinált tevékenységek, ahol minden szintér érzi a maga felelősségét és saját eszközeivel segíti a megoldást,
16. a prevenció hatékonysága rendkívül alacsony
17. a szakemberek alacsony presztízse és száma evidensen vezetett az ellátórendszer túlterheléséhez, amelyben minden részterület, de főként az egészségügy a leginkább érintett, ugyanakkor az őket „kiegészíteni” képes szociális ellátórendszer sem tud így jól működni,
18. a családok segítése gyakran csak felszínen maradó, vagy tűzoltó jellegű támogatásokban merül ki. Kiemelten kell kezelni a megelőzést és a rehabilitációs tevékenységeket, melyhez szükséges a helyi szakemberek összefogása, valamint új, helyben elérhető szolgáltatások, tanácsadások biztosítása, pl. pszichológus, fejlesztő pedagógus, családterapeuta,
19. a megelőzés meghatározó színtere lehetne az iskola, de az iskolapszichológia és az iskolai szociális munka hiánya és a pedagógusok kompetenciahatárai miatt ez a terület tulajdonképpen eszköztelen – csak ismeretátadásra korlátozódó, alkalmi, hagyományosan frontális, interakció vagy folytonosság nélküli, ahol nincs hatásvizsgálat, de a tudatos egészségmagatartáshoz szükséges készségeket nem fejlesztő – a betegséggel küzdő gyermekek, fiatalok és családjaik esélyegyenlőségének támogatásában,
20. a veszélyeztetett fiatalok prevenciók bevonása esetleges, pályázatfüggő, amelyben nagyon nehéz a folyamatosságot biztosítani. A városban működő Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) tagjai a város ifjúsággal foglalkozó szakemberei, így nagyobb összefogással igazi erőforrás-koalíció lehetne a szervezet annak érdekében, hogy összehangolt legyen a városban folyó drog-prevenciók tevékenység,
21. az alacsony küszöbű ellátások elindultak, de azokat a civil finanszírozás miatt és a pályázatok behatárolt időbelisége miatt szintén alig lehet fenntarthatóvá tenni,
22. alacsony informatikai jártasság az idősek és a hátrányos helyzetben lévők között, közösségi közhasználatú számítógépek elavultsága nagyfokú
23. idős korosztály foglalkoztatásra való igénye a jogszabályi háttér miatt nehézkes, de igény lenne ár,
24. a prevenció miatt szükséges lenne a mélyszegénységben, a nők és gyermeket szűrővizsgálatokon való részvétele, jelenleg teljesen elhanyagolják,
25. konfliktushelyzet alakult ki az egyes társadalmi szinten elkülönült települési egységek lakói között. CSÁO, hajléktalan szálló lakói, a leszakadó társadalmi rétegek és a településen állandó lakosként élők közötti feszültség markánsan érzékelhető
26. Mind a CSÁO, mind a Hajléktalan Személyek Átmenti Otthona túlzsúfolt, a bent lakók nem képesek a lakhatási nehézségekből kilábalni.
27. környezettudatos magatartása, annak átformálása, környezettudatos nevelés hiánya.
28. Higiéniai problémák, lakókörnyezetük rendezettségével támasztott igények hiánya
29. térségi problémák az alábbiakban általánosíthatóak:
 - intézményi és szolgáltatói ellátottsága alacsony (Csinger, Bakonygyepes, Padragkút) Bakonygyepes szőlőmös, rendezetlen területe, a volt TSZ telephely. magántulajdonú mezőgazdasági major besorolású terület hasznosításának és bővítésének akadályt jelent a telephelyet körülölelő kiváló termőhelyi adottságú erdőterület.
 - padragi iskola magára hagyatottsága, jelentős számú hátrányos helyzetű gyerekekkel,
 - az egyszobás, komfort nélküli lakások aránya magas,
 - sok a lakatlan lakásállomány, alacsony komfortfokozatú lakóépületek illetve az alacsony népességszámú háztartások magas előfordulása jellemzi a városrészt (Cinger, Padragkút)

- közlekedési kapcsolatok nem megfelelőek a városközponttal: Csinger, Padragkút, Szóc, Öcs
 - vállalkozások száma alacsony, munkalehetőségek a városrészben beszűkültek
 - a volt bányáépületek egy része elbontásra került, más része új gazdasági funkciót kapott, de vannak elhagyott, pusztuló épületek is, a barnamezős területek (bányaterületek, egykori Timföldgyár telepe) nem kerültek hasznosításra,
 - Alacsony az iskolázottság: alacsony a felsőfokú végzettségűek aránya, magas a 8 általános iskolát végzettek aránya
 - Városrész szociális helyzete nagyon alacsony,
 - Közösségi tér, közpark, a szabadidős, rekreációs zöldfelületek hiánya
 - Alulhasznosított közterületek
30. Bercsényi Miklós szakközépiskola diákjai és a településrészen élők között kialakult konfliktushelyzet, intergenerációs feszültséghelyzet
31. Még kiaknázatlan turisztikai és rekreációs potenciál a Parkerdő területén
32. A város potenciális környezetszennyező létesítményei közül szinte az összes bányászati hulladéklerakó a városrész déli és nyugati határán helyezkedik el.
33. A vörös- és szürekiszap tározók – bár már nagyobb részben rekultiváltak – negatív városképi imázst jelentenek
34. az előregedési tendenciából adódóan várhatóan a csökkeni fog az alapfokú oktatási intézmények kapacitáskihasználtsága, valamint nőni fog a megüresedett, kisméretű panellakások száma
35. a szakképzési kínálat nem feltétlenül igazodik a helyi munkaerőpiaci kereslethez
36. magas a kisméretű lakások aránya, nagyszámú, elavult, felújításra szoruló panelház a Belvárosban, azok ahol jelenleg egyedül élő idős emberek laknak. Várható a demográfiai adatok alapján a jelentősebb számú lakás megürülése.
37. Járási és város közintézmények energetikailag és technológiailag elavultak, több esetben nem megoldott az akadálymentesítés
38. Városközpontban a kiskereskedelmi egységek leromlott épületállománya, elhanyagolt homlokzatok, elavult cégérek, reklámok
39. a városban nincs megfelelően magas színvonalú szállodai és éttermi szolgáltatás
40. a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a drogfogyasztás főként a fiatalok körében jelenik meg és terjed,

III.2. Összefoglalás az Esélyegyenlőségi fórumokon megfogalmazott problémákról, a HEP intézkedéseit alátámasztó tapasztalatokról

Az ÁROP 1.A.3-2014-2014-0060 azonosítószámú projekt keretében megtartott fórumok szolgálták a HEP felülvizsgálata során kialakítandó intézkedések alapjául. A fórumok résztvevői a pályázati anyagban is megfogalmazott problématerületek képviselői voltak, akik leginkább ráláttak az adott, megvitatandó problématerületekre és azok lehetséges kezelési módjaira.

Fórumok keretében megvizsgált területek, problémaként érzékelt változások:

1. Fogyatékkal élők foglalkoztatási helyzete, lehetőségei
2. Hátrányos helyzetű gyermekek esélyei
3. Leszakadó, funkcióhiányos területek
4. Mélyszegénységben élők helyzete
5. Alacsony iskolai végzettségűek, fogyatékkal élők helyzete, munkáltatói érzékenyítés

A fogyatékkal élők foglalkoztatási helyzetének, lehetőségeinek

A fórum résztvevői közül a Mozgássérültek Egyesületének az elnöke hívta fel a résztvevők figyelmét arra, hogy a hozzá forduló álláskeresőknél nincsenek tisztában a saját státuszukkal sem, nem tudják, hogy milyen ellátást kapnak, és azt sem, hogy az ellátásuk mellett milyen feltételekkel vállalhatnak munkát. A szakértő ismertette, hogy 2012. július 1. után mit is jelent a hagyományosan „lerokkantisítás” folyamatként ismert, ma már komplex minősítési eljárásnak nevezett folyamat, amely azt hivatott megállapítani, hogy az ügyfélnek mennyi a megmaradt egészségtartománya, amellyel még eséllyel indulhat a munkaerő-piacon. Külön zavaró tényező, hogy betűjelekhez köthető értelmezési tartományokat dolgoztak ki, amely a tartós és a tranzit foglalkoztatást is magukban rejtik, és nehezítik a megértést. Az esélyegyenlőségi fórum végül megállapította, hogy az információhiány, a szükséges lépések ismeretének a hiánya, az egyén segítő támogatásának a hiánya nagyon markáns, és a legnagyobb gátlása a foglalkoztatásnak.

A hátrányos helyzetű gyermekek esélyeinek növelése

A fórum résztvevőinek tapasztalata alapján sok gyermekes család él a gyermekek után járó ellátásokból. Még mindig jelentős körökben a tartós munkanélküliek száma, akik a munkaerőpiacra nem tudnak visszakerülni (középkorúak, alacsony iskolai végzettségűek, többgyermekes anyák, romák, hajléktalanok). A hátrányos helyzetű, rossz szociális körülmények között élő gyermekes családok zömében a város „peremkerületeiben”, Csinger, Bódé, Padragkút városrészekben élnek, fokozottan jelentkezik a szegregátumok kialakulása. A hátrányos helyzetű gyermekek körében a tehetségek vizsgálata jelenleg megoldatlan. Nincs olyan szervezet, aki vizsgálná a hátrányos helyzetű gyermekeket, a szülők ritkán – vagy egyáltalán nem – motiváltak a tehetség gondozására. A hátrányos helyzetű gyermekek életkörülményeiben javulást hozhatna a tehetségek felkarolása. A probléma kezeléséhez javaslatként fogalmazódott meg a fórum résztvevői között a szociális biztonság megerősítése, gyermekek életesélyeinek javítása, gyermekszegénység csökkentése. A képzettség, foglalkoztatás szintjének emelése a gazdaság, közlekedés, infrastruktúra fejlesztésével – területi hátrányok enyhítése segítségével lehetővé válna a mobilitási esélyek javítása. A mélyszegénységben élők kirekesztettségének enyhítése szintén megoldandó problémaként van számon tartva.

Leszakadó funkcióhiányos területek

A résztvevő nevelési, oktatási intézmények képviselői aggodalmukat fejezték ki a városrész társadalmi leromlása miatt, és megfogalmazták, hogy a Padragkúton élő lakosok elégedetlenek és elkeseredettek a lakóhelyükön zajló folyamatok miatt:

A településrészen működtetett szociális intézmények nagy számban vannak jelen.

(Hajléktalan szálló, családok Átmeneti Otthona, Szociális bérletadások)

A szociális intézmények átmeneti lakói halmozottan hátrányos helyzetűek.

A halmozottan hátrányos helyzetű emberek zömmel alacsony iskolai végzettségűek, nincs munkájuk, jövedelmük elsősorban szociális ellátásból keletkezik.

Az óvodában és az általános iskolában a pedagógusok szakmai munkája egyre nehezebbé vált.

Mélyszegénységben élők helyzete

A mélyszegénységben élő családok helyzetének megvitatása az Ajkai járás HEP-jei szempontjából kiemelkedő téma. A térségbe megindult belső migrációs folyamatok konfliktusokat idéztek elő Ajka egyes városrészein kialakított Családok Átmeneti Otthonának kialakítása miatt. (Padragkút, Korányi utca).

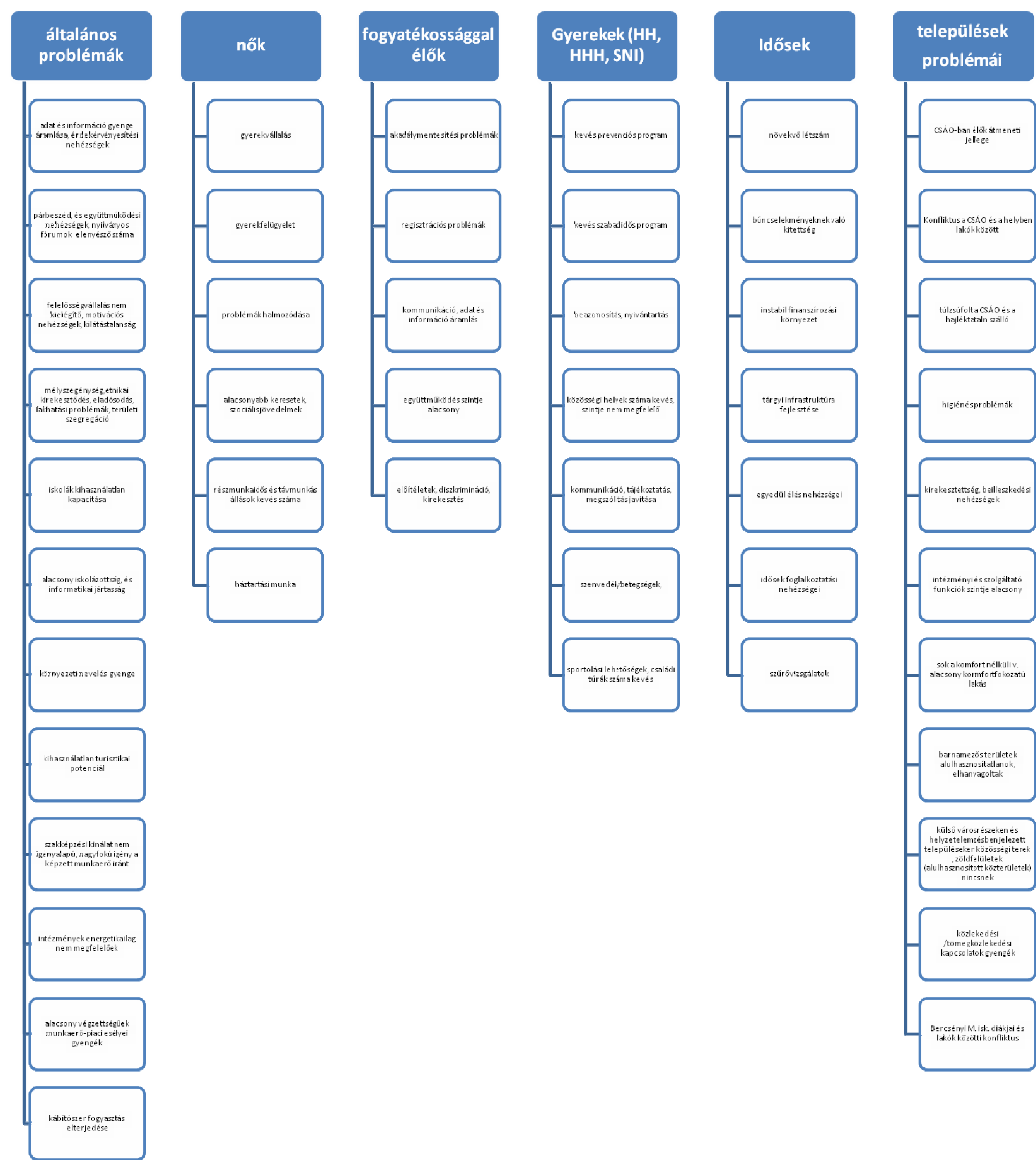
A fórum résztvevői megvizsgálták azokat a gazdasági, társadalmi és kulturális folyamatokat, amelyek a szegénység kialakulásához vezethetnek, és ezek tágabb társadalmi hatásait is elemezték.

A résztvevők saját szakterületük vagy települési problémáik tekintetében nyilvánítottak véleményt, konstruktív vita keretében. A települések képviselői elmondták, hogy náluk nem a belső migrációs folyamat jelenti elsőssorban a problémát, hanem az ott élő lakosság nagy része szegényedik el folyamatosan a kialakult korstruktúra következtében. További problémát jelent a közfoglalkoztatásba történő bebetonozódás, ami szintén a szegénységhez vezető utat jelöli ki az ott élők számára.

Alacsony iskola végzettségű emberek helyzete

A résztvevők és a szakértők ismertették, hogy munkájuk során szembesülnek azzal, hogy az alacsony iskolai végzettségű emberek nagyrészt nem fogadják be azt az ideológiát, hogy a hosszú távú munka egy pozitív dolog, nem látják az eredményét, hasznát az életükben. Ezzel szemben csak a nehézséget, a kötelességet, a köteléket látják, amit viszont negatívumként élnek meg. Másrészt sokszor tudásukban nem érik el a felvétel szintjét – nem tudnak olvasni, írni, számolni. A funkcionális analfabétizmus nem teszi lehetővé sem a tartós munkavállalást, sem a megfelelő jövedelemmel, előrelépéssel járó munka vállalását. Alkalmi munka, közfoglalkoztatásban való részvétel lehet csak az eredmény. Az ismeretek hiánya kihat a mindennapjaikra is, ahol tervezni, szervezni a háztartást, a gyermekek iskoláztatását, stb.

III.3. Probléma térkép: felső sor = célcsoport, alatta lévő felsorolás a célcsoporthoz köthető problémákat jelenti.

IV. Megoldási javaslatok

Annak érdekében, hogy kezelhető léptékű, jól célzott, reális és a helyi problémákra, sajátosságokra fókuszáló program legyen kidolgozva a leginkább veszélyeztetett, kiemelt célcsoportokból indult ki a munka.

IV.1. Célcsoportra vetített megoldási javaslatok

IV.1.1. Nők

A célcsoporttal foglalkozó szervezetek számára az együttműködés ösztönzése. A bántalmazott nők számára mentális-szociális tanácsadás biztosítása. Elengedhetetlen a befogadó szemlélet kialakítása egyrészt a helyi vállalkozók, vállalatok, szolgáltatások, intézmények, szakemberek informálása, képzése útján, másrészt pedig a célcsoport informálása, képzése, tájékoztatása által.

IV.1.2. Mélyszegénységben élők és romák

A hátrányos helyzetű, alacsony státuszú lakosság, köztük a romák helyzete javításának, esélyegyenlősége növelésének célja, hogy az oktatási-nevelési intézményekben megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és elősegítse azon csoportok tagjainak esélyegyenlőségét, akik szociális és kulturális hátránnyal indulnak a közoktatás útján. A sport a hátrányos helyzetű csoportok és egyének felzárkóztatásának gyakorlati eszköze is lehet. A nemzetiségekhez tartozó, így a roma fiatalok települési közéletbe való bekapcsolódási lehetőségeinek kiszélesítését. Fő cél az alacsony státuszú lakosok - akik körébe tartoznak a romák is - lakhatási, oktatási és munkaerő-piaci integrációjának megvalósítása.

1. A lakhatási integráció megvalósításához szükséges:
 - a bérlakások számának növelése;
 - a meglévő lakások műszaki állapotának javítása;
 - a szociális lakásellátás új elemeként, új beavatkozási formaként ún. kiléptető házak kialakítása, ahol a családok életvitelét, beilleszkedését szociális munkás segítené.
2. Az oktatási integráció során különösen fontos szerepet kap a roma fiatalok és más hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci és társadalmi esélyeinek javítása:
 - az integrált nevelés feltételeinek megteremtésével;
 - mentorhálózat működtetésével, személyes támogató rendszer kialakításával;
 - felzárkóztató és speciális személyiségfejlesztő programokkal;
 - hátránykompenzáló programokkal, melyek támogatják a szakképesítés megszerzését, a munkába állást.

A folyamat feltételezi a pedagógusok módszertani ismereteinek bővítését is (pl. kooperatív tanítás elve, egyéni differenciálás, projektpedagógia, drámapedagógia területén).

A program járási, települési vagy településrészi probléma kezelését kell, hogy megcélazza:

A járásban jelentős számú mélyszegénységben élő család és személy koncentráliódik. A területek fejlesztésére, megújítására, komplex rehabilitációjára van szükség, melynek megvalósulását szolgálja pl.: városok esetében a Szociális városrehabilitáció.

A Ajkai járásban élő cigányság helyzetének és esélyegyenlőségének javítására megfogalmazott célkitűzések és intézkedések részben illeszkednek a szegénység, mélyszegénység problémáira tett javaslatához. Ki kell azonban egészíteni ezeket:

- területi szegregáció felszámolása, szegregációs folyamatok és mechanizmusok működésének megakadályozása,
- személyes támogató rendszer kialakítása mentorhálózat működtetésével, mentorálás bevezetése az élet szinte minden területére vonatkozóan, de különösen az oktatás és a munkavállalás területén,
- megfelelő iskolai végzettség elérése, piacképes szaktudás biztosítása,
- roma gyermekek tanulásra irányuló motivációinak erősítése, szülők támogatásának elérése, perspektíva nyújtása,
- bentlakásos kollégium,
- munkára ösztönzés, illetve munkahely „teremtés”, munkához juttatás elősegítése, amelynél mindenképpen figyelembe veendő, hogy életmódjukból, normáikból kifolyólag pl. kevésbé alkalmasak monotóniatúrú elváró munkakörökbe,
- a romákkal foglalkozó szakemberek körében roma származású szakemberek jelenlétének növelése, illetve autentikus roma segítők „bevonása” a célcsoport elérése, a bizalom, együttműködés kiépítése érdekében,
- felelősségvállalás képességének kialakítása, az érdekérvényesítő képesség, illetve a jogtudatosság növelése,
- egészségfejlesztés,

- társadalom nyitottságának növelése, pl. a roma kultúra széles körű megismertetésével; bizalom kiépítés – egymás megismerése, amelyre jó lehetőséget kínálnak a különböző kulturális és sportesemények, programok szervezése és az azokon való együttes részvétel,
- szemléletformálás segítése pozitív példák, élettörténetek megjelenítésével,
- romák együttműködési készségének növelése, romák és nem romák együttműködésének erősítése, pl. esélyegyenlőségi kerekasztal szervezésével,
- közösségfejlesztés, közösségépítés; különösen a gyermekek és fiatalok esetében fontos a különböző közösségekbe való bevonásuk, ez fontos szocializációs közeg és társadalmi kapcsolatformáló lehetőség, pl. zene, tánc kapcsán lehetne roma néptáncsoportokat verbuválni, ahol romák és nem romák együttesen vesznek részt,
- együttműködés, kooperáció a romákkal (is) foglalkozó különböző területeken dolgozó szakemberek között, amely magában foglalná azt is, hogy a különböző, esetenként nem kimondottan a romáknak szóló, vagy rájuk kiírt, de az ő helyzetüket, esélyegyenlőségüket is javítható programokról, projektekről való tájékoztatás, információnyújtás egymás számára, illetve e programok összehangolása, összekapcsolása annak érdekében, hogy hatékonyabb segítséget tudjanak nyújtani a szolgáltatásokat igénybe vevők számára,
- rendszeres lakossági, köztük a roma népesség helyzetének, problémáinak feltárására irányuló primer felmérések lebonyolítása.

Rendkívül összetett kérdéskörrel van szó, amelyben az apró dolgok is előrevihetnek, az esélyegyenlőség növelésére tett erőfeszítések hatása nem a jelenben fog érződni, alapvetően nem most fog változtatni a romák helyzetén, hanem később, lehet, hogy csak 20–30 év múlva lesznek érzékelhetőek az eredmények, jelen pillanatban elsődleges feladat az esélyegyenlőség előmozdítása.

Mivel a helyzetelemzésből is láthatóan az esélyegyenlőség problémája nagyon összetett, ezért komplex programokra van szükség, valamint kulcselemként merül fel a mentorálás fontossága, akár az oktatásról, munkavállalásról, lakhatásról legyen is szó. Mindenképpen hangsúlyozni kell azonban azt is, hogy „az esélyegyenlőség megteremtésének sikeressége két szándék együttes meglétére alapul: a befogadási szándékra a többségi társadalom felől, és a közelítés szándékára a cigányság felől” (Jakus László – Czinka Panna Roma Kulturális Egyesület).

IV.1.3. Fogyatékossággal élők

A társadalmi érzékenyítés érdekében civil szervezetek és az önkormányzat közötti rendszeres információáramlás biztosítása. Az írott és elektronikus sajtóban való megjelenés minden jelentős, fogyatékos embereket érintő rendezvényről, riportok, életútinterjúk készítése hétköznapijaikról, ünnepeikről, nehézségeikről, integrációs lehetőségeikről.

A települések közös, nagy rendezvényein az előnyben részesítés jegyében, a lehetőségektől függően, külön kijelölt hely biztosítása mozgáskorlátozott, illetve más fogyatékosággal élő emberek számára.

A megváltozott munkaképességű, fogyatékos emberek regisztrációjának figyelemmel kísérése, a körütekintő, egyéni kompetenciákat figyelembe vevő munkavállalás lehetősége. A leírtak szükségességét indokoltta teszi az a tény is, hogy az ún. védett munkahelyek bővítésére a közeljövőben nem kerül sor, valamint a rokkant nyugdíjak felülvizsgálatát követően a nyílt munkaerőpiacra kikerülő megváltozott munkaképességű emberek száma vélhetően emelkedni fog.

Az akadálymentesítés kapcsán a jelzőlámpák behangosítása, eltérő burkolat használata a kerékpár utakon és a járdákon, valamint az út széle és a járdaszegély között (bár az újonnan épülő vagy felújításra kerülő szakaszokon ezt már figyelembe veszik). Vezető sávok kialakítása pl. közintézményekben, középületekben vagy a buszmegálló első ajtajánál, felfestett figyelmeztető jelek elkészítése aliglátók és gyengénlátók részére. A vakvezető kutyák elhelyezésének megoldása (kenel) pl. egészségügyi intézményekben, és ugyanitt a segítő személyzet (kísérő) szolgáltatás kialakítása. Beszélő ügyfélhívók telepítése, Braille írásos tájékoztatók, nagy betűs tájékoztatók nyomtatása, hangos térképek és Braille térképek készítése, nagyító készülékek kihelyezése ott, ahol esetleg űrlapok kitöltését kell elvégezni, nagy betűs űrlapok készítése gyengén látók részére. Az E-ügyintézés lehetőségéről való informálás/tájékoztatás a látássérültek minél szélesebb körében.

A közzsférában dolgozó, ügyfelekkel foglalkozó alkalmazottak érzékenyítése mindenféle fogyatékosági típussal élő ember irányába (tréning, néhány napos képzés keretében).

A fogyatékos gyerekekkel és szüleikkel való foglalkozás megkülönböztetett figyelmet érdemel, a fogyatékos gyermekek ellátását végző intézmények rendszerén belül. A korai fejlesztés, mint megelőző (preventív), kompenzáló, korrigáló terápiás foglalkozás, különösen nagy jelentőséggel bír a későbbiekben, az iskolába kerülés, a későbbi integrálódás szempontjából.

Az akadálymentesített önkormányzati lakások kialakítása és biztosítása az arra rászorulóknak.

A sport, mint nagyon fontos eszköze a társadalmi integrációnak, jelentős szerepet játszhat a járási településeken a családban élő fogyatékos gyerekek és fiatalok életében. Szükséges lenne a fogyatékos gyerekek, fiatal felnőttek, felnőttek és idősek sportolásának koordinációjára. A különböző tagszervezetek sport- és testnevelési tevékenysége nyilvántartott, ugyanakkor jellemzően a versenysportra fókuszál. Fontos lenne a tömegsport népszerűsítése, programok szervezése, melynek keretében a fogyatékos és speciális sportolók a fogyatékos sportolókat, népszerűsítik. A fogyatékossgal élőknek sportrendezvényeket, programokat kell szervezni, beszámolókat, tájékoztatókat kell tartani. Ezek a rendezvények integrált módon a nem fogyatékkal élőkkel együtt kerülhetne megrendezésre.

A közösségi közlekedés terén szükséges változások: alacsony padlós autóbuszokat kell a jövőben vásárolni, könnyítve az idősek és a fogyatékossgal élők közlekedését. Át kellene alakítani a város és városkörnyék közösségi autóbusz közlekedését. Megfelelő menetrendnek létjogosultsága lenne, továbbá az „intelligens buszok” üzemeltetése szükséges lenne. Korszerű utas tájékoztató rendszer épülhetne ki.

Az egyik legfontosabb kritérium, hogy megvalósuljon a komplex fizikai- és infokommunikációs akadálymentesítés. A szociális ellátásokról az ügyfélszolgálatoktól, az önkormányzat honlapján és különböző kiadványokból értesülhet a lakosság.

IV.1.4. HH, HHH és SNI-s gyerekek

Azon intézmények munkájának összehangolása, amelyek a célcsoporttal nap mint nap találkoznak, foglalkoznak. Együttműködés, híd képzése a szervezetek, intézmények között.

A fiatalok számára több alternatív szabadidős elfoglaltság biztosítása, amely lehetővé teszi a célcsoport az integrált élményekhez juttatását. A kultúra és sport területén strukturált, hasznos szabadidős eltöltési lehetőségek biztosítása, amelyek a szenvedélybetegségek kialakulásában is preventív jelleget tölthetnek be.

A fiatalok felé történő kommunikáció több, változatos csatornán történjen, amelyeken az információ eljut a célcsoport felé.

IV.1.5. Idősek

Az idősek növekvő létszáma a demográfiai helyzetből adódik. Első lépésben a szociális és egészségügyi szolgáltatásokban történő bővülés, fejlesztés szükséges, továbbá meg kell oldani a szűrővizsgálatok megszervezését azokra való eljutást és ösztönzést.

A megnövekvő egyedül élők száma jelenleg előregedő népességet eredményez a településeken/településrészen, mely később megürült lakások, házak formájában jelentkezik. Ezek hasznosítása, felújítása városrendezési eszközökkel és beavatkozásokkal történő kezelése válik szükségessé. Az idősek biztos jövedelemmel – nyugdíj – rendelkeznek, ugyanakkor annak mértéke nem elegendő épület/lakás felújításra.

Bűncselekményeknek való kitettség ellen több településfejlesztési eszköz áll rendelkezésre, melyek közül az adott helyzetre megfelelő, hatékony változatot kell alkalmazni.

A gazdasági növekedés, illetve a nyugdíjak és az egészségügy szempontjából is kiemelkedően fontos, hogy az ország jobban kihasználja az idősebb munkaerőben rejlő potenciált. A kormánynak fontolóra kellene vennie az állami nyugdíjrendszer további reformját, anyagi ösztönzők bevezetését az idősebb munkaerő marasztalása vagy munkaerőpiacra történő visszatérésének elősegítése érdekében. Szükséges lenne az idősebbek munkaképességének javítását célzó új képzési formák bevezetése, a további foglalkoztatás útjában álló akadályok felszámolása, valamint az idősebb munkavállalók alkalmazása, különös tekintettel az idősebb nőkre, mivel őket még az idős férfiaknál is ritkábban alkalmazzák. Sok szakterület van, ahol idősebbek képességei és tapasztalata, versenyelőnyt jelentene az adott cégnek. A munkáltatóknak újra kellene gondolniuk, hogyan viszonyulnak az idősebb munkavállalók továbbképzéséhez, azaz a folyamatos tanulás és tanítás nem szűnne meg az 50. év betöltésével sem. Az idősebb munkavállalók a fizetés, a nyugdíj, valamint az egészségügyi juttatások arányát tekintve másfajta javadalmazásra tarthatnak igényt.

A vállalatoknak érdemes lenne alaposan megvizsgálniuk a szervezeten belüli életkorviszonyokat, a toborzás, a munkaerő megtartása, a tréningek, valamint a teljesítmény és a jutalmazás terén. Mindez azonban hosszú távú lehetőség és állami beavatkozás nélkül nem megoldható.

A cégek gyakran mellőzik az 50 év feletti munkavállalói réteget, ugyanakkor ha ezeket a munkavállalókat sikerülne megfelelően képezni és motiválni a további munkavállalásra, jelentős gazdasági haszon lenne. Az idősebbek foglalkoztatása után igényelhető adókedvezmények, a továbbfoglalkoztatás

többletköltségeinek nagyobb mértékű támogatása – például a digitális készségek elsajátítására irányuló továbbképzések és betanítás –, valamint az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést tiltó jogszabályok szigorúbb betartatása javíthatná az 55 év felettiek munkaerő-piaci helyzetét. Fontos lenne több részmunkaidős állás létesítése,

IV.1.6. Járás településein lakók

A projekteket kell beavatkozási területekre készíteni. Az akcióterületen élő hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű lakosság életkörülményeinek javítását és társadalmi beilleszkedésének támogatását célozza meg modern szociális bérlakások, valamint üzlet-szolgáltató helyiségek kialakításával, az egészség megőrzését szolgáló tevékenységekkel, a közösségfejlesztést és a szabadidő hasznos eltöltését segítő tanfolyamokkal, képzési programokkal, egyéb szolgáltatásokkal. További cél, hogy a településeken, településrészekben élők jelenlegi konfliktushelyzetét kezelni kell, párbeszédet kell kezdeményezni a felek között. A hátrányos helyzetű, alacsony képzettségű, munkát nehezen találó emberek számára lehetőséget kellene biztosítani az előrelépésre. A program lehetőséget teremt számos közösségi tevékenységben való részvételre, a modern életvezetés mintáinak megismerésére és gyakorlatának elsajátítására, a környezettudatos szemléletmód megtapasztalására, valamint a közbiztonság javításra. Ezen felül szükséges a közösségi terek együtt tervezett kialakítása, fejlesztése, a békés együttélés érdekében.

IV.2. Esélyegyenlőség céljai

- Ki kell alakítani egy helyi, önálló, rendszeres és nyitott fórumot a pszichiátriai és szenvedélybetegekkel foglalkozó lehető legtöbb, minden szakember, szervezet, intézmény részvételével. Ez kiindulópontja és egyben alapja is az informálás, tájékoztatás, továbbirányítás kihívásának, azon túl, hogy erre építve segíti az esetek megbeszélését, a kompetenciák tisztázását, a feladatok megosztását, a felelőségek kezelését is, vagyis az együttműködést önmagában,
- fejleszteni szükséges az elindított szociális szolgáltatásokat, legfőképpen a közösségi ellátásokat, hogy azok valóban közösségeket hívjanak életre, amellet, hogy segítenek a társadalmi integrációban a lakókörnyezetbe juttatva a szolgáltatásokat, de az egyéni esetkezelésen túl közösségi szociális munkával, közösségfejlesztéssel,
- biztosítani szükséges a szenvedélybetegek nappali ellátását,
- fontos a járási iskolapszichológusi hálózat felélesztése, éppen a sokoldalú prevenció szempontjából,
- szükséges a helyi média szerepének felerősítése a stigmatizációval, előítéletekkel és szegregációs tendenciákkal szemben az ismerés és megismerés, információk, tájékoztatás javítására,
- minél több önkéntes segítő becsatornázása a laikus segítségbe, a kortárs segítés fejlesztése és a képző intézmények képzési profiljának aktualizálása, specializációja is feladat az esélyek egyenlőségének javításában, a szolgáltatásfejlesztés szempontjából. Tovább kell erősíteni a prevenció programokat, de úgy, hogy azok egymásra épüljenek, így hosszú távra adjanak kapaszkodókat a veszélyeztetett célcsoportoknak, ehhez szükséges a pályázatok és a programok koordinációja, monitorozása és értékelése városi szinten,
- szükséges a minél szélesebb körű információáramlás, amely nem pénz kérdése, csupán koordinációs vagy szervezési feladat, akár egy team létrehozásával – ez lehetne egy érintettekől álló önkéntes segítő csoport is,
- fontos a szülők segítése a nevelésben, a szülőképzés (tréning, nyitott akadémia stb.), tanácsadás, a média aktívabb szerepvállalása, a családterápia finanszírozására megoldások keresése,
- elengedhetetlen a különböző szakemberek közötti párbeszéd kialakítása, fejlesztése, az együttműködés kereteinek kidolgozása és reális működtetésének elindítása, az összehangolt, kölcsönös információcsere, helyi módszertani anyagok kidolgozása, részletes szakmai egyeztetések, helyzetelemzések, helyi stratégiák kialakítása,
- az átfogó prevenció, a veszélyeztetettek szűrése, a drogmentes ifjúsági szórakozóhelyek, a helyi fiatal-közösségek kialakítása és működése, a hátrányos helyzetűek lakókörnyezetében elérhető szabadidősport egyaránt elsődleges megelőző funkciót jelent,
- a rehabilitációs munkahelyek szervezését helyi rendelkezésekkel kell támogatni, mindkét célcsoport esetében, a prevenció – korai kezelés – rehabilitáció együttes szemléletével.
- a népességszűkítés jelentős kapacitástöbbletet eredményeznek az oktatási intézményekben, elsősorban az általános iskolák feletti intézményekben. Fontos feladat az igény alapú szakterületeken való képzése szervezése és hallgatók toborzása, ösztöndíj rendszer kialakítása.
- a képzés terén a duális képzés bevezetése elsődleges feladat.

- a környezetvédelem és arra való nevelés uniós irányelv, melynek elemeit az óvodában, iskolában is szükséges elültetni.
- a közintézmények energetikai állapota általában nem megfelelő, így fenntartásuk költséges. Az épületek műszaki állapotának javítása szükséges.
- a járásban található települések közül jelentősebb turisztikai vonzerővel rendelkezők turisztikai attrakcióinak és kiszolgálását szolgáló szolgáltatások fejlesztésének ösztönzése,
- részmunkaidős állások ösztönzése, távmunka lehetőségek ösztönzése
- idős, idősebb emberek foglalkoztatása, képzése, átképzése
- települési elemzésekben meghatározott helyeken a konfliktushelyzetek feloldására fórumok, párbeszédkezdések kezdeményezése,
- CSÁO-ban élők helyzetének megismerése és kezelése
- közösségi terek kialakítása együtt tervezési folyamat keretében, bevonva a környéken élőket.
- szociális bérlakás kialakításának/felújításának kezdeményezése
- szakképzett munkaerő térségben történő biztosítása – lakhatás, képzés, szakképzés, közlekedés
- munkahelyteremtés, közfoglalkoztatás, képesítés megszerzéséhez segítségnyújtás, munka világába történő bevezetéshez támogatás
- közbiztonság, szerepének megerősítése, Településbiztonság
- idősek közösségi életét célzó rendezvények szervezése
- halmozottan hátrányos helyzetűek foglalkoztatásba való bevonása, munka világába történő vezetése
- Megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása

V. Esélyegyenlőségi stratégia

Az előző fejezetekben feltárt problémák önmagukban sokszor nem kezelhetők, fontos komplex programok kialakítására, megfogalmazására. Minden feltárt probléma egyszerre történő kezelése sem jelent megoldást, mert egyes folyamatok hatással vannak a másikkra. Célszerűnek tartjuk azt, a stratégia részeként, operatív program keretében kezelni. Ezért akcióprogramok készítésével, - a feltárt problémák és megoldási javaslatai alapján – a konkrét beavatkozási feladatokkal dolgozunk, úgy, hogy azok a lehető legtöbb helyen járási szintű együttműködések eredményezzenek.

Az akcióprogram egyes elemei konkrét fejlesztési javaslatokat tartalmaznak úgy, hogy azok megvalósítható projektként / projektkezdeményként legyenek nevesítve. Meghatározva a célcsoportot, a célt, az eredményeket, a hatást.

V.1. Operatív Program elemei:

Az akcióprogramok külön kötetben kerülnek nevesítésre és ismertetésre. Az egyes elemek konkrét fejlesztési javaslatát tartalmazza úgy, hogy azok megvalósítható projektként / projektkezdeményként legyenek nevesítve. Meghatározva a célcsoportot, a célt, az eredményeket, a hatást.

Felhasznált irodalomjegyzék:

- Helyi Esélyegyenlőségi Program Ajka Város Önkormányzata 2013-2018. (készítette: Jakab Johanna) – 2013.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program Csehbánya Község Önkormányzata 2013-2018.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program Farkasgyepű Község Önkormányzata 2013-2018.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program Halimba Község Önkormányzata 2013-2018.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program Kislőd Község Önkormányzata 2013-2018.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program Magyarpolány Község Önkormányzata 2013-2018.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program Nyirád Község Önkormányzata 2013-2018.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program Öcs Község Önkormányzata 2013-2018.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program Szóc Község Önkormányzata 2013-2018.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program Úrkút Község Önkormányzata 2013-2018.
- Helyi Esélyegyenlőségi Program Városlód Község Önkormányzata 2013-2018.
- Biztonságos város - Kézikönyv a városi bűnmegelőzés lehetőségeiről (Belügyminisztérium) – 2011. november 11.
- Panel – megítélni vagy elítélni? - A lakótelepek megítélésének bemutatása és elemzése egy jellegzetes posztiszocialista város, Ajka vizsgálatán keresztül.
- Körner Zsuzsa: A telepszerű lakásépítés Magyarországon, Terc Kiadó, 2004
- Lakótelepek. A modernitás laboratóriumai, N. Kovács Tímea (szerk.), Kijárat Kiadó, Budapest, 2008.
- Csizmady Adrienne: A paneles lakótelepek jövője. In: Egedy Tamás (szerk.): Városrehabilitáció és társadalom. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest 2005 (243-268)
http://archivum.epiteszforum.hu/muhely_utopia/11Csizmadycikk.pdf
- Panelfelújítás vagy lakótelep-rehabilitáció http://www.urbanisztika.bme.hu/segedlet/panel/15-Tanulmanyok-Novak_Agnestol/panel_Novak.pdf
- A csertelepi bányászkolónia átalakulása - (TDK dolgozat – Sebes Lilla, Csík Zsolt, Kacsoh Gábor – konzulens: Szabó Julianna PHD) - Budapest – 2013.10.25.
- Kreatív köztérhasználat lehetőségei és hatásai egy posztiszocialista városban (Andorkó Dóra és Horogh Petra) – 2013.
- Installáció és interakció (TDK dolgozat - Balász Bálint, Bihary Zsófia, Edelmayer Zsolt) - BME Urbanisztika Tanszék – 2013.
- Ajka Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája - Közép-Pannon Regionális Fejlesztési Zrt., EX ANTE Tanácsadó Iroda - Budapest, 2008. május
- Ajka Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája – KD-ITS konzorcium - Székesfehérvár, 2015. június
- Központi Statisztikai Hivatal adatszolgáltatása és népszámlálási adatai
- Az elemzések forrása: TEIR (Lehner Nonprofit Kft.) ITS tervező támogató alkalmazás, és a KSH és munkaügyi központ statisztikai adatsorai. Ingatlan.com; ingatlanbazar.hu; jófogás.hu
- Egy bányászfalu élete - Az ipar változásainak hatása a társadalomra és az épített környezetre Csingervölgyben- -TDK dolgozat, (Szerzők: Gombos Adrienn, BME építész (osztatlan) képzés, V. évfolyam Gatter Kornél, ELTE szociológus (BA) képzés, III. évfolyam) - 2013, Budapest
- Egy zsugorodó ipari kisváros: a gazdasági szerkezetváltás településszerkezeti hatásai Ajkán - Pirisi Gábor – Sókuti Zsuzsanna – 2013. június 29.
- Orosz É. 2012: A barnamező fogalmának változó értelmezése. Tér és Társadalom, 26. évf. 2. sz. pp.74-87.
- VÁTI 2003: Az EU Strukturális Alapok keretében barnamezős rehabilitációra kiírandó pályázatok szakmai megalapozása. Előkészítő tanulmány. VÁTI Kht. Településtervezési és Tájtervezési Iroda, Budapest.
- Trócsányi A. – Stefán K 2008: Megújuló Balokány? – Városrész-rehabilitáció az EKF szellemében. In: Szabó V, Orosz Z, Nagy R, Fazekas I (szerk.) IV. Magyar Földrajzi Konferencia Debrecen: Debreceni Egyetem, 2008. pp. 298-306.
- http://www.oktatas.hu/hivatali_ugyek/kir_intezmenykereso/!Intezmenykereso/Intezmeny